

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK EDEBİYATI EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÂŞIK MAH TURNA'NIN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ŞİİRLERİ

HAZIRLAYAN

Bülent AKIN

DANIŞMAN

Prof. Dr. Ensar ASLAN

Diyarbakır-2009

ÖZET

“Âşık Mah Turna'nın Hayatı, Edebi Kişiliği ve Şiirleri” adlı bu çalışma bir giriş ve 3 bölümden oluşturuldu.

Çalışmanın giriş bölümünde, Âşık Mah Turna'nın âşıklık geleneğindeki yerinin tespitini kolaylaştırmak amacıyla önce “Türk halk şiiri ve âşıklık geleneği” ardından da “Alevi-Bektaşî şiiri ve âşıklık geleneğindeki yeri” hakkında önemli bilgiler verildi.

1. bölümde; Mah Turna'nın hayatı, âşıklığa başlaması, gezip gördüğü yerler ve karşılaştığı âşıklar hakkında tespitlerde bulunuldu. Yine bu bölümde edebi kişiliği başlığı adı altında şiirlerin iç ve dış yapısı değerlendirilerek özellikle onunla benzerlik gösteren saz şairleri ve âşıkların şiirleriyle karşılaştırma yoluna gidilip yorumlara yer verildi.

2. bölümde; şiirlerde geçen halk edebiyatı motifleri ve dini-tasavvufî unsurlar tespit edilerek incelendi. Halk edebiyatı motifleri başlığı altında şiirlerde geçen halk hikâyesi kahramanları, bade içme ve rüya motifi, formel sayılar, kalıp sözler ve hayvanlar ayrıntılı bir biçimde Mah Turna'nın dörtlüklerinde geçen kullanımlarıyla örneklendirilerek anlatıldı. Alevi-Bektaşî geleneğinden yetişen ve bu geleneğin izlerini şiirlerinde büyük ölçüde taşıyan Mah Turna'nın şiirlerindeki dini-tasavvufî unsurlar tespit edilirken Alevi-Bektaşî inancında yer alan özel adlar ve kavramlar ele alındı.

3. bölümde; Âşık Mah Turna'nın bugüne kadar yazmış olduğu 317 şiirine yer verildi. Bu şiirler, hece ölçüsüne göre sıralanırken 1 ve 2. bölümde yapılan incelemelerde gösterilen örnek dizelerin kolay bulunabilmesi için numaralandırma yapılarak çalışmada istatistiksel bir yöntem kullanıldı. Çalışmanın sonunda ise Türk edebiyatına bilimsel katkılarını ifade eden bir sonuç bölümü ile kaynakça ve dizine yer verildi.

Anahtar Sözcükler: Âşık Mah Turna, Motif, Alevi-Bektaşî Geleneği, Âşıklık Geleneği.

ABSTRACT

This study that is named “Âşık Mah Turna’s Life, her Literal Personality and Poems” was consisted of an introduction part and three other parts as well.

In the introduction part of the study; firstly some information on “ Turkish folk poem and âşık tradition” and some other information on “Alevi-Bektaşî poem and its place in the âşık tradition” was given in order to facilitate the determination of Âşık Mah Turna’s place in the âşık tradition .

In the first part; Mah Turna’s life, her starting point of âşıklık (minstrelsy), the places that she visited and the saz poets (poet-singers) that she met were determined. Furthermore, under the title of her literary personality, some comments were included by assessing her poems’ internal and external structure. In addition to this her saz (which is a Turkish stringed instrument) poems and other Turkish saz poets’ (poet-singers’) poems that were looking alike with her style, were compared and some other comments were given on the results of this comparison.

In the second part; the themes of folk literature that take part in the poems and religious-mystical elements were determined and analyzed. Under the title of the themes of folk literature, folk tale heroes, bade and dream motifs, formal numbers, formulaic expressions and animals which take part in poems were illustrated and explained in a detailed way. Also, these themes were given illustratively on the basis of their usage in Mah Turna’s poems. The religious-mystical elements in the poems of Mah Turna, who grew up in the Alevi-Bektaşî tradition and reflected samples of this tradition in her poems, were adjusted and proper names, notions in Alevi-Bektaşî belief were examined.

In the third part; 317 poems which have been written by Âşık Mah Turna during her lifetime were included. These poems were arranged according to the syllabic meter, the example lines of poems which were given in the first and second part of the study were enumerated. In order to facilitate finding of these example lines of poems a statical technique was used. At the end of the study, in the conclusion part her scientific contribution to Turkish literature, bibliography and index were included.

Key Words: Âşık Mah Turna, Motif, Alevi-Bektaşî Tradition, Âşık Tradition.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma jürimiz tarafından Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Türk Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Üye :

Üye :

Üye :

Üye :

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../.....

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Türk halk edebiyatı içerisinde önemli bir yere sahip olan âşıklık geleneği, Türklerin ilk dönemlerinden günümüze kadar gelen zengin kültür hazinesinin sözlü geleneğe taşınmasında çok önemli bir görev üstlenmiştir. Başlangıcı şaman, kam, baksi ve ozan geleneğine dayanan ve tarih süreç içerisinde inişli çıkışlı dönemler yaşayan bu gelenek 16 ve 17. yüzyıllarda en olgun seviyesine ulaşmıştır. Yüzyıllardan beri özünü koruyarak günümüze ulaşan âşıklık geleneği, bugün de Anadolu'nun çeşitli yörelerinde yaşatılmakta ve ürünlerini gelecek kuşaklara aktarmaktadır.

Usta-çırak ilişkisi içerisinde oluşup, gelişen âşıklık geleneği, Karacaoğlan, Pir Sultan Abdal, Âşık Nuri, Çıldırılı Âşık Şenlik, Âşık Sümmani örneklerinde olduğu gibi zaman zaman adı ustalarıyla anılan âşık kolları ya da tarzları meydana getirerek büyümüş ve yaygınlaşmıştır.

Türk kültürü ve edebiyatı içerisinde bu denli önemli bir yere sahip ve köklü bir geçmişi olan âşıklık geleneğinin ileriki kuşaklara aktarılmasının önemi ve gerekliliği endişesinden hareketle meydana getirdiğimiz bu çalışmamızda Âşık Mah Turna'nın şiirlerini ayrı ayrı inceleyerek sanatı, edebi kişiliği ve âşıklık geleneğindeki yeri hakkında tespitlerde bulunduk. Gerek hayatı hakkındaki bilgilerin gerekse şiirlerinin derlemesini evinde on gün kadar misafir olup kendisiyle yüz yüze görüşerek gerçekleştirdik. Bazen soru-cevap şeklinde bazen de konuşma ortamında geçen bu görüşmelerimizde kamera, ses kayıt cihazı ve bilgisayar gibi teknolojik aletlerden faydalandık.

Görme özürlü olan Âşık Mah Turna'nın etrafındaki okuma-yazma bilen kişilere yazdırmış olduğu şiirlerini, yazım hatalarının çokluğundan dolayı bizzat kendi ağzından teker teker dinleyerek ve kayda alarak yeniden yazmayı uygun gördük. İlk bakışta zorlu ve sıkıntılı görünen bu süreci kendisinin ve ailesinin hoşgörüsü ve sevgisi ile heyecan ve zevkle tamamladık.

Bu çalışmam boyunca beni her zaman destekleyen, yönlendiren, engin tecrübe ve birikimlerinden faydalandığım danışman hocam Prof. Dr. Ensar Aslan'a şükranlarımı sunarım. Çalışmamın şekillenmesinde önemli destek ve katkıları olan Yrd. Doç. Dr. Abdulbasit Sezer'e ve çalışmalarım sırasında bana her zaman ümit veren Yrd. Doç. Dr. Kamuran Eronat'a teşekkür ederim. Ayrıca çalışmam süresince manevi destekleriyle her zaman yanımda olan eşim Behice Akın ve arkadaşım İbrahim Özdemir'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Diyarbakır-2009

Bülent Akın

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
ONAY SAYFASI	III
ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	VI
0. GİRİŞ	1
0.1. Türk Halk Şiiri ve Âşıklık Geleneği.....	1
0.2. Alevi-Bektaşî Şiiri ve Âşıklık Geleneğindeki Yeri.....	4
1. BÖLÜM	9
1.1. HAYATI	9
1.1.1. Doğumu, Yetiştığı Ortam ve Âşıklığa Başlaması.....	9
1.1.2. Saz Çalmaya Başlaması.....	12
1.1.3. Gezip Gördüğü Yerler, Karşılaştığı Âşıklar ve Önemli Kişiler.....	13
1.2. EDEBİ KİŞİLİĞİ	18
1.2.1. Şiirlerin Özellikleri.....	18
1.2.1.1. Şiirlerin Dış Yapısı.....	18
1.2.1.1.1. Ölçü.....	18
1.2.1.1.2. Uyak Örgüsü.....	19
1.2.1.1.3. Dil ve Söyleyiş.....	21
1.2.1.2. Şiirlerin İç Yapısı.....	26
1.2.1.2.1. Din Konulu Şiirler.....	26

1.2.1.2.2. Aşk ve Sevgi Konulu Şiirler.....	30
1.2.1.2.3. Doğa Konulu Şiirler.....	36
1.2.1.2.4. Âşıklar, Tanıştığı Kişiler ve Gezip Gördüğü Yerler İçin Yazdığı Şiirler.....	39
1.2.1.2.5. Toplumsal Şiirler (Taşlamalar ve Nasihatler).....	43
1.2.1.2.6. Diğer Şiirler.....	45
2. BÖLÜM.....	48
2.1. HALK EDEBİYATI MOTİFLERİ.....	48
2.1.1. HALK HİKÂYESİ KAHRAMANLARI.....	48
2.1.1.1. Leyla ile Mecnun.....	48
2.1.1.2. Âşık Garip ve Şahsenem.....	50
2.1.1.3. Ferhat ile Şirin.....	50
2.1.1.4. Kerem ile Aslı.....	51
2.1.1.5. Arzu ile Kamber.....	52
2.1.1.6. Emrah ile Selvi.....	53
2.1.2. BADE İÇME (RÜYA) MOTİFİ.....	53
2.1.3. FORMEL SAYILAR.....	56
2.1.3.1. Üç Sayısı.....	57
2.1.3.2. Beş Sayısı.....	60
2.1.3.3. Yedi Sayısı.....	61
2.1.3.4. On İki Sayısı.....	62
2.1.3.5. On Dört Sayısı.....	63

2.1.3.6. On Yedi Sayısı.....	64
2.1.3.7. Kırk Sayısı.....	65
2.1.3.8. Yetmiş İki (Yetmiş Üç) Sayısı.....	67
2.1.4. KALIP SÖZLER.....	68
2.1.4.1. Deyimler.....	68
2.1.4.2. Dua (Alkış).....	88
2.1.4.3. Beddua (Kargış).....	92
2.1.5. HAYVANLAR.....	95
2.1.5.1. Turna.....	95
2.1.5.2. Bülbül.....	96
2.1.5.3. Baykuş.....	98
2.1.5.4. Kumru.....	99
2.1.5.5. Güvercin.....	100
2.1.5.6. Ördek.....	100
2.2. DİNİ-TASAVVUFİ UNSURLAR.....	101
2.2.1. Alevi-Bektaşî Düşünce ve İnanç Sistemi.....	101
2.2.2. Alevi-Bektaşî İnançında Yer Alan Özel Adlar ve Kavramlar..	103
3. BÖLÜM.....	137
3. 1. ŞİİRLER (METİNLER).....	137
3. 1. 1. Beş Heceliler.....	137
3. 1. 2. Yedi Heceliler.....	143

3. 1. 3. Sekiz Heceliler.....	165
3. 1. 4. On Bir Heceliler.....	355
3. 1. 5. On Beş Heceliler.....	482
SONUÇ.....	493
KAYNAKÇA.....	495
DİZİN.....	499
EKLER.....	513

0. GİRİŞ

0.1. TÜRK HALK ŞİİRİ VE ÂŞIKLIK GELENEĞİ

İ.Ö. 3. yüzyılda tarih sahnesine çıktığı kabul edilen Türk ulusunun zengin kültür hazinesi içerisinde önemli bir yere sahip olan halk şiirinin bilinen ilk örnekleri, 4 ve 5. yüzyıllara ait yazılı kaynaklarda bulunanlarla sınırlıdır. Elimizde bulunan bu ilk şiir örneklerinin yazılışındaki ustalık bize Türk halk şiirinin geçmişinin daha eski dönemlere dayandığını göstermektedir. Türklerin yüzyıllar boyunca göçebe olarak yaşamaları Türk halk şiiri hakkında daha önceki yüzyıllara ait yeterli yazılı kaynağın bulunmamasının en önemli nedenidir. Tarih içerisinde sık sık yurt değiştiren Türkler, çeşitli dinleri kabul etmiş ve değişik kültürlerle tanışmışlardır. Ancak Türklerin daha çok Şamanizm'in etkisi altında kaldıkları görülmektedir.

4 ve 5. yüzyıllara ait Çin kaynaklarından eski Türklerde halk şairlerinin varlığını ve bu şairlerin şiirlerini bir müzik aleti eşliğinde söylediklerini öğrenmekteyiz. “Türk halk şairleri ile ilgili ilk önemli tarihi kayıtlar İ.S. 5. yüzyıla aittir. Batı kaynaklarında bulunan bu bilgilerden Atilla'nın ordusunda şairlerin ve çalgıcıların bulunduğunu ve bu şairlerin ziyafetlerde Atilla'nın kahramanlıklarına ve zaferlerine dair şiirler okuduğunu öğreniyoruz. Altay Türklerinin kam, Kırgızların baksi, Yakutların oyun, Oğuzların ozan ve Tonguzların şaman dedikleri eski Türk şairlerinin, bütün ilkel topluluklarda gördüğümüz gibi, toplum içerisinde hekimlik, büyücülük ve müzisyenlik gibi çeşitli görevleri vardı. Bu çok yönlü halk sanatçılarının tanrılara kurban sunmak, ölünün ruhunu yerin dibine göndermek, kötülükler, hastalıklar ve ölümler gibi fena cinler tarafından gelen işleri önlemek, hastaları tedavi eylemek, bazı ölümlerin ruhlarını semaya yollamak ve hatıralarını yaşatmak gibi çeşitli dini görevleri bulunuyordu ” (Köprülü, 1989: 157 vd.).

Eski Türklerin şölen, sığır ve yağ adını verdikleri üç büyük dini törenlerinde şaman, kam, baksi ve ozanlar çeşitli dini görevlerinin yanında kopuz eşliğinde mitolojik ve dini şiirler okurlardı. Bu törenlerde kopuz ya da davul eşliğinde okunan bu güfteler, Türk şiirinin ilk örnekleri sayılmaktadır.

Ozan ve baksilerin şiirlerini terennüm ederken kullandıkları kopuz adı verilen çalgı aleti, “içi oyuk ve kollu bir tahta çanak üzerine gerili at kuyruğu kılından

bükülmüş iki, üç veya beş telli, bugünkü sazla keman karışımı bir çalgı aletidir. Uygur ve Turfan kazılarında ortaya çıkan Mani metinlerinde, Oğuz Kağan destanında, Divanü Lügat't Türk'te ve Dede Korkut'ta sıkça geçen ozan-kopuz eşlisinin, eski Türk hayatında önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Özellikle Dede Korkut hikâyelerinde, ermiş bir kişi olduğu kabul edilen Dedem Korkut'un kopuz çaldığı için kopuzun Oğuz toplumunda kutsal sayıldığını ve ona saygı duyulduğunu görüyoruz” (Aslan, 2008: 96).

Tarihi süreç içerisinde, Türk toplumundaki sosyal ve kültürel değişimlere bağlı olarak ozanlar, kopuz çalarak destan ve türküler söyleyen şairler olarak varlıklarını sürdürürken; büyücülük, sihirbazlık, hekimlik gibi vasıflarından da soyutlanmışlardır. “Oğuzca, “önce gelmek, öne geçmek” anlamlarındaki ozan sözcüğü, zamanla anlam değişikliğine uğrayarak kopuz çalıp şiir söyleyen halk şairleri için kullanılmaya başlamıştır... Destanların ve özellikle Oğuz boylarının ansiklopedisi niteliğinde olan Dede Korkut hikâyelerinin günümüze kadar ulaşmasında en büyük pay ozanlara aittir. Oğuz destanlarını anlatan ve Oğuzlar'ın bilicisi, piri sayılan büyük ozan Dede Korkut/Korkut Ata'nın Oğuz toplumu içerisinde çok saygın ve kutsal bir yeri vardı” (Aslan, 2008: 96).

8. yüzyıldan itibaren İslami kültürün yaygınlaşmasıyla gözden düşen halk şiiri, geleneklere bağlı halk toplulukları arasında, tekkelerde ve asker çevrelerinde varlığını sürdürmeye çalışmıştır. Nitekim Selçuklulardan itibaren toplumda Arap ve Fars kültürünün yaygınlaşmasıyla ozanlar olağanüstü güç ve yeteneklerinden soyutlanmış saraylarda ve ulusal dini törenlerde yerlerini kasideciler almıştır.

“Tekke ve tarikat çevrelerinde yetişen ve Tanrı aşkı ile dolu, Tanrı'ya âşık mutasavvıf şairler, din ve tasavvufu anlatan nefes ve ilahilerini mistik bir hava/makamla terennüm ederlerdi. Bu nedenle zamanla bu tasavvuf şairlerine “âşık” denmeye başlandı. Daha sonraları kahramanlık başta olmak üzere hemen her konuda saz çalıp türkü söyleyen bütün halk şairleri veya saz şairlerine âşık adı verildi” (Aslan, 2008: 99).

Eski Türk edebiyatı geleneğinin bir uzantısı olan âşık edebiyatı, Bektâşi tarikatı mensupları arasında yayılıp yeşermiş, yeni kültür ve dinin etkisi altında bir ölçüde değişerek yeniden şekillenip gelişmiştir (Günay, 1992: 18). 12 ve 13. yüzyıllarda

Horasan bölgesinden Anadolu'ya kadar yaygın bir sahada ürünleri görülen dini-tasavvufî nitelikteki edebiyatın, 16. yüzyılda şekillenen âşık edebiyatının oluşumunda etkin rolü dikkati çeker (Artun, 2004: 55).

14 ve 15. yüzyıldan itibaren İslami kültürden aldığı unsurlarla gelişen ve Anadolu'nun hemen her tarafında yayılmaya başlayan âşık edebiyatı, teknik ve içerik olarak en güzel ürünlerini vermeye başlamıştır. Ozanlık geleneği ve eski Türk şiiriyle bütünleşen bu yeni tarz şiir türü, halkın kültürüyle beslenerek her geçen gün yükselişini devam ettirmiştir. Gerek dini ve tasavvufî konularda gerekse diğer konularda ürün veren âşıkların halkın diline, yaşantısına, gelenek ve göreneklerine şiirlerinde geniş yer vermeleri bu geleneğin gelişip yayılmasını sağlamıştır.

Günümüze kadar gelen âşık edebiyatı aslında geleneksel şaman, baksi, kam ve ozan kültürünün devamıdır. İslami kültürün toplumda yayılmasıyla ozan geleneği yok olmamış bir takım değişikliklere uğrayarak yerini âşıklık geleneğine bırakmıştır. Şamanizm'deki şamanlık ile âşıklık arasındaki benzerlikler bunun en önemli göstergesidir.

Âşık edebiyatında âşıklık yetenek ve özelliğini kazanma ile daha önce Şamanizm'de gördüğümüz şaman adayının şaman olabilmesi için geçirdiği süreç arasındaki benzerlik dikkat çekicidir. Şaman adayını, çeşitli esrime nöbetleri geçirerek trans haline girer. Bayılır, kendinden geçer daha sonra sakinleşerek uyanır ve bir müzik aleti eşliğinde büyü ve dini şiirler söylemeye başlar. Âşıklık geleneğindeki rüya görme ve bade içme olgusu bu durumla benzerlik gösterir. Âşık adayını uyur-uyanık halde iken bir rüya görür, bu rüya âleminde yaşadıklarının ardından uyandığında ilahi bir güç sayesinde saz çalmaya ve şiirlerini söylemeye başlar.

“Diğer taraftan konu, şekil, ürün, yöntem ve anlatım bakımından değişik bir tür olarak yüzyıllardan beri varlığını sürdüren âşık edebiyatı, milli kültürümüzün kaynağını oluşturan temel öğelerden biridir. Türk ulusunun sosyal ve kültürel yaşamını, bütün yönleri ile en iyi şekilde yansıtarak kendine özgü geleneksel kural ve yöntemlerle günümüze aktaran âşık edebiyatı ürünleri, kültür ve edebiyat tarihimizin en değerli varlıkları sayılmaktadır” (Aslan, 2008: 177-178).

Âşık edebiyatı ve onun yaratıcısı ve üreticisi olan âşıklar 15. yüzyıldan itibaren Anadolu ve imparatorluğun hemen hemen bütün bölgelerinde, İslam inaniş ve geleneğinden aldığı unsurlarla gelişip yayılarak, teknik ve içerik bakımından güzel ürünler vermeye başlamıştır. Sade dil ve hece ölçüsüne dayanan bu yeni tarz şiir tekniğı, kullanılan motifler ve halk şiirinin ayrılmaz parçası olan müzik/saz yönünden eski halk edebiyatı geleneğı ile bütünleşerek gelişimini sürdürmüştür” (Aslan, 2008; 178).

Geleneksel Türk kültürünün günümüze aktarılmasında önemli görev üstlenen ve köklü bir geçmişe sahip olan âşıklık geleneğı günümüzde de devam etmektedir. Âşıklar, çeşitli konserlere, halk dinletilerine, TV programlarına katılmakta, atışmaları, deyişleri, saz ve sözleriyle halkın sevgisini kazanmaktadırlar.

0. 2. ALEVİ-BEKTAŞİ ŞİİRİ VE ÂŞIKLIK GELENEĞİNDEKİ YERİ

Tekke ve Tasavvuf şiiri ile âşıklık geleneğı içerisinde geniş bir yere sahip olan Alevi-Bektaşî edebiyatı esaslarını büyük ölçüde eski Türk Şamanizmi ve İslam tasavvufundan alır (Elçin,1998: 8-9).

Türk toplumunun İslamiyet öncesi inanç ve kültürünün birçok ögesini içerisinde barındıran Alevi-Bektaşî edebiyatı 16. yüzyıldan itibaren kitleleri ardından sürükleyen bir tasavvufî düşünce ve inanç sistemi olarak Anadolu’da yayılmaya başlamıştır. Özellikle 16. yüzyılın başlarında II. Bayezid’in Balım Sultan’ı Hacı Bektaş dergâhının başına getirmesiyle Bektaşilik, Anadolu’da en yaygın tarikat haline gelmiştir. Ayrıca bu dönemde yeniçerilerin de bu tarikata bağlanmasıyla Bektaşilik, bir anlamda Osmanlı Devleti’nin resmi tarikatı görünümünü kazanmıştır. Bektaşiliğın diğer tasavvufî akımlara göre daha fazla yayılmasındaki en önemli etkenlerden biri de zengin ve köklü bir edebiyata sahip olmasıdır. Alevi-Bektaşî inancına mensup şairler, şiirleriyle bu inancın düşünce ve felsefesini Türk halkının kültür ve sosyal yaşantısıyla bütünleştirerek sonraki kuşaklara aktarmayı başarmışlardır.

“Edebiyatımızda sözlü gelenek içerisinde kabul gören bu Alevi-Bektaşî şairlerine ait şiirler dilden dile ve gönülden gönüle aktarılarak günümüze kadar gelmiştir. Bektaşî şiiri sade dili ile halkın duygularına tercüman olmuştur. Saz eşliğinde

söylenen türküler ile doğrudan halka seslenilmiş, bu türküler onların duygularına tercüman olduğu için yaygınlaşmıştır. Alevi ve Bektaşiliğin ilkeleri âşıkların sade ve anlaşılır şiirleri ile halka aktarılmıştır” (Artun, 2006: 93-94).

Eski Türklerde şamanların olağanüstü güçlere sahip olduğuna inanılması, Dede Korkut’un toplumdaki saygın ve kutsal yeri ile Alevi-Bektaşî inancına mensup kişilerin âşıklara bakışı ve verdikleri değer arasındaki benzerlik dikkat çekicidir. Alevi-Bektaşî cemlerinde 12 hizmet sahibinden ilk ikisi olan mürşit ve rehberden sonra gelen üçüncü hizmet zâkirliktir. Zâkirlik hizmetini üstlenen kişiler büyük çoğunlukla “Hak Âşığı” denilen badeli âşıklardır. Bunlar, toplumda çok saygın bir yere sahiptirler. Cem âyinleri dışında muhabbet meclislerinde dahi âşıklar sazlarını eline aldıklarında orada hazır bulunan toplumun “dede”, “rehber” gibi ileri gelenleri “marifete hü” ya da “gerçeğe hü” diyerek insanları, âşığın ağzından çıkacak erdemli sözleri edeple dinlemeye davet ederler.

Türklerin İslamiyet’i kabulünden sonra toplumda İslam’ın bilhassa ahlaki ve tasavvufî yönünü şiirleri ile anlatan derviş-şairlerle karşılaşırız. Şaman, kam, baksi ve ozan geleneğinin devamı olan derviş-şairler Türkler tarafından kolayca benimsenmiş ve toplumda saygın bir konum edinmişlerdir. “Arslan Baba”, “Korkut Ata”, “Dede Korkut” örneklerinde olduğu gibi bu derviş-şairlere Türk toplumu tarafından “Ata”, “Baba”, “Dede” gibi saygı ve ululuk bildiren unvanlar verilmiştir. Haklarındaki bilgilerin çoğunu menkıbelerden aldığımız bu derviş-şairler toplumun dini, ilmi ve ahlaki anlamda tecrübelerinden istifade edebildiği saygın kişilerdir. Bu derviş-şairlerden hakkında en çok bilgi sahibimiz kişi Hoca Ahmet Yesevi’dir. Ahmet Yesevi, başta Hacı Bektaş-ı Veli ve Abdal Musa olmak üzere “Horasan Erenleri” diye adlandırılan ve Anadolu’ya İslam’ı, tasavvufî yönüyle yaymak için gelen erenler ve dervişler topluluğunun hocası olarak bilinir. Özellikle Hacı Bektaş-ı Veli tarafından temelleri atılan Bektaşilik düşüncesi, ilerleyen yüzyıllarda Anadolu’da geniş kitleler arasında yayılan bir tarikat haline gelir.

“Hacı Bektaş-ı Veli, “Makâlat” adlı eserinde Anadolu halk edebiyatının imkânları ile görüşlerini ustaca birleştirip halka sunmuştur. Böylece yeni bir edebiyat geleneğinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Tasavvuf etkisine açık, tarikattan çok inançlar bütünü olarak değerlendirilen Anadolu Aleviliği pek çok ortak noktaları olduğu

için Bektaşilik ile birlikte ele alınmaktadır. Anadolu Aleviliği ile zaman içinde bütünleştiği için Bektaşilik, Anadolu Aleviliğinin tarikat olarak kurumlaşmış şekli diye de yorumlanmaktadır” (Artun, 2006: 93).

Uzun bir tarihi süreçte oluşan ve yayılan Alevi-Bektaşî edebiyatının esaslarını İslam tasavvufunun yanı sıra büyük ölçüde eski Türk kültürünün oluşturduğunu görürüz. “Ata”, “dede”, “baba” gibi Türk kültürüne ait unvanlar, Alevi-Bektaşî inancında cem âyinlerini yöneten mürşitlere verilen unvan olan “dede” ya da “baba” olarak karşımıza çıkar. Dede ve babaların tıpkı Dede Korkut’ta ve daha önceki eski Türk geleneklerinde olduğu gibi ellerinde sazları ile dini ve tasavvufî şiirler söyleyen kişiler olması, bu kültür yolculuğunu doğrulayan diğer önemli benzerliktir. Ayrıca dede ve babalık makamına oturan kişi toplumun en saygın kişisidir. Toplum tarafından ermiş ve bilge kimseler olarak kabul edilen dede ve babaların çoğu aynı zamanda birer hak âşığıdır. Sersem Ali Baba, Seyrani Baba, Perişan Baba, Dertli Baba, Hasan Dede, Virani Dede, Turabi Dede, Nimri Dede, Sıtkı Baba, Büryani Baba gibi birçok Alevi-Bektaşî mürşidi, aynı zamanda âşıklık geleneğinin ve tekke-tarikat şiirinin önemli birer temsilcileridir.

Alevi-Bektaşî şairlerinin deme, deyiş, nefes, ilahi, taşlama, ağıt tarzındaki şiirleri, Türklerin milli vezin şekli olan koşma tarzında meydan getirdikleri verimlerden oluşmaktadır. Bektaşî edebiyatının ilk temsilcisi 14. yüzyılda yaşamış olan Abdal Musa’nın müridi Kaygusuz Abdal’dır. Nazım ve nesir verimleri olan Kaygusuz Abdal, özellikle didaktik ve sürrealist ifadeleri ile 15. yüzyıldan itibaren bu edebiyatın güçlü bir temsilcisi olmuştur. Onun ardından Şah İsmail Hatayi, Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Seyrani, Nesimi, Kalender Abdal, Azbî, Muhyiddin Abdal, Yemini ve daha birçok önemli şair yetişmiştir (Artun, 2006: 94).

Alevi-Bektaşî şairleri şiirlerinde, Allah-Muhammed-Ali üçlemesine, On İki İmam ve Ehlibeyt sevgisine, Hz. Hüseyin ve Kerbelâ vakasına, Hacı Bektaş-ı Veli’yle diğer Alevi-Bektaşî velilerinin övgüsüne genişçe yer verirler. Özellikle On İki İmamların övüldüğü ve isimlerinin İmamlık sıralarına göre anıldığı “düvazman” ya da “duazı imam” adı verilen cem âyinlerinin belirli bölümlerinde zâkirler tarafından saz eşliğinde okunan şiirlerin, Alevi-Bektaşîler arasında özel bir yeri vardır. Bu şiirlerin

cem âyinleri ve muhabbet meclisleri dışında okunmaları Alevi-Bektaşî toplumunca hoş karşılanmaz.

“Alevi-Bektaşî şiiri, belli kurallara, kalıplara ve belli düşüncelere bağlı bir şiir biçimidir. Ölçüde, kafiyede, ayakta, nazım biçimleri ve dilde âşık edebiyatı özelliklerini gösterir. Dünyayı Alevi-Bektaşî kültürüne göre kavrayan şairler, şiirlerini mistik ve metafizik temele dayarlar. Günümüz şairleri usûl, âdap, erkân ve öğretilen çok şiirlerinde Alevi kültürünü işlerler. Alevi-Bektaşî edebiyatı gelenekleriyle, anlatım biçimiyle, terminolojisiyle şuh ve müstehzi edasıyla, irfanı ve inancı ile orijinal bir edebiyattır. Bu özellikleriyle diğer edebiyatlardan kolaylıkla ayırt edilir. Alevi şairler tasavvufu kendi anlayışlarına göre yorumlarlar. Şiirlerinde neşve hakimdir” (Artun, 2006: 95) .

Alevi-Bektaşî edebiyatında yedi büyük usta olarak kabul edilen ve kendilerine “Yedi Kutuplar” da denilen Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Hatayi, Yemini, Virani, Fuzuli ve Nesimi aynı zamanda inancın da önemli temsilcileri olarak kabul edilirler.

“Şairler küçük yaşlarından itibaren cem âyinlerine katılarak, kendileri için gerekli olan tasavvufî halk edebiyatı ve Alevi-Bektaşî kültürü ile ilgili bilgileri buradan elde ederler. Cem âyinlerine başlamadan önce “muhabbet” adı verilen saz eşliğinde, eski şairlerin deyişlerinin söylendiği ve şairlerin kendi deyişlerini okudukları bir bölüm vardır. “Pir Sultan Abdal”, “Nesimi”, “Kul Himmet”, “Sıtkı Baba”, “Sadık Baba”, “Şah Hatayi”, “Kaygusuz Abdal”, vb. şairlerden usta malı deyişler okurlar. Bu bölümde deyişlerin yanı sıra sohbetler de yapılmaktadır. Bu şairler kendilerine “Cem şairleri” adını vermektedirler. Şairler öğüt verme, Alevi-Bektaşî yolunun kurallarını hatırlatma amacı ile öğütleme türünde deyişler de söylerler. Ayrıca bazı yörelerde şairler cem âyinlerinin dışında da bir araya gelmektedirler. Bunlar; düğünler, kına geceleri ve köye misafir geldiği zaman olmaktadır. Bunun yanı sıra “Balım Sultan Muhabbeti” dedikleri bir toplantı da vardır. Onlara göre badeli âşık olmak Hak vergisi, lütuf olarak kabul edilir. Bu gelenekte şairlere mahlasları genellikle bağlı buldukları postnişin tarafından verilir” (Artun, 2006: 96).

“Alevi-Bektaşî geleneğinde saz çok önemlidir. Saza büyük bir ilgi vardır. Özellikle cem âyinlerinin semah bölümünde zâkirler saz çaldıkları için saz yüzyıllardır

bu geleneğin vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Alevi-Bektaşî edebiyatı Anadolu'nun öz edebiyatıdır. Alevi-Bektaşî kültürü, felsefesi, törenleri, ürünleri, dili, her şeyiyle Anadolu'nundur, Anadolu'dan doğmuştur” (Artun, 2006: 96).

Alevi-Bektaşî şairleri çoğu zaman nefeslerinde Tanrı ile içli dışlı olarak karşımıza çıkarlar. Bu tür şiirlerinde Tanrı'ya olan sitemlerini çekinmeden dile getirdiklerini görürüz. Alevi-Bektaşîlikte Tanrı'ya ancak sevgi ve aşkla ulaşabileceği inancının hakim olması bu samimi havanın oluşmasındaki en büyük etkidir.

“Şehirlerde Bektaşî, köylerde Alevi ve Kızılbaş şairleri olarak bilinen bu sanatkârlar, “söyledikleri veya yazdıkları” nefes, nutuk, methiye, devriye, güzelleme, taşlama, şathiye ve muamma gibi şiirleri ile zarif, alaycı ve çoğu zaman şüpheci bir fikir ve manzara içinde milyonlarca Türk'ün kalbini fethetmişlerdir. Bu daha ziyade tekkelerle Bektaşî Tarikatına bağlı yeniçeriler arasında gelişen, zaman zaman beşeri temlerle az çok tabiatı terennüm eden Alevi-Bektaşî şiiri, Türkiye'de aydınlar tarafından 70-80 yıldan beri “Saz Şiiri” veya “Âşık Edebiyatı” adı verilen şiirin tam hüviyeti ile ortaya çıkmasını hazırlamıştır. 15. asrın ortalarına kadar devam eden “ozan” yerine İslam tasavvufundan gelen tesirle “âşık” adı yayılmıştır” (Elçin, 1998: 9).

1.BÖLÜM

1.1. HAYATI

1.1.1. Doğumu, Yetiştığı Ortam ve Âşıklığa Başlaması

Âşık Mah Turna, 1951 yılının ocak ayında Diyarbakır'ın Bismil ilçesinin Türkmenhacı köyünde dünyaya gelmiştir. Babası, köyün Horasan'dan göçle gelmiş ailelerinden olup çiftçilikle uğraşan Abdülsemed, annesi Hayriye'dir. Asıl adı Selime olan Mah Turna, ailenin ikinci çocuğudur. Kendinden dört yaş büyük ablası Hatice ile Zekiye, Hüsnüye, Leyla, Bakır ve Murat adında beş kardeşi vardır.

Küçük Selime, bir yaşındayken babasının evde bulunmadığı bir sırada ağır bir göz rahatsızlığı geçirir. Gözlerinin şiddetli ağrısına rağmen annesinin bilinçsizliği nedeniyle doktora götürülmez ve yanlış tedavi sonucu gözlerini kaybeder. Bu nedenle okuma yazma öğrenemez.

Türkmenhacı, adından da anlaşılacağı gibi Türkmen ailelerinden oluşan bir köydür. Köyde oturan tüm aileler Alevi-Bektaşî inancına mensuptur. Âşık Mah Turna, çocukluğundan itibaren bir yandan Türk toplumunun bir parçası haline gelen Kopuz'un; Dede Korkut'tan beri asırlara meydan okuyan yolculuğunun tınlarına yüreğini ve belleğini açarken, öte yandan da mensup olduğu Alevi-Bektaşî inancının geleneksel değerleri ve derin felsefesiyle beslenir.

Çocukluk yıllarında annesiyle beraber cemlere, âşık toplantılarına ve her yıl Muharrem ayında yapılan; Hz. Hüseyin'in yaşamının ve Kerbelâ'da şehit edilmesinin anlatıldığı Muharrem âyinlerine katılan Küçük Selime, Alevi-Bektaşî inancını ve âşıklık geleneğini ilk olarak buralarda tanır ve yaşamıyla bütünleştirmeye başlar. Özellikle "Yas-ı Muharrem" ya da "Matem-i Muharrem" adı verilen Kerbelâ şehitlerinin yasının tutulduğu âyinler, onu çok derinden etkiler. Nitekim bu âyinlerde okunan Fuzuli'nin Hadîkatü's-Sü'eda'sına benzer matem kitaplarından dinlediği Kerbelâ vakası, onu öylesine etkiler ki, yaşamının her evresinde Kerbelâ'yı kendi iç âleminde yaşamaya devam eder:

Mah Turna'yım ta ezelden bahtım karadır benim
 Dinleyin dostlar derdimi bitmez efkârım gamım
 Gece gündüz Ehlibeyt'tir benim sohbetim demim
 Kerbelâ'nın figanını ben canlı yaşıyorum (314)

Öte yandan cemlerde âşıkların ve cem zâkirlerinin saz eşliğinde okudukları deyişler, duaz-ı imamlar, nefesler ve mersiyeler onun için ayrı birer ilham kaynağı olur. Büyük bir coşkuyla âşıkları ve zâkirleri dinler ve onlardan feyz alır.

Selime, sosyal anlamda da girişken bir çocuktur. Yetişkinlerin arasına girer, onlarla sohbet eder ve onlardan sürekli bir şeyler öğrenmeye çalışır. Yurdun çeşitli yörelerinden köylerine gelen öğretmen, hemşire ve askerlerle tanışır ve onlarla konuşmaktan çekinmez, zaman zaman da amcası saz çalar, kendisi de cemlerde öğrendiği deyişleri bu insanlara söyler.

Mah Turna, yaşının biraz daha ilerlediği yıllarda artık etrafında okuma yazma bilen çocuklara Pir Sultan Abdal ve Kul Himmet'in deyişlerini okutur, büyük bir coşku ve heyecanla bu şiirleri dinler. Bazen çocuklar bu deyişleri okumaktan sıkılır, bazen de onun bu şiirlere bu kadar bağlı olmasına ve tekrar tekrar okutup dinlemesine anlam veremezler.

Çocukluğundan beri cemlere, sohbetlere katılan, âşıklarla, dervişlerle tanışan, onların sohbetini, sazını dinleyen Mah Turna'nın erenlere olan aşkı ve âşıklığa hevesi her geçen gün artar. Her dua edişinde Allah'tan, erenlere ve âşıklara verdiği aşkı kendisine de nasip etmesini niyaz eder. Nitekim 1967 yılının mart ayında bir gece kendi deyimiyle batın âleminde (rüyasında) ismini açıklamak istemediği bir ermiş zat ona “gözlerini mi verelim yoksa âşıklığı mı istersin?” diye sorar. O da cevaben her ikisini de istediğini söyler ve erenler ona “biz gözlerini verirsek sen dünya âlemine dalarsın, ama âşıklığı verirsek seni dünya âlem tanır, Hak ile Hak olursun” derler. Kendisinden bir tercih yapması istenen Mah Turna, “ben âşıklığı istiyorum” der ve erenlerden “sen en doğru ve en güzel yolu seçtin” cevabını alır. Bunun üzerine erenlere kendisine âşıklığı ne zaman vereceklerini sorar, onlar da “senden daha önce bu makama gelenler var, senin üç ay daha beklemen gerek” derler. Nitekim aynı yılın haziran ayında da

“Çaresizim yareliyim” redifli ilk şiiri dilinden dökülür ve âşıklık yolundaki seyranı başlar.

Ben kendime sahip oldum
 Âşık oldum dostu buldum
 Derdimden sararıp soldum
 Çaresizim yareliyim

Bir yaşında aldın gözüm
 Dertliyim çoğaldı sözüm
 Geldim sana sürem yüzüm
 Çaresizim yareliyim

.....
 Türkmenhacı köyündenim
 Diyarbakır ilindenim
 Efkâr benim keder benim
 Çaresizim yareliyim

Derdim çoktur nasıl coşum
 Çileden kurtulmaz başım
 Mah Turna’yım yok sırdaşım
 Çaresizim yareliyim (175)

Bu tarihten 1971 yılına kadar da herhangi bir mahlas kullanmaz ve şiirlerinin son mısralarında kendi ismini söylemeyi tercih eder.

1969 yılında Diyarbakır’ın Bismil ilçesinin Türkmen Alevi köylerinden Darlı’da Âşık Niyazi’ye misafir olur. On beş gün kadar yanında kaldığı Âşık Niyazi’den hece ölçüsünü öğrenir.

1971 yılında Diyarbakır’da yapılan âşıklar toplantısına katılan âşıklar, kendisini görmek için toplantıya davet ederler. Toplantıya katılan âşıklar arasında Âşık Mahzuni Şerif de vardır. Tüm bu âşıkların huzurunda Selime’yi dinleyen Mahzuni Şerif, ona Mah Turna mahlasını vererek plak yapması için yardımcı olacağını söyler. O, ilk başta bu mahlası istemez ve kendi adının aynı zamanda da mahlası olduğunu söyler. Bir gece rüyasında, Mahzuni ile birlikte yağmurlu bir günde arabayla yolculuk yaptıklarını görür. Arabanın önüne bir zat çıkar ve nereye gittiklerini sorar. Mahzuni Şerif, “Bu bacımıza plak yapmaya gidiyoruz” der. Mahzuni’ye: “Sen Allah’a, Mah Turna da sana emanet” der. Mah Turna zâtın kim olduğunu sorunca Mahzuni, onun Hz. Muhammed olduğunu söyler ve arabadan inerek elini öper. Hz. Muhammed, Mahzuni Şerif’e bir bade verir, o da badenin yarısını içtikten sonra diğer yarısını Mah Turna’ya uzatır. Bunun üzerine Hz. Muhammed, “sen iç ben ona veririm” der. Mah Turna arabadan inip onun elini öpmek ister ama o buna müsaade etmez ve bir bade doldurup kendisi ona götürür. O da Hz. Muhammed’in elini öper ve badeyi içer. Hz. Muhammed kaybolur ve yola devam ederken Mahzuni Şerif ona bir yüzük uzatır. Yüzük parmağına büyük gelir ve Mahzuni’ye geri verir. Bu rüyanın da etkisiyle artık Mah Turna mahlasıyla şiirlerini söylemeye başlar ve daha önce yazmış olduğu 50’ye yakın şiirinde geçen “Selime” mahlasını da “Mah Turna” olarak düzeltir.

1.1.2. Saz Çalmaya Başlaması

Âşık Mah Turna, daha önce de belirttiğimiz gibi çocukluğundan itibaren cem âyinlerinde ve çeşitli Alevi-Bektaşî toplantılarında âşıkların sazlarını ve deyişlerini dinleyerek büyümüştür. Nitekim o dönemde Türkmenhacı köyü ve Bismil dolaylarındaki diğer Türkmen-Alevi köyleri, bu tip cemlerin ve âşık toplantılarının sık sık yapıldığı yerlerdir. Öte yandan dedesinin saz çalması ve saz yapan bir usta olması onun için ayrı bir ilham kaynağı olur. Böylece çocukluk yıllarından itibaren onda saz çalma hevesi başlar.

Ailesinde, dedesi dışında amcası ve amcası oğulları da saz çalan Mah Turna’nın saz çalmaya merak sarmasıyla gideceği ilk yer amcasının yanı olur. Fakat amcası onun bu isteğini ciddiye almaz ve ona saz çalmayı öğretmez. Amcasının bu davranışı onun

hevesini daha da arttırır. Artık saz çalmayı öğrenmek için her gün ağlayan Mah Turna'nın bu yakınmalarına dayanamayan Bektaş Atabay, 1971 yılında ona divan sazı çalmayı öğretir. Bu tarihten itibaren şiirlerini divan sazı eşliğinde söylemeye başlayan Mah Turna, 1993 yılına kadar da böyle devam eder. 1993 yılında Bektaş Atabay'ın amcası oğlu Hanifi Atabay'dan bir ay gibi kısa bir sürede “çöğür” (kısa bağlama) çalmasını öğrenir. Veysel düzeni adı da verilen çöğür, onun deyişlerini daha rahat çalıp söylemesini sağlar.

1.1.3. Gezip Gördüğü Yerler, Karşılaştığı Âşıklar ve Önemli Kişiler

Âşık Mah Turna, 1971 yılından sonra yüreğine düşen Hak aşkının ateşiyle elinde sazı, annesinin de refakatiyle köy ve kasabaları gezmeye başlar. Âşığın ilk durağı Şanlıurfa'nın Kıssas köyü olur. Daha sonra Gaziantep, Adıyaman (Besni ilçesi), Adana, Kahramanmaraş ve Ankara da bulunan Alevi-Bektaşî köylerinin ve dergâhlarının birçoğunu gezer, dolaşır. Bu arada 1972 de iki plak yapar ama bu plaklardan hiçbir fayda görmez. Aynı yıl Ankara'ya plaklarını dinleyerek tanıdığı Âşık Şah Turna'yı görmeye gider. İki âşığın bu karşılaşmalarında dillerinden karşılıklı şu dizeler dökülür:

Şah Turna:

Tanıştığma memnun oldum

Sen nereden geldin bacı

Sohbetine doyamadım

Sen nereden geldin bacı

Mah Turna:

Ben Diyarbakır'dan geldim

Ankara'da çok eğlendim

Şah Turna'yı görem dedim

Bismil'den gelmişim bacı

.....

Şah Turna:

Gayet tatlıdır sözlerin
 Ne zaman soldu gözlerin
 Artık kalbine ver serin
 Sen nereden geldin bacı

Mah Turna:

Bir yaşında iken soldu
 Mevla'm kalbime aşk saldı
 Görenler derdime yandı
 Bismil'den gelmişim bacı (144)

.....

1979 yılında Pir Sultan Abdal'ın yaşadığı Sivas'ın Yıldızeli'ne bağlı Banaz köyüne gitmeye karar verir ve tek başına yola revan olur. Yıldızeli'ne gidebilmek için Tokat minibüslerine bindiğinde yanına birisi oturur ve ona nereye gittiğini sorar. O da Banaz'a gitmek istediğini söyler. Yanındaki adam ona Banaz'da İsmail Dede diye bir zattan bahseder, ama o sırada Anakara'da bulunduğunu söyler. Yıldızeli'ne varınca birkaç kişiye "Pir Sultan'ın köyü Banaz nerededir?" diye sorar, ama kimse ona yardımcı olmaz. Yıldızeli'nde yarım saat kadar bekledikten sonra birisi ona nereye gittiğini sorar. Banaz'a gitmek istediğini öğrenince; "Ben Banazlıyım seni Banaz'a götürürüm" der. Mah Turna o anda onun İsmail Dede olduğunu düşünerek ona: "Sen İsmail Dede misin? Senin Ankara'da olduğunu söylediler" der. İsmail Dede: "Kızım sen bizi görmeye gelmedin mi? İşte biz de çıkıp geldik" diye cevap verir. Mah Turna üç gün üç gece Banaz'da misafir olur ve İsmail Dede'nin manevi rehberliğiyle Pir Sultan Abdal ile batın âleminde hasbihâl olur.

Ta Diyarbakır'dan Yıldızeli'ne
 Senin için vardım pirim Pir Sultan
 Gözyaşım karıştı bahar seline
 Ben sana sarıldım pirim Pir Sultan

Yarım saat Yıldızeli'nde kaldım
 Aşk ile çağırdım neslini buldum
 Niyaz ettim ellerine sarıldım
 Divanına durdum pirim Pir Sultan

 Mah Turna'yım seni seven şad olmaz
 Konan göçer dünya kimseye kalmaz
 Hevesi olmayan aşkın savunmaz
 Yandım da kavruldum pirim Pir Sultan (252)

Pir Sultan'a kavuşmanın sevinciyle dilinden dökülen bu şiirini Banaz'a yazdığı şu dizeler takip eder:

Pir Sultan burda gezdi mi
 Banaz köyü Banaz köyü
 Elinde bade süzdü mü
 Banaz köyü Banaz köyü (106)

.....

1979 ve 1982 yılları arasında Kahramanmaraş'ın başta Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olmak üzere tüm Alevi-Bektaşî köylerini gezer.

1980 yılında Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde yapılan Hacı Bektaş-ı Veli'yi anma etkinliklerine düzenli olarak katılmaya başlar.

Ağustos ayının on altısında
 Gelin hey erenler Hacı Bektaş'a
 Buluşalım Pir'in has bahçasında
 Gelin hey sevenler Hacı Bektaş'a (243)

1984 yılında Hacıbektaş'a tekrar geldiğinde yöre abdallarından bir kadın yanına gelerek rüyasında Hacı Bektaş-ı Veli'nin onu kendilerine emanet ettiğini söyler. Mah Turna annesiyle birlikte kadının annesinin evine misafir olur. 1993 yılına kadar da Hacıbektaş'a her yıl düzenli olarak gelip birkaç ay bu ailenin evinde kalır. Tüm hizmetleri aile bireyleri tarafından görülür. Mah Turna, 1993 yılında Hacıbektaş'tan bir ev alarak buraya yerleşir.

1985 yılında yine bir Hacı Bektaş-ı Veli'yi anma törenlerinde saz çalarken Hayriye adında bir Bektaşi Anası gelip yanına oturur. Tanışıp kısa bir sohbet ettikten sonra Mah Turna manevi sezişiyle Hayriye Ana'nın kendisinin mürşidi olduğunu anlar ve ona hitaben şu dizeleri okur:

İkrar verdik meydandadır serimiz

Seni çok seviyom Hayriye Ana

Çilehane'dir buluşma yerimiz

Seni çok seviyom Hayriye Ana

Oturdun yanıma çaldım sazımı

Felek kış eyledi benim yazımı

Senden başka çeken yoktur nazımı

Seni çok seviyom Hayriye Ana

.....

.....

Mah Turna da derki aşka yanansın

Gece gündüz Ehlibeyt'i anansın

Canımın içinde sen bir canansın

Seni çok seviyom Hayriye Ana (258)

Kendi deyişiyle, Hayriye Ana'yı tanıyana kadar tasavvufi aşamalardan şeriat ve tarikatı tahsil etmiştir. Hakikat ve marifet kapıları ona Hayriye Ana sayesinde açılır ve Mah Turna onun rehberliğinde kendini bulur.

1989 yılında Antalya'nın Elmalı ilçesine bağlı Tekke köyünde her yıl düzenlenen Abdal Musa'yı anma törenlerine katılır. 2000 yılına kadar da Abdal Musa Dergâhı'na hemen her yıl gitmeye devam eder:

Töreni var Haziranda

Dediler Abdal Musa'nın

Nuru balkıyor alnında

Dediler Abdal Musa'nın (113)

Yine 1989-2000 yılları arasında Hacıbektaş'ta Çilehane denilen ziyaretin başında Hacı Bektaş-ı Veli Dergâhını ziyarete gelen insanları sazı ve sözüyle karşılar. Bugüne kadar hiç evlenmemiş olan Âşık Mah Turna, halen Hacıbektaş'ta ikamet etmekte olup Dergâh'a gelen "Hak mihmanlar"ını evinde konuk etmektedir.

1.2. EDEBİ KİŞİLİĞİ

1.2.1. Şiirlerin Özellikleri

Türk halk şiiri alanında çalışma yapan araştırmacıların halk şiirinde tür ve şekil kavramı ile ilgili bazı sorunlarla karşılaşmalarına rağmen günümüzde ortak bir noktada birleştiklerini görüyoruz. Halk şiirinde şekil, “dış yapı bilgisi” tür ise, “iç yapı bilgisi”dir (Aslan, 2008: 107).

Âşık Mah Turna'nın şiirlerini özellikleri bakımından dış yapı ve iç yapı olmak üzere iki ana başlık adı altında inceleyebiliriz.

1.2.1.1. Şiirlerin Dış Yapısı

Halk şiirinde dış yapı bilgileri; şiirin uyak sırası, hece, dize ve kıta sayısıdır. İç yapı bilgileri; şiirin konusu ve bazı türlerde ezgisidir (Aslan, 2008: 107). Buradan hareketle Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde dış yapı başlığı adı altında; uyak, ölçü, dil ve söyleyiş özelliklerini incelemeyi uygun gördük.

1.2.1.1.1. Ölçü

Her şiir ait olduğu dilin yapısından doğar ve tamamen o dilin özelliklerinden oluşur. Türk halk şiirinin ölçüsü de Türk dilinin doğal ölçüsü olan hece ölçüsüdür. Türkçede hecelerin özel değerleri ve nitelikleri bulunmaz. Dolayısıyla hecelerin uzunluğu ya da kısalığı değil, sayıları dikkate alınır (Aslan, 2008: 102). Elimizde bulunan yazılı kaynaklardan Türk edebiyatının ilk dönemlerine ait şiir örneklerine baktığımızda hece ölçüsünün kullanıldığını görürüz. Bu da hecenin, Türk şiirinin milli ölçüsü olduğunu gösterir.

Hece ölçüsü, şiirin tüm dizelerindeki hece sayılarının birbirine eşit olmasına dayalı bir sistemdir. Şiirin dizelerinin hece sayısı, o şiirin ölçüsünü ve kalıbını gösterir. Örneğin dizeleri sekiz heceden oluşan bir şiirin kalıbı sekizlidir.

Dizelerin belli bölüm veya bölümlere ayrılmasına “durgulama”, bölündükleri yere “durak” denir. Durgulama, halk şiirinde tek düzeliği gidermek, belirli bir ritim ve ses uyumu sağlamak amacıyla yapılır (Aslan, 2008: 103). Örneğin 11’li heceyle yazılmış bir şiir 6+5 veya 4+4+3 şeklinde durgulanabilir.

Âşık Mah Turna, halk şiirimizde en sık rastladığımız 7, 8 ve 11’li hece kalıplarının yanı sıra 5’li ve 15’li hece kalıplarıyla da şiirler söylemiştir. Aruz ölçüsünü hiç öğrenmediğinden 15’li hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerinde aruz aramak anlamsızdır. Buna rağmen gazel tarzındaki bir şiiri de çok dikkat çekicidir:

Ey gönül bu aşka düşüp yanmayan bilmez bizi
Pir elinden dolu içip kanmayan bilmez bizi

Âşığın gözü yaşlıdır daim Hakk’ı zikreder
Gece gündüz Ehlibeyt’i anmayan bilmez bizi (317)

Türk halk şiirinin en yaygın kullanılan ölçüleri 8 ve 11’li ölçülerdir. Birçok âşık gibi Mah Turna da şiirlerinin büyük çoğunluğunu bu kalıplarla söylemiştir. 11’li şiirlerinde zaman zaman aynı şiir içersinde dizelerin farklı şekilde durgulandığını görmemiz mümkündür:

Muhammed Ali’ye / bağlıdır özüm
Zâkir oldum / zikrederim / Ali’yi
Hasan Hüseyin’dir / sohbetim sözüm
Zâkir oldum / zikrederim / Ali’yi (219)

1.2.1.1.2. Uyak Örgüsü

Şiirde dizelerin sonlarında yer alan harfler arasındaki ses benzerliğine “uyak” denir. Türk halk şiirinin uyak kurgusunda sözlerin yazılışı değil söylenişi esas alınmıştır (Artun, 2004: 85).

Halk şiirindeki uyak anlayışı divan şiirindeki gibi sıkı kurallara bağlı değildir. Halk şairleri, eski dönemlerden beri hafif bir ses benzerliğini uyak için yeterli saymışlardır. Bunun en büyük sebebi halk şairlerinin çoğunluğunun okuma yazma bilmemeleri ve şiirlerini bir ön hazırlık olmaksızın doğaçlama (irticalen) söylemeleridir (Aslan, 2008: 103).

Saz şairlerince “tecnis” diye adlandırılan “cinas” da önemli bir unsurdur (Aslan, 2007: 33). Halk şiirinde yazılışları aynı anlamları farklı kelimelerle yapılan uyak türüne cinas adı verilir. Âşık Mah Turna’da da çok sık olmasa da tecnis örnekleri görmemiz mümkündür:

Tören zamanları yanıyor **içim**
 Gönülden bağıyım ben nasıl geçim
 Aşkın dolusundan ver ben de **içim**
 Beni ummanlara daldır efendim (248)

Âşık Mah Turna, şiirlerinde uyak çeşitlerinin hemen hepsini kullanmıştır. Diğer saz şairlerinde olduğu gibi onun şiirlerinde de en çok, tek ses benzeşmesiyle yapılan yarım uyak çeşidini görürüz:

Âşık olan maşukuna kul olur
 Aşk elinden yana yana kül olur
 Sizi seven divan’ olur del’ olur
 Gittiğiniz doğru yoldur efendim (248)

Mah Turna’nın şiirlerinde sıkça rastlayabileceğimiz diğer bir uyak çeşidi, bir ünlü ve bir ünsüz benzeşmesine dayanan tam uyaktır:

Cemalin cennet
 Bize et himmet
 El aman Mürvet
 Medet ya Ali (1)

Âşık Mah Turna'nın kullandığı diğer bir uyak çeşidi ise; üç ya da daha fazla sesin benzeşmesinden oluşan zengin uyaktır:

Gülenler sürer **sefayı**
 Görür ahd ile **vefayı**
 Dertliler çeker **cefayı**
 Eller güler ben ağlarım (174)

Mah Turna, şiirlerinde zengin uyak çeşidi olan tunç uyağı da zaman zaman kullanmıştır. Tunç uyak, kendi başına anlamı olan bir kelimenin bir başka kelime içerisinde yer almasıyla oluşan bir uyak çeşididir:

Hem evveli hem **ahir**
 Hem batını hem **zahir**
 Çeksem binlerce **kahir**
 Hüseyinî'yem Hüseyinî (21)

1.2.1.1.3. Dil ve Söyleyiş

Âşığın yetiştiği yörenin kültürü ve dili şüphesiz şiirinin dili ve söyleyişi hususunda belirleyici unsurlardır. Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde de yöre kültürü ağır basmakla beraber bu iki unsurun da etkisini görmemiz mümkündür.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Türkmen, Alevi-Bektaşî inancına mensup bir köyde doğup büyümesi onun âşıklık geleneğiyle küçük yaşlardan itibaren içli dışlı olmasını sağlar. Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Şah Hatayi, Âşık Dertli gibi Alevi-Bektaşî saz şairlerinin şiirleriyle büyür. Bu âşıklara olan meyli doğal olarak şiirlerindeki diline ve söyleyişine de ciddi bir biçimde yansır. Dolayısıyla Mah Turna'nın dil ve söyleyişinde kendi yöresinden ziyade bu âşıkların daha etkili olduğunu görürüz. Bilhassa Alevi-Bektaşî inancını konu edinen şiirlerinde bu etki çok açıktır:

Mah Turna söyler heman
 Medet pirim el aman
 Yetiş sahib-i zaman
 Ya Muhammed ya Ali (15)

Bazı şiirlerindeki yalvarışları, alçak gönüllülüğü ve kısa tümceleri bize Pir Sultan Abdal'ı ve Kul Himmet'i hatırlatır:

Noksanıma kalma benim
 Mürvete geldim ya Ali
 Yine himmetinin senin
 Mürvete geldim ya Ali (40)

Bununla beraber kendi köyünün ve çevresinin ağızını da şiirlerinde zaman zaman görmemiz mümkündür:

Dost bağında gül bitmiy mi
 Dalında bülbül ötmey mi
 Bu kadar sordiy yetmiy mi
 Bismil'den gelmişim bacı (144)

Mah Turna şiirlerinde kolay anlaşılır, düz ve kısa tümceleri kullanmayı tercih eder. Karmaşık, uzun ve ağdalı söyleyişlerden kaçır. Bu yüzden dili her zaman sade ve açıktır. Türkiye'nin birçok yöresini gezip görmesi, Türkçeyi oldukça temiz ve sade kullanmasını sağlayan en önemli etkenlerden biridir.

Şiirlerini her zaman halk diliyle söylemeyi tercih eden Mah Turna'nın yabancı kelime ve terkipleri mümkün olduğunca az kullandığını görürüz. Halk şairlerine olan yoğun ilgisinin aksine divan şairlerine özentisi görülmez. Şiirlerinde yer verdiği Arapça ve Farsça kelime ve terkipler, Alevi- Bektaşî inancının, tasavvufî tarikat yaşamının ve etkisinde kaldığı saz şairlerinin izleridir. Özellikle dini ve tasavvufî şiirlerinde Alevi- Bektaşî inancına ait hemen tüm ad ve kavramlara yer verir. Şiirlerinde bu ad ve kavramların dışında Arapça ve Farsça sözcüklere neredeyse hiç rastlanmaz.

Aşk, sevgi, doğa, gurbet ve sosyal konulu şiirlerinin tamamında dili sade ve gayet anlaşılırdır:

Mah Turna'yım düştüm gurbet ellere
 Derdimi destan eyledim dillere
 Başıma geleni demem ellere
 Gönül maksudunu bulmadı felek (287)

Yine bir başka şiirinde temiz ve sade dilini, halk tarafından çok iyi bilinen meşhur Âşık Garip ve Şah Senem hikâyesiyle süsler:

Mah Turna düşünme derin
 Kıymeti bilinir erin
 Seveni sevene verin
 Âşık Garip Senem gibi (146)

Mah Turna'nın dilindeki bu sadelik ve netlik haliyle söyleyişine de etki eder. Kolay anlaşılır dili şiirlerindeki içtenliğinin ve doğallığının hemen fark edilmesini sağlar. Onda yalın olduğu kadar coşkun, duru olduğu kadar duygulu, derin ve manalı olduğu kadar da akıcı bir söyleyişle karşılaşırız. Kimi zaman pervasızca eleştiren, esirgmeden sözünü söyleyen, kimi zaman da coşkun sular gibi çağlayan Mah Turna, bir de bakarız Kerbelâ'nın yasıyla karalara bürünür:

Gece gündüz ah çekerim yaşlar akar gözümden
 Sıdk-ı candan seviyorum Ehlibeyt'i özümden
 Âşık olan asla çıkmaz maşukunun sözünden
 Kerbelâ'nın figanını ben canlı yaşıyorum (314)

Mah Turna, yaşadıklarını da şiirlerinde ustaca dile getirir. Dizelerinden yaşanmışlığın kokusunu alırız. Bu durum şiirlerinde hayalden ziyade gerçekliğin ön plana çıkmasını sağlar.

Özellikle Alevi-Bektaşî inancını işlediği şiirlerindeki coşkun söyleyişinde Pir Sultan Abdal ve Şah Hatayi'nin etkisi açıktır:

Bülbülüm de gül dalında öterim
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali
 Şahı sevmeyeni ben de niderim
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Erenler ayrılmaz Ali yolundan
 Muhabbet tatlıdır aşkın balından
 Şahı sevmeyenler kalksın yanımdan
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali (200)

Bu şiirlerinin bir kısmında heybetli ve kararlı bir söyleyiş göze çarpar:

Padişahlar verse katlime ferman
 Yine geçmem ela gözlü şahımdan
 Tabipler bulmazsa derdime derman
 Yine geçmem ela gözlü şahımdan

Eşim dostum benden geri çekilse
 Aksa gözüm yaşı yere dökülse
 Zalim gurbet elde boynum bükülse
 Yine geçmem ela gözlü şahımdan (203)

Yine bir başka şiirinde Pir Sultan Abdal'ın söyleyişi tüm çıplaklığıyla karşımıza çıkar:

Horasan elini gezen
 Pir'im Bektaş-ı Veli'dir
 Âşıklara bade süzen
 Ali'm Bektaş-ı Veli'dir

.....

Daman tutmuşum Hünkâr'dan
 Ayrılmam demden didardan
 Su getiren Akpınar'dan
 Ali'm Bektaş-ı Veli'dir (91)

Pir Sultan Abdal, Şah Hatayi, Kul Himmet gibi âşıklarla olan bu dil ve söyleyiş benzerliğinin yanı sıra Yunus Emre'nin söyleyişine benzer şiirleriyle de karşılaşırız. Bu tür şiirlerin sayısı oldukça azdır:

Bu dünya yalan
 Var mıdır kalan
 Olursun talan
 Bırakmaz seni (4)

.....

Âşık oldum Şah'a düştüm
 Irmak gibi coştuk bugün
 Pir elinden dolu içtim
 Muhabbete koştuk bugün (170)

1.2.1.2. Şiirlerin İç Yapısı

1.2.1.2.1. Din Konulu Şiirler

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde din konusunun âşıklık geleneğinden yetişmiş çoğu halk şairimize kıyasla daha geniş yer tuttuğunu görürüz. Şiirlerinin yarısından çoğunda din ve inanç konularını işlemiştir. Bunun âşıklık geleneğinde çok sık rastlanan bir durum olduğunu söyleyemeyiz.

Mah Turna'nın şiirlerindeki din anlayışı, Alevi-Bektaşî inancı ve yaşam felsefesidir. Alevi inancına mensup bir ailenin çocuğu olması ve gençlik yıllarından itibaren Bektaşî tarikatına girmesi bu durumun temelini oluşturur. Alevi-Bektaşî inancının esasları ve temel öğeleri şiirlerinde çok geniş bir yer tutar. Din dışı konuları işlediği şiirlerinde dahi Alevi-Bektaşî inancıyla ilgili ad ve kavramlara zaman zaman rastlamamız mümkündür.

Dini şiirlerinde Pir Sultan Abdal, Hatayî gibi Alevi-Bektaşî şairlerinin önemli ölçüde etkisini görürüz. Nitekim 20'ye yakın şiirini başta Pir Sultan Abdal olmak üzere birçok Alevi-Bektaşî halk şairine nâzire olarak yazmıştır. Söz konusu bu nâzireleri, şiirlerin yer aldığı 3. bölümde belirteceğimizden burada birkaç örnek vermeyi uygun gördük.

Pir Sultan Abdal'a ait bir şiirin ilk iki kıtası:

Padişahlar katlime ferman dilese
Yine geçmem ala gözlü şahımdan
Cellâtlar karşımda satır bilese
Yine geçmem ala gözlü şahımdan

On yedi yerimden vursalar yara
Cerrahlar derdime kılmasa çare
Kemendi bend ile çekseler dâra
Yine geçmem ala gözlü şahımdan

(Gölpınarlı, Boratav, 1991: 82).

Mah Turna:

Padişahlar verse katlime ferman
 Yine geçmem ela gözlü şahımdan
 Tabipler bulmazsa derdime derman
 Yine geçmem ela gözlü şahımdan

Eşim dostum benden geri çekilse
 Aksa gözüm yaşı yere dökülse
 Zalim gurbet elde boynum bükülse
 Yine geçmem ela gözlü şahımdan (203)

.....

Pir Sultan Abdal'a ait bir başka şiirin ilk dördlüğü:

Erler himmet eylen niyaz eyleyim
 Zâkir oldum zikrederim Ali'yi
 Fûrkan'ın okurum methin eylerim
 Zâkir oldum zikrederim Ali'yi

.....

(Bezirci,1986: 225).

Mah Turna:

Muhammed Ali'ye bağlıdır özüm
 Zâkir oldum zikrederim Ali'yi
 Hasan Hüseyin'dir sohbetim sözüm
 Zâkir oldum zikrederim Ali'yi (219)

1993 yılında vefat eden asrımızın önemli saz şairlerinden Muhlis Akarsu'ya ait bir şiirin ilk dördlüğü:

Bugün dost yaralanmış
 Yine gönlüm hoş değil
 Her yanı parelenmiş
 Yine gönlüm hoş değil

.....

Mah Turna:

Bülbül gibi ötsem de
 Yine gönlüm hoş değil
 Dertlerimi döksem de
 Yine gönlüm hoş değil (24)

Mah Turna'nın dini şiirlerinin başlıca içeriğini Alevi-Bektaşî inanç sisteminin temellendiği Allah, Muhammed, Ali ve On İki İmam sevgisi oluşturur:

Medet Allah ya Muhammed Mustafa
 Günahım var ise mürvetim de var
 Pirim Şah-ı Merdan Ali Mürteza
 Günahım var ise mürvetim de var (199)

.....

Ben size âşık olmuşum
 On'ki İmam Ali Ali
 Hem gönülden bağlanmışım
 On'ki İmam Ali Ali (31)

Ehlibeyt'e olan bağlılığını şiirlerinde Kerbelâ vakasıyla özleştirerek okuyucuyu derinden etkileyecek bir biçimde işler:

Rukiye Zeynel hem Sakine susuzluktan yanıyor
 Ey müminler figan edin yası matem günüdür
 Ehlibeyt'in yaraları ılgıt ılgıt kanıyor
 Ey müminler figan edin yası matem günüdür (311)

.....

Mah Turna'nın şiirlerinde başta Hz. Muhammed'in kızı Fatma olmak üzere birçok Ehlibeyt kadınından sevgi, hürmet ve bağlılıkla bahsettiğini görürüz. Bu konuda yazdığı şiirlerinin sayısı diğer Alevi-Bektaşî saz şairlerine oranla çok daha fazladır. Mah Turna'nın kadın olmasının ve Ehlibeyt kadınlarının onun için ideal kadın tipini oluşturmasının etkisi büyüktür:

Mah Turna'yım aşkı beni bitirir
 Gören ayrılırsa aklın yitirir
 Vadem yeter ise bir gün götürür
 Fatımatu Zöhre anamı gördüm (195)

Bağlı olduğu Bektaşî tarikatının piri Hacı Bektaş-ı Veli ve tarikattan yetişen Abdal Musa ve Pir Sultan Abdal gibi Alevi-Bektaşî inancında, manevi değeri çok yüksek olan önemli kişilere yazdığı 50 civarında şiiri bulunmaktadır:

Horasan elinden zuhur eyledin
 Kondun Rum eline Pir Hacı Bektaş
 Yaktın ciğerimi büryan eyledin
 Ay mısın gün müsün nur Hacı Bektaş (234)

.....

Âşığım size
 Pirim Pir Sultan
 Himmet et bize
 Pirim Pir Sultan (3)

.....

Elmalı kazasının Tekke köyünde
 Abdal Musa Sultan dedemi gördüm
 Mihman ettim onu gönül evimde
 Abdal Musa Sultan dedemi gördüm (255)

1.2.1.2.2. Aşk ve Sevgi Konulu Şiirler

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde aşkı hem ilahi hem de mecazî olarak işlediğini görürüz. Daha önce de belirttiğimiz gibi Bektaşî tarikatı mensubu olması şiirlerinde ilahi aşkın daha yoğun bir biçimde ön plana çıkmasına neden olmuştur.

Benden memnun musuz ehli kâmiller
 Genç yaşımda âşık oldum Mevla'ya
 Başıma toplandı müminler pirler
 Genç yaşımda âşık oldum Mevla'ya (281)

Gönül, Tanrı'nın evi aynı zamanda aşkın kaynayıp geldiği yerdir. Bu tasavvufî düşünceyi ifade edişi bize Yunus Emre'yi hatırlatır:

Yunus Emre:

Gönül Çalab'ın tahtı Çalap gönüle baktı
 İki cihan bedbahtı kim gönül yıkar ise

Mah Turna:

Gönül aşkın dükkânı
 Yaratanın mekânı
 Erenler Mürvet kânı
 Fatıma Zöhre anam (5)

Mah Turna'da ilahi aşkın ifade edilişi, Tanrı'ya bağlanmanın yanı sıra Tanrı aşkının "insan-ı kâmil" mertebesine ermiş Alevi-Bektaşî inanç önderlerinde tecelli etmesi şeklinde de karşımıza çıkar.

Ol Muhammed Mustafa'ya

Âşık oldum âşık oldum

Pirim Ali Mürteza'ya

Âşık oldum âşık oldum

Hatice ana Fatma'ya

Her can layık mı tapmaya

Ol Hasan-ı Müctebâ'ya

Âşık oldum âşık oldum (58)

.....

Mah Turna âşıktır sana

Sevdiğim kalma noksana

Aşkından oldum divana

Hacı Bektaş Hacı Bektaş (95)

Özellikle Hz. Hüseyin'in ve Kerbelâ vakasının işlendiği şiirlerinde Hz. Hüseyin ve Ehlibeyt sevgisi vurgulanır:

Bülbülüm de soldu gülüm

Âşık olmuşam Hüseyin'e

Daima metheder dilim

Âşık olmuşam Hüseyin'e (63)

Mah Turna, âşık olan kişinin durumunu da şiirlerinde kısa ve özlü ifadelerle dile getirmeyi başarmıştır:

Âşığın sinesi yara

Ta ezelden bahtı kara

Kavuşmak ister didara

Âşık olan âşık olan

.....

Âşığın özü dârdadır
 Daim sinesi nardadır
 Meyili güzel yârdadır
 Âşık olan âşık olan (158)

Ona göre âşık olan kişinin derdi bitmez, yarası onmaz. İşi daima ah u zardır:

Âşığın bahtı karadır yaralıdır sinesi
 Aşk elinden sararıp da solmayan bilmez bizi

Âşığın çilesi bitmez derde giriftar olur
 Gönlünü ah u figana salmayan bilmez bizi

Âşık olan aşka düşer gece gündüz ah çeker
 Dertli saza niyaz edip çalmayan bilmez bizi (317)

Mah Turna aşktan şikâyeti kabul etmez. Çünkü çile aşkın ilacıdır. Ona göre âşıkların sultanı olan Hz. Muhammed, miraca çilesinin en yoğun olduğu anda çıkmıştır:

Şikâyetçi olmayın
 Âşık cefasız olmaz
 Her bahçeye konmayın
 Âşık cefasız olmaz

.....

Çile aşkın ilacı
 Aşk gönülün miracı
 Çeken Güruhu Naci
 Âşık cefasız olmaz (22)

Âşık Mah Turna, şiirlerinde beşeri aşk ve sevgi konularına da yer vermiştir. Bütün tekke edebiyatı saz şairlerimizde olduğu gibi burada da beşeri aşk, ilahi aşka giden yolun ilk merhalesi olarak karşımıza çıkar.

Sen Mecnun olmuşsun ben de bir Leyla
 Acep ne olacak halimiz bizim
 Leyla'nın içinde gizlidir Mevla
 Tatlı muhabbettir balımız bizim (275)

Mecnun'un aşkından çöllere düşmesini, Ferhat'ın dağları delmesini Hz. Ali ile özdeşleştirdiği dizeleri, ilahi aşk ve beşeri aşkın iç içe geçmişliğini açıkça yansıtır:

Mecnun figan eder çölde
 Ağlar Ali Ali diye
 Ah çekerek gurbet elde
 Çağlar Ali Ali diye

Ferhat gezerdi dağları
 Hem bahçeleri bağları
 Aşk deli eder sağları
 Dağlar Ali Ali diye (54)

Yine son dizeleri "Leyla için" şeklinde biten bir şiirinin son kıtasını "Mevla için" diye bitirerek bunu güzel bir biçimde örnekler:

Mecnun geziyor çölleri
 Leyla için Leyla için
 Dolaşır gurbet elleri
 Leyla için Leyla için

.....

Mah Turna'yım halim harap
 Ben dostlara oldum turap
 Muradımı vere ya rab
 Mevla için Mevla için (145)

Beşeri aşk konulu şiirlerinde halk hikâyelerimizin kahramanlarına sıkça telmih vardır. Özellikle Âşık Garip ve Şah Senem hikâyesi Mah Turna'yı çok etkilemiştir. Hikâyenin kahramanlarının kavuşması şiirlerinde sıkça rastladığımız bir motiftir. Mah Turna bunu imrenerek dile getirir:

Hiç kimse murat almadı
 Âşık Garip Senem gibi
 Dünyada gülen olmadı
 Âşık Garip Senem gibi

Kerem Aslı'yı mı aldı
 Ferhat Şirin dağda kaldı
 Mecnun Leyla'yı mı buldu
 Âşık Garip Senem gibi (146)

Kerem'i ateşe yakan Aslı, Mecnun'u çöle düşüren Leyla gibi onun da yarası yâr elindedir:

Aslı olmasaydı Kerem yanmazdı
 Yâr elinden yarası var gönlümün
 Mecnun Leyla için çölde kalmazdı
 Yâr elinden yarası var gönlümün (273)

Aşk elinden gül benzi solan, gözlerinden yaş yerine kanlar akan âşık, turalardan sevdiğine selam götürmelerini ve onu halinden haberdar etmelerini ister:

Bu aşka düşeli gül benzim soldu
 Ağlayan gözlerim kan ile doldu
 Sevdığım aklımı başımdan aldı
 Benden yâre selam söyle turnalar (278)

Şikâyet etmeyi pek sevmeyen Mah Turna'nın sevgilinin vefasızlığından zaman zaman üstü kapalı yakındığını görürüz:

Kurudu aşkımın bağı
 Eridi sinemin yağı
 Geçti güzelliğin çağı
 Ne hayaldesin sevdiğim (153)

Bütün âşıklarda olduğu gibi onun sevdiği de başka güzellerle kıyaslanamayacak derecede güzeldir. Kimi zaman bülbül avazlı kimi zaman kumru sesli, hak nefeslidir:

Kumruya benziyor sesi
 İçime düştü hevesi
 Daim Hak diyor nefesi
 Benim sevdiğim başkadır

Sevdiğim eli sazlı
 Ötüşü bülbül avazlı
 Görmeyeli içim yaşlı
 Benim sevdiğim başkadır (152)

Mah Turna'nın şiirlerinde sevgi kavramını aşkın ötesinde, daha genel anlamda işlediğini görürüz. Ona göre sevgi insanlar arasındaki en önemli bağıdır. Birlik, beraberliktir.

Yalnız olmuyor muhabbet
 Sen benimle ben seninle
 Sensiz bensiz olmaz sohbet
 Sen benimle ben seninle (160)

1.2.1.2.3. Doğa Konulu Şiirler

Âşık Mah Turna, şiirlerinde doğayı genellikle yaşamıyla, inancıyla ve düşünceleriyle birleştirerek işler. Bunu yaparken de doğadaki varlıkları şiirlerinde büyük çoğunlukla benzetme unsuru olarak kullanır. Bazen de bu varlıkları özne olarak tasvir ettiğini görürüz.

Gül, bülbül, gonca, bağ ve bahçe birçok halk şairimizde olduğu gibi onun şiirlerinde de vazgeçilmez unsurlardır. Bu tür unsurların şiirlerinde çok geniş yer tuttuğunu görürüz.

Mah Turna, bülbülü gül ile muhabbete davet eder. Çünkü bülbülün yeri gülün yanı, işi gül ile muhabbettir.

Dost bağından geçme bülbül
 Sular soğuk içme bülbül
 Muhabbetten kaçma bülbül
 Gel muhabbet yollarına (42)

Mah Turna'nın şiirlerinde sıkça rastladığımız doğa varlıklarından biri de "turna"dır. Üç şiiri tamamen turnalar üzerine kuruludur. Alevi-Bektaşî inancında kutsal bir yeri olan turna, avazını Hz. Ali'den almıştır. Âşık Mahzuni Şerif'in ona verdiği Mah Turna mahlasının da bunu çağrıştırdığı anlaşılmaktadır.

Mah Turna'nın öter sazı
 Sevdiğine geçer nazı
 Turnalardadır avazı
 Dem demdedir Ali cemde (36)

Turnaların sesini duyan âşık deliye döner. Onlardan medet umar ve gamlı gönlünü teskin etmek için halini erenlere bildirmelerini ister.

Sesinizi duydum döndüm deliye
Yaktınız bağırimi nara turnalar
Müracaat eyleyin Bektaş Veli'ye
Bulmadım derdime çare turnalar

Nesliniz Muhammed Ali soyunuz
Bektaş-ı Veli'ye benzer huyunuz
Feryat ediyorum işte duyunuz
Başlamayın ah u zara turnalar (279)

Şiirlerinde yer alan önemli doğa unsurlarından biri de “dağ”dır. Dağlar, sevgilileri birbirine hasret bırakan, Ferhat'ın yolunu kesen, aşılması güç engellerdir. Sevgiliye kavuşmak onları aşmakla mümkündür.

Ferhat'tır dağları yıkan
Şirin için canı çıkan
Böylece kendini yakan
Pek az bulunur bulunur (148)

Bir şiirinde de Sivas ilinin Yıldız Dağ'ını konu edinir. Yıldız Dağı, ona Pir Sultan Abdal'ı hatırlatır. Onun yaylası, yaşadığı yerdir. Yıldız Dağı heybetinin ardında Pir Sultan'ın sırlarını gizler.

Neden dumanlıdır başın
Kar mı çok yağıyor kışın
Söyle nedir bu telaşın
Yıldız Dağı Yıldız Dağı

.....

Neden böyle heybetlisin
 Yanımda çok kıymetlisin
 Pir Sultan'a hürmetlisin
 Yıldız Dağı Yıldız Dağı (110)

Mah Turna'nın Yıldız Dağ'ına seslenişi bize Pir Sultan'ın aşağıdaki dizelerini hatırlatır:

Ben de bildim şu dağların şahısın
 Gerçek erenlerin nazargâhısın
 Abdal Pir Sultan'ın seyrangâhısın
 Niçin gitmez Yıldız Dağı dumanın

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde "su" ve "çöl"ün bir arada çok sık kullanılması dikkati çeker. Bu iki unsuru Kerbelâ vakası konulu şiirlerinin hemen hepsinde bir arada görürüz. Özellikle Kerbelâ olayının kederi ve üzüntüsüyle Fırat nehrine seslendiği şiiri buna çok güzel bir örnektir:

Bu olanlar gidiyor mu hoşuna
 Sevmem seni hiç yalvarma boşuna
 Bundan sonra çal suyunu başına
 Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

.....

Mah Turna Ehlibeyt almadı murat
 Niçin su vermedin ey kanlı Fırat
 Susuz çölde kalanlara yol uğrat
 Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber (231)

1.2.1.2.4. Âşıklar, Tanıştığı Kişiler ve Gezip Gördüğü Yerler İçin Yazdığı Şiirler

Âşık Mah Turna şiirlerinin 23 tanesini saz şairlerine hitaben yazmıştır. Bunların 15'inde yaşamından, düşüncesinden ve şiirlerinden çok etkilendiği Pir Sultan Abdal'ı konu edinir. Bu şiirlerinde Pir Sultan Abdal'a olan sevgi ve hayranlığının yanı sıra onun yaşamını ve manevi duruşunu ele aldığını görürüz.

Ta Diyarbakır'dan Yıldızeli'ne
 Senin için vardım pirim Pir Sultan
 Gözyaşım karıştı bahar seline
 Ben sana sarıldım pirim Pir Sultan (252)

Diğer şiirlerinden üçünü kendisine Mah Turna mahlasını veren Mahzun-i Şerif'e hitaben yazmıştır:

Mah Turna senin kuzundur
 Yüreğindeki sızındır
 Seni tanıtan sazındır
 Şefkatli Mahzuni Baba (125)

Bunların dışında Mah Turna Âşık Veysel'e hitaben üç, Kul Himmet ve Ali Kızıltuğ'a hitaben de birer şiir yazmıştır. 1944 Sivas doğumlu çağımızın yaşayan âşıklarından Ali Kızıltuğ için yazdığı şiir diğerlerinin aksine taşlama türündedir:

Dikkat eyle sözlerine
 Ali Kızıltuğ Kızıltuğ
 Sonra vurma dizlerine
 Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

 Sen kimsin onu göresin
 Karşında cevap veresin
 Sanma o sırra eresin
 Ali Kızıltuğ Kızıltuğ (132)

Âşık Mah Turna, manevi yolculuğunda kendisine rehber edindiği mürşidi Hayriye Ana için 9 şiir yazmıştır. Hayriye Ana'yla tanışması onun uzun yıllar süren arayış döneminin son bulmasını sağlamıştır. Onda kendini bulmuş; derdini, sırrını onunla paylaşmıştır.

Temennaya geldim size
Hayriy'Ana Hayriy'Ana
Himmet edesiniz bize
Hayriy'Ana Hayriy'Ana (118)

Yine bir başka şiirinde Hayriye Ana'ya olan sevgi ve bağlılığı şöyle dile getirir:

İkrar verdik meydandadır serimiz
Seni çok seviyom Hayriye Ana
Çilehane'dir buluşma yerimiz
Seni çok seviyom Hayriye Ana (258)

1989 yılından itibaren Hacibektaş'ta "Çilehane" adı verilen ziyarete gelen insanlara saz çalıp söyleyen Mah Turna, burada zaman zaman çeşitli sıkıntılar yaşamıştır. Bazen görevliler bazen de ilçe kaymakamlığı onun Çilehane'de çalıp söylemesini yasaklamıştır. O da bu durumunu ilçeye değişik zamanlarda atanan kaymakamlara şiirle yakınmıştır.

Ne tarlam var ne de param
Nasıl sağalsın bu yaram
Gözüm yok kocaya varam
Sayın Reis Kaymakam Bey

Mah Turna yardıma muhtaç
Nasıl uyusun karnı aç
Hep ak oldu simsiyah saç
Sayın Reis Kaymakam Bey (134)

Mah Turna'nın saz şairleri ve tanıştığı çeşitli insanlar için yazmış olduğu şiirlerinin dışında Atatürk için yazdığı 6 şiiri bulunmaktadır. Bu şiirlerinde Atatürk'e olan sevgi ve saygısının yanında ona olan düşünce ve fikir bağlılığını da açıkça ifade ettiğini görürüz.

Mah Turna derki Atatürkçüyüm
Ne DDKD'ci ne de Kürtçüyüm
Halk partisindenim cumhuriyetçiyim
Duyanlar yok duymayanlar meydanda (263)

Bazen de Atatürk'e manevi bir gözle baktığımı görürüz. Hacı Bektaş-ı Veli ve Atatürk, farklı yüzyıllarda yaşamış aynı kişiymiş gibi karşımıza çıkar. Onlar Anadolu üzerinden tüm dünyaya barışı yayan ve her zaman yaşadıkları çağın çok daha ilerisini görebilen kişilerdir.

Ben de Türk'üm diyen Türklüğü seven
Hacı Bektaş Veli güzel Atatürk
Bu millete halka vermişti güven
Hacı Bektaş Veli güzel Atatürk (261)

Atatürk için yazdığı bir başka şiirinde ona olan sevgi ve saygısındaki içtenlik, dizelerinde açıkça kendini gösterir:

Mah Turna'dır Atatürk'ün kuzusu
Boşuna aldanyormuş bazısı
Nasıl yüreğinden çıkar sızısı
Çıkaranlar beyan etsin kendini (265)

Âşık Mah Turna'nın ayrıca, karşılaştığı çeşitli kişilere, Alevi-Bektaşî önderlerine, akrabalarına, TRT'ye ve Kültür Bakanlığı'na yazdığı 13 şiiri vardır.

Sana derler Mehmet Çoban
 Sevenleri al sürüye
 Çok güzel dümdüzmüş yaylan
 Sevenleri al sürüye (129)

Mah Turna'nın şiirlerinde zaman zaman sosyal eleştirilere yer verdiğini görürüz. Kültür Bakanlığı için yazmış olduğu şiirinde ozanların durumunu dile getirerek onlara sahip çıkılmasını ister:

Sayın kültür bakanlığı
 Ozanlara sahip çıkın
 Perişandır çoğunluğu
 Ozanlara sahip çıkın (141)

Âşık Mah Turna, başta Diyarbakır'ın Bismil ilçesinin Türkmen-Alevi köyleri olmak üzere Ankara, Sivas'ın Banaz ilçesi, Yıldız Dağı, Antalya'nın Elmalı ilçesi, Hacıbektaş ve Kahramanmaraş'ın Nurhak ilçesini gezip görmüş ve buralarla ilgili şiirler yazmıştır.

Elmalı kazasının Tekke köyünde
 Abdal Musa Sultan dedemi gördüm
 Mihman ettim onu gönül evimde
 Abdal Musa Sultan dedemi gördüm (255)

Memleketi Diyarbakır için yazdığı şiirinde, şehrin ve yöre insanının kısa bir tasvirini buluruz:

.....
 Halkın çok ekerdi bostan
 Karpuzun dillere destan
 Kadınlar giyerdi fistan
 Diyarbakır Diyarbakır

Yazın çok kaldırır ürün
 Devletten alırlar pirim
 Kavunun baldan da şirin
 Diyarbakır Diyarbakır (189)

1.2.1.2.5. Toplumsal Şiirler (Taşlamalar ve Nasihatler)

Âşık Mah Turna, 50'ye yakın şiirinde nasihat ve taşlama yoluyla kendi düşünce ve fikirlerini yansıtan toplumsal konuları işlemiştir.

Alevi-Bektaşî inancından hareketle ahlaki ve dini anlamda topluma seslendiği şiirlerinde her saz şairi gibi iyiyi, güzeli ve doğruyu överken kötü ve yanlış olanı sert bir dille eleştirmekten geri durmamıştır. İster kendi inancından, isterse başka inanca mensup olsun batıl düşünce ve hurafelerle insanların duygularını sömüren kişilere karşı çıkmıştır:

Anlarınız yahşi yavuzu
 Yıkılmaz Hakk'ın havuzu
 Peri imiş kılavuzu
 Asla ermemiştir Zöhre (131)

Babasıyla beraber bir tren yolculuğu sırasında doğaçlama söylediği bir taşlaması çok dikkat çekicidir. Kendileriyle aynı kompartımda yolculuk yapan bir imam, çevresindekilere kulaktan dolma yalan, yanlış şeyler anlatmaktadır. Bu durumu gören Mah Turna dayanamaz ve sazını eline alıp, iki dördlüğünü aşağıya aldığımız taşlamasını söyler:

Müftü kulak ver söylediğim söze
 Verdiğin fetvalar yanlışır yanlış
 Neden iftiralar edersin bize
 Verdiğin fetvalar yanlışır yanlış

.....

Fakirler aç gezer zenginler toktur
 Onun için benim üzüntüm çoktur
 Mum söndürmek hiçbir millette yoktur
 Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlıştır (302)

Mah Turna, insana yapılan her türlü zulüm ve hakaretin karşısındadır. İnsan incitmenin hiçbir din veya inanç sisteminde yeri olmadığını belirtir. 1993 yılında Sivas'ta 37 kişinin kaldıkları otelde yakılmalarını yobazlık olarak nitelendirir ve dizelerinde insan öldürmenin İslam diniyle hiçbir ilgisinin olmadığını dile getirir:

Pir Sultan'ın heykelini yıktılar
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı
 Ozanları diri diri yaktılar
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı

Onlar sağ selim varmadı evine
 Olanlar duyuldu Banaz köyüne
 Bu iş yakışır mı İslam dinine
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı (253)

O, toplumun ahlaki değerlerine önem vermiş, insanları kendilerine ve yaşadıkları topluma zarar veren davranışları konusunda uyarmıştır.

Allah'ını seven vermesin faiz
 Hakk'ın kullarına o değil caiz
 Dönüşünde olur itten de uyuz
 Faiz parasına heves etmeyin (299)

Daha önce de belirttiğimiz gibi Alevi-Bektaşî inancına sıkı sıkıya bağlı olan Mah Turna, toplumun ahlaki değerlerine uymayan kişileri eleştirirken oldukça nesnel bir yaklaşım içersindedir. Nitekim bir şiirinde kendi inancına mensup insanlara seslenirken şöyle der:

Alevilik doğruluktur
 Yargılamak sorguluktur
 Ehlibeyt'e bağlılıktır
 Alevilik ne arasın

 Tarikatı unuttular
 Dini dünyaya sattılar
 Paraya pula taptılar
 Alevilik ne arasın (188)

Âşık Mah Turna, şiirlerinde okuma-yazma, yardımlaşma, çevre temizliği gibi medeni yaşam tarzının gereği olan konulara da yer vermiştir.

Mah Turna'yım nasihatim sizlere
 Belki de güceniyorsunuz bizlere
 Okumayan köle olur beylere
 Okuyup yazmayı öğrenin dostlar (293)

 Süpürge alın süpürün
 Toplayın çöpe götürün
 Eksikliğinizi bitirin
 Buraları temiz tutun (185)

1.2.1.2.6. Diğer Şiirler

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde zaman zaman gurbet, ayrılık, özlem, yakınma, fakirlik ve ölüm gibi konuları da işlediğini görürüz. Fakat bunların sayıları diğer konularda yazmış olduğu şiirlerine kıyasla çok az olduğu için tamamını bir başlık altında incelemeyi uygun gördük.

Çilesi haddini aşan, dünyanın dertleriyle yorulan Mah Turna, feleğe sitem eder. Daha bir yaşında iken gözlerini kaybeder:

Dünyaya geleli çekiyor çile
Felek koymadı ki hiç yüzü güle
Dertlini halından dertsiz ne bile
Kalmış bir köşede ağlar Mah Turna

Küçükten kaybetmiş iki gözünü
Erenler şahına vermiş özünü
Güldürmedi felek onun yüzünü
Derdini içinde saklar Mah Turna (257)

Mah Turna, ayrılıktan ve gurbete düşmenin verdiği acıyla felekten yakınır:

Mah Turna'yım düştüm gurbet ellere
Derdimi destan eyledim dillere
Başıma geleni demem ellere
Gönül maksudunu bulmadı felek (288)

Ayrılık ve özlem, çoğunlukla kendisi için manevi değeri olan insanları konu edindiği şiirlerinde karşımıza çıkmaktadır. Bu şiirlerinde onlardan ayrılmanın verdiği acıyı dile getirir.

Ayrılık hasreti yaktı sinemi
Seni çok özledim Hayriye Ana
Çoğaldı gönlümün efkârı gamı
Seni çok özledim Hayriye Ana (260)

Mah Turna'nın şiirlerinde az sayıda örneğine rastladığımız konulardan biri de ölümdür. Ölüm Allah'ın emridir. Er ya da geç bu dünyaya gelen bir gün ölecektir.

Mah Turna'yım sözüme bak
 Böyle emir eylemiş Hak
 Eğer yakın eğer uzak
 Ölüm yavaşça yavaşça (171)

Hayatının çoğunu yoksullukla geçiren Mah Turna, şiirlerinde bu konulara fazla değinmez. Ancak hastalandığı bir sırada doktora gidecek parasının dahi olmamasını dizelerine yansıtmıştır:

Hasta da düştüm evimde
 Ne zor imiş bu fakirlik
 Param da yoktur cebimde
 Ne zor imiş bu fakirlik

Doktorlar parasız bakmaz
 Namertlerden hayır çıkmaz
 Karnım aç kimse doyurmaz
 Ne zor imiş bu fakirlik (180)

Mah Turna büyük saz şairimiz Âşık Veysel gibi derdini paylaştığı, gittiği her yere beraberinde götürdüğü sazına da üç şiir yazmıştır.

Sen olmasan benim halim nic' olur
 Sanma ki dünyada gülmüşüm sazım
 Derdimi dökemem içimde kalır
 Bülbül gibi zara düşmüşüm sazım

Her nereye gitsem seni götürürüm
 Bütün dertlerimi dile getiririm
 Sen olmasan aklımı yitiririm
 Bir güzele meyil vermişim sazım (290)

2. BÖLÜM

2.1. HALK EDEBİYATI MOTİFLERİ

2.1.1. HALK HİKÂYESİ KAHRAMANLARI

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde halk hikâyesi kahramanlarından özellikle halk tarafından en çok tanınanlarına yer verdiğini ve telmihte bulunduğunu görürüz. Mah Turna, bu kahramanları bazen hikâyelerde üstlendikleri rolleriyle bazen de sembolik yanlarıyla ele alır. Özellikle aşkını, hasretini, çilesini ifade ederken halk hikâyesi kahramanlarıyla benzerlikler kurarak anlatımını güçlendirir.

Leyla ile Mecnun, Âşık Garip ile Şah Senem, Kerem ile Aslı, Arzu ile Kamber, Ferhat ile Şirin ve Emrah ile Selvi Han şiirlerinde adı geçen halk hikâyesi kahramanlarıdır.

2.1.1.1. Leyla ile Mecnun

Leyla ile Mecnun, Mah Turna'nın aşk konulu şiirlerinde adları sıkça geçen halk hikâyesi kahramanlarındandır. Mah Turna, kendisini Leyla'ya, sevdiğini de Mecnun'a benzeter.

Sen **Mecnun** olmuşsun ben de bir **Leyla**

Acep ne olacak halimiz bizim (275)

.....

Sen **Mecnunsun** ben de **Leyla**

Ne zor imiş bu ayrılık (247)

.....

Sen **Mecnunsun** ben de **Leylay**

Unutmam seni sevdiğim (154)

Yukarıdaki dizelerde de görüldüğü gibi pek çok yerde Leyla'nın adının yanında Mecnun'u görmek mümkündür. Mecnun'un, Leyla'nın aşkından çöllere düşmesi çoğu şairimize olduğu gibi Mah Turna'ya da ilham kaynağı olmuştur.

Mecnun'u çöllere salan **Leyla** mı

Kimse beni döndüremez aşkımdan (277)

.....

Mecnun figan eder çölde

Ağlar Ali Ali diye (54)

.....

Mecnun geziyor çölleri

Leyla için Leyla için (145)

.....

Mecnun Leyla için çölde kalmazdı

Yâr elinden yarası var gönlümün (273)

Türk halkını derinden etkileyen Mecnun'un hikâyesi halk arasında "Mecnun'a dönmek, Mecnun olmak, Mecnun eylemek" gibi deyimlerin yaratılmasına neden olmuştur.

Ben gönülden sevdim seni

Aşkın **Mecnun** etti beni (92)

.....

Mecnun olup **Leyla** bulan

Nasıl ayrılır ayrılır (148)

.....

Kimi **Mecnun** olmuş gezer

Kimisi canından bezer (162)

.....

Pirimin sevdası aklımı aldı

Beni **Mecnun** edip bu aşka saldı (237)

2.1.1.2. Âşık Garip ve Şah Senem

Âşık Garip ve Şah Senem, Mah Turna'nın şiirlerinde sıkça karşılaştığımız halk hikâyesi kahramanlarındandır. Bu iki âşık hikâyenin sonunda kavuşup evlenmiştir. Mah Turna'nın şiirlerinde de bu durum vurgulanmış ve evlenme (kavuşma) motifi olarak dizelere yansımıştır.

Hiç kimse murat almadı

Âşık Garip Senem gibi (146)

.....

Âşık Garip Şahsenem'i güldüren

Yâr elinden yarası var gönlümün (273)

.....

Aşka da düşmüşüm halim perişan

Âşık Garip gibi var mı kavuşan (278)

.....

Âşık Garip sevdiğine kavuştu

Benim bu derdime ortak kim olur (291)

2.1.1.3. Ferhat ile Şirin

Ferhat'ın Şirin'e kavuşmak için dağları delmesi birçok saz şairimiz tarafından ele alınmıştır. Mah Turna da aşkın gücünü ve büyüklüğünü şiirlerinde Ferhat'ın bu yönüyle anlatmaya çalışmıştır.

Bu aşktır **Ferhat**'a dağı deldiren

Şirin'i kayadan atıp öldüren (273)

.....

Ferhat Şirin dağda kaldı

Mecnun Leyla'yı mı buldu (146)

.....

Ferhat'tır dağları yıkan

Şirin için canı çıkan (148)

.....

Ferhat arar nerde **Şirin**

Şah-ı Merdan'ı seversen (39)

.....

Ferhat gezerdi dağları

Hem bahçeleri bağları (54)

2.1.1.4. Kerem ile Aslı

Aslı'nın uğruna yanıp kül olan Kerem, Mah Turna'nın şiirlerinde bu yönüyle karşımıza çıkar. Halk şairleri, aşklarının şiddetini anlatmak için şiirlerinde hep "Kerem gibi yanma" mecazını kullanmışlardır.

Kerem yandı **Aslı** nerde

Şah-ı Merdan'ı seversen (39)

.....

Kerem yandı **Aslıhan**'a

Dedi ben âşığım sana (148)

.....

Aslı olmasaydı **Kerem** yanmazdı

Yâr elinden yarası var gönlümün (273)

.....

Kerem Aslı için yandı tutuştu

Mecnun Leyla için dağlardan aştı (291)

Mah Turna, aşkı ve âşıkların halini anlatırken de Kerem ile Aslı'nın isimlerini sıkça kullanır.

Kimi **Kerem** gibi yanar

Âşıkların âşıkların (162)

.....

Kerem yandı **Aslı** için

Aşkın elinden elinden (168)

.....

Aslı'nın peşinde çok gezdi **Kerem**

Felek koymadı ki murada erem (279)

.....

Kerem Aslı'nın peşinde

Hile yok idi işinde (54)

.....

Ben **Aslı**'yım sen de **Kerem**

Derdinden olmuşum verem (150)

2.1.1.5. Arzu ile Kamber

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde yer verdiği diğer iki halk hikâyesi kahramanı da Arzu ile Kamber'dir. Mah Turna, aşkın ıstırabını ve ayrılık acısını Arzu ile Kamber'i örnekleyerek anlatır.

Kamber Arzu'ya bakardı

Dertli sinesin yakardı (54)

.....

Kamber Arzu'yu mu gördü

Onun da çok idi derdi (146)

.....

Kimi yanar **Arzu**'suna

Düşmüş onun sevdasına (162)

.....

Arzu'yu **Kamber**'den nasıl ayırdı
Sevdiğini bütün halka duyurdu (273)

.....
Arzu nerde arar **Kamber**

Şah-ı Merdan'ı seversen (39)

2.1.1.6. Emrah ile Selvi Han

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde diğer halk hikâyesi kahramanlarının aksine bu iki kahramanın isimlerinin sadece bir kez anıldığını görürüz.

Emrah arar nerde Selvi

Şah-ı Merdan'ı seversen (39)

2.1.2. BADE İÇME (RÜYA) MOTİFİ

Ensar Aslan, "Türk Halk Edebiyatı" adlı eserinde âşıklık geleneğinde çok önemli bir yeri olan rüya ve bade olgusu konusunda önemli bilgiler verir:

"Âşık edebiyatında bade içme; rüya, bade ve pir motif kompleksi içerisinde aşamalı olarak gelişen, ilahi düşüncelerle yetenek kazanma pratik ve ritüelleridir. Âşıklığa geçişin başlangıç noktası olan ve hareketi sağlayan bade içme motifi, âşığın yaşamının devamında da dikkati çeken önemli bir olgudur. Bade sıvı bir içecek, herhangi bir yemiş, ulu bir kişinin söylediği öğüt-nasihât sözleri veya bir görüntü şeklinde olabilir. Rüyasında veya gaflet anında pirlere, dervişlere, erenlere meclisinde değişik ritüellerle aşk (pir) badesi sunulan genç, saz çalma ve türkü söyleme yeteneği kazanır. Kendisini, resmini veya aynada gördüğü ve adını öğrendiği erişilmesi güç bir sevgiliye âşık olur. Pirlere tarafından kendisine bir mahlas (takma isim) verilir" (Aslan, 2008: 179).

Âşık Mah Turna'ya 2002'de vefat eden çağımızın önemli saz şairlerinden Mahzuni Şerif tarafından mahlas verildiğini görürüz. Nitekim bu olaydan çok kısa bir süre sonra Mah Turna rüyasında Hz. Muhammed'in elinden bade içtiğini anlatır.

Mah Turna, bir gece rüyasında, Mahzuni Şerif ile birlikte yağmurlu bir günde arabayla yolculuk yaptıklarını görür. Arabanın önüne bir zat çıkar ve nereye gittiklerini sorar. Mahzuni Şerif, “Bu bacımıza plak yapmaya gidiyoruz” der. Mahzuni’ye: “Sen Allah’a, Mah Turna da sana emanet” der. Mah Turna zatın kim olduğunu sorunca Mahzuni, onun Hz. Muhammed olduğunu söyler ve arabadan inerek elini öper. Hz. Muhammed, Mahzuni Şerif’e bir bade verir, o da badenin yarısını içtikten sonra diğer yarısını Mah Turna’ya uzatır. Bunun üzerine Hz. Muhammed, “sen iç ben ona veririm” der. Mah Turna arabadan inip onun elini öpmek ister ama o buna müsaade etmez ve bir bade doldurup ona verir. O da Hz. Muhammed’in elini öper ve badeyi içer. Hz. Muhammed kaybolur ve yola devam ederken Mahzuni Şerif ona bir yüzük uzatır. Yüzük parmağına büyük gelir ve Mahzuni’ye geri verir. Bu rüyanın da etkisiyle artık Mah Turna mahlasıyla şiirlerini söylemeye başlar ve daha önce yazmış olduğu 50’ye yakın şiirinde geçen “Selime” mahlasını da “Mah Turna” olarak düzeltir.

“Âşık geleneğinde çok yaygın olan ve çeşitli anlatımlarla yansıtılan rüya ve pir elinden bade içme olgusunun geleneksel, sosyal ve psikolojik nedenleri vardır. Şöyle ki; çocukluğundan itibaren çevresinde bulunan âşıkların anlattıkları türkü, hikâye, efsane ve yaşam öykülerini, bade içmelerini dinleyerek büyüyen ve etkilenen genç aday, âşıklara özenerek saza ve söze heves sarar. Bir usta âşığın yanında çıraklığa başlayarak kendisini yavaş yavaş hazırlar. Ustanın ve bütün usta âşıklarının bade içtiklerini öğrenmiştir. Gece gündüz kendisine de bade verileceğini düşler. Psikolojik olarak hazırdır. Rüyasında gördüğü herhangi bir karışık, karanlık olay, yiyip içtiği bir nesne veya uyanıkken gördüğü, yaşadığı, etkilendiği sevgili, bir kişi veya bir varlığın kutsallığına inanarak, kendisine manevi bir güç, mürşit ve ilham kaynağı olduğunu düşünür. Böylelikle bilinçaltında uzun zamandan beri sakladığı rüya görme ve bade içme beklentisinin gerçekleştiğine inanır. Bu olayı daha çok kutsal imge, motif ve tiplerle ayrıntılı bir biçimde kurgulayarak bade içme öyküsünü oluşturur. Ancak bu geçiş ve oluşum aşamasında genç âşık adayının doğuştan var olan âşıklık yeteneği ile yoğun istek ve arzusunun en önemli faktör olduğunu belirtmek gerekir” (Aslan, 2008: 179).

Eski ve yeni zamanlarda yaşayan âşıkların çoğunun bir rüya görme ve pir elinden bade içme öyküsü vardır (Günay, 1986: 119). “Çünkü badeli âşıkların ilham kaynaklarının ilahi olduğuna inanılır ve bunlara “Hak Âşığı” denir. Birinci sınıf usta âşık olan Hak Âşıklarının toplumda, halk arasında saygın bir yeri vardır. Bu nedenle ikinci sınıf âşık durumunda olmak istemeyen âşıklar kendilerine bir bade içme öyküsü hazırlarlar” (Aslan, 2008: 179-180).

“Şaman ve âşık, esrime, transa geçme, gaflet, baygınlık gibi fiziki ve psikolojik değişimlerle bilinç altı ile iletişim kurarak sanatçı kişiliği kazanan tiplerdir. Bu değişim süreci, Şamanizm inanç sisteminde ve âşık geleneğinde oluşum ve gelişimi sağlayan en önemli motif kompleksidir. Her yönüyle paralellik gösteren ve örtüşen bütün bu motif ve unsurların sözlü gelenek yoluyla şamandan günümüz âşıklarına intikal ettiği açıklıkla görülmektedir. Bu bağlamda şaman, baksi, ozan ve âşığın, amaç, kazanım ve işlev bakımından aynı inanç ve kültür geleneğinin günümüze kadar devam edip gelen birer halkası olduğunu söyleyebiliriz” (Aslan, 2009: ..).

Badeli âşıklardan olan Mah Turna'nın şiirlerinde “bade içme” olgusuna geniş yer verdiği görülür.

Senin canımın cananı **bade içtim** elinden

Âşığa gezmek mirastır ayrı düştüm elimden (309)

.....

Âşığın gönlü gamlıdır her can fehmetmez bunu

Pir elinden dolu **bade** almayan bilmez bizi (317)

.....

Dolu **bade** aldım **pir**den

Ben Ali'yi gördüm sırdan (42)

.....

Bir **bade içtim** elinden

Hacı Bektaş Hacı Bektaş (94)

.....

Ben rüyamda bade içtim

O zaman bu aşka düştüm (144)

.....

Âşık olan aşka dalır

Pir elinden bade alır (159)

.....

Rüyasında bade içmiş

Aşkın elinden elinden (168)

2.1.3. FORMEL SAYILAR

Tarihi, mitolojik ve dinsel dayanakları olan formel sayılar, halk edebiyatı ürünlerinde işlevsel olarak ele alınan unsurlardır.

Boratav, bu sayıların karakteristik yapısı hakkında bilgi verirken şu tespitlerde bulunmuştur: “Halk inanışında kimi sayılara özel bir anlam verildiği, onların sık sık kullanılmasından, tam ve gerçek rakam yerine, bildirilmek istenen miktarın böyle bir sayı ile gösterilmesinden de anlaşılır. 1, 3, 5, 7, 9, 12 gibi ilk sayılarla, 40, 70, 72, 99, 300, 360, 366, 1001, 18000 gibi daha yüksek sayılardan her biri kutluluk, hayırlılık ve uğurluluk anlamı taşırlar. Onların bu anlamları nasıl, nereden aldıkları sorusu çeşitli incelemelere konu olmuştur. Bunlar Türk geleneğine özgü sayılar değildir; onlara özel bir değer tanıma, ta en eski uygarlıklardan bu yana, birçok kavimlerin ortak geleneklerine girmiştir. Bir bölümü eski Mısır geleneklerine, bir bölümü Sümerlilerden başlayarak Mezopotamya’da gelişmiş yıldızlar ve gökyüzü bilgilerinin verilerine dayanır; gezegenlerin, burçların sayıları, yılın aylara, haftalara, günlere bölünmesi gibi. Bazıları da Yunan filozofu Pythagoras’ın sayılarla insanın türlü halleri, bedenlik ve ruhluk yaşamı arasında ilişkiler kurma düşüncesine çıkar. Bunların içinde Türklerin, İslam öncesi çağlarında kendi günlük yaşam denemelerinin yahut da dinlerindeki işlemlerin sonucu olan değerlendirmelerin anlatımını taşıyanlar da olabilir” (Boratav 2003: 117-118).

Özellikle tek sayıların önemine dikkat çeken Boratav, bunların geleneksel yapının etkin olduğu toplumlarda, halk anlatılarında ve dinlerdeki önemine değinir: “3’ten başlayarak 5, 7, 9, a kadar varan tek sayılar, genel olarak uğurlu, olumlu sayılır; yıkanırken tek sayıda sabun sürmeye dikkat edilir; halk şairleri koşmalarını, destanlarını tek sayıda bentlerle bitirmeyi bir kural bilirler. Bu sayılara özel bir değer verildiğini din, mezhep ve tarikat geleneklerinde de görürüz” (Boratav, 2003:119).

“Türklerde sayıları iki ana grup halinde ele almak gerekmektedir. Müslüman, olmayan ve eski Türk inanışlarını sürdüren toplulukların mitleri ve inanışlarında sayıların yeri, Müslüman Türk topluluklarının inanışlarında sayıların yeri... Sayıların tekrarlanması ve vurgulanması bakımından en zengin olan, Şamanizmle karışmış eski Türk kozmolojisidir” (Çoruhlu, 2000: 194).

“İnsanlar da çeşitli kozmolojik ve mitolojik unsurlar için kullandıkları sayıları, doğumları, yaşantıları, ölümleri, öldükten sonraki yaşamları, yaşadıkları coğrafya, hayvanlar v.b. için de kullanmışlardır. On iki gök katı, 12 burç, 12 hayvanlı Türk takvimi, 12 yıldız, 12 çadır, 12 oğul, 12 ayda doğma ve hatta 12 düğme v.b. nitelendirmeler rahatlıkla ortaya çıkabilir. Yine yukarıda belirttiğimiz gibi bir tanrının örneğin Ülgen’in belirli sayıda kızları ve oğulları varsa ya da çeşitli sayılarda gökte yaşayan tanrı ya da ruh grupları varsa, buna izafeten insanların da oğulları ve kızları belirli sayı gruplarıyla anılmış olmalıdır. Hatta Türk coğrafyasının ve eski Türk metinlerinin çeşitli yerlerinde geçen 40 kız, bazen 3 kız, 7 kız, 9 kız, 30 yenge, 72 kadın, 40 yiğit bazen 30 yiğit, 30 oğul gibi nitelendirmeler de bu hususlara bağlanmalıdır” (Çoruhlu, 2000: 198-199).

Âşık Mah Turna’da Alevi-Bektaşî inancında önemli yeri olan 3, 5, 7, 12, 14, 17, 40, 72, gibi işlevsel sayıların kullanımlarını çokça görmemiz mümkündür. Nitekim bu işlevsel sayılar, diğer Alevi-Bektaşî şairlerince de kullanılmıştır.

2.1.3.1. Üç Sayısı

Üç sayısı, hemen bütün uluslarda ve inanç sistemlerinde çeşitli anlam ve semboller yüklenmiş, işlevsel olarak kullanılmış bir sayıdır (Sezer, 2007: 178).

Schimmel, 3 sayısının önemi ve yüklendiği değerler hakkında önemli bilgiler verir: Maddenin katı, sıvı, gaz olmak üzere 3 halden; yaratılan şeylerin mineraller, bitkiler ve hayvanlar olmak üzere 3 gruptan ve bitkilerin kök, sap ve çiçek olmak üzere 3 bölümden oluştuğunu örnekler ve şöyle devam eder: “Güneş sabah, öğlen ve akşam farklı yön ve biçimlerde algılandı. Gerçekten de gördüğümüz ve yaşadığımız dünya 3 boyutlu olduğundan dolayı bütün deneyimlerimiz uzam (uzunluk, yükseklik, genişlik) ve zaman (geçmiş, şimdi ve gelecek) koordinatları içinde yer alır. Bütün yaşam başlangıç, orta ve sonun üç katlı özellikleri altında görülür, daha soyut terimlerle söylenirse oluş, varoluş ve yitiş; mükemmel bir bütün tez, antitez ve sentezle biçimlendirilebilir. 3 temel renk vardır: Kırmızı, sarı ve mavi ve bunlar bütün renkleri verebilirler” (Schimmel, 1998: 70-71).

İslamiyet ve ona bağlı olan mezheplerden Şiiilikte 3 sayısına yüklenen anlamlar üzerinde duran Schimmel, tasavvuf ve Hıristiyanlıktaki 3 ile ilgili unsurları karşılaştırır:

“Üçlülük, İslam’ın mutlak tek tanrıcılığında bile kendisine yol bulabilmiştir. İnanç açıklamasının Şii biçimi -“Allah’tan başka tanrı yoktur; Muhammed, Allah’ın habercisidir; Ali, Allah’ın yakınıdır”- şiirde ve süsleme sanatlarında sayısız Allah, Muhammed, Ali üçlüklerine yol açmıştır. Bazı aşırı Şii gruplarında, Muhammed, Ali ve İranlı Selman el-Farisi bile bir tür üçlülük olarak alınmıştır... Büyük İslam geleneğinde İslam (teslim olmak) ve imanın (inanç) kuranik bölünmesi; ihsanın (iyilik etme) eklenmesiyle artmış ve böylece dinin üç parçalı niteliği netleşmiştir. Yasal kategoriler de üçün katları biçimindedir. Haram (yasaklanmış olan), helal (yapılması caiz) ve müşebbih (şüpheli). Ölümlülerin yolunu şeriat (ilahi yasa), tarik (gizemli yol) ve hakikate (gerçek) bölen sufiler via purgativa (arınma yolu), via contemplate (tefekür yolu) ve via illuminativa’dan (aydınlanma yolu) bahseden Hıristiyan benzerleriyle karşılaştırılabilir. Ayrıca sufiler, Tanrı’yı ananla (zâkir) anılanın (mezkur) en sonunda seven sevilenin bir araya getirici sevgi kavramında birleşesi gibi anma (zıkr), ediminde bir araya geldiğini bilirler. Ayrıca kapsamlı 3, basit yuvarlak sayıya çevrilebilir. Yunus, balinanın karnında 3 gün geçirmiştir; Mısır’a çöken karanlık, 3 gün sürmüştür; yanan ocakta 3 adam vardır ve St. Paul din değiştirdikten 3 gün sonra hala vecdin sonuçlarını hisseder. Bu şekilde Kitab-ı Mukaddes ve diğer hem popüler hem de elit kaynaklarda bulunan 3’lü gruplar gizemli sayılardan çok yuvarlak sayılar olarak işlev görür:

Âdem'in ve Nuh'un 3 oğlu, 3 en iyi şövalye, 3 en güçlü dev ya da 3 en iyi âşık” (Schimmel, 1998: 78-79-80).

Kuran'da “Bakara Suresi”nin ilk ayetinin 3 harfle (Elif-Lam-Mim) başlaması; Allah, Muhammed, Ali üçlemesi; Kutup ve İmameyn (İmam-ı Yemin ve İmam-ı Yesâr)'den oluşan “Üçler” inancı, Alevi-Bektaşî ürünlerinde de 3 sayısına işlevsellik kazandırmıştır. Mah Turna'nın şiirlerinde 3 sayısını bu yönüyle görmemiz mümkündür.

Üçler Beşler Yediler

On ikiler On dörtler (14)

.....

Üçler Beş'ler hem Yedi'ler On İki'ler hazırdır

On Dört Masum-u Pak On Yedi Kemberbest nazırdır (310)

.....

Bu yol **Hak Muhammed Ali** yoludur

Ne güzeldir Pir'i ziyaret etmek (237)

.....

Hak Muhammed Ali mihman gönlümde

Sevdikçe sevesim geldi Pir'imi (240)

.....

Çağırırım **Hak Muhammed Ali**'ye

Pir'im Hünkâr Hacı Bektaş Veli'ye (240)

.....

Hak Muhammed Ali hem kiblegahı

Sevdikçe sevesim geldi Pir'imi (240)

.....

Hak Muhammed Ali dardan kurtarır

Kötüleri seven yoktur dünyada (292)

2.1.3.2. Beş Sayısı

Annemarie Schimmel, insanla bağlantılı olarak ele aldığı 5 sayısını yaşam ve sevgi başlığı altında anlatır (Topcu, 2008: 245). 5 sayısının çift ve tek birleşmesinden oluştuğu gibi insan da iyi ve kötünün birleşmesinden oluşur. Yine bu sayı dişi sayı olan 2 ile erkek sayı olan 3'ün birleşmesinden oluşur. İnsan kollarını ve bacaklarını açarak durduğunda geometrik şekillerden beşgeni oluşturur. Bundan dolayı 5 köşeli olan yıldız, yaşamı sembolize eder. 5 ana duyu, el ve ayaklardaki 5'er parmak insanla bağlantılı olarak işlevsel hale gelen 5 sayısının diğer özellikleridir. İslam'ın 5 şartı, Ehlibeyt'in 5 kişiden oluşması, 5 vakit namaz ve İslam hukukunun 5 grupta sınıflandırılması bu sayının İslam dininde de özel bir yeri olduğunu gösterir (Schimmel, 2000: 118-134).

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde diğer Alevi-Bektaşî şairlerinde olduğu gibi 5 sayısının Ehlibeyt'i işaret etme amaçlı kullanıldığını görürüz. Bu anlamda Alevi-Bektaşî şairlerince sık kullanılan "Pençe-i Ali âba" terimi Ehlibeyt ve bir elin beş parmağının benzerliğini işaret eder.

Üçler **Beşler** Yediler

On ikiler On dörtler (14)

.....

Üçler **Beşler** hem Yedi'ler On İki'ler hazırdır

On Dört Masum-u Pak On Yedi Kemerbest nazırdır (310)

.....

Beştaşî getiren şahit

Pir'im Bektaş-ı Veli'dir (91)

.....

Dedebağı dolu hemide **Beştaş**

Güzel Pir'im mihmanların gidiyor (247)

2.1.3.3. Yedi Sayısı

Halk edebiyatı ürünlerinde yaygın olarak yer alan 7 sayısının dinler tarihinden gelen bir kutsallığı vardır (Sezer, 2007: 186).

“Eski Ahit bu yedilerle doludur. Âdem’den sonraki yedinci kuşakta 777 yıl yaşayan ve 77 kere öcü alınacak olan Lamekin vardır (Tekvin 4: 24). Süleyman’ın tapınağına çıkan 7 basamak, Babil tapınaklarının 7 katına karşılık gelir. Nuh’un güvercini 7 gün uçar ve tufanın hazırlıkları 7 gün sürer, Fırat 7 kola bölünür.” (Schimmel, 1998: 144-145-146).

Yedi sayısının İslami uygulamalarda ki kullanımlarına değinen Yaşar Çoruhlu, Kuran’daki surelerden örnekler vererek, tasavvufun 7’ye bakış açısını da irdeler: “Yedi sayısı, İslami inanışlarda yaygın olarak karşımıza çıkar. Allah göğü 7 katlı olarak yaratmıştır. Bakara Suresi 29. ve Müminun Suresi 17. ayette Allah’ın göğü 7 kat yarattığı belirtilir. Hac’da Kâbe 7 kez tavaf edilir. Safa ile Merve arasında 7 şart uygulanır, 7 gidiş dönüş yapılır ve 7’şer taşla üç kez Şeytan taşlanır. Tasavvufta bedeninin ruhsal güçlerin toplandığı 7 noktadan söz edilir. Ayrıca dünyayı çevreleyen dokuz felekten 7 tanesi 7 gezegenin feleğidir. Tasavvufta 7 çeşit neftsen söz edilmiştir...7 sayısı en çok cehennem konusuyla ilgili olarak geçer. Kuran’da el-Hicr Suresinin 44. ayetinde cehennemin muhtemel 7 kapısı olduğu beyan edilir. Öte yandan Kuran’ın 77 ayetinde cehennem konusunun yer alması da 7’nin katları olan bir sayı olması bakımından ilginçtir... Yedi sayısı Peygamberin Miraç hadisesiyle ilgili olarak da karşımıza çıkar. Minyatürlerde Peygamberin Burak üzerinde Tanrı katı sayılan arşın yer aldığı yedinci göğe çıktığını görürüz” (Çoruhlu, 2000: 202).

Âşık Mah Turna’nın şiirlerinde 7 sayısının Alevi-Bektaşî inancında önemli bir yer teşkil eden “Yediler” (7 kişiden oluşan ve her yüzyılda var olduğuna inanılan erenler topluluğu) kavramıyla işlendiğini görürüz.

Üçler Beşler **Yediler**

On ikiler On dörtler (14)

.....

Üçler Beş'ler hem **Yediler** On İki'ler hazırdır

On Dört Masum-u Pak On Yedi Kemerbest nazırdır (310)

2.1.3.4. On İki Sayısı

On iki sayısının hemen tüm toplumlarda ve inanç sistemlerinde çeşitli anlam ve semboller yüklenerek işlevsel olarak kullanıldığını görürüz. 12 burç, 12 hayvanlı takvim, İsa'nın 12 havarisi, Şiilikteki 12 İmam bu sayının bilinen en yaygın kullanımlarıdır.

On iki sayısının İslam dinindeki önemi ise Yahudi ve Hıristiyan geleneğinden daha azdır. Burada asıl ilginç olan Şii topluluğundaki gelişmedir. “ Topluluğun gerçek liderleri olan imamlar zincirinin izi, Hz. Muhammed'in torunlarından on ikinci İmam'a dek sürdürülebilmektedir. Bu nedenle adları 12 Şia'dır” (Schimmel, 2000: 221-223).

On İki İmamlar, Alevi-Bektaşî inancında çok önemli bir yer teşkil ederler. Bu inanca göre 12 İmamlar, peygamberin velayetini devam ettiren kişilerdir. Bu nedenle Alevi-Bektaşî edebiyatında en fazla karşılaştığımız sayılardan biri de 12'dir. Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde de bunun çok sayıda örneklerini görürüz.

Muhammed Ali'nin güzeldir yolu

On İki İmamı sevenlerdenim (215)

.....

Ben size âşık olmuşum

On'ki İmam Ali Ali (31)

.....

On İki İmam'ı sevmek kârındır

Hoş sefa geldiniz Hayriye Ana (259)

.....

On ikiler On dörtler

On yedi kemerbestler (14)

2.1.3.5. On Dört Sayısı

On dört sayısı daha çok Arap-İslam kültürüne bağlı olarak ayın hareketleriyle ilişkilendirilip yorumlanmaya çalışılmıştır (Sezer, 2007: 193).

“Önemli aysal sayılar arasında 14 özellikle ilginçtir, çünkü yavaş yavaş yükselen ay 14 günde dolunay olarak mükemmelliğe ulaşır... Ay sembolizminin önemli rol oynadığı bir din olarak İslam’da 14’ün özel bir yer işgal etmesi doğaldır. 14, yalnızca aysal aşamaların ve Arap alfabesinin harflerinin sayısı olan 28’in yarısı değildir, aynı zamanda insan elinin on dört parçasının ve omurganın alt ve üst parçalarının her birisindeki 14 omurun sayısıdır. Arap alfabesinin 14 güneş harfi ve 14 ay harfinden oluşması; ya da 14 harfin fonetik işaretli olması ve 14’ün işaretli olması garip değil midir? Böyle saptamalar, tıpkı on dördüncü yüzyılın sonlarında Hurufilerin ayrıntılı bir şekilde yaptığı gibi gizemli yorumlarda önemli bir rol oynamıştır. Hurufiler, harf ve sayı gizemciliği ile insan yüzü ve bedenini bir araya getiriyorlardı, örneğin yed “el”, vech “yüz” sözcüklerinin sayısal değeri 14’tür. Bu tür spekülasyonların Hz. Muhammed’e uygulanmaması şaşırtıcı olurdu. Gerçekten de adların birisi olan Taha’nın sayısal değeri 14’tür ve dolunay gibi ışıldayan Hazreti Muhammed’in bu dünyanın karanlık gecesinde gözükererek onu mükemmel ruhsal ve bedensel güzelliğiyle aydınlattığı gerçeği belirtilir. Bu gelenek 14 güzellikle de bağlantılıdır: 14 yaş genç güzel sevgilinin ideal yaşdır, tertemiz yüzlü sevgili dolunayla karşılaştırılır, bir ortaçağ Arap şairi bunu şöyle belirtir:

7 artı 7 ay gibidir

Ve 7 iklim ve 7 göksel küre önünde saygıyla eğilir” (Schimmel 1998: 233).

“Alevi inancına göre Muhammed ve kızı Fatıma ile Ali’nin soyundan gelen başta Hasan ve Hüseyin olmak üzere bir grup kişi on dört masum olarak kabul edilir” (Çoruhlu 2000: 203).

Âşık Mah Turna’nın şiirlerinde 14 sayısı, On dört Masum-u Pâk adı da verilen bu kişileri işaret edecek anlamda kullanılmıştır.

On dört Masum-u pak çok çekti cefa

On yedi Kemberbest sürmedi sefa (219)

.....

On dört masum-u pak ayrılmaz Hak'tan

On yedi kemerbest sayılır kırktan (220)

.....

On Dört Masum-u Pak On Yedi Kemerbest nazırdır

Hu deyip semaha giren çark dönen Kırklar nurdur (310)

.....

On ikiler **On dörtler**

On yedi kemerbestler (14)

2.1.3.6. On Yedi Sayısı

Tarih boyunca toplumlar tarafından işlevsel olarak kullanılan 17 sayısı, İslami gelenekte de önemli bir yer tutar.

Schimmel, 17 sayısının farklı ayırt edici bir özelliğini Şiilerin keşfettiğini söyler: “Rekâtların (günde beş defa yapılan dualara eşlik eden hareketler) hepsinin toplamı 17’yi verir ve dua zamanını hatırlatan sözcüklerin sayısı da 17’dir. Bazı sufiler Tanrı’nın en büyük adının 17 harften oluştuğunu düşünmüşlerdir ve 737 yılında öldürülen Mughira ibn Said, dünyanın sonunu ilan edecek Mehdi’nin görünmesiyle ilk olarak 17 insanın dirileceğini ve bunların her birinin Tanrı’nın en büyük adının bir harfini alacağını ileri sürmüştür” (Schimmel, 2000: 241).

“İrene Melikoff’un gösterdiği gibi 17, Bektaşî Tarikatının geleneğinde çok sık ortaya çıkar. Tarikatın önde gelen dinsel şahsiyetlerinden Ali bin Ebu Talib’in 17 eşlikçisi vardı ve günde üç defa olmak üzere 17 defa dua ederlerdi. Bir de 17 Türk loncasının koruyucu evliyalari olarak 17 evliya vardır” (Schimmel, 2000: 241).

“Ebu Müslüm ya da Melik Danişmend’in öyküleri gibi popüler Türk efsaneleri, antikitede olduğu gibi 17 savaştan söz eder ve çoğu kez 17 kahraman öldürülür ya da asıl kahraman 17 yara alır. Hatta, meşhur Türk Müslüman kahramanlarının çoğunun adlarının sayısal değerinin 17 olduğu bile kanıtlanmaya çalışılmıştır –ama bu çok zorlama görünmektedir. Bununla birlikte başka sayıbilimsel koşullar böyle

spekülasyonları cesaretlendirmiştir: Muhammed'in (m=40), Ali'nin (a=70) ve Selman'ın (s=50) adlarının ilk harflerinin toplamı 17'nin on katı olan 170'i verir. 17'nin üç katı olan 51 Şii geleneğinde de ortaya çıkar; örneğin Saflık Kardeşliği'nin risaleleri 51'er bölümden oluşurdu" (Schimmel, 2000: 241-242).

Alevi-Bektaşî inancında Hz. Ali tarafından kemerleri bağlandığına inanılan Ehlibeyt'e bağlı on yedi kişi vardır. Bu nedenle 17 sayısının Alevi-Bektaşî edebiyatında önemli bir yeri vardır. Mah Turna'da da bunun örneklerini görürüz.

On yedi kemerbestler

Ali'dendir Ali'den (14)

.....

On yedi Kemberbest sürmedi sefa

Aşk-ı niyazım var ulu dergâha (219)

.....

On yedi kemerbest sayılır kırktan

Bu canı canana vermişim çoktan (220)

.....

On Dört Masum-u Pak **On Yedi** Kemberbest nazırdır

Hu deyip semaha giren çark dönen Kırklar nurdur (310)

2.1.3.7. Kırk Sayısı

Büyüleyici bir sayı olarak kabul edilen 40, özellikle Türk ve İran kültüründe İslamiyet öncesi dönemlerden itibaren geniş yer tutar. İslami gelenekte de aynı sıklıkta kullanımının devam ettiğini görürüz:

“Kırk sayısı, Muhammed'in 40 yaşında Allah'tan ilk vahyini alması, Allah'ın Âdem'in çamurunu 40 gün yoğurduğuna inanılması, Mehdi'nin dünyaya tekrar geldiğinde 40 yıl kalacak olması, diriliş esnasında göklerin 40 gün boyunca dumanla kaplanacağı ve dirilişin 40 yıl süreceğini ifade eder. Muhammed'in isminin başladığı ilk harf olan mim harfinin sayısal değeri 40'tır... Doğum ve çocukla ilgili bir takım

geleneklerin uygulanmasında, 40 günlük süre önemli sayılmıştır. Türk-İslam edebiyatının pek çok eserinde 40 sayısının simgeselliğine dayanılır” (Çoruhlu, 2000: 204).

Boratav, 40 sayısının hem mezheplerdeki önemine hem de halk inançlarında kullanılış şekline ve sağaltmadaki işlevlerine değinir:

“Kutlu kişiler arasındaki bu dereceleri kümelerden halkın geleneğinde en çok anılan Kırklar’dır. Herkese nasip olmayan bir mutluluğa erişen kimi insanların ölmediğine Kırklar’a karıştığına inanılır. Birçok sözlü anlatmalara göre ünlü hikâye kahramanı Köroğlu ölmemiş, Kırklar’a karışmıştır. 40 sayısı ayrıca kırklama, loğusanın kırkı, kırk gün beklemeyi gerektiren hastalıkların bulaşmamasını sağlayan korunma tedbirleri vb. hallerde önem taşır; halk hekimliğinde ot, baharat vb. kırk çeşit nesneden yapılan ilaçlar, kimi törenlerde kırk çeşit yiyeceğin bulunması şartı, debdebeli düğünlerin, şenliklerin anlatılmasında (özellikle masallarda) kullanılan “kırk gün kırk gece” deyimini de bu sayının önemini belirten örneklerdir” (Boratav, 2003: 119).

Alevi-Bektaşî inancında Hz. Ali’nin liderliğini yaptığı kırk kişilik erenler topluluğuna “Kırklar Meclisi” adı verilir. 40 sayısı Mah Turna’nın şiirlerinde de Kırklar Meclisini işaret eder.

Semaha giren **Kırklar**

Hu deyip dönen çarklar (14)

.....

Sazın tellerine vuran

Kırkların dârına duran (101)

.....

Benden selam olsun Hacı Bektaş’a

Kırklar meydanına geldiği zaman (242)

.....

Hu deyip semaha giren çark dönen **Kırklar** nurdur

Âşığımı ben onların gayretini çekerim (310)

.....

On yedi kemerbest sayılır **kırktan**

Bu canı canana vermişim çoktan (220)

2.1.3.8. Yetmiş İki (Yetmiş Üç) Sayısı

Yetmiş iki sayısının hemen hemen tüm inanç ve geleneklerde işlevsel olarak kullanıldığını görmemiz mümkündür.

“İslami gelenekte 72’nin ya da bir fazlası 73’ün en bilinen kullanımı, içlerinden birisinin “kurtarılmış topluluk” olduğu 72 ya da 73 mezhebin olmasıdır. Bu kavram şiirde de çok sık karşımıza çıkar, örneğin Hafız, 72 mezhep arasındaki sürtüşmeye bir şarap şişesi kadar bile önem vermediğini söyler. Müslüman efsaneler, Davud’un, kutsanmış gırtlığından gelen 72 farklı sesle kuşları büyülediğini söyler” (Schimmel, 2000: 286). Yine İslami gelenekte Kerbelâ’da Şehit edilen Hz. Hüseyin ve 72 yoldaşı (Hüseyin’le beraber 73 eder) önemli yer tutar. Alevi-Bektaşî edebiyatında da 72 ya da 73 sayılarının bu tür kullanımlarını görürüz.

Yetmiş iki şehitler

Hep okunan beyitler (14)

.....

Yetmiş üç Şehit’ler için

Gecemi gündüz ederim (85)

.....

Yetmiş üç şehide canımız kurban

Balım Sultan Kızıldeli’den söyle (220)

.....

Yetmiş üç millete bir gözle baktım

Coşkun sular gibi engine aktım (260)

.....

Yetmiş üç Şehitler için geçerim bu canımdan

Âşığıyım ben onların gayretini çekerim (310)

2.1.4. KALIP SÖZLER

2.1.4.1. Deyimler

Deyimlerin Âşık Mah Turna'nın şiirlerindeki kullanım yansımalarına geçmeden önce deyim kavramıyla ilgili tanım ve açıklamalara bakalım.

“Deyim, sözcük anlamıyla anlatıma akıcılık, çekicilik katan çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan, genellikle de birden çok sözcüklü dil ögesi, kalıplaşmış söz topluluğudur. Deyim, bir kavramı kendine özgü bir kalıp içinde, çekici ve hoş bir anlatımla dile getirir” (Püsküllüoğlu, 2004: 7).

“Bir kavramı belirtmek için bulunmuş özel anlatım kalıbıdır; genel kural niteliğinde bir söz değildir” biçiminde tanımlar (Aksoy, 1978: 39).

Doğan Aksan, deyimlerin halkbilimi açısından önemine değinirken şu tespitlerde bulunur: “Deyimler-bir başka ulusla olan kültür ilişkileri sonunda, -ondan çevrilme alınma değilse-bir dili konuşan toplumun dünya görüşünü, yaşam biçimini, çevre koşullarını, gelenek, görenek ve inançlarını, önem verdiği varlık ve kavramları kısacası maddi ve manevi kültürünü yansıtan, o toplumun düşünme biçimini, hatta nükte ve buluşlarını ortaya koyan dilbilim açısından olduğu kadar, yazın ve halkbilim açısından önemli sözlerdir” (Aksan, 2003: 89).

Acı çekmek: Çek Hak'tan gelen acıyı

Tanı Güruhu Nacı'yı (182)

Ah çekmek: Gece gündüz figan edip ağlarım

Ah çekip dertli sinemi dağlarım (228)

Ahı göklere erişmek: Göklere erişti ahım

Ben sana Âşık olmuşum (48)

Akı karadan seçmek: Cahiller elinden bade içemem

Sanmayın akı karadan seçemem (200)

Akıl ermek: Akıl eremez işine

Hem hayaline düşüne (169)

Aklı kalmamak: Hiç vicdan yok mudur sende
Akıl da kalmadı bende (147)

Aklına girmek: Aklına da gireni seçesin
Hangi âşık geçsin senin yerine (267)

Aklını (başından) almak: Sevdiğim aklımı başımdan aldı
Benden yâre selam söyle turnalar (278)

Aklını yitirmek: Mah Turna'yım aşkı beni bitirir
Gören ayrılırsa aklın yitirir (195)

Aktan okumak: Mah Turna aktan okuyor
Dillerinden bal akıyor (117)

Alın ak yüzü açık olmak: Alnım ak açıktır yüzüm
Allah iyisine getire (191)

Altını pul etmek: İnsanın iyisi makbul
Sarraf altını etmez pul (102)

Aşına ağu katmak: Sorun neler geldi garip başıma
Felek ağu kattı tatlı aşıma (288)

Aşk atına binmek: Aşk atına binen yorulmaz imiş
Gönüller coşunca durulmaz imiş (270)

Aşk deryasına dalmak: Sazımı elime aldım
Aşkın deryasına daldım (52)

Aşka düşmek: Bu aşka düşenler coşar
Karlı buzlu dağlar aşar (32)

Aşka gelmek: Nasıl aşka gelmez bu sazı çalan
Var mıdır dünyada ebedi kalan (279)

- Aşkın ateşine düşmek:*** Aşkın ateşine düşen nasıl sararıp solmaz
Muhabbet bahri ummandır dalmayan bilmez bizi (317)
- Ayağına turab olmak:*** Ayağının türabıyım
Mazlum İmam Hüseyin'in (71)
- Bade içmek:*** Ne zaman bu aşka düştün
Rüyada bade mi içtin (144)
- Bade süzmek:*** Elinde bade süzüyor
Aşkî bağırimi eziyor (167)
- Bağrı yanmak:*** Mah Turna'yım bağırim yandı
Bu aşk beni derde saldı (63)
- Bağırına taş basmak:*** Taş mı basmışsın bağırına
Ne hayaldesin sevdiğim (153)
- Bağrını dağlamak:*** Mah Turna ağlar
Bağırimi dağlar (2)
- Bağrını dövmek:*** Herkes sevdiğini över
Kamiller bağırimi döver (181)
- Bağrını ezmek:*** Senin âşıkların gezer
Dinleyen bağırimi ezer (32)
- Baş koymak:*** Başını koymuştun en doğru yola
Hangi zalim saldı seni bu hala (268)
- Başına toplamak:*** Halkı topladın başına
Doymamış idin yaşına (124)
- Başından savmak:*** Torpillileri alırsın
Beni başından savarsın (143)

Başını taşa vurmak: Başını vururlar taşa

Kolun kanadın kırılır (108)

Beli bükülmek: Fakirlik büktü belimi

Soldurdu gonca gülümü (179)

Benzi solmak: Okumayı bilen tahsilli olur

Ne üzüntü çeker ne benzi solur (293)

Bin bir dona girmek: Mah Turna tapıyor ona

Onlar girer bin bir dona (100)

Bir deri bir kemik kalmak: Bir kemik kaldım bir deri

Sayın Paşa Hazretleri (140)

Bir gözle bakmak: Yetmiş üç millete bir gözle baktın

Coşkun sular gibi engine aktım (260)

Bir kararda durmak: Gece gündüz ben ibadet ederim

Yalvarırım bir kararda duramam (282)

Bire alıp beşe satmak: Bir alıp beşe satmıyorum

Ben onu buna çatmıyorum (136)

Boynu bükülmek: Zalim gurbet elde boynum bükülse

Yine geçmem ela gözlü şahımdan (203)

Boyun eğmek: Boyun eğdim kadere

Dayandım bu kedere (8)

Cana kıymak: Âşık olan cana kıyar

Hünkâr Hacı Bektaş Veli (93)

Candan baştan geçmek: Candan baştan geçtiniz mi

Banaz köyü Banaz köyü (106)

Canı çıkmak: Ferhat'tır dağları yıkan

Şirin için canı çıkan (148)

Canından bezmek: Kimi Mecnun olmuş gezer

Kimisi canından bezer (162)

Canından usanmak: Canımdan usandım bile

Kimlere söyleyeyim ben (179)

Cansız ata binmek: Cansız ata bindirdiler

Kabristana indirdiler (112)

Cefa çekmek: Dertliler çeker cefayı

Eller güler ben ağlarım (174)

Cefa görmek: Bu cihanda hiçbir kimse böyle cefa görmedi

Ey müminler figan edin yası matem günüdür (311)

Coşa gelmek: Âşıklar seninle geliyor coşa

Gerçekler kendini üzer mi boşa (262)

Çıplak giydirip aç doyurmak: Çıplak giydir doyur acı

Derviş olan giyer tacı (139)

Çile çekmek: Yetmez mi çektiğim çile

Zulüm yavaşça yavaşça (171)

Dâra çekilmek: Pir Sultan çekildi dâra

Korkanlar âşık olmasın (165)

Dâra durmak: Sazın tellerine vuran

Kırkların dârına duran (101)

Darlık çekmek: Ozanlar halkın varlığı

Neden çekiyor darlığı (141)

Dem sürmek: Hak'tan uzak olur kemler
Sürülmelidir demler (67)

Derde yanmak: Görenler derdime yandı
Bismil'den gelmişim bacı (144)

Derdine ortak olmak: Derdine ortak kim olur
Niçin evlenmezsın Nihat (122)

Derdini dökmek: Derdini sazına döktün
Ağladın boynunu büktün (126)

Derdini yazmak: Türkmenhacı köyüm Bismil'dir kazam
Yok gözüm elimle derdimi yazam (201)

Derin düşünmek: N'olursun düşünme derin
Bilirim meydanda serin (39)

Dert üstüne dert eklemek: Bahçıvan gülünü bekler
Hem dert üstüne dert ekler (35)

Dile destan olmak: Bülbüller konmuş güllere
Destan olmuşum dillere (168)

Dile düşmek: Âşık olan düşer dile
Mürvete geldim erenler (59)

Dilinden bal akmak: Mah Turna aktan okuyor
Dillerinden bal akıyor (117)

Dizi kırılmak: Dedi böyle deyip kırma dizimi
Dedim ben seni istemiyorum (283)

Dizine vurmak: Sonra vurma dizlerine
Ali Kızıltuğ Kızıltuğ (132)

Doğru yoldan sapmak: Doğru yolumdan sapmam
Benim güzel efendim (7)

Dolu almak: Pir elinden dolu aldım
İçtim de ummana daldım (176)

Don değişmek: İnsan don değişir ölmez
Korkma evini götürmem (187)

Dünya başına dar olmak: Bu dünya başıma dardır
Mürvete geldim ya Ali (40)

Dünya malına tapmak: Dünya malına taptılar
Yetiş pirim Ali yetiş (34)

Dünyasını dar etmek: Dar ettiler dünyasını
Banaz köyü Banaz köyü (106)

Dünyaya kanmak: Sanmayın ki bu dünyaya kanarım
Yalnız Şah şehidim Şah-ı Merdan'ım (208)

Ecel şerbeti içmek: Ecel şerbetini orda içtiler
Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldım (233)

Eğlenip kalmak: Birkaç gün eğlendim kaldım
Allah iyisine getire (191)

Ekmediğini biçmek: Âşık maşukundan geçmez
Ekmediği yerden biçmez (152)

Ekmeğini aşını zehir etmek: Şimir kesti Hüseyin'in başını
Zehir etti ekmeğini aşını (233)

Eli yetmek: Elim yetmese dostuma eşime
Gömseler de ben Ali'den ayrılman (204)

Elinden tutmak: Bir yarenim yok ki tuta elimden
Kurumaz mendilim çeşmim selinden (289)

Eline sahip olmak: Müminler sahip eline
Hem diline hem beline (57)

Emeği boşa gitmek: Hak elinden eksik etmez
Emeklerin boşa gitmez (117)

Engine salmak: Gönlünü salmış engine
Benim sultanım güzeldir (97)

Ettiğini bulmak: Sanma ki edenler bulmaz
Seninde boynun vurulur (108)

Gazel dökmek: Eski bağlar döktü gazel
Diyarbakır Diyarbakır (189)

Geceyi gündüz etmek: Yetmiş üç Şehit'ler için
Gecemi gündüz ederim (85)

Gerçekleri seçmek: Âşık maşukundan geçmez
Sanma gerçekleri seçmez (60)

Geri çekilmek: Eşim dostum benden geri çekilse
Aksa gözüm yaşı yere dökülse (203)

Gizli sırları açmak: Gizli sırları açmıyım
Hırsızlık edip kamçıyım (133)

Göğsünü germek: Neden göğsünü germezsin
Sayın Paşa Hazretleri (140)

Gönlünü kaptırmak: Sevenlere bu gönlümü kaptırdım
Yalvarırım bir kararda duramam (282)

- Gönül eğlemek:** Nasıl gönül eğleyeyim
Gönderin benim sazımı (183)
- Gönül vermek:** Aşk ile gönül verdim
Hüseynî'yem Hüseyinî (21)
- Gönül yapmak:** Ne güzeldir gönül yapmak
Gerçek erenlere tapmak (85)
- Gönülden bağlanmak:** Gönülden bağlanmayana
Yağsın lanet yağmurları (184)
- Gözleri solmak:** Gayet tatlıdır sözlerin
Ne zaman soldu gözlerin (144)
- Gözü doymak:** Azrail'in gözü doymaz
Alır yavaşça yavaşça (171)
- Gözü dört olmak:** Gözleye gözleye dört oldu gözüm
Beklerim yolların gel efendim gel (207)
- Gözü kan dolmak:** Kan ile doldu gözlerim
Âşık oldum bir güzele (155)
- Gözü yolda kalmak:** Yollarda kaldı gözüm
Çok efkârlıdır özüm (11)
- Gözüne toprak dolmak:** Gözlerime kara topraklar dolsa
Yine geçmem ela gözlü pirimden (202)
- Gözünü dikmek:** Bülbülüm konarım gülün dalına
Gözümü dikmezem elin malına (285)
- Gözünü yola dikmek:** Mah Turna boynunu bükür
Gözünü yollara diker (183)

- Gözyaşı dökmek:*** Söyledim gözyaşı döktüm
Dökerim Allah büyüktür (181)
- Gurbete düşmek:*** Düşmüşüm gurbet ellere
Aşkın elinden elinden (168)
- Gül bitirmek:*** Zemheride gül bitiren
Cümle eksiklik bitiren (90)
- Gül gibi solmak:*** Ben sana âşık olmuşum
Gonca gül gibi solmuşum (94)
- Gün görmek:*** Yezit murada erdi
Ehlibeyt gün mü gördü (19)
- Günah almak:*** Alevi'nin günahını alırsız
Hakk'ın huzuruna nasıl varırsız (302)
- Günaha batmak:*** Günaha batıyorsun çok
Sen mi cahil ben mi cahil (186)
- Günü tükenmek:*** Ecelim yetse de tükense günüm
Yine geçmem ela gözlü şahımdan (203)
- Güzel karşılamak:*** Bu meyveleri aşlayın
Sözümü güzel karşılayın (121)
- Haddini bilmek:*** Mah Turna üzme kendini
Cahiller bilmez haddini (187)
- Hamı hası ayırmak:*** Fakirleri kayırırsın
Hamı hası ayırırsın (116)
- Hasrete yanmak:*** Mah Turna 'yım sevdiğimi anarım
Gece gündüz hasretine yanarım (208)

- Havaya vermek:*** Ömrünü verme havaya
Muhammed Takî'den söyle (60)
- Hayran kalmak:*** Hayran kaldım cemlerine
Nurhak Dağı Nurhak Dağı (192)
- Her çiçekten bal almak:*** Seni seviyorum gerçekten
Bal alınmaz her çiçekten (117)
- İçeri tıkmak:*** Gelinler çok zalim içeri tıkmaz
Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu (272)
- İçi yanmak:*** Mah Turna'yım yanar içim
Nasıl bu sevdadan geçim (162)
- İçine düşmek:*** Kumruya benziyor sesi
İçime düştü hevesi (152)
- İki dizini dövmek:*** Arifler dövüyor iki dizini
Yetiş Şah-ı Merdan yol elden gitti (214)
- İmana gelmek:*** Mah Turna Bacı da diyorlar bana
Her ne söylesem gelmezsiniz imana (302)
- İnsafa gelmek:*** Ateşim yakıyor beni
İnsafa getirsin seni (155)
- İş bozmak:*** Olan işleri bozarsın
Sen mi cahil ben mi cahil (186)
- Kabdan kaba süzmek:*** Aşkını beni gezdiriyor
Kabdan kaba süzdürüyor (55)
- Kabını doldurmak:*** Muhabbet dediğin baldır
Var da git kabını doldur (160)

Kaderine küsmek: Kimi kaderine küser

Âşıkların âşıkların (162)

Kafa tutmak: Gözü görmeyene kafa tutulmaz

Kolundan tutup dışarı atılmaz (272)

Kahati gelmek: “Bir şeyin tükenmesi, bitmesi” anlamına gelen bu deyim Diyarbakır’ın Bismil ilçesinde yaygın olarak kullanılır.

Kahati gelmemiş kızın

Süleyman abi Hayriye Ana (121)

Kalbinde saklamak: Sevgin kalbimde saklıdır

Hayriy’Ana Hayriy’Ana (116)

Kalbinden atmak: Ben seni kalbimden atmam

Vallah ve billâh unutmam (154)

Kalbini yıkmak: Mümin olan yoldan çıkmaz

Kimsenin kalbini yıkmaz (108)

Kan ağlamak: Kan ağladı bütün cihan

Gülsüm’üm Sitti Zeynep’im (73)

Kana boyandı: Çok perişan oldu Şehriban Ana

Deşt-i kerbelâ’da boyandı kana (233)

Kana kana içmek: Suyun içtim kana kana

Ab-ı Zenzem Çilehane (196)

Kara günde kalmak: Kalmışım kara günlerde

Yetiş pirim Ali yetiş (33)

Karalar bağlamak: Gülenlerden çok ağlayan

Hem de karalar bağlayan (174)

- Karalar giymek:*** Mah Turna giydi karalar
Efkârlıdır bu aralar (84)
- Karlı dağlar aşmak:*** Mah Turna'yı coşturuyor
Karlı dağlar aşırıyor (55)
- Kefeni biçilmek:*** Kefenim biçilse kazılsa mezar
Yine geçmem ela gözlü şahımdan (203)
- Kendinden geçmek:*** Kendi de kendinden geçtin
Sen nereden geldin bacı (144)
- Kendini süzmek:*** Mah Turna sevmiş ezeli
Kendi kendini süzeli (152)
- Kılıç çalmak:*** Kâfirler çaldı kılıcı
Mazlum İmam Hüseyin'e (78)
- Kıymet bilmek:*** Kıymetini bildiniz mi
Banaz köyü Banaz köyü (106)
- Kocaya varmak:*** Gözüm yok kocaya varam
Sayın Reis Kaymakam Bey (134)
- Kolu kanadı kırılmak:*** Başını vururlar taşa
Kolun kanadın kırılır (108)
- Konup göçmek:*** Bu dünyaya konan göçer
Hacı Bektaş Vel'efendim (98)
- Kulağı çınlamak:*** Kulağında çınlar sesi
Aşkî içimde hevesi (125)
- Kulak vermek:*** Muhannetler kulak verin sözüme
Faiz parasına heves etmeyin (299)

Kusur gözetmek: Kusur gözetir mi hem sultan olan
Çekmişim özümü dâra turnalar (279)

Kuyu kazmak: Bilmeyen kazar kuy'sunu
Beğenir kendi huyunu (123)

Lokma vermek: Hak için lokma verirler
Nurhak Dağı Nurhak Dağı (192)

Mecnun etmek: Ben gönülden sevdim seni
Aşkın Mecnun etti beni (92)

Mecnun olmak: Kimi Mecnun olmuş gezer
Kimisi canından bezer (162)

Mendil sermek (açmak): Camiye mendil mi serim
Sayın Reis Kaymakam Bey (133)

Menzil almak: Sevinir menzil alanlar
Yetiş pirim Ali yetiş (33)

Meyil katmak: Başkasına meyil katmam
Unutmam seni sevdiğim (154)

Mezarı kazılmak: Kefenim biçilse kazılsa mezar
Yine geçmem ela gözlü şahımdan (203)

Muhabbete dalmak: Figanım ta arşa yeter
Muhabbete daldığımı (149)

Muhabbete doymak: Tatlı muhabbete doymam
Yüzüm yerde özüm darda (43)

Muhannete alt olmak: Muhannete alt olmasın
Ne zor imiş bu fakirlik (180)

- Murat almak:*** Dünyada murat alamadım
Eller gibi şad olamadım (149)
- Murat vermek:*** Dünyada muratlar verici Hak'tır
Ali birsin Ali birsin Ali bir (198)
- Naçar kalmak:*** Sanamayın ki kalır naçar
Âşık olan âşık olan (159)
- Nasihat tutmak:*** Her kişi nasihat tutmaz
Veysel Baba Veysel Baba (126)
- Naz çekmek:*** Sevenler çeker nazını
Güzel Su tv Su tv (194)
- Ölmeden ölmek:*** Elbet ölmekten ölmüş
Hüseyinî'yem Hüseyinî (21)
- Özünü bağlamak:*** Âşıklar yemez sözünü
Hakk'a bağlamış özünü (165)
- Paraya pula tapmak:*** Paraya pula taptılar
Alevilik ne arasın (188)
- Peşine düşmek:*** Mah Turna'yım karışmayın işime
Size diyor muyum düşün peşine (204)
- Pişkin olmak:*** Hak evidir gönül köşküm
Her insan olamaz pişkin (193)
- Rengine boyanmak:*** Sevenler boyanır senin rengine
Derdin yüreğimde İmam Hüseyin (225)
- Saçına ak düşmek:*** Siyah saçına ak düştü
Niçin evlenmezsin Nihat (122)

- Saçını yolmak:*** Şehriban saçını yoldu
Ağlarım Ehlibeyt için (80)
- Sararıp solmak:*** Sararıp da solduğum
Hüseyin'in derdidir (17)
- Saza vurmak:*** Dertli dertli saza vurdum
Şah Turna'yım efkârlandım (144)
- Sefa sürmek:*** Gülenler sürer sefayı
Görür ahd ile vefayı (174)
- Selamı kesmek:*** Mah Turna dostundan kesmez selamı
Âşıklarda mevcut Hakk'ın kelamı (277)
- Serden geçmek:*** Sır için geçeriz serden
Ben Ali'ye kurban olam (55)
- Serini vermek:*** Kimisi vermiş serini
Âşıkların âşıkların (162)
- Sevdaya düşmek:*** Kimi yanar Arzu'suna
Düşmüş onun sevdasına (162)
- Sevdaya salmak:*** Aklımı başımdan aldı
Beni sevdasına saldı (55)
- Sır vermek:*** Giriftar olmayan bilmez
Bilenler sırrını vermez (160)
- Sinesini dağlamak:*** Giriftar olmayan bilmez
Bilenler sırrını vermez (160)
- Sohbete dalmak:*** Talip Muhip ile sohbete dalmış
Şah Hasan Hüseyin Ali'yi gördüm (221)

Sohbete doymak: Tatlı sohbeta doyamam

Cahil sözüne uyamam (132)

Sonu gelmek: Sanmıyorum gele sonu

Yâr elinden yareliyim (151)

Söz yemek: Mah Turna sözünü yemez

Kimseye sırrını demez (181)

Sözünde durmak: Mah Turna durur sözünde

Hak gerçeklerin özünde (99)

Sözünden dönmek: Mah Turna dönmez sözünden

Yanıyor aşkın közünden (165)

Sözüne bakmak: Mah Turna'yım sözüme bak

Böyle emir eylemiş Hak (171)

Sözünü haklamak: Doğru çalışanlar menzile erir

Daim Hak sözünü haklar Mah Turna (257)

Taş etmek (olmak): Taş etti inkâr sarıyı

Kimin böyle Veli'si var (57)

Tatlı söz söylemek: Gayet tatlıdır sözlerin

Ne zaman soldu gözlerin (144)

Toprağa düşmek: Dünyaya ün oldu şanın

Toprağa düş oldu canın (124)

Turab olmak: Turab olmuşum yoluna

Yardım et düşkün kuluna (34)

Ummana dalmak: Dertli sazi çaldığım

Ummanlara daldığım (17)

Uykuya dalmak: Âşıklar yolundan kalmaz
Gaflet uykusuna dalmaz (33)

Ünü arşa ulaşmak: Seni metheder dillerim
Arşa ulaştı ünlerim (74)

Üstüne yatmak: Esnaflara et mi sattım
Yiyip üstüne mi yattım (140)

Vadesi yetmek: Vadem yeter ise bir gün götürür
Fatımatu Zöhre anamı gördüm (195)

Yakasından tutmak: Yakalarını tutmuyom
Sayın Reis Kaymakam Bey (136)

Yana yana kül olmak: Kapısına kul oldum
Yana yana kül oldum (12)

Yanına kalmamak: Zalimin zulmü yanına kalmadı
Ah senin dertlerin İmam Hüseyin (228)

Yanıp yakılmak: Sevenler yanar yakılır
Boynuna kement takılır (73)

Yaş dökmek: Kanlı yaşlar döktü gözüm
Hasan Hüseyin Ali'ye (65)

Yaşına doymak: Halkı topladın başına
Doymamış idin yaşına (124)

Yazını kış etmek: Çalarım dertli sazımı
Felek kış etti yazımı (52)

Yoktan var etmek: Mah Turna'nın sözü Hak'tan
Âşıklar var eder yoktan (184)

- Yol göstermek:*** Talipler yolun eridir
Yolu gösteren piridir (98)
- Yola düşmek:*** Aldılar nameyi yola düştüler
Medine'den ta Küfe'ye göçtüler (233)
- Yolda kalmak:*** Ali'yi sevenler balda
Yorulup da kalmaz yolda (44)
- Yoldan azmak:*** Sevilmez yoldan azanlar
Güzel Su tv Su tv (194)
- Yoldan sapmak:*** Güvenmem yoldan sapana
Gecemi gündüz ederim (85)
- Yoluna bakmak:*** Senin âşıkların yoluna bakar
Od düştü sineme bağrımı yakar (206)
- Yoluna bende olmak:*** Sen Ali'de Ali sende
Olmuşum yoluna bende (26)
- Yoluna can vermek:*** Ne güzeldir seni sevmek
Yoluna can u baş vermek (29)
- Yolundan azmak:*** Kadılar müftüler fetvalar yazar
Nefsine uyanlar yolundan azar (203)
- Yolundan şaşmak:*** Sanma ki yolundan şaşar
Medet ya Ali ya Ali (32)
- Yolunu beklemek:*** Seni sevenlere kendini göster
Beklerim yolların gel efendim gel (206)
- Yüreği sızlamak:*** Mah Turna senin kuzundur
Yüreğindeki sızındır (124)

Yüreği taş olmak: Âşığın gözü yaş olur

Sanma yüreği taş olur (159)

Yüreği yanmak: Yüreğin yanmadı bana

Aldın benim gözlerimi (177)

Yüreğinde saklamak: Sevginizi yüreğimde saklarım

Ah senin dertlerin İmam Hüseyin (228)

Yüreğini dağlamak: Ben bir yüreği dağlıyım

Mürvete geldim ya Ali (41)

Yüreğini paralamak: Mah Turna'yım derdim çoktur giyinmişim karalar

Fatma Ana ah eyleyip yüreğini paralar (311)

Yüreğinin yağı erimek: Muhabbettir aşkın ağı

Eridi yüreğimin yağı (58)

Yüz sürmek: Sensin ol Güruh-u Naci

Yüz sürenler olur hacı (76)

Yüz üstü bırakmak: Bizi yüz üstü bırakma

Mürvete geldim ya Ali (40)

Yüz yıkmak: Misafire yüz yıkılmaz

Asık suratla bakılmaz (187)

Yüzü yerde olmak: Mah Turna'nın yüzü yerde

Her can dayanmaz bu derde (39)

Zara düşmek: Yaktınız bağrımı nara

Düşürdünüz beni zara (166)

Zoruna gitmek: Nasıl gitmesin zoruma

Eller güler ben ağlarım (174)

2.1.4.2. Dua (Alkış)

Dualar (alkışlar), konuşmayı süsleyen, duyguları belirten, anlatımı güçlendiren kısa kalıp sözlerdir. İmge, düşünme ve çağrışım zenginliğiyle yüklüdürler (Artun, 2001: 121).

“Duaların en belirgin vasfı, teslimiyeti, inanmışlığı ve bir ümidi ihtiva etmeleridir. Genellikle, görülen bir iyiliğe karşı söylenir. Karşıdaki kişi güzel ve hayırlı sözlerle kutlanır, hakkında iyi dileklerde bulunur. Bugün yaygın kullanımıyla dua olarak bilinen bu söz, Eski Türkçede alkış kelimesiyle karşılanmıştır. Alkış, alkamak “hayır duada bulunmak, beğenmek, övmek” fiilinden elde edilmiş bir isimdir” (Kaya, 2007: 261).

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde yer alan dualar:

Şefaat edesin bize (25)

.....

Yolundan ayırma bizi

On'ki İmam Ali Ali (31)

.....

Sığınmışım himmetine

Yetiş pirim Ali yetiş (33)

.....

Yardım et düşkün kuluna (34)

.....

Bizi yüz üstü bırakma

Mürvete geldim ya Ali (40)

.....

Mürvet ya Hüseyin babam

Affet beni mah-ı taban (40)

.....

Affeyle bağışla suçum (40)

.....

İmanı yoldaş et bize

Derman eyle derdimize (53)

.....

Medet mürvet kaldım darda

Yanıyor yüreğim narda (62)

.....

Koruya bizi yaratan (89)

.....

Sen eyle derdime derman (94)

.....

Hızır ola kılavuzu (119)

.....

Allah iyilik versin size (120)

.....

Lokmalarınız kabul olsun

Şah'ın önünde bulunsun

Mutlu günler sizin olsun

Süleyman abi Hayriye Ana (120)

.....

Torunlarınızı göresiz

Mutlu günlere eresiz

Onlara sevgi veresiz

Süleyman abi Hayriye Ana (120)

.....

Allah hayırlısını yaza (121)

.....

Asla ıssız kalmaz yanın (124)

.....

Sabır kavim kardaşına (125)

.....

Mevla kavuştura bizi (147)

.....

Gel beni kurtar bu haldan (176)

.....

Kimseler fakir olmasın

Âlemden geri kalmasın

Muhannete alt olmasın

Ne zor imiş bu fakirlik (180)

.....

Affeyle günahım bağışla n'olur (199)

.....

Sen affeyle kusurmuzu güzel Şah (218)

.....

Yetiş carımıza sahib-i zaman

Zâkir oldum zikrederim Ali'yi (219)

.....

Hak yardım eylesin aşka yanana (221)

.....

Matemin tutanlar murada ersin

Cennet-i alanın gülünü dersin

Muhammed Ali'den şefaata görsün

Dileğim de budur senden ya Mevla (227)

.....

Yeter olsun bu bahtımın karası

Dileğim de budur senden ya Mevla (227)

.....

Mevla emekleri vermeye zaya (237)

.....

Hak size vermesin ağrı acılar (245)

.....

Alnım ak açıktır yüzüm

Allah iyisine getire (191)

.....

Mevla'm nasip etsin tekrar bugünü (245)

.....

Dedebağı sanki cennet-i ala

Tekrar nasip etsin Cenabı Mevla (245)

.....

Şükür beni bana sen tanıttırdın

Seni çok seviyom Hayriye Ana (258)

.....

Tanrı sana uzun ömürler versin (259)

.....

Mah Turna der ki çok şükür kavuştuk (259)

.....

Mevla'm kötülükten koruya bizi (261)

.....

Dostların sağ olsun Mahzuni Baba (266)

.....

Ruhunuz şad olsun Kaftancıoğlu (268)

.....

Yetiş mücrim kullarına dardayım

Medet Allah sen bilirsin derdimi (285)

.....

Hak mahrum koymasın şefaattından (286)

.....

Allah kimseleri dertli etmesin

Benim gibi gözyaşları dökmesin

Gurbet ellerde boynun bükmesin

Sanma gönlüm aşka dalmadı felek (287)

.....

Aradım derdimin yoktur dermanı

Medet Mürvet senden İmam Hüseyin (229)

.....

Azrail gelip kıymadan canıma

Medet Mürvet senden İmam Hüseyin (229)

.....

Kerbelâ'da koymayasın yalnız

Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın (233)

.....

Mah Turna'nın şiirlerinde yer verdiği duaların halk kültürünün yanı sıra Alevi-Bektaşî inancının izlerini taşıdığını görmekteyiz.

2.1.4.3. Beddua (Kargış)

Konuşmayı renklendiren, anlatmayı güçlendiren ve içerisinde halkın duygularını gizleyen kısa söz kalıplarından biri de beddua (kargış)'dır.

“Çaresiz olan, acı çeken, kötülüğe maruz kalan bir insanın rahatlamak, teskin olmak gayesiyle söylediği, kötü düşünce ve dilekleri kapsayan, söze orijinallik veren, ifadeyi güçlendiren kalıplaşmış söz” (Kaya, 2007: 146).

“Kısaca “kötü dilek” olarak niteleyebileceğimiz beddua, Farsça bed “kötü” ile Arapça dua sözlerinden meydana gelmiştir. Anadolu’nun muhtelif yörelerinde; “ah, bedat, ilenç, inkisar, kargış, lanet” gibi adlarda da anılırlar” (Kaya, 2007: 146-147).

Âşık Mah Turna’nın şiirlerinde yer alan beddualar:

Lanet olsun Mervan’a (21)

.....

Lanet yezit’e Mervan’a (72)

.....

Yıkıla başına tahtın (107)

.....

Haksızlar Hak’tan yesin ok (130)

.....

Görmeden gördüm diyene

Yağsın lanet yağmurları

Kıymetini bilmeyene

Yağsın lanet yağmurları (184)

.....

Hüseyin’i sevmeyene

Gece gündüz övmeyene

Sinesini dövmeyene

Yağsın lanet yağmurları (184)

.....

Hasretine yanmayana

Bade içip kanmayana

Gönülden bağlanmayana

Yağsın lanet yağmurları (184)

.....

Matemin tutmayan murat almaya
 Araya derdine çare bulmaya
 Daim başı dertten rahat kalmaya
 Dileğim de budur senden ya Mevla (227)

.....
 Matemin tutmayan sefa sürmeye
 Muhabbet bağında güller dermeye
 Cehennemden çıkıp cennet görmeye
 Dileğim de budur senden ya Mevla (227)

.....
 Yıkılaydı haksızların düzeni (268)

.....
 Onlara da evlatları çektire
 Ağlayıp da gözyaşları döktüre
 Dost değil düşmana boyun eğdire
 Hak onlara ceza verdirir baba (295)

.....
 Muaviye ile ol Yezit'in lanet olsun canına (307)

.....
 Lanet olsun ol canına Yezit ile Mervan'ın (315)

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde kullandığı kargışların Alevi-Bektaşî geleneğine ait söyleyiş özellikleri taşıdığını görürüz. Bunlar genelde haksızlığa karşı bir başkaldırı niteliğindedir. Bunun yanı sıra halk arasında yaygın kullanılan beddualara da şiirlerinde yer verir.

2.1.5. HAYVANLAR

2.1.5.1. Turna

Turna, halk edebiyatı ürünlerimizde dini ya da din dışı birçok yönüyle yaygın olarak işlenmiş bir motiftir. “Turnalar, bad-ı saba ya da nâme ile bazen hasta, bazen sağlık haberlerini sılaya götürür, yâden, eşten, dosttan haber sorar. Sılaya kavuşmak için Tanrı’ya yalvarır. Çünkü bütün bunları yapanın ve yazanın o olduğunu bilir” (Aslan, 2008: 146).

Şükrü Elçin, özellikle saz şairlerimizin çok fazla kullandıkları turna ile ilgili olarak şu önemli bilgileri aktarır:

“Eski, yeni bütün Türk lehçe ve ağızlarında “turna/durna” kelimesi ile adlandırılan kuş, leylek büyüklüğünde, uzun bacaklı, zarif boyunlu, parlak, duru güzel gözlü göçmen bir su kuşudur. Turnanın başının arka tarafında geriye doğru sarkan bir zülfü vardır. Tepesi, kanatlarının ucu, boynun bir bölümü kara renktedir. Kanatlarında göz alıcı, mavi, kırmızı ve yeşil tüyler vardır. 10-15 yıl müddetle yaşarlar. Nadir Yılmaz’ın söylediğine göre eşi ölen turna 7 yıl eşini bekler ve kolay kolay çiftleşmez. Turnalar, sevgide bağlılık, dostlukta sebat ve sadakat manasında tarif edebileceğimiz vefanın en güzel örneklerini teşkil ederler. İmam Demîrî’nin Hâyatü’l Hayvân’ında verilen dikkate değer bilgiye göre turnalar, yaşlanan ana ve babalarının geçimlerini temin ederler” (Elçin, 1997: 63).

“Alevi-Bektaşilerde ezelden ebede giden yolda, yokluktan varlığın sırrına ermiş olan turnayı, eski Türk inanışının tesiri ile kendi prensipleri içinde değerlendirmişlerdir. Bektaşilere göre Turnalar, ilahi aşkla yola giden iman-ikrar sahibi canları, turna katarı da “Ayn-ı Cem”i temsil etmektedir” (Elçin, 1997: 72).

“Turna, lâdini halk edebiyatımızda görüldüğü gibi Alevi ve Bektaşi şiiirlerinde de bir haber motifidir. Sesini Hz. Ali’den almıştır. Sevgiyi bülbülden, aşkı gülden, hikmeti arıdan alan erenler, şevke turna ile ulaşmışlardır” (Elçin, 1997: 73).

“Biz, işte bu manevi hava içinde şairlerin Hz. Muhammed’i, Ehlibeyt’i, On İki İmam’ı, onların tarihi ve menkıbevi maceralarını, bir takım nefeslerle büyük bir samimiyetle dile getirdiklerini görürüz” (Elçin, 1997: 73).

Gitme **turnam** gitme dumandır dağlar
Ehlibeyt yastadır müminler ağlar (226)

.....
Derdim çoktur dostlar ben nasıl gülem
Benden yâre selam söyle **turnalar**
Bu aşkın halinden yok mudur bilen
Benden yâre selam söyle **turnalar** (278)

.....
Sesinizi duydum döndüm deliye
Yaktınız bağrımı nara turnalar
Müracaat eyleyin Bektaş Veli'ye
Bulmadım derdime çare **turnalar** (279)

.....
Turnalardadır avazı
Dem demdedir Ali cemde (37)

.....
Yaktınız bağrımı nara
Düşürdünüz beni zara
Bulmadım derdime çara
Gökyüzünde uçan **turna** (166)

2.1.5.2. Bülbül

Divan ve saz şairlerimizin şiirlerinde öteden beri en çok yer verdikleri kuştur. Güle âşık olmasıyla meşhur olan bülbül, en çok bu yönüyle işlenmiştir. Efsaneye göre “bülbül, güle âşık olur. Devamlı yanına gelerek yanık yanık öter. Gül, onun vefalı ve aşkına sadık olup olmadığını anlamak için dallarına konmasına izin verir. Bülbül, gülün dalına konar ve yine yanık nağmelerle ötüp kendinden geçer. Öyleki gülün dikenini göğsüne batar. Kanı gülün üzerine akar. Gül kızılığını bülbülün kanından alır. Bülbül

böylelikle acı çeken, vuslat için ağlayıp inleyen vefalı ve aşkına sadık âşığı, gül de nazlanan sevgiliyi sembolize eder”(Kaya, 2007: 173).

Bülbül, çoğunlukla âşığın kendisi olduğu gibi, sevgili için olan benzetmelere de konu olmaktadır. Sevgilinin dilinin, konuşmasının, sözlerinin bülbüle benzetilmesi şiirlerde sıkça karşımıza çıkar.

Bülbül, Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde oldukça fazladır. Bu nedenle bunlardan sadece bir kısmını burada örneklemeyi uygun gördük.

Bülbül gülün dalında

Öter kendi halında (5)

.....

Bülbül oldum ki ötem

Ben maksuduma yetem (17)

.....

Bülbül gibi ötsem de

Yine gönlüm hoş değil (24)

.....

Bülbül olaydım bağında

Her akşamın sabahında (27)

.....

Bülbüller ötüşür bağda

Mor menekşe biter dağda (32)

.....

Bülbül güle bahçivandır

Aman Ali'm sen bilirsin (35)

.....

Bülbülün işi zar mıdır

Gülün çevresi har mıdır (36)

.....

Mah Turna durur ahdında

Bülbüller öter vaktında (37)

.....

Mah Turna ah çeker ağlar

Bülbülün mekânı bağlar (40)

.....

Akan gözlerim seldedir

Sabah öten **bülbüldedir** (41)

.....

Dost bağından geçme **bülbül**

Sular soğuk içme **bülbül**

Muhabbetten kaçma **bülbül**

Gel muhabbet yollarına (42)

2.1.5.3. Baykuş

“Baykuşlar ürkek ve yırtıcı kuşlardır. Çoğunlukla gece öterler ve yuva yapmazlar. Halk arasında ötüş biçimi ve ötüş sayısı iyi ya da kötüye yorumlanır. Baykuş, Avrupa ve Amerika folklorunda kötü alın yazısı ve ölüm habercisi diye anlam kazanmıştır. Yine Roma’da uğursuzluk ve yıkım sembolüdür. Ötüşü ölüm haberi sayılır. Türkiye genelindeki inanca göre de damda baykuş öterse o evden ölü çıkar. Yalnız Kıbrıs Türkleri baykuş ötüşünü haber geleceği biçimde yorumlamaktadır. İyi ya da kötü oluşu önemli değildir. Uğursuzluğu yüzünden insanlar ve diğer kuşlar tarafından tecrit edildiği için yıkıntılarda ve viranelerde yaşadığı kabul edilir. Kimseye sokulmaz” (Öner, 2008: 564-565).

Baykuşun Âşık Mah Turna’nın şiirlerinde de ölümü ve viraneleri sembolize ettiğini görürüz:

Cellâtlar toplanıp dursa karşımda
 Öldürseler beni tek bir kurşunda
Baykuşlar ölse de mezar taşımda
 Yine geçmem ela gözlü şahımdan (203)

.....

İtikatlıların gitti
 Yerlerinde **baykuş** öttü
 Bu ayrılık bize ne etti
 Diyarbakır Diyarbakır (189)

2.1.5.4. Kumru

“Kumrular, eşlerine sadakatleri ile meşhurdurlar. İnanişâ göre eşlerden herhangi birisi ölecek olsa, geride kalan kumru artık hayatı boyunca bir başka kumru ile eşleşemez. Ömrü hep feryat ile geçer. Yalnız eşlerine değil, yavrularına karşı da çok şefkatlidir” (Öner, 2008: 567).

“Kimi inanışlara göre ölenlerin ruhunu öbür dünya’ya kumru götürmektedir. Türk divan şiirinde kumru daha çok serviliklerde gezen ve serviye yuva yapan bir kuştur. Servi uzun boylu sevgiliyi, kumruda aşğın gönlünü niteler” (Öner, 2008: 567-568).

“Tasavvufî açıdan ise servi Tanrı, kumru da kul simgesidir. Dilimizdeki “çifte kumrular” sözünden de anlaşılacağı gibi Türkçede kumru sevginin sembolü ve simgesidir” (Öner, 2008: 568).

Kumruya benziyor sesi
 İçime düştü hevesi
 Daim Hak diyor nefesi
 Benim sevdiğim başkadır (152)

2.1.5.5. Güvercin

“Kendine özgü ötüşü olan bir kuştur. Ötüşü derin ve boğuktur. Çok uzak mesafelerden tekrar yuvasına ve dışısına döndüğü için zeki ve sadık bir kuş olarak bilinir. Güvercin Hıristiyanlıkta “kutsal ruh” simgesidir. İslam inancında ise günahsız bir yaratıktır. Barış, sevgi ve masumiyetin sembolüdür. Hz. Muhammed, Sevr mağarasında iken, onu saklamış ve korumuştur. Müslümanlar, saygı ve sevgilerinden ötürü güvercinlerin Kâbe’ye konmadığı hatta üstünden uçmadığı inancındadırlar. Dede Korkut Kitabı’nda Azrail güvercin olup uçmaktadır. Türk halkı tarafından da güvercin kutsal ve uğurlu sayılır” (Öner, 2008: 570).

Alevi-Bektaşilerce Hacı Bektaş-ı Veli’nin Anadolu’ya güvercin donunda geldiğine inanılır. Âşık Mah Turna da bir şiirinde güvercini bu yönüyle ele alır:

Güvercin donunda varan
Gizli gamları soran
Cansız duvara oturan
Ali’ m Bektaş-ı Veli’ dir (90)

2.1.5.6. Ördek

Ördek, Âşık Mah Turna’nın şiirlerinde bir yerde geçmesine rağmen halk şiirimizde önemli bir yere sahip olduğu için burada kısaca değinmeyi uygun gördük.

“Türkçede gövel ördek, suna, yeşilbaşlı ördek gibi adlar ile anılır. Su kuşu olduğu için yüzmek, çalkalanmak, dalmak gibi eylemlerle denizde ve gölde yaşar gösterilir. Türk halk şiirinde suna, yeşilbaşlı, çok güzel bir erkek ördek olduğu halde cinsiyetine aldırış edilmeksizin sevgili benzetmesi olarak kullanılır” (Öner, 2008: 571).

Sivas’ın Yıldızeli’ne
Ördek konar mı gölüne
Kurbanım tatlı diline
Pirim Pir Sultan dedemin (104)

2.2. DİNİ-TASAVVUFİ UNSURLAR

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde yer alan dini tasavvufi unsurlar daha ziyade Alevilik inancı ve aynı inanç sistemi içerisinde kurulmuş Bektaşilik tarikatıyla ilgili olan ad ve kavramlardır.

Bunlar; Alevi-Bektaşilerce, ululuk atfedilen kişiler, kutsal sayılan mekânlar ve inanç sisteminin içeriğini oluşturan dini ritüellerle inanışlardır.

2.2.1. Alevi-Bektaşi Düşünce ve İnanç Sistemi

Temel görüşleri itibariyle Arabistan'da doğup yayılan Şiilik ile benzerlikler gösteren Alevi-Bektaşi inancı, çeşitli kültürlerden etkilenecek Anadolu'da kendine özgü bir yapıda oluşup gelişmiştir. İslamiyet'i kabul ettikten sonra Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden Türk boyları arasında Sünnilik ya da Şiiliği benimseyenler, Şamanizm'in etkisinden kurtulamayanlar, batını ve tasavvufi eğilimlere kapılanlar olmuştur (Gölpınarlı, 1986: 73). Bunlardan Şiiliği benimseyenler arasında yoğun bir tasavvufi eğilim oluşmuş bu da Anadolu Aleviliğinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Yesevilik, Kalenderilik, Haydarilik gibi Türk tarikatları ile Hurufilik, Melamilik gibi Arap tarikatlarının batını felsefelerini içerisinde barındıran Alevilik, eski Türk inanç ve göreneklerinin de büyük ölçüde izlerini taşır.

Türkler, İslamiyet'ten önce birçok dini kabul etmişler fakat bunlardan en çok Şamanizm'in etkisinde kalmışlardır. Nitekim İslamiyet'in kabulünden sonra da Şamanizm'in Türk toplumu üzerinde etkilerinin devam ettiği görülür. Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen Türk boylarının bir kısmı eski Türk gelenek, göreneklerini, Şamanizm inancının bazı pratik ve ritüellerini İslam tasavvufuyla bütünleştirerek Alevi-Bektaşi inanç sistemi içerisinde yaşatmaya devam etmişlerdir. Böylece Şamanizm'den gelen birçok inanış Alevi-Bektaşi düşüncesinde İslamiyet'in batını yönüyle kaynaşmıştır.

“Bugünkü Aleviliğin temelini oluşturan, ritüellerini, âyinlerini, bunların usul ve erkânını, eski Türk gelenek ve âyinleriyle birleştirerek yeni bir yapıya kavuşturan, 16. yüzyılda Şah İsmail Hatayî olmuştur. O bunu, müthiş bir mistik lirizm yansıtan

nefesleriyle ve teşkilatçılık kabiliyetiyle başarmıştır. Eski Şamanist nitelikli ve soy süren dini liderliği, seyyidlik kurumuyla birleştirerek, başta kendisi olmak üzere, bu dini liderlerin Hz. Ali soyundan geldiğini gösteren icâzetnâmeler dağıtmak suretiyle bugünkü dedelik kurumunu yaratmıştır. Bu İslam anlayışı, çeşitli göçebe Türk zümreleri arasında aynı sosyo-ekonomik yapıyla beraber sonraki yüzyıllarda da sürmüş ve 12-13. yüzyıllardaki göçlerle Anadolu'ya taşınmıştır. Bu arada yıllar boyunca, Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar yol üstündeki bütün kültür ve inançlarla karşı karşıya bağdaştırmacı (senkretik) bir yapı kazanıp bu yapıyı Anadolu'da zenginleştirmiştir. Eski mitolojilerin üstüne yeni mitolojiler eklemiş; ama temelindeki güçlü sofiyane (mistik) özelliği korumuştur. Bugünkü Alevilik ve Bektaşiliğin inanç temelleri oluşmuştur” (Artun, 2006: 70).

Anadolu'da gelişip yayılmış olan Türk tarikatlarından olan Bektaşiliğin felsefesi, örf ve adetleri Türklere yönelik özellikler gösterir. Eski Türk inançlarıyla Müslümanlığı kaynaştıran ve bunları tasavvufi olarak ifade eden bu tarikat, halk arasında da geniş bir biçimde yayılmıştır. Bunda da tarikatın Türk kültürü, dili ve değerleriyle beslenmesinin büyük rolü vardır. Alevi-Bektaşî geleneğini araştırmak ulusal kültürümüzü tanımak açısından önemlidir (Ünal, 2006: 7).

Alevilik ve Bektaşilik arasında bir takım ayrılıklar varmış gibi görünse de inanç ve ritüeller bakımından aynı duruşu sergilerler. Her ikisinin de dini tabanı aynıdır. Her ikisi de büyük dini ve sosyal bir hareket olan Babai hareketinden ve Bâtınlık inancından doğmuştur (Artun, 2006: 69). “Anadolu Aleviliğinin mezhepler ve tarikatlar üstü bir inanış biçimi olduğu söylenebilir. Bu inanış biçimi yalnız dinsel hayat değil toplumsal hayatı da belirleyen, günlük yaşayışı ve insani ilişkileri düzenleyen bir sistemdir. Bu açıdan bakıldığında Bektaşilik, Anadolu Aleviliğinin tarikat yapısı içinde kurumlaşmış biçimdir denilebilir” (Ünal, 2006: 6). Şekilsel bazı farklılıklar dışında Alevilik ve Bektaşiliğin yaşama biçimi, dünya görüşü, ahlak anlayışı, insanı ele alışı vb. birçok yönü aynıdır. Alevi-Bektaşî inancının temel ahlak anayasası “Eline, diline, beline” sahip olma üzerine kurulmuştur.

2.2.2. Alevi-Bektaşî İnançında Yer Alan Özel Adlar ve Kavramlar

Âşık Mah Turna'nın şiirlerinde Alevi-Bektaşî inancına ait özel ad ve kavramlara geniş bir yer verdiğini görürüz. Alfabetik olarak aşağıda sıraladığımız bu ad ve kavramlar hakkında verdiğimiz bilgileri, onun şiirlerinden birer dörtlülle örneklemeyi uygun gördük.

Abdal Musa: 14. yüzyılda Horasan'dan Ahmet Yesevi'nin dervişi olarak Anadolu'ya gelen ve daha sonra Hacı Bektaş-ı Veli'ye intisap eden bir Türk velisidir. Hayatı hakkındaki belirsiz bilgiler menkıbelerle karışmıştır. Evliya Çelebi'ye göre Abdal Musa, Yesevi dervişlerindedir ve Anadolu'ya Hacı Bektaş-ı Veli'yle beraber gelmiştir (Büyük Türk Klasikleri 1.Cilt, 377). Âşık Paşazade tarihinde Hacı Bektaş-ı Veli'nin müridi, Kadıncık Ana'nın da muhibi olarak anlatılır. Kadıncık Ana'nın Hacı Bektaş'a yaptırdığı yatırda bir müddet kalmış, Orhan Gazi devrindeki savaflara katılmıştır. Âşık Paşazade'ye göre bu savaflardan birisinde bir yeniçeri üsküfünü başına giyip memleketine gelmiş ve Bektaşîlerin "Elifi Tac"ı buradan kalmıştır (Noyan, 1995: 549).

Birçok Alevi-Bektaşî şairi Abdal Musa'dan saygıyla bahsetmiş, özellikle Rumeli'deki savaflarını ve kerametlerini anlatmışlardır. Antalya'nın Elmalı ilçesinin güneyinde kurulan tekke, zamanla önemli bir Alevi-Bektaşî merkezi olmuştur (Büyük Türk Klasikleri 1.Cilt, 377). Burası, merkez dergâh olan Hacı Bektaş-ı Veli Dergâhı'ndan sonra ikinci büyük dergâhtır. Ayrıca Abdal Musa, Hacı Bektaş-ı Veli'den sonra adına cemler düzenlenen ve yılın belirli günlerinde anma töreni yapılan ikinci evliyadır. Bu anma törenleri her yıl haziran ayında yapılmaya devam etmektedir. Yurdun değişik yörelerinden gelen insanlar burada ağırlandırmakta, adanan kurbanlar kesilip birlik cemleri yapılmaktadır.

Kimse anlamadı onun halından

Sohbeti tatlıydı kudret balından

Asla ayrılmazam onun yolundan

Abdal Musa Sultan dedemi gördüm (255)

Abdal: Mutasavvıfların kabul gördükleri erenler teşkilatınca Üçler'den mertebeye aşağı yedi ya da kırk er vardır ki bunlar, diledikleri zaman diledikleri yerde görünebilirler. Bunlar, beşeri varlıklarını Tanrı'da yok ettikleri için “Ebdâl” ya da “Budelâ” diye anılırlar. Ayrıca 13. asırda Anadolu'da Abdallar adında bir “Şîu-batînî” derviş topluluğu vardır ki; 17. asra kadar devam etmiştir. Abdal kelimesi, Bektaşî abdalları, Rum abdalları, Kalenderî abdalları gibi mutlak olarak “derviş” anlamında da kullanılmıştır (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 174).

Güvenç **Abdal** ile dünya güzeli
 Bunlar pire âşık olmuş ezeli
 Sevmemek mümkün mü aşkı güzeli
 Gelin hey erenler Hacı Bektaş'a (243)

Ab-ı Hayat: “İçenin ölümsüz olacağına inanılan suya verilen ad, bengisu. Tasavvufta bu söz, Allah'ın “El-Hayy” ismi ile bağlantılıdır. Hayy ismini kendi vasfı haline getiren kişi ab-ı hayat içmiş hükmündedir. Kur'an'a göre bu suyu sadece Hz. Hızır içebilmiştir” (Kaya, 2007: 24).

Şeriatı geçmemişsin
 Tarikatı seçmemişsin
Ab-ı hayat içmemişsin
 Sen mi cahil ben mi cahil (186)

Âb-ı Kevser: Kevser, maddi ve manevi çokluk demektir (Artun, 2006: 349). Âb-ı Kevser ise Kevser suyudur. Kevser ırmağı, cennette bulunan doğu ve batı arası kadar uzun, oldukça derin, baldan tatlı, kardan soğuk Hz. Muhammed'e ait olan bir nehirdir. Hadislerde Hz. Ali'nin bu nehirden insanlara su vereceği rivayet edilmiştir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 173).

Sınavı kazanan geçer
 Ol **ab-ı Kevser** içer
 Bu dünyaya konan göçer
 Hacı Bektaş Vel'efendim (98)

Bunun yanı sıra Alevi-Bektaşî inancında Âb-ı Kevser, tasavvufî anlamda muhabbetin sembolüdür.

Âb-ı Zemzem: Zemzem, Kâbe civarındaki meşhur kuyuya verilen addır. Âb-ı Zemzem, Zemzem suyu demektir (Develioğlu, 1997: 1177). Alevi-Bektaşîlerce Hacıbektaş'ta Çilehane adı verilen yerde bulunan su, Kâbe'den gelen Zemzem suyudur.

Ab-ı Zemzem suyu içtim tasında
 Gamlı gönlüm Ehlibeyt'in yasında
 Dertlerime derman var duasında
 Şah Hasan Hüseyin Ali'yi gördüm (221)

Ağ Dev: Hz. Muhammed ve ashabının vefatından sonra onların sözlerinin ve yaşamlarının halk arasında efsaneleştiği görülür. Halkın yorumuyla sürekli işlenen ve zenginleşen bu hikâyelerin en önemlilerinden biri de “Kesikbaş Hikâyesi”dir. Bu hikâyeye göre Hz. Muhammed'in huzuruna bir kesikbaş gelir ve bir devin gövdesini yiyip karısını ve çocuklarını bir kuyuya attığını söyler. Bunun üzerine Hz. Ali o kuyudan Kesikbaş'ın ailesini ve 500 müslüman esiri kurtarır (Artun, 2006: 114). İşte Kesikbaş hikâyesinde Hz. Ali'nin öldürdüğü devin, Alevi-Bektaşî şiirlerinde Ağ Dev olarak adlandırıldığı görülür.

Ağ Dev'in bendini çatan
 Özünü kul edip satan
 Bütün halka ışık tutan
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş (95)

Ali Ekber-Ali Askar: Hz. Hüseyin'in üç oğlundan Kerbelâ'da şehit olanların adlarıdır. Ali Ekber, Kerbelâ'da Ehlibeyt kadınlarının gözyaşları arasında silahları babası tarafından tertip edilip savaş meydanına gönderilmiş ve şehit düşmüştür. Ali Askar ise henüz beşikte olmasına rağmen Yezit'in askerleri tarafından oklanarak babasının kolları arasında şehit olmuştur (Güngör, 1990: 478, 484).

Ali Ekber Ali Asker su diyerek verdi can
 Fatma Ana ah eyleyip gözlerinden döktü kan
 Akıbet konan göçecek dünya dediğin bir han
 Ey müminler figan edin yası matem günüdür (312)

Allah-Muhammed-Ali: Alevi-Bektaşî inancında Allah-Muhammed-Ali üçlemesi temeldir. Bu inanca göre İslamiyet'te Ulûhiyet (tanrılık), Nübüvet (peygamberlik) ve Vilayet (velilik, Allah dostluğu) şeklinde bir üçleme vardır. Ayrıca Allah-Muhammed-Ali üçlemesi, Hıristiyanlıktaki teslis (anne-baba-oğul üçlemesi) inancından farklıdır. İkisi arasındaki tek benzerlik 3 sayısıdır. Nitekim Alevi-Bektaşî inancında bu üçleme dışında “Beşler, Yediler, On İki İmamlar, Kırklar” gibi sayılarla ifade edilen isimler de vardır (Noyan, 1995: 62, 63).

Çağırırım **Hak Muhammed Ali**'ye
 Pir'im Hünkâr Hacı Bektaş Veli'ye
 Aşk-ı niyazım var Kızıldeli'ye
 Sevdikçe sevesim geldi Pir'imi (240)

Ana (Ana bacı): Alevi- Bektaşilerde mürşitlerin eşlerine “Ana bacı” denir. Tarikattaki diğer kadınlara da “bacı” denir. Ayrıca Bektaşilikte kadınlara dervişlik kisvesi giydirilmiştir. Gelenek olarak kadın dede ya da baba olmamıştır. Fakat bu makama gelen kadınlara da “Ana” ya da “Ana Sultan” denmiştir.

Bin dokuz yüz seksen beşte tanıştık
 Birbirimizin sohbetine alıştık
 Mah Turna der ki çok şükür kavuştuk
 Hoş sefa geldiniz Hayriye **Ana** (259)

Bal: Alevi- Bektaşî tasavvufunda mürşitten alınan bilgi ve irfan anlamında kullanılır. Mürşit de aynı zamanda “arı” ile sembolize edilir. Genelde “hakikat balı” ya da “muhabbet balı” şeklinde ifade edilir (Noyan, 1995: 432).

Muhabbetin balısın
 Benim güzel efendim
 Meyve veren dalısın
 Benim güzel efendim (7)

Balım Sultan: Alevi-Bektaşilerce Hacı Bektaş-ı Veli'den sonra ikinci pir (pir-î sâni) kabul edilen Balım Sultan'ın asıl adının Hızır Balı olduğu ileri sürülür. Yaşadığı dönemden kalma doğrudan kendisiyle ilgili hiçbir belge yoktur. Hakkındaki bütün bilgiler yazılı ve sözlü Bektaşî geleneğine dayanmaktadır. Ancak bu rivayetler de kimi zaman birbiriyle çelişir (Artun, 2006: 277).

Balım Sultan'la ilgili asıl önemli olan 16.yy başlarında Bektaşilik tarikatının gelişmesinde rolü ve buna paralel olarak Osmanlı Safevî mücadelesinin kızıştığı bir dönemde Osmanlı yönetimi ile olan dikkate değer ilişkileridir. Rivayetler, Balım Sultan'ın Osmanlı padişahı II. Bayezid'le sıkı bir ilişkisi olduğu yönündedir. Safevî propagandasının Anadolu'da artmasından dolayı II. Bayezid, Balım Sultan'ı Dimetoka'daki tekkeden alarak Hacı Bektaş Dergâhı'nın başına getirmiştir. Böylece 1501 tarihinde Balım Sultan, resmen Osmanlı yönetimi tarafından Bektaşî tarikatının başına getirilmiştir. Balım Sultan, buraya gelmesiyle Bektaşiliği yeni bir ıslahat ve teşkilatlanmaya tabi tutmuştur (Artun, 2006: 278).

Balım Sultan, bu rivayetlerin yanı sıra Bektaşiliğin barışseverlik, yardımseverlik ve hoşgörü gibi insancıl yönlerini öne çıkaran bir gönül eri olarak Anadolu Alevi-Bektaşilerinin gönlünde taht kurmuştur. Alevi-Bektaşî edebiyatında sık sık ismine rastlayabileceğimiz Bektaşî erenlerindedir.

Balım Sultan'ı ziyaret edelim
 Kadıncık Ana'ya yüzler sürelim
 Akpınar'ı Karahöyk'ü gezelim
 Gelin hey sevenler Hacı Bektaş'a (243)

Bâtın: Gizli, görünmeyen nesne ve Tanrı gibi anlamları vardır (Develioğlu, 1997: 73). Alevi-Bektaşî inancında görünmeyen, gizli ve sır âlemi olarak karşımıza çıkar. Peygamber, evliya ve ermişlerin kerametleri, doğaüstü güçleri tamamen bätını âlemle

ilgilidir. Ayrıca Alev-Bektaşilerce rüyanın da bâtin âleminin bir parçası olduğu kabul edilir.

Mucizatını gördüm
 Hem **batın**ına erdim
 Aşk ile gönül verdim
 Hüseyinî'yem Hüseyinî (21)

Beli: Çok yaygın bir hadise göre Allah ruhları “bezm-i ezel ya da elest demi” denilen ezeli bir âlemde toplamış ve onlara “ben sizin Rabbiniz değil miyim?” diye sormuştur. Onlar da cevap olarak “kalû belî” yani “evet Rabbimizsin” demişlerdir. Burada insanla Tanrı arasında bir antlaşma olmuştur (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 188). Alevi-Bektaşilerce de mürşide verilen ikrar anlamında kullanılır.

Hasan Hüseyin'e **beli** bes dedim
 Zeynel'e Bakır'a kadim dost dedim
 Ne kadar methetsem yine az dedim
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli'den söyle (220)

Beşler: “Hz. Muhammed, Hz. Fatıma, Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'den oluşan beş ulu kişiye verilen addır. Bu zatlar için Pençe-i Ali-Aba, Ehl-i Aba, Ehl-i Beyt, Âl-i Aba Ehl-i Kısra, Bende-i Âl-i Aba, Penç Ten-i Âl-i Aba terimleri de kullanılır. Alevi-Bektaşî inancında Ehl-ibeyt sevgisi daim ön plandadır ve inanç, pratik ve edebi ürünleri hep bu vadiye ortaya konulmuştur” (Kaya, 2007: 158).

Üçler **Beşler** Yediler
 On ikiler On dörtler
 On yedi kemerbestler
 Ali'dendir Ali'den (14)

Beştaşlar: Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde bulunan ve Hacı Bektaş-ı Veli'nin kerametlerinden birini simgeleyen beş adet büyük kaya parçasına verilen addır. Rivayete göre Hacı Bektaş-ı Veli'nin emaneten bakıp otlattığı sığırların arasına kendi öküzlerini katmak isteyen Sarı adında birisi vardır. Sarı, Hacı Bektaş-ı Veli'nin “ben

öküzlerine bakmam ve başlarına bir iş gelirse karışmam” demesine rağmen öküzlerini sürüye katıp giderken Hacı Bektaş, orada bulunan beş kaya parçasına “siz şahit olun zamanı gelince tanıklık edersiniz” diye seslenir. Sarı bir müddet sonra geri geldiğinde öküzlerini kurtların parçaladığını görüp doğru kadiya gider ve Hacı Bektaş’ı şikâyet eder. Bunun üzerine hep beraber otlak yerine gelirler. Hacı Bektaş-ı Veli şahit tuttuğu beş kayaya kadının yanında seslenince taşlar yuvarlanarak gelir ve beşi de teker teker tanıklık ederler. Bu beş kaya parçasının kutsallığı ve Beştaşlar diye anılması bundandır.

Hünkâr-ı Veli’sin bir adın Bektaş
 Hak ile birlikte olmuşsun yektaş
 Dedebağı dolu hemide **Beştaş**
 Güzel Pir’im mihmanların gidiyor (247)

Bîat etmek: İtaat edeceğine söz vermektir. Alevi-Bektaşilikte bir talibin (isteklinin), mürşide teslim olmasıdır. Böylece talip, mürşit yoluyla Hz. Muhammed’e ve o vasıtayla da Allah’a bîat etmiş olur. Bu da “el ele, el Hak’a” formülünün açılımıdır (Noyan, 1995: 61).

Hak yoluna gitmeyene
 Yanıp yanıp tütmeyene
 Şah’a **biat etmeyene**
 Yağsın lanet yağmurları (184)

Boz Atlı Hızır: “Türk kültüründe ve inancında darda kalanların anında yardımına yetiştiğine inanılan ulu kişiye verilen addır. “Boz Atlı Yol İyesi” olarak kabul edilir. Oğuz Kağan Destanı’nda, Tanrı tarafından gönderilen ve Oğuz’a yol gösteren boz renkli kurt, boz atlı yol iyesidir. Köroğlu’nun kıratı da bu inancın farklılaşmış şekliyle başka bir şey değildir” (Kaya, 2007: 170).

Üç oğlu var iki kızı
 Muhabbetin tadı tuzu
Hızır ola kılavuzu
 Benim Hayriy’anam gelmiş (119)

“Boz Atlı Yol İyesi, İslâmiyet’in kabulünden sonra darda kalanın imdadına yetişen Hızır’a dönüşmüştür. Masal, efsane ve halk hikâyelerinde kahramana yardıma gelen Hızır, nur yüzlü, aksakallı, uzun boylu, merhametli, boz atlıdır ve deryalar üstünden çıkıp gelir. Hızır, Nevroz (21 Mart) ve Hıdrellez (6 Mayıs) gibi günlerde de insanların yanına gelir, kimliğini belli etmez, onlara uğur, bereket ve sağlık getirir” (Kaya, 2007: 170).

Celal Abbas: Hz. Ali’nin oğullarındandır. Kerbelâ’da İslam askerinin sancaktarlığını yapmış ve şehit olmuştur. Kerbelâ savaşı sırasında susuzluktan kırılan Ehlibeyt kadınlarına ve çocuklarına Fırat nehrinden su götürmeye çalışırken kolları kesilerek şehit edilen Celal Abbas’ın mücadelesi Fuzuli’nin Hadîkatü’s-Sü’eda’sında dramatik bir şekilde anlatılır.

Yezit tuttu su yolunu

Kesti **Abbas**’ın kolunu

Kim görmüş böyle zulumu

Ah Hasan’ım vah Hüseyin’im (81)

Cem: Ayn-i cem veya âyin-i cem olarak da geçer. Alevi-Bektaşî ve Mevlevilerde kullanılan bu kelimenin “ayn’ül cem” terkibinden bozma olduğunu söyleyenler vardır. Cem, fark’ın zıddıdır. Vahdet-i vücuda inanan mutasavvıflarca fark, Tanrı ile âlemi ayrı bilmek ve Tanrı’nın âlemi yoktan var ettiğine inanmaktır. Cem ise kâinattaki her şeyin Hak’ın zuhur ve tecellisinden ibaret olduğunu anlayıp bilmektir. Cem makamı teklik makamıdır. Fark ise şirktir ve ikiliktir. Fakat kâmil olanlar cem makamına vardıktan sonra bunu fark-ı Muhammedi denen ikinci farkla birleştirir; Hak’ı, halkın bütünü, halkı da Hak’ın zuhuru olarak bilmekle beraber görüneni de gözetirler ki kemâl, işte budur (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 175).

Cem, Anadolu’nun birçok yöresinde Alevi-Bektaşîlerce perşembeyi cumaya bağlayan gece yapılan düzenli ibadet biçimidir. On iki hizmet adı verilen erkânın uygulandığı cemlerde, on iki hizmet sahiplerinden “zâkir”, saz eşliğinde nefes, düvaz imam, miraciye, tevhid ve semahlar söyler. “Pervane” hizmetinde olanlar ise semah dönerler. Cemi yöneten kişiye “mürşit”, “dede”, “baba” gibi adlar verilir. On iki hizmet ehlerinden ikincisi ise “rehber”dir. Rehber, dedenin yardımcısı aynı zamanda taliplerin

yol göstericisidir. Cem yapılmadan önce insanları haberdar eden kişiye “peyik” ya da “haberci” denir. Cem evinin temizlik ve düzenine bakan hizmetliye “iznikçi”, cem sırasında dışarıda bekleyen ve ceme gelenlerin evlerinin güvenliğini sağlayan kişiye de “bekçi” adı verilir. Cem başlangıcında ilk olarak “süpürgeci” meydana gelip niyaz ettikten sonra sembolik olarak meydanı süpürür. Ardından süpürdüklerini meydanda halı, kilim benzeri ne seriliyse onun altına itip “sırrı sır edenin demine Hu” der ve duasını okur. Meydana ikinci olarak “ibrikçi” gelir. Sembolik olarak el yıkamak için su tutar ve duasını alıp hizmetini tamamlar. Bunun ardından “meydancı”, postu meydana serip duasını okur ve dedeyle niyazlaşır. Bu sırada “gözcü”, “marifete Hü” diyerek cemdekilerin oturma düzenini tertip eder. Çırağcı (çerağcı, delilci), elindeki kandili postun üzerine bırakıp yakar ve “Nur Suresi” 37. ayeti okur. Buna “çerağ uyandırma” adı verilir. Bu andan itibaren zâkirlerin sazı eşliğinde semah dönen pervanelerin hizmeti başlar. Dede ve rehber tarafından okunan dualar eşliğinde cem devam eder. Cem sonunda Hz. Hüseyin ve Kerbelâ şehitleri anılır. Bu sırada görev alıp su dağıtan hizmetliye de “saka” ya da “sâki” denir. En son meydana lokmacı (sofracı) gelir ve yemek yerir. Bunun ardından dualar edilerek cem bitirilir.

Erenler **cemine** vardım oturdum
 Feryat edip figanımı arttırdım
 Sevenlere bu gönlümü kaptırdım
 Yalvarırım bir kararda duramam (282)

Çırağ (Çerağ): Işık, mum ya da kandil anlamındadır. Ayrıca cemlerde “çırağ uyandırma” ve “çırağ uyutma” deyimleri, cem başlangıcında çırağı yakma ve cem sonunda çırağı söndürme anlamında kullanılır.

Balım sultan uyandırdı **çırağı**
 Hacı Bektaş tekkesidir durağı
 Kim istemez bu menzile varmağı
 Güzel Pir'im bu mihmanlar senindir (246)

Çilehane (Deliklitaş): Hacı Bektaş-ı Veli Dergâhının 3 km kadar ilerisinde küçük bir tepenin başında bulunan ve Alevi-Bektaşilerce kutsal sayılan bir mağaradır. Mağaranın içerisinde yüksekçe bir yerde bulunan ve dışarıya açılan bir insanın zorla geçebileceği büyüklükte bir delik vardır. Buraya halk tarafından Çilehane ya da Deliklitaş adı verilir.

Misafirler gelir sana

Ab-ı Zemzem **Çilehane**

Suyun içtim kana kana

Ab-ı Zemzem Çilehane (96)

Alevi-Bektaşilerdeki yaygın inanışa göre günahı çok olan kimse çok çevik ve zayıf bir vücuda sahip olsa bile bu delikten geçip dışarı çıkamaz. Delikte sıkışan kişinin dışarı çıkabilmesi için bir adak adaması gerekir.

Tören zamanları yığılı başın

Dünyaya ün oldu **Deliklitaş**'ın

Sensin evliyası Hacıbektaş'ın

Güzel Pir'im mihmanların gidiyor (247)

Dâr: Alevi-Bektaşilerde cem yapılan meydanın ortasına verilen addır. Talip, dâr meydanında erenler yoluna ikrar verir ve tarikata kabul edilir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 170). Ayrıca tarikat erkânını ihlal eden ve suç işleyen talipler, sağ ayak baş parmağını sol ayak baş parmağının üzerine koyup ellerini göğsünün üzerinde omuzlarına çapraz atarak “dâr meydanı”na gelip hatasını söyler. Buna “Dâr-ı Mansur”, “Dâra durmak” ve “Dârül aman” gibi isimler verilir.

Sazın tellerine vuran

Kırkların **dâr**ına duran

Haklıyı haksızı soran

Pirim Pir Sultan'ın canım (101)

Dede (Baba): Alevi-Bektaşî cemlerini yürüten kişilere verilen isimdir. Mürşit anlamına gelir.

Mah Turna'yım Şah'a bağlıdır özüm

Ehlibeyt için yaş döküyor gözüm

Her an eşiğine sürerim yüzüm

Dede tekkemiz de hayırlı olsun (294)

Dem: Alevi-Bektaşilerce iki anlamda kullanılan bir sözcüktür. "Dolu" da denilen dem, çoğunlukla cem bitişlerinde ya da cemden sonra içilen tadımlık içkiye verilen addır. Bu gelenek ise Kırklar Meclisi'nden kalmaz. Kırklar Meclisi'nde bir üzüm tanesinin Hz. Muhammed tarafından ezilip suyunun içilmesini temsil eder.

Tarikatta yapılır cem

Muhabbette içilir **dem**

Marifet ehliymişim ben

Sevenleri al sürüye (129)

Dem sözcüğü diğer anlamıyla kan, nefes ve zaman olarak karşımıza çıkar. Alevi-Bektaşi şairleri ve düşünürleri tarafından genelde "an" anlamında kullanılmıştır. An, zamanın bölünmez bir parçasıdır. Mutasavvıflara göre Tanrı, anın içersinde gizlidir. Bu suretle kâinatı her an yenilemekte ve değiştirmektedir. Bu durumda âlem her an Tanrı'dan açığa çıkmakta ve yine Tanrı'ya dönecektir. Dolayısıyla bir an önceki âlem, bir an sonrakiyle tamamen farklıdır. Sürekli olan zuhur, bir derenin akışına benzer. O halde ne geçmiş vardır, ne de gelecek. Ne Âdem devri vardır, ne Muhammed devri. İşte "an-ı vâhid" de denen bu durumu gerçek erenler ve vaktin kutbu bilir. Zaten bu feyz, onun aracılığıyla yayılır (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 184, 185).

Dikkat edin sözünüze

Dem demdedir Ali cemde

Nazar kılın özünüze

Dem demdedir Ali cemde (36)

Derviş: Diğer tarikatlarda olduğu gibi Bektaşilerde de tarikata girmiş kimse, talip anlamındadır. Aynı zamanda Bektaşilikte muhipten sonraki bir üst makama dervişlik makamı denir.

Martta yeşillenir dallar
Derviş olan giyer şallar
 Hep sana yalvarır kullar
 Ya Muhammed ya Muhammed (25)

Deyiş: “Âşıkların saz eşliğinde söyledikleri şiirlerdir. Genellikle 11 heceli olan bu şiirler, dini-tasavvufi mahiyette olup Alevi-Bektaşî inancına sahip şairler tarafından icra edilmiştir. Yörelere ve devirlere göre Türkiye’de “deñiş”, ”değiş” şeklinde de söylenip yazıldığı olmuştur. Kendilerine has ezgileri vardır ve bağlama eşliğinde icra edilir” (Kaya, 2007: 235-236).

Pirimin eline niyaz eyledim
 Oturdum cemine **deyiş** söyledim
 Kendi âşıklığımı ispat eyledim
 Erenler şahının kuluyum kulu (210)

Diriltmek: Alevi-Bektaşî inancında eren ve evliyaların kerametlerinden biri de çok eski yıllarda ölmüş kimseleri diriltmektir. Bu durumu birçok Alevi-Bektaşî saz şairinin nefeslerinde ve menkıbelerinde görmemiz mümkündür.

Ölüyü **diriltir** eren
 Hak ile Hak olur gören
 Serseri imiş gönül veren
 Asla ermemiştir Zöhre (131)

Düşkün: Alevi-Bektaşî tarikat erkânına aykırı davranan ve yol kurallarını ihlal eden talip yoldan düşer ve düşkün olarak nitelendirilir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 178).

Rızasız bir iş yapmak, iftira atmak, başlık parası almak, eşinden boşanmak, kumar oynamak v.b. gibi birçok toplumsal değerleri ihlal eden davranışlar sergilemek düşkünlük olarak nitelendirilir. Düşkün olan talipler tarikat kurallarına göre yargılanır ve ceza alırlar. Düşkün talip, dâr’a durmadıkça ceme alınmaz.

Mah Turna'yım nasıl ayırlam sizden
 Acaba siz memnun musunuz bizden
 Sizi seviyorum gönülden özden

Düşkün kullarını kaldır efendim (248)

Düvazımam (Duazı İmam): On İki İmam anlamına gelir. Alevi-Bektaşî edebiyatıyla Mevleviliğin Şems koluna bağlı olan şairlerin On İki İmam'ı övdükleri ve meziyetleriyle anlattıkları şiirleridir (Artun, 2006: 148). Alevi-Bektaşîler, içersinde On İki İmam'ın adlarının geçtiği methiyelere de bu adı verirler (Boratav-Gölpınarlı, 1991:179). Ayrıca övgü amaçlı yazılan bu şiirlere “Düvezdeh İmam”, halk diliyle “Düvazman” ya da “Düvaz” da denilir (Artun, 2006: 148).

Ehlibeyt: “Ev halkı” anlamına gelen bir tamlamadır. Alevi-Bektaşî inanışında Hz. Muhammed'in Hz. Ali, onun eşi Hz. Fatıma ve çocukları Hasan ile Hüseyin'den oluşan ailesidir. Hz. Muhammed'in diğer eş ve çocukları Ehlibeyt'e dâhil değildirler (Boratav-Gölpınarlı, 1991:179, 180).

Ayrıca Alevi-Bektaşîlerde Ehlibeyt'in beş kişiden oluştuğunu ifade eden “Pençe-i Ali âba” terimi çok yaygın kullanılır. Ehlibeyt, inancın en saygın kurumudur. Ehlibeyt'in bu denli önemli olmasının sebeplerinden biri de Alevi-Bektaşî inancına göre Hz. Muhammed'in Kuran'dan sonra ümmetine bıraktığı ikinci emanet olmasıdır.

Sevenler figan ediyor nasıl ağlamayım ben

Hey erenler benim derdim **Ehlibeyt**'in derdidir

Nasıl dertli sinemi vurup da dağlamayım ben

Hey erenler benim derdim **Ehlibeyt**'in derdidir (316)

Elif: Arap alfabesinin ilk harfidir. Vahdet-i Vücuda (varlığın birliğine) inanan mutasavvıflarca Tanrı, Vücut-u Mutlak yani her türlü kayıttan ve vasıftan arınmış varlıktır. Zâtının ifadesi için gerekli olan ilmidir. Bu ilimde bütün eşyanın hakikati sabit olmuş, bu sabitlik de kâinatı göstermiştir. Kâinat, kâinat olarak düşünülürse yoktur. Tanrı'nın ilminde olan hakikatlerin zuhuru olarak düşünülürse vardır. Tanrı'nın bilgisi zatının tecellisidir. Mutasavvıflar mutlak varlığı düz bir çizgiden ibaret olan “elif” harfine, Tanrı'nın zatına olan bilgisini altında nokta olan “be” harfine benzetirler. Bütün

sözlerin aslı “elif”tir. Diğer harfler ve bütün sözcükler “elif”ten türemiştir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 18).

Elif okurum heceden
Gündüzler farklı geceden
Kimseye bakmam yüceden
Ben kulum sen sultanımsın (30)

Elifî Tâc: “Elif” şeklinde sivri bir taçtır. Eski “Elifî Tac”ın kubbesi (sivri yeri) ve başa geçirilen yeri (lengeri) dörder parçadan meydana gelirdi. Ön ve arkada lengere dikilmiş, fakat kubbeden ayrı dört sivri parçası olurdu ki, bu suretle “Horasanî Elifî Tâc” denen ve üstü dikişlerle kaplanan bu taç, On İki İmam’a işaret olan 12 parçadan meydana gelmiş olurdu. Daha sonraki “Elifî Tâclar”ın ise başa geçirilen kısmı dört parçadan, üstü iki parçadan oluşmuştur. Bu iki sivri parça birbirine dikilerek “elif” görüntüsü elde edilmiştir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 182).

Bitmez tükenmez bu acı
Nurdandır **Elif-i tacı**
Kâfirler çaldı kılıcı
Mazlum İmam Hüseyin’e (78)

Er: Alevi- Bektaşilerde edep ve erkânına saygılı, nefesine boyun eğmeyen kimse anlamına gelir (Noyan, 195: 432).

Er olan gerçeği bilir
Sanma ki dünyada gülür
İnsan haktır hayvan ölür
Hayriy’Ana Hayriy’Ana (117)

Erenler: Gerçeğe ermiş olgun kimseler, veliler anlamında kullanılır (Noyan, 195: 432). Ayrıca Alevi-Bektaşilerde yolda mertebe olarak üstün kişilere saygı bildiren bir hitap şeklidir.

Âşığın gözü yaş olur
 Sanma yüreği taş olur
Erenlere yoldaş olur
 Âşık olan âşık olan (159)

Fâtımatu Zöhre (Fâtıma-i Zehra): Hz. Muhammed'in altı evladından en küçük olanıdır. Hz. Muhammed'in bütün evlatları kendisi hayattayken vefat etmiş, Fâtıma ise onun vefatını görmüştür. Çocukları içerisinde en fazla değer verdiği Fâtıma'dır. Aynı zamanda Hz. Ali'nin eşi Hz. Muhammed'i çok sevdiği torunları Hasan'la Hüseyin'in annesidir. Cennet kadınlarının anası olarak rivayet edilir. Ayrıca Hz. Muhammed'in soyu ondan devam etmiştir. İslami kaynaklar, Hz. Muhammed'in her fırsatta ondan övgüyle söz ettiğini rivayet ederler (Güngör, 1990: 153). Alevi- Bektaşî edebiyatında isminin çok sık anıldığını görürüz. Ayrıca Hz. Muhammed ve Hz. Ali'nin Fâtıma'ya verdikleri değer, Alevi-Bektaşîlerin kadınlara karşı olan saygılarının temelini oluşturur. Fâtıma, onlar için bir "anne" modelidir.

Mah-ı Muharrem'de matem gününde
Fatımatu Zöhre anamı gördüm
 İki cihan derler onun elinde
Fatımatu Zöhre anamı gördüm (195)

Gerçek Erenler: Hakiki veliler, hakikate erenler anlamında kullanılır (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 184). Alevi-Bektaşî edebiyatında ve dualarında çok sık rastlanan bir kavramdır.

Muhammed Ali'nin olmuşum kulu
Gerçek erenlerin yoludur bu yol
 Hasan Hüseyin'den içmişim dolu
Gerçek erenlerin yoludur bu yol (217)

Hacı Bektaş-ı Veli: Asıl adı Muhammed Bektaş olan Hacı Bektaş-ı Veli'nin doğumu, yaşadığı dönem ve vefatı hakkında kaynaklarda birbirinden farklı bilgiler vardır. Fakat 13. yüzyılda yaşadığı konusunda bütün kaynaklar mutabıktır. Velâyetnâme'de babasının

İbrahimü's-Sânî, annesinin ise Nişâbur şehri âlimlerinden Şeyh Ahmed'in kızı olduğu yazılıdır (Güzel, 2002: 35, 36).

Alevi-Bektaşî geleneğinde Velâyetnâme'ye dayandırılarak anlatılanlara göre Nişâbur şehrinde doğmuş ve burada şeyhi Lokman Perende'ye üç yıl hizmet ettikten sonra Ahmet Yesevi'ye intisap etmiştir (Mengi, 1999: 41). Burada şeyhinden emanetleri ve icazetini alarak Anadolu'ya gelmek için yola çıkmıştır. Birçok yeri gezdikten sonra Sulucakarahöyük'e gelmiştir. Burada İdris Hoca ve Karısı Kutlu Melek (Kadıncık Ana)'in misafiri olur, kendisinin ilk müritleri de bunlardır (Güzel, 2002: 38).

Başta Velâyetnâme olmak üzere Hacı Bektaş-ı Veli hakkında yazılan bütün menkıbevi kaynaklar, onun keramet ve erdeminden çokça bahsederler. Anadolu'da kendisinden sonra gelen hemen tüm eren ve evliyaların piri olarak kabul ederler.

Yeniçeri ve Bektaşiliğin piri kabul edilen Hacı Bektaş, zamanımızda da alabildiğine varlığını koruyan Alevi-Bektaşîlerin merkez şahsiyeti konumundadır. Bunun için Alevi-Bektaşî edebiyatında en sık adı geçen evliya olarak karşımıza çıkar. Alevi- Bektaşî şairlerinin şiirlerinde Hz. Muhammed ve Hz. Ali'den sonra en fazla ismini övgüyle andıkları ve medet istedikleri kişidir.

Horasan elinden zuhur eyledin
Kondun Rum eline Pir **Hacı Bektaş**
Yaktın ciğerimi büryan eyledin
Ay mısın gün müsün nur **Hacı Bektaş** (234)

Haydar (Haydar-ı Kerrar): Haydar arslan, yiğit ve yürekli anlamına gelen Hz. Ali'nin lakaplarından. Ayrıca Alevi-Bektaşîlerce Hz. Ali'ye "kaçıyormuş gibi yapıp geriye dönerek savaştan" anlamına gelen Haydar-ı Kerrar da denir (Bezirci,1986: 429).

Şahı sevenlere idam kararı
Verseler de ben Ali'den ayrılmam
Daim çağırırım **Haydar-ı Kerrar**'ı
Görseler de ben Ali'den ayrılmam (204)

Hırka: Alevi-Bektaşilerde Hz. Muhammed'e ait olan ve kutsal kabul edilen hırkayı temsil eder. Dervişlik mertebesine erenlere mürşitleri tarafından hırka giydirilir. Hacı Bektaş-ı Veli'nin hırkasını Ahmet Yesevi giydirmiştir. Hırkanın farzı, mürşide muhabbet; sünneti, hizmet; bîatını ise edeb olarak tarif edilir (Sezgin, 1990: 217).

Muhammed Ali'nin güzeldir yolu
Onu bilmeyenin nic'olur hali
Derviş olan giyer **hırkayı** şalı
Söylersen Muhammed Ali'den söyle (215)

Horasan Erenleri: Alevi-Bektaşî inancına göre Hoca Ahmet Yesevi döneminden başlayarak 14. yüzyıla kadar Anadolu'nun irşadı için Horasan'dan bu bölgeye gelen çok sayıda erenlerin hepsine birden verilen addır.

Fuad Köprülü'nün Darülfünun Edebiyat Fakültesi mecmuasındaki "Anadolu'da İslamiyet" adlı yazısında ise "Horasan Erenleri", şöyle anlatılır: Hicri 638'de öldürülen Baba İlyas'ın etrafında toplanıp büyük bir bîatî isyanı meydana getiren, bunun yanı sıra 17. asırda Bektaşîlik tarafından temsil edilen Câmî, Edhemî, Haydarî hatta Saltuklar, Emreler, Şeyyâdlar gibi Şîî-bîatî toplulukların kökeni "Horasan Erleri, Horasan Erenleri, Horasaniler" olarak geçer (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 186, 187).

Horasan elinden zuhur eyledin
Kondun Rum eline Pir Hacı Bektaş
Yaktın ciğerimi büryan eyledin
Ay mısın gün müsün nur Hacı Bektaş (234)

Hû (Hü): Arapçada "O" demektir. Kuran'da "O öyle bir Tanrıdır ki...O, duyar, bilir..." gibi bazı ayetlerde geçen "O", Tanrı'nın "Hû" ismini işaret eder. Mutasavvıflar, bunu Tanrı'nın en büyük ve en şerefli ismi (İsm-i A'zam) olarak kabul ederler. Alevi-Bektaşilerce yaygın bir kullanım olan "gerçekler demine Hü" veya "gerçeğe Hü" demek "gerçeklerin zuhuru "o"dur, Hak'tır... Onlar, her an Hak'la beraberdir, Hak'tan zahir olur, Hak'tan bîatın olurlar", demektir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 185, 187).

Semaha giren Kırklar
Hu deyip dönen çarklar
 Cennetteki ırmaklar
 Ali'dendir Ali'den (14)

Hünkâr: Alevi-Bektaşilerin Hacı Bektaş-ı Veli için kullandıkları övgü amaçlı isimdir. Alevi-Bektaşi şairlerinin onu en çok bu ismiyle anmayı tercih ettikleri görülür. Ayrıca cemlerde okunan dualarda “pirimiz, üstadımız Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli” diye anılır.

Horasan elinden gelen
Hünkâr Hacı Bektaş Veli
 Aşkındır bağrımı delen
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli (92)

Hür Şehit: Kerbelâ'da şehit olan Hz. Hüseyin dostlarındandır. Fuzuli, Hadîkatü's-Sü'eda'da Hür bin Yezid'in ilk önce Yezit tarafında yer aldığını daha sonra tövbe edip Hz. Hüseyin'in safına geçerek ilk şehit olan kişi olduğunu anlatır (Güngör, 1990: 407, 408, 409, 410).

Bu dertler beni oyum oyum oydu
 Zalim denen Yezit nefesine uydu
Hür Şehit bu yola serini koydu
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın (233)

İkrar vermek: Alevi-Bektaşilerde tarikata girmek ve nasip almak anlamındadır. Biat almak, biat etmek, el-etek tutmak sözcükleriyle aynı anlamda kullanılır. Tarikat kurallarına göre musahipsiz nasip alınamayacağından ikrar vermeye “musahip kavline girmek” de denir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 188).

Mah Turna da derki Pir'i görmüşüm
 Muhabbet bağında gülü dermişim
 Muhammed Ali'ye **ikrar vermişim**
 Medet Allah sen bilirsin derdimi (285)

İlm-i Ledün: “Allah’ın sırlarını ihtiva eden manevi bilgiye verilen addır. Bu bilgiye Allah’tan ilham alan mürşit yani kal ehli değil hal ehli ulaşabilir. Bu ilahi bilgiye herhangi bir tahsil görmeden ulaşılır. Ne var ki bu bilgiyi elde etmek için nefsin ıslah olması ve kalbin temizlenmesi şarttır. Kimi insanlara rüyada bade verilmesinin yanında ilm-i Ledün de verilerek o kişi bütün bilgilere sahip kılınır” (Kaya, 2007: 386).

Okurum **ilm-i ledünden** dinleyin bakalım siz
Kerbelâ’nın toprağında aç susuz can verdik biz
Bir mürşide gönül verin belli olur gerçek iz
Kerbelâ’nın figanını ben canlı yaşıyorum (314)

Kadıncık Ana: Hacı Bektaş-ı Veli’nin evlatlık aldığı ilk müridi, aynı zamanda Hızır Lala’nın eşidir. Asıl adı Fatma Nuriye’dir. Hacı Bektaş-ı Veli Sulucakarahöyük’e ilk geldiği zaman onun evinde misafir olmuştur.

Geldiğini gördü **Kadıncık Ana**
Yoksa esredin mi dediler ona
Beli bes demişim inandım sana
Benim de muradım ver Hacı Bektaş (234)

Kamber: Hz. Ali’nin azat ettiği kölesinin adıdır. Serbest bırakıldığı halde Hz. Ali’nin hizmetinden ayrılmamış ve ömür boyunca ona bağlı kalmıştır. Irak valisi Haccac tarafından şehit edilmiştir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 189).

Alevi-Bektaşî inancında talibin mürşide olan bağlılığı, Kamber’in Ali’ye olan bağlılığı gibi olmalıdır. Kamber isminin, şiirlerde de genelde bunu anlatmak amacıyla kullanıldığını görürüz.

Kerbelâ çölleri hep doldu kandan
İnsanlara zarar gelmez insandan
Ayrılmazdı **Kamber** ile Selman’dan
Yalnız Şah şehidim Şah-ı Merdan’ım (208)

Kasım: Hz. Ali'nin torunu ve İmam Hasan'ın oğludur. Kerbelâ vakasında nişanlısını gelinliğiyle bırakıp Yezit ordusuyla çarpışarak şehit düşmesi, Alevi-Bektaşiler üzerinde büyük bir etki bırakmıştır (Güngör, 1990: 450-452).

Kasım su diye verdi can
 Ehlibeyt ediyor figan
 Yezitlerde yok din iman
 Susuzdur Ehlibeyt susuz (79)

Kemberbest: Beli kemerli, beli bağlı anlamlarına gelir. Alevi-Bektaşi erkânında iki musahip görülecekleri yani mürşit (Dede), huzuruna çıkıp günahlarını söyleyerek arınacakları vakit bellerine birer kuşak bağlanır. Dâr meydanından itibaren yüzüstü sürüne sürüne huzura varırlar ve birisi başını öbürünün koluna koyup bir koluyla da onun boynundan kucaklayıp yatarlar. Birisinin karısı öbürünün, onun karısı da diğerinin ayağına niyaz eder vaziyette durur. Rehber, ikisinin de ellerini yanlarına getirir ve başlarını, bellerini ve ayaklarını, “tac-ı devlet, kemerbest, hâk-i türâb” diye sağ eliyle sıvazlar. Bu talipler sembolik olarak ölüdürler, rehber onları yıkamaktadır. Bu sırada kadınları, başlarındaki çevreyle akan suyu alır gibi ayaklarına dokunurlar. Dede ayaktadır ve elindeki, “erkân, tarik” denilen ağaçla bunların sırtına üç kere vurur. Bu suretle bunlar arınmış olur ve dedenin ayaklarını öpüp kalkar, sopayı ve dedenin elini öperek, koltuğu altından geçip el ele tutuşarak tevhide, yani “Lâ İlâhe İllâllâh” zikrine başlarlar (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 190-191).

On dört Masum-u pak çok çekti cefa
 On yedi **Kemberbest** sürmedi sefa
 Aşk-ı niyazım var ulu dergâha
 Zâkir oldum zikrederim Ali'yi (219)

Kırklar Meclisi (Kırklar Cemi): Alevi-Bektaşi inancında Hz. Muhammed'in miraç dönüşünde uğradığı kırk kişilik ermiş topluluğuna verilen addır. Bu olay, Alevi-Bektaşilerce şöyle anlatılır: Hz. Muhammed, Miraç'tan dönerken bir kubbe görür ve gidip kapısını çalar. İçerden “kimsin?” diye sorarlar. O da “peygamberim” der. İçerden “peygamberliğini ümmetine eyle” denilince “resulüm” der. Bu sefer de “bize hacet

değildir” derler. Sonunda “Hadim-ül Fukara” diyen Hz. Muhammed’e kapı açılır, selam verip içeri girer ve onlara kim olduklarını sorar. Onlar da “biz Kırklarız, hepimiz bir gönül bir canız. Birimiz ne ise hepimiz odur” diye cevap verirler. İçerde 39 kişi olduğunu görünce bir kişinin neden eksik olduğunu sorar ve onlardan ispat ister. Kırkların başı olan Hz. Ali, bir neşter çıkarır ve kendi koluna vurur. Aynı anda hepsinin kolundan kan gelmeye başlar. O sırada mecliste bulunmayan Selman’ın kanı da kapıdan (bazı kaynaklara göre damdan) içeri damlar. Bu olayın ardından Selman, elinde bir üzüm tanesiyle içeri girer ve üzümü Hz. Muhammed’in önüne koyup kendilerine taksim etmesini ister. Hz. Muhammed Cebrail tarafından getirilen bir tabağın içersinde üzümü ezip şerbet yapar. Bu şerbeti kırklardan birinin dudağına değdirince hepsi birden kendinden geçer ve “Ya Allah” deyip semaha girerler. Alevi-Bektaşî cemlerinde dönülen semah ve içilen dem (dolu) buradan kalmazdır (Atalay, 1996: 14-15-16-17-18-19).

Benden selam olsun Hacı Bektaş’a

Kırklar meydanına geldiği zaman

Âşık olan gerek Pir için coşa

Eline sazını aldığı zaman (242)

Kızıl Deli (Seyyit Ali Sultan): 14-15. yüzyıllarda Rumeli’de yaşayan Alevi-Bektaşî ulularındandır. Dergâhı Dimetoka’da mezarı Sofulu’dadır (Bezirci 1986: 443).

Çağırırım Hak Muhammed Ali’ye

Pir’im Hünkâr Hacı Bektaş Veli’ye

Aşk-ı niyazım var **Kızıldeli**’ye

Sevdikçe sevesim geldi Pir’imi (240)

Lokma: Alevi-Bektaşî erkânında yemek yerine kullanılan bir terimdir. Yemek yiyelim yerine “lokma görelim” denilir (Noyan, 1995: 433).

Hacıbektaş’a gelirler

Ehlibeyt için ölürler

Hak için **lokma** verirler

Nurhak Dağı Nurhak Dağı (192)

Mehdi: Alevi-Bektaşî inancında on ikinci imamdır. 73 yaşına kadar sırayla birbirinin yerine geçen dört elçi kullanmıştır. Bu dört elçi aracılığıyla kendine inananlarla yazışmış ve haberleşmiştir. 73 yıllık ömrü boyunca sadece bu dört elçi ve bazı yakınları dışında kimseyle görüşmemiştir. İmam Mehdi'nin 73 yaşına kadar bu şekilde kimseyle yüz yüze görüşmeden gizli yaşamasına “gaybet-i suğra” yani “küçük gizleniş” adı verilir. Son elçinin vefatından sonra ise “gaybet-i kübrâ” denilen “büyük gizleniş” başlamıştır ve halen devam etmektedir. Alevi-Bektaşî inancına göre Mehdi, sağdır ve bir gün ortaya çıkacaktır. Onun tekrar gelmesiyle yeryüzünde tek bir din ve dil kalacak, adalet yayılacak, zulüm ve savaşlar ortadan kalkıp barış ve huzur gelecektir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 203-204).

Mah Turna da derki gülmez yüzümüz

Ehlibeyt için yaşlı gözümüz

Muhammed **Mehdi**'ye bağlı özümüz

Gerçek erenlerin yoludur bu yol (217)

Mervan: Muaviye'nin oğlu Yezit'in ölümünden sonra Emevi halifelisi olan kişidir. Ayrıca ikinci halife Osman zamanında ciddi anlamda nüfuz sahibi olmuştur (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 198). Alevi-Bektaşîlerce her zaman Ali ve taraflarına muhalif olduğu için sevilmeyen bir kişidir. Ehlibeyt düşmanı olarak kabul edilen Mervan, saltanat ve dünya düşkünü bir tip olarak nitelendirilir. Bu nedenle Alevi-Bektaşî şairleri tarafından diğer Emevi halifeleri Muaviye ve Yezit gibi sürekli yerildiği görülür.

Lanet okurum **Mervan**'a

Zehir verdiler Hasan'a

Ağlıyor Fatıma Ana

Susuzdur Ehlibeyt susuz (79)

Miraç: Sözlük anlamı, göğe yükselmektir. İslami inanca göre Hz. Muhammed Recep ayının 27. gecesini Burak adındaki at vesilesiyle gökyüzüne çıkmış ve Allah'la görüşmüştür (Artun, 2006: 133).

Alevi-Bektaşî inancına göre Hz. Muhammed, gökyüzüne yükseldiğinde Allah'la görüşmeye giderken yolunu bir aslan keser. Bu sırada ne yapacağını bilmeyen Hz. Muhammed'e gaipten bir ses aslanın bir işaret istediğini ve yüzüğünü onun ağzına vermesini söyler. Böylece yüzüğünü aslanın ağzına veren Hz. Muhammed, Sidret'ül Münteha'ya erişip Allah'la doksan bin kelamı danışır. Kendisine cennetin seçilmiş yiyecekleri olan süt, elma ve bal verilir. Yeryüzüne dönmeden evvel Kırklar Meclisi'ne uğrar (Atalay, 1996: 15-16).

Sensin ol Güruh-u Naci
 Yüz sürenler olur hacı
 Benim gönlümün **miracı**
 Mazlum İmam Hüseyin'im (76)

Muhabbet: Sevmek ve sevgi anlamlarına gelen bu kelime, Alevi-Bektaşîlerde canların (taliplerin) bir araya gelerek saz eşliğinde nefesler söyleyip semah dönmeleri ve sohbet etmeleri anlamını ifade eder. Muhabbetlerde dem (içki) alındığı da görülür (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 198).

Mah Turna'yım ikrar veren cayar mı
 Âşık olan muhabbete doyar mı
 Onlar sevenleri mahrum koyar mı
 Hünkâr da Ali'dir Ali de Hünkâr (236)

Muhib: Seven, sevgi besleyen ve dost anlamlarına gelir (Develioğlu, 1997: 672). Alevi-Bektaşîlerde muhib, tarikata ikrar vermiş ve âşık mertebesinden bir basamak yükselmiş kişi demektir. Bektaşîlikte muhiplikten sonraki makam dervişliktir.

Muhip olan pirden razı
 Hey erenler hey gaziler
 Âşık olan çalar sazı
 Hey erenler hey gaziler (47)

Mümin, Müslim: Mümin, iman eden; müslim ise İslam'ı kabul eden kişiye denir. Tanrı'nın birliğini ve Hz. Muhammed'in peygamberliğini dil ile söyleyen müslimdir. Müslim olan kişi kalben inanmasa bile hakkında İslam hükümleri geçerlidir. Dolayısıyla her mümin, müslimdir. Fakat her müslim olan mümin değildir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 200).

Ey **mümin** kardeşler **müslim** bacılar
 Pir'in dergâhına sefa geldiniz
 Hak size vermesin ağrı acılar
 Pir'in dergâhına sefa geldiniz (245)

Mürşid: İrşad eden, doğru yolu gösteren kişi demektir (Artun, 2006: 352). Alevi – Bektaşî inancına göre talip, mürşidine ölünün teneşirde imama teslim olduğu gibi teslim olmalıdır ki, mürşid onun aklının ve kalbinin pasını yıkayabilsin. Bu bağlamda mürşid, kendisine teslim olan talibin gönlünden dünya meylini giderip, onu ilahi aşk nuruna kavuşturan kişidir. Alevi-Bektaşîlikte mürşide “dede ve baba” gibi adlar da verilir.

Size âşık olan dünyadan geçer
 İyiyi kötüyü fehmedip seçer
 Aşkın dolusunu pirinden içer
 Talip mürşidine kuldur efendim (248)

Naci (Güruh-u Naci): Alevi-Bektaşîlerce Hz. Muhammed'in “ümmetim bundan sonra 73 fırkaya ayrılacak ve içlerinden sadece bir tanesi kurtulmuştur, diğerleri cehennemliktir” şeklinde bir hadisi rivayet edilir. İşte bu kurtulmuş topluluğa “Güruh-u Naci” adı verilir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 201).

Sensin ol **Güruh-u Naci**
 Yüz sürenler olur hacı
 Benim gönlümün miracı
 Mazlum İmam Hüseyin'im (76)

Nasip almak (vermek): Alevi-Bektaşilerde tarikata girip bir mürşide bağlanmak anlamında kullanılır. Ayrıca talibin irşadı olana kadar geçen sürede mürşidinden aldığı ilimlere de nasip denildiği görülür.

Hakikat sırrına eren
 Muhabbet güllerin deren
 Kaygusuz'a **nasip veren**
 Sana Hünkâr'dan selam var (114)

Nesimi (Seyyid İmâd-üd-dîn Nesimî): Hurufi tarikatının kurucusu Fazlullah'ın halifelerindendir. Bağdat'ın Nesim kasabasından olduğu için "Nesimi" adıyla anılan Seyyid İmâd-üd-dîn, 14. asırda yaşamıştır. Yalnız döneminin değil bütün Türk edebiyatının önemli şairlerinden biridir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 202). İmâd-üd-dîn, dinin direği anlamına gelir (Develioğlu, 1997: 432). Sözleri ve fikirleri şeriata aykırı görülerek hicri 808'de derisi yüzülmek suretiyle şehit edilmiştir. Vefatını hicri 801, 820, 837 ve 860 olarak kabul edenler varsa da bu tarihlerin doğruluğu çok şüphelidir. Çünkü halifelerinden Refî, "Beşeretnâme" adlı mesnevi tarzındaki eserinde Nesimi'den bahsederken yıllarca zindanda yattığını ve sonunda idam edildiğini söyler. Beşeretnâme ise hicri 811'de yazılmıştır (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 203).

Nesimi, Alevi-Bektaşi edebiyatının önde gelen temsilcilerinden ve "yedi ulu ozan" olarak adlandırılan şairlerinden biridir.

Mah Turna'yım aşka saldıml gönlümü
 Kime arz edeyim üzgün halimi
Nesimi gibi yüzsel derimi
 Yine geçmem ela gözlü pirimden (202)

Niyaz: Alevi-Bektaşilerde tarikat içersinde daha üst makamlarda olanlara gösterilen saygı ve bağlılığı ifade eder. Niyaz, tarikatta diz çökerek mürşidin sağ ve sol elini bazen de dizini öpme ya da tarikat büyüğüne selam verip dua etme anlamında da kullanılır (Bezirci, 1986: 439).

Yarım saat Yıldızeli'nde kaldım
 Aşk ile çağırdım neslini buldum
Niyaz ettim ellerine sarıldım
 Divanına durdum pirim Pir Sultan (252)

Ocak: Anadolu'nun birçok yöresinde Alevi-Bektaşilerce peygamber soyundan gelen kimselere ocak adı verilir. Genelde halk bu ocaklara mensup dedelere tâbi olur.

Yetmiş iki şehitler
 Hep okunan beyitler
Ocak denen seyitler
 Ali'dendir Ali'den (14)

On İki İmam: Alevi-Bektaşi inancına göre Peygamber, vefatından önce yerine Hz. Ali'yi imam olarak tayin etmiş, o da kendisinden sonra oğlu Hasan'a imamlık görevini vasiyet yoluyla bildirmiştir. Böylelikle İmam Hasan'dan kardeşi Hüseyin'e ondan da Zeynel Abidin'e vasiyet yoluyla gelen imamlık, on ikinci imam olan İmam Mehdi'ye kadar devam etmiştir. Onun sır olmasıyla son bulmuştur. İnanca göre son imam olan Mehdi ölmemiştir. 73 yaşından itibaren gizlenmiş ve vakti geldiğinde ortaya çıkarak dünyanın barış ve birliğini sağlayacaktır (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 203).

Alevi-Bektaşi inancında imamlık halifelikten farklı bir makamdır. Hz. Muhammed'in Ali'ye vermiş olduğu vilayet (velilik) makamının devamı niteliğindedir. İmamlığın manevi ve batını yönü çok daha ağır basmaktadır.

Muhammed Ali'nin güzeldir yolu
On İki İmamı sevenlerdenim
 Onu bilmeyenin nic' olur halı
On İki İmamı sevenlerdenim (215)

On İki İmam'ın doğum ve vefat yıllarıyla künyeleri, adları ve kabirlerinin bulunduğu yerler aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir:

<u>Adı</u>	<u>Künyesi</u>	<u>Lâkabı</u>	<u>Doğumu</u>	<u>Vefatı</u>	<u>Mezarı</u>
1. Ali	Ebu'l Hasan	Murtazâ	599. m.	40. h.	Necef
2. Hasan	Ebû Muhammed	Müctebâ	2. h.	49. H.	Medine
3. Hüseyin	Ebû Abdullah	Şehd	3. h.	61. h.	Kerbelâ
4. Ali	Ebû Muhammed	Seccâd	38. h.	95. h.	Medine
5. Muhammed	Ebû Ca'fer	Bâkır	57. h.	114. h.	Medine
6. Ca'fer	Ebû Abdullah	Sâdık	83. h.	148. h.	Medine
7. Mûsa	Ebû İbrahim	Kâzım	128. h.	183. h.	Bağdat
8. Ali	Ebû Hasan	Rızâ	148. h.	203. h.	Meşhed
9. Muhammed	Ebû Ca'fer	Cevâd	155. h.	220. h.	Bağdat
10. Ali	Ebu'l Hasan	Hâdi	214. h.	254. h.	Samera
11. Hasan	Ebû Muhammed	Askerî	232. h.	260.h.	Samera
12.Muhammed	Ebu'l Kasım	Mehdî	256.h.	?	?

(Boratav-Gölpınarlı, 1991: 203).

On Dört Ma'sûm-u Pâk: Ehlibeyt'e mensup olup, çok küçük yaşlardayken şehit edilmiş çocuklara verilen isimdir. Alevi-Bektaşî şiirlerinde ve dualarında çok sık anıldığını görürüz.

On dört Masum-u pak çok çekti cefa

On yedi Kemberbest sürmedi sefa

Aşk-ı niyazım var ulu dergâha

Zâkir oldum zikrederim Ali'yi (219)

On Yedi Kemberbest: Alevi-Bektaşî inancında Hz. Ali tarafından kemerleri bağlandığına inanılan Ehlibeyt'e bağlı on yedi zata verilen isimdir. Bu on yedi kişi arasında Kırklar Meclisinin üyelerinden olanlar da vardır.

Üçler Beşler Yediler
 On ikiler On dörtler
On yedi kemerbestler
 Ali'dendir Ali'den (14)

Pir: Bir tarikatı kuran kimse, zamanın kutbu gibi anlamları vardır (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 205). Alevi-Bektaşilerde tarikat liderlerine ve büyüklerine de pir denildiği görülür.

Urum ellerinde Hacı Bektaş
 Ne güzeldir **Pir**'i ziyaret etmek
 Gönüller sultanı ser çeşme başı
 Ne güzeldir **Pir**'i ziyaret etmek (237)

Post: Post, dervişlerde makam ifade eder. Mevlevi ve Bektaşilerde kırmızı renkte olan post, mürşid (şeyh) makamıdır. Alevi-Bektaşilerde halifeye “çar alâmet” yani “dört işaret” verilir. Bunlar sofrası, bayrak, çırağ ve posttur. Post, halk arasında da makam ifade eden bir kelime olarak karşımıza çıkar (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 205).

Âşık maşukunun dostu
 Derviş olan gıyer **postu**
 Sanmayın dillerim sustu
 On'ki İmam Ali Ali (31)

Rehber: Talibi tarikata girerken mürşide götüren kişiye verilen addır (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 206). Rehber, Alevi-Bektaşilerce mürşidden sonra gelen ikinci önemli kişidir. Nitekim on iki hizmette de ikinci sırada sayılır. Mürşid, Hz. Muhammed'i; rehber ise Hz. Ali'yi temsil eder.

Misafir mihman Ali'dir
 Hacı Bektaş-ı Veli'dir
Rehberimiz Kızıldeli'dir
 Korkma evini götürmem (187)

Sahib-i Zaman: On ikinci İmam Mehdi'ye yakıştırılan sıfattır. Zamanın sahibi anlamına gelir.

Mah Turna da derki bozuldu zaman
 Şimdi devir azdı halımız yaman
 Yetiş carımıza **sahib-i zaman**
 Zâkir oldum zikrederim Ali'yi (219)

Selmân: Selmân'ı Fârsi de denilir. Sahabedendir. Hz. Muhammed "Selmân Ehlibeytimdendir" diyerek bu zâtı övmüştür. Alevi-Bektaşilerce Kırklar Meclisinde Selmân, sakidir. 120 yıl yaşadığı rivayet edilen Selmân, Medayin valisi iken vefat etmiştir. (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 206-207).

Kerbelâ çölleri hep doldu kandan
 İnsanlara zarar gelmez insandan
 Ayrılmazdı Kamber ile **Selmân**'dan
 Yalnız Şah şehidim Şah-ı Merdan'ım (208)

Semâ (Semah): Dini dans anlamında kullanılan bir kelimedir. Alevi-Bektaşilerin inancına göre Kırklar Meclisinden kalmaz. Semaha mahsus özel besteler vardır. (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 207).

Semahlar dönülür çalınır sazlar
 Sevgi arasında çok olur nazlar
 Kış mevsimi soğuk güzeldir yazlar
 Sevgimiz sonsuzdur sana Cem tv (306)

Sır: Gizli, gizli şey. Sofilere göre sır, müşahade yeridir. Ruh sevgi, kalb ise mârifet yeridir. Ayrıca sır, her türlü kusur ve eksiklikten uzak olan Tanrı ile kul arasında gizli tutulan şeydir (Güzel, 2002: 387).

Talip ayrı değil pirden
 Gerçek âşık coşar birden
 Sır için geçeriz serden
 Ben Ali'ye kurban olam (55)

Sulucakarahöyük: Hacı Bektaş-ı Veli'nin kabrinin ve "Pir evi veya Hazret" denilen dergâh'ın bulunduğu Nevşehir'in Hacı Bektaş ilçesine vaktiyle "Sulucakarahöyük" denilirmiş. Bu bilgiyi "Hacı Bektaş Menakıbı"ndan ve nefeslerden anlıyoruz.

Sulucakarahöyük'e konu
 Kadıncık gördü inandı
 Sevenler aşkına yandı
 Kimin böyle Veli'si var (57)

Süleyman (Sultan Süleyman): Davut peygamberin oğlunun adıdır. Kuş dili bilmesiyle tanına bir peygamberdir. Aynı zamanda da saltanatı, ihtişamı ve tahtıyla meşhur olan bir hükümdardır (Güzel, 2002: 388).

Çok kahramanları aldın
 Toprağın altına koydun
Sultan Süleyman'a kıydın
 Bir gün beni de alırsın (172)

Şah-ı Vilâyet (Şah-ı Merdan, Şah): Vilayet sözcüğü, Alevi-Bektaşilerce "velilik, hakimlik" anlamında kullanılır. Sofilere göre peygamberliğin içyüzü vilayet makamıdır. Peygamber'in Hak'tan haber alıp ümmetine bildirmesi "nübüvvet" yani elçiliktir. Bu bakımdan nübüvvet, halkla olan muamelelerdir. Mutasavvıflarca peygamberin vilayeti, nübüvvetinden üstündür. Hz. Muhammed'in vilayetine Hz. Ali mazhardır. Bundan dolayı Hz. Ali'ye "vilayet (velilik) padişahı" anlamında "Şah-ı Vilayet" denilir. Alevi-Bektaşiler, bu terkibi kısaltarak yalnızca "Şah" derler. Ayrıca "erlerin şahı" anlamına gelen "Şah-ı Merdan" ise yine Hz. Ali için çok fazla kullanılan isimlerden biridir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 209, 210).

Şahım Ali adın güldür
 Arzu halim dostu bildir
 Durmuyor yaşlarım seldir
 Görmüyor gözlerim benim (176)

.....
 Halinden etme şikâyet
 Eğer Hakk'a âşık isen
 Bilmez mi Şah-ı Velayet
 Eğer Hakk'a âşık isen (182)

.....
 Ta ezel ezelden ikrar vermişim
 Ağam Şah-ı Merdan pirim Ali'dir
 Sıdk-ı candan sevenlere demişim
 Ağam Şah-ı Merdan pirim Ali'dir (196)

Talip: Alevi-Bektaşilerde “talip” (isteyen), henüz tarikata girmemiş fakat girmeyi arzulayan kişiye verilen genel addır. Bu anlamının dışında özel bir kullanımla da karşımıza çıkar. Aleviler, Anadolu'nun çeşitli yörelerinde seyyid (ocak) olduğuna inandıkları bir ocakzâdeye bağlıdırlar. Bunların arasında Ağu İçen, Şeyh Çoban, Sarı Saltık, Zeynel Abidin, Dede Karkın gibi ocaklar vardır. Bu ocaklardan birine mensup olan dede, her yıl kendi ocağına tâbi olan taliplerin köylerine gider, onların hizmetlerini görür yani bir yıl içerisinde düşkün olanların cezalarını verir veya affeder, tarikata girecekleri, tarikata alır. İşte bu ocaklardan birine tâbi olan sofulara o ocağın tâlipleri denir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 20).

Talipler yolun eridir
 Yolu gösteren piridir
 Bura imtihan yeridir
 Hacı Bektaş Vel'efendim (98)

Tarikat: Tasavvufu kişiye şeriatı hakikate ulaştırıan manevî yol anlamına gelir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 212).

Tarikatta sorgu sual sorulur
 Sanmayın bu yola giden yorulur
 Âşık olan maşukuna sarılır
 Sevgimiz sonsuzdur sana Cem tv (306)

Temennâ: Alevî-Bektaşî tarikat terimlerindenir. “Dilemek, istemek, el öpmek ve niyaz etmek” anlamlarına gelir (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 213).

Temennaya geldim size
 Hacı Bektaş Vel’efendim
 Himmet edesiz bize
 Hacı Bektaş Vel’efendim (98)

Uçarsu: “Abdal Musa Sultan yatırının batısında bulunan ve Akdağ’dan akan suya verilen addır. Yörede bulunan birçok köyün topraklarını sulamaktadır. Bu su dağın yamacında yüksek bir noktadan beş parmak gibi havaya fıskırmakta ve aşağıya doğru uçarak bir dere meydana getirmektedir. Ayrıca Uçarsu’nun Bektaşiler ve yöre halkı arasında söylenen efsanevi bir hikâyesi de vardır. Rivayete göre “Akdağ’ın öte yakasındaki insanların çalışacak bir işleri yokmuş. Oradan geçen Abdal Musa Sultan, bunlara: “Neden boş duruyorsunuz, çalışmıyorsunuz?” diye sorunca onlar, “suyumuz yok, ne yapalım?” diye cevap vermişler. O da bunlara, “dönüm başına bir kiler dergâha mahsul vermeyi kabul ederseniz size su sağlarım” diye bir koşul öne sürmüştü. Kabul etmişler ve Abdal Musa Sultan da beş parmağını yere batırarak dağdan bunlara suyu çıkarmış. Böylece yöre halkı tarlalarını ekip biçmeye ve güzel ürün almaya başlamışlar. Abdal Musa Sultan, zamanı geldiğinde onlardan dergâhın hissesini isteyince, “bu suyu bize sen vermedin, Allah verdi. Senin bunda ne hakkın olur?” demişler ve sözlerinden dönmüşler. Abdal Musa Sultan da “öyle ise Hıdrellezden kasım ayına kadar Abdal Musa’ya aksın, sonra bu yana aksın” demiş” (Noyan, 1995: 564).

Halk arasındaki inanca göre Uçarsu, o günden beri Abdal Musa'nın sözlerini tutmayan köylülerin bulunduğu tarafa onlara hiç faydası olmayacak zamanda akar, tam işe yarayacağı zaman kesilir ve Abdal Musa'nın tarafına akarmış (Noyan, 1995: 564).

Âşığım Ali soyuna
Her can benzemez huyuna
Kurbanım **Uçarsu**'yuna
Sana Hünkâr'dan selam var (114)

Üçler, Yediler: Mutasavvıflarca erenler arasında varlığı kabul edilen teşkilatta her zaman bir er “Kutub”dur. Derece bakımından “Kutub”a en yakın iki kişi vardır. Bunlara “sağ imam ve sol imam” anlamında “İmam-ı Yemin ve İmam-ı Yesâr” denir. Her ikisine birden “iki imam” anlamına gelen “İmameyn” ya da “İmamân” adı verilir. İmameyn ile Kutub, Üçler'dir. Kutub vefat edince yerine İmam-ı Yesâr, Kutub olur. Mertebe bakımından Üçler'den sonra Yediler gelir. Bu yedi erden bir tanesi İmam-ı Yesâr mertebesine geçer. Yediler'e ise Kırklar'dan birisi katılır. Bu işleyiş kıyamete kadar böylece devam eder (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 214,215).

Üçler Beşler Yediler
On ikiler On dörtler
On yedi kemerbestler
Ali'dendir Ali'den (14)

Yezit: Emevi halifelerinden Muaviye'nin oğlu olup dört yıla yakın hüküm sürmüştür. Kerbelâ vakası onun zamanında olmuştur (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 218). Hz. Muhammed'in torunu İmam Hüseyin ve taraflarından kendisine biat etmelerini istemiştir. Hüseyin, bu isteğini kabul etmeyince yakınlarıyla beraber Kerbelâ'da Yezit askerleri tarafından tuzağa düşürülerek şehit edilmiştir. Bu nedenle Alevi-Bektaşilerce sürekli yerilen ve ismi lanetle anılan bir kişi olmuştur.

Yezit murada erdi
Ehlibeyt gün mü gördü
Çektiler bunca derdi
Medet Ali sen yetiş (19)

Yol-Erkân: Yol, adet ve usul anlamına gelen bu iki sözcük, Alevi-Bektaşilerde âyin-i cem usulünü ve tarikat görevlerini ifade eder.

Mah Turna içer demleri

Sevmez **erkân**sız kemleri

Ahir zaman peygamberi

Ya Muhammed ya Muhammed (26)

.....

Mah Turna'dır piri soran

Âşıklar demine varan

Ali'dir bu **yolu** kuran

Dönen dönsün ben dönemem (50)

Zülfikar: Hz. Ali'nin kılıcına verilen addır. Rivayete göre ucu çatal olduğundan bu adla anılmıştır. Alevi-Bektaşilerce kutsaldır (Boratav-Gölpınarlı, 1991: 218). Ayrıca tasavvufî anlamda Zülfikar'ın iki ucundan biri batını diğeri ise zahiri temsil eder.

Aşktır âşıkların varı

Muhammed Ali'dir yarı

Kıramazsın **Zülfikar**'ı

Ali Kızıltuğ Kızıltuğ (132)

3. BÖLÜM

3.1. ŞİİRLER (METİNLER)

3.1.1. 5 HECELİLER

1

Medet Ya Ali-I

Aşkına yandım

Medet ya Ali

Hep seni andım

Medet ya Ali

Cemalin cennet

Bize et himmet

El aman mürvet

Medet ya Ali

Dertlerin bende

Bu gönlüm gamde

Dermanım sende

Medet ya Ali

Muhabbet canda

Coşar o anda

Hak'sın Kuran'da

Medet ya Ali

Mah Turna demde

Yoluna bende

İsminiz cemde

Medet ya Ali

2**İmam Hüseyin**

Sana âşığım

İmam Hüseyin

Sensin maşukum

İmam Hüseyin

Yezitler kıydı

Nefsine uydu

Serini koydu

İmam Hüseyin

Şehriban Ana

Düştü figana

Kurbanım sana

İmam Hüseyin

Sakine'm yetim

Nereye gidim

Figanlar edim

İmam Hüseyin

Derdim dermanda

Gözlerim kanda

Gönlüm figanda

İmam Hüseyin

Mah Turna ağlar

Bağrını dağlar

Gözyaşıım çağlar

İmam Hüseyin

3**Pirim Pir Sultan**

Âşığım size

Pirim Pir Sultan

Himmet et bize

Pirim Pir Sultan

Dinim imanım

Yoktur gümanım

Sana kurbanım

Pirim Pir Sultan

Aşkın canımda

Sevgin kanımda

Ölem yolunda

Pirim Pir Sultan

Başımın tacı

Görenler hacı

Güruhu nacı

Pirim Pir Sultan

Âşıklar dertli

Gönlü firkatli

Sazlı sohbetli

Pirim Pir Sultan

Mah Turna kulun

Ver içem dolun

Doğrudur yolun

Pirim Pir Sultan

4**Bırakmaz Seni**

Bu dünya yalan

Var mıdır kalan

Olursun talan

Bırakmaz seni

Güvenme boşa

İster ol paşa

İş gelir başa

Bırakmaz seni

İnsanlar fani

Gelenler hani

Güvenme yani

Bırakmaz seni

Varsa et hayır

Açları doyur

Yoksulu kayır

Bırakmaz seni

Mah Turna bilir

Sanma ki gülür

Yaşayan ölür

Bırakmaz seni

3.1.2. 7 HECELİLER

5

Fatıma Zöhre Anam-I

Çilesi haddi aşan

Fatıma Zöhre Anam

Car diyene ulaşan

Fatıma Zöhre Anam

Bülbül gülün dalında

Öter kendi halında

Hakikatin yolunda

Fatıma Zöhre Anam

Sevenler sıradadır

Adalet kuradadır

Vallahi buradadır

Fatıma Zöhre Anam

Gönül aşkın dükkânı

Yaratanın mekânı

Erenler mürvet kânı

Fatıma Zöhre Anam

Mah Turna'nın andığı

Hasretine yandığı

Gönülden bağlandığı

Fatıma Zöhre Anam

6**Fatıma Zöhre Anam-II**

Sevenlerin baş tacı

Fatıma Zöhre Anam

Odur Güruhu Nacı

Fatıma Zöhre Anam

Nurdan kemer belinde

Gezer Urum elinde

Has bahçenin gülünde

Fatıma Zöhre Anam

Ayrılmaz seni gören

Aşk ile gönül veren

Fazla yaşamaz eren

Fatıma Zöhre Anam

Âşıkların dilinde

Hem sazının telinde

Sevenlerin gönlünde

Fatıma Zöhre Anam

Mah Turna senin canın

Hem damarında kanın

Bitmez ah u figanın

Fatıma Zöhre Anam

7**Benim Güzel Efendim**

Muhabbetin balısın
 Benim güzel efendim
 Meyve veren dalısın
 Benim güzel efendim

Sensin İslam'ın dini
 Doğduran ayı günü
 Seversin insi cini
 Benim güzel efendim

Ululardan ulusun
 Sevgi ile dolusun
 Âşıkların yolusun
 Benim güzel efendim

Sensiz muhabbet yapmam
 Ben başkasına tapmam
 Doğru yolumdan sapmam
 Benim güzel efendim

Mah Turna aşkın yârı
 Bitmiyor ah u zarı
 Sensin gönlümün varı
 Benim güzel efendim

8**Mürvet Ya Ali Mürvet-I**

Ben sensiz yaşayamam

Mürvet ya Ali mürvet

Sohbete başlayamam

Mürvet ya Ali mürvet

Seni metheder dilim

Açmadan soldu gülüm

Ayrılıktan zor ölüm

Mürvet ya Ali mürvet

Yetiş ey şah-ı cihan

Yaktı bağırimi figan

Güvenmem dünya bir han

Mürvet ya Ali mürvet

Boyun eğdim kadere

Dayandım bu kedere

Okuyorum ezbere

Mürvet ya Ali mürvet

Mah Turna'yı bilen yok

Gözyaşımı silen yok

Her gelen vurur bir ok

Mürvet ya Ali Mürvet

9**Mürvet Ya Ali Mürvet-II**

Seven düşer peşine

Mürvet ya Ali mürvet

Karışılmaz işine

Mürvet ya Ali mürvet

İki cihanın şahı

Müminler kıblegâhı

Sensin gören Allah'ı

Mürvet ya Ali mürvet

Sensiz nic'olur bu halım

Tatlı sohbettir balım

Yoluna feda canım

Mürvet ya Ali mürvet

Kâinatın sahibi

Sensin bilen gayıbı

Cahil bilmez ayıbı

Mürvet ya Ali mürvet

Mah Turna'yı bilmezler

Gözyaşını silmezler

Sevenleri sevmezler

Mürvet ya Ali Mürvet

10**Sensin Dinim İmanım**

Sensin dinim imanım

Ali birsin Ali bir

Asla yoktur gümanım

Ali birsin Ali bir

Varlığına şüphem yok

Seni seviyorum çok

İnanmayan yesin ok

Ali birsin Ali bir

Bekliyorum yolunu

Gel salını salını

Unutma bu kulunu

Ali birsin Ali bir

Fadime'nin yârısın

Bu gönlümün varısın

Müminin ikrarısın

Ali birsin Ali bir

Mah Turna yol eridir

Kötülükten beridir

Sermayesi seridir

Ali birsin Ali bir

11**Çağırırım Gel Ha Gel**

Gözünü sevdiğim Şah

Çağırırım gel ha gel

Yetmez mi çektiğim ah

Çağırırım gel ha gel

Yollarda kaldı gözüm

Çok efkârlıdır özüm

Sensin sohbetim sözüm

Çağırırım gel ha gel

Sana âşık oldum ben

Nereye kaçarsın sen

Yetmez mi çektiğim gam

Çağırırım gel ha gel

Seni seven gülemez

Gözyaşını silemez

Kavuşmadan ölemez

Çağırırım gel ha gel

Mah Turna seni görsün

Hem maksuduna ersin

Kavuşmadan mı ölsün

Çağırırım gel ha gel

12**Çağırırım Dostu Dost (Nazire)**

Gece gündüz anarım

Çağırırım dostu dost

Hasretine yanarım

Çağırırım dostu dost

Dostun aşkı yücedir

Gündüzleri gecedir

Acep hali nicedir

Çağırırım dostu dost

Kapısına kul oldum

Yana yana kül oldum

Şükür kendimi buldum

Çağırırım dostu dost

Çağırmasam duyar mı

Her can Hak'a uyar mı

İkrar veren cayar mı

Çağırırım dostu dost

Mah Turna 'nın sevdiği

Gece gündüz övdüğü

Sensin gönül verdiği

Çağırırım dostu dost

13**Ali'dendir Ali'den-I (Nazire)**

Âşıkların kelamı

Ali'dendir Ali'den

Verilen Hak selamı

Ali'dendir Ali'den

Tarikatın yolları

Muhabbetin balları

Meyve veren dalları

Ali'dendir Ali'den

Esen seher yelleri

Dost bağının gülleri

Ötüşen bülbülleri

Ali'dendir Ali'den

Konuşulan Hak sözü

Odur coşturan bizi

Ab-ı zembem gözü

Ali'dendir Ali'den

Mah Turna'nın figanı

Coşturuyor cihanı

Bu gelen Hak mihmanı

Ali'dendir Ali'den

14**Ali'dendir Ali'den-II (Nazire)**

Hasan ile Hüseyin

Ali'dendir Ali'den

İmam Zeynel Abidin

Ali'dendir Ali'den

Üçler Beşler Yediler

On ikiler On dörtler

On Yedi Kemerbestler

Ali'dendir Ali'den

Semaha giren Kırklar

Hu deyip dönen çarklar

Cennetteki ırmaklar

Ali'dendir Ali'den

Yetmiş iki şehitler

Hep okunan beyitler

Ocak denen seyitler

Ali'dendir Ali'den

İmam Bakır u Cafer

Kazım Musa Rıza er

Takî Nâki Ali Asker

Ali'dendir Ali'den

Mah Turna'nın sözleri

Hep gerçektir özleri

Mehdi korur bizleri

Ali'dendir Ali'den

15**Ya Muhammed Ya Ali**

Bilenler bilir sizi

Ya Muhammed ya Ali

Gülmez âşığın yüzü

Ya Muhammed ya Ali

Ben size inanmışım

Gönülden bağlanmışım

Bu aşka dağlanmışım

Ya Muhammed ya Ali

Hasan Hüseyin nurdur

Zeynel'in işi sırdır

Bilen İmam Bakır'dır

Ya Muhammed ya Ali

Cafer ilim deryası

Gönüllerin aynası

Onu sever Mevla'sı

Ya Muhammed ya Ali

Musa'yı Kazım Rıza

Mümine vermez ceza

Pirim Ali Mürteza

Ya Muhammed ya Ali

Takî Nâki çeker ah
Hasan Asker kiblegâh
Medet mürvet güzel Şah
Ya Muhammed ya Ali

Mah Turna söyler heman
Medet pirim el aman
Yetiş Sahib-i Zaman
Ya Muhammed ya Ali

16**Mazlum İmam Hüseyin**

Yezitler kıydı sana

Mazlum İmam Hüseyin

Ağlıyor Fatma Ana

Mazlum İmam Hüseyin

Kerbelâ Çölü kanda

Sevgi muhabbet canda

Gamlı gönlüm figanda

Mazlum İmam Hüseyin

Sözde bunlar Müslüman

Kalplerinde yok iman

Yasta bütün müminan

Mazlum İmam Hüseyin

Muhabbettir balımız

Meyve veren dalımız

Sensin bizim ulumuz

Mazlum İmam Hüseyin

Mah Turna'nın canısın

Damarında kanısın

Hem dini imanısın

Mazlum İmam Hüseyin

17**Hüseyin'in Derdidir**

Beni böyle söyleten

Hüseyin'in derdidir

Ah çekip de inleyen

Hüseyin'in derdidir

Dertli sazı çaldığım

Ummanlara daldığım

Sararıp da solduğum

Hüseyin'in derdidir

Bülbül oldum ki ötem

Ben maksuduma yetem

Çektiğim yas u matem

Hüseyin'in derdidir

Aşktır beni öz eden

Ciğerciğim köz eden

Hem yazımı güz eden

Hüseyin'in derdidir

Mah Turna nasıl güle

Gözyaşını kim sile

Onu üzen bu çile

Hüseyin'in derdidir

18**Ya Ali Sen Nerdesin**

Kerbelâ'dadır figan

Ya Ali sen nerdesin

Ağlıyor bütün cihan

Ya Ali sen nerdesin

Hüseyin'e kıydılar

Hem iblise uydular

Ehlibeyt'i soydular

Ya Ali sen nerdesin

Melekler giydi kara

Yok mu bu demde çara

Yüreğim para para

Ya Ali sen nerdesin

Hakaret var mı dinde

Ehlibeyt kara günde

Bütün dert Hüseyin'de

Ya Ali sen nerdesin

Mah Turna ağlar durur

Dertli sineme vurur

Böyle zulüm mü olur

Ya Ali sen nerdesin

19**Medet Ali Sen Yetiş**

Fatma Ana dertlidir

Medet Ali sen yetiş

Gönlü çok firkatlidir

Medet Ali sen yetiş

Yezit murada erdi

Ehlibeyt gün mü gördü

Çektiler bunca derdi

Medet Ali sen yetiş

Develere bindiler

Şam'a esir indiler

Şehitleri gömdüler

Medet Ali sen yetiş

Şimir murada yetti

Ehlibeyt susuz gitti

Sanma derdimiz bitti

Medet Ali sen yetiş

Mah Turna ağlar gezer

Dertli sinemi ezer

Bu dert cihanı üzer

Medet Ali sen yetiş

20**Ya Ali Senden Medet**

Susuz gitti mahsimler

Ya Ali senden medet

Vermedi o dinsizler

Ya Ali senden medet

Gülsüm Zeynep ağlıyor

Sinemizi dağlıyor

Gözyaşlarım çağlıyor

Ya Ali senden medet

Su yolunu tuttular

Allah'ı unuttular

Ekber'e ok attılar

Ya Ali senden medet

Dayanılmaz bu derde

Bize şad olmak nerde

Bu ah kalmasın yerde

Ya Ali senden medet

Mah Turna figan eder

Sensiz cihanı ne eder

Onu üzdü bu keder

Ya Ali senden medet

21**Hüseyinî'yem Hüseyinî**

Unutulmaz bu dertler

Hüseyinî'yem Hüseyinî

Mazlumunu üzer sertler

Hüseyinî'yem Hüseyinî

Mucizatını gördüm

Hem batınına erdim

Aşk ile gönül verdim

Hüseyinî'yem Hüseyinî

Hem evveli hem ahir

Hem batını hem zahir

Çeksem binlerce kahir

Hüseyinî'yem Hüseyinî

Yezit gelmez imana

Kalbi batmış gümana

Lanet olsun Mervan'a

Hüseyinî'yem Hüseyinî

Sanma Mah Turna gülmüş

Gözyaşını kim silmiş

Elbet ölmeden ölmüş

Hüseyinî'yem Hüseyinî

22**Âşık Cefasız Olmaz**

Şikâyetçi olmayın

Âşık cefasız olmaz

Her bahçeye konmayın

Âşık cefasız olmaz

Çile aşkın ilacı

Aşk gönülün miracı

Çeken Güruhu Nacı

Âşık cefasız olmaz

Âşıklar Hakk'a yakın

Söylemek benim hakkım

Beni üzmeysin sakın

Âşık cefasız olmaz

Aşk dinin imanıdır

Hem canın cananıdır

Söylerim zamanıdır

Âşık cefasız olmaz

Mah Turna'yı dinleyin

Gerçekleri ünleyin

Beni dertsiz bilmeyin

Âşık cefasız olmaz

23**Hoşça kal**

Dünya sana elveda
 Gidiyorum hoşça kal
 Sanma erdim murada
 Gidiyorum hoşça kal

Ne mal verdin ne de mülk
 Ne de giydirdin bir kürk
 Hani nerde Atatürk
 Gidiyorum hoşça kal

Bir günün mü gördüm
 Ben murada mı erdim
 Çok mücadele verdim
 Gidiyorum hoşça kal

Coşkun sular gibi ak
 Bu üzgün halime bak
 Seni de yargılar Hak
 Gidiyorum hoşça kal

Mah Turna'ya gülmedin
 Gözyaşını silmedin
 Kıymetini bilmedin
 Gidiyorum hoşça kal

24**Yine Gönlüm Hoş Değil (Nazire)**

Bülbül gibi ötsem de
 Yine gönlüm hoş değil
 Dertlerimi döksem de
 Yine gönlüm hoş değil

Irmak gibi coşsam da
 Muhabbete koşsam da
 Mücevherler saçsam da
 Yine gönlüm hoş değil

Dertli sazı çalsam da
 Ummanlara dalsam da
 Sararıp da solsam da
 Yine gönlüm hoş değil

Sevdiğimi görsem de
 Yollarında ölsem de
 Mah Turna'yım desem de
 Yine gönlüm hoş değil

3.1.3. 8 HECELİLER

25

Ya Muhammed Ya Muhammed-I

Ayrılmam senin yolundan

Ya Muhammed ya Muhammed

Geçme bu kemter kulundan

Ya Muhammed ya Muhammed

Âşığın bitmez kederi

Kimler yazmış bu kaderi

Ahir zaman peygamberi

Ya Muhammed ya Muhammed

Martta yeşillenir dallar

Derviş olan giyer şallar

Hep sana yalvarır kullar

Ya Muhammed ya Muhammed

Gönülden bağlıyım size

Şahımın gittiği ize

Şefaat edesin bize

Ya Muhammed ya Muhammed

Sana ayandır halımız

Tatlı sohbetir balımız

Mah Turna kemter kulunuz

Ya Muhammed ya Muhammed

26**Ya Muhammed Ya Muhammed-II**

Müminlere himmet eden

Ya Muhammed ya Muhammed

Yorulmaz yoluna giden

Ya Muhammed ya Muhammed

Ayrı değilsin Ali'den

Pirim Bektaş-1 Veli'den

Asla çıkmam emriyden

Ya Muhammed ya Muhammed

Sen Ali'de Ali sende

Olmuşum yoluna bende

İsminiz söylenir cemde

Ya Muhammed ya Muhammed

Sensiz geçmiyor günlerim

Arşa ulaştı ünlerim

Hak'ı zikreder dillerim

Ya Muhammed ya Muhammed

Mah Turna içer demleri

Sevmez erkânsız kemleri

Ahir zaman peygamberi

Ya Muhammed ya Muhammed

27**Fatıma Zöhre Ana-I**

Kapısında kul olaydım
 Fatıma Zöhre Anamın
 Hizmetinde bulunaydım
 Fatıma Zöhre Anamın

Eline kahve vereydim
 Gül cemalini göreydim
 Önüne sofraya sereydim
 Fatıma Zöhre Anamın

Çamaşırını yuyaydım
 Karşına yemek koyaydım
 Yüzüne bakıp doyardım
 Fatıma Zöhre Anamın

Su vereydim ellerine
 Bağındaki güllerine
 Kurban olam dillerine
 Fatıma Zöhre Anamın

Bülbül olaydım bağında
 Her akşamın sabahında
 Mah Turna ah u vahında
 Fatıma Zöhre Anamın

28**Fatıma Zöhre Ana-II**

Seven çeker gayretini
 Fatıma Zöhre Ananın
 Ben göreydim hizmetini
 Fatıma Zöhre Ananın

Küseyim kime küseyim
 Nasıl dostumu üzeyim
 Oğludur Hasan Hüseyin
 Fatıma Zöhre Ananın

Saygım var âşkın merdine
 Akıl ermez virdine
 Ortak olaydım derdine
 Fatıma Zöhre Ananın

Âşıklar düşer yoluna
 Bakmaz sağına soluna
 Kurbanım seven kuluna
 Fatıma Zöhre Ananın

Mah Turna bu aşkı çeker
 Ağlayıp gözyaşı döker
 Lebleri bal ile şeker
 Fatıma Zöhre Ananın

29**Ben Kulum Sen Sultanımsın-I**

Ey benim şah-ı cihanım

Ben kulum sen sultanımsın

Yakmaz mı seni figanım

Ben kulum sen sultanımsın

Ne güzeldir seni sevmek

Yoluna can u baş vermek

Can ister canana ermek

Ben kulum sen sultanımsın

Sultanlık senin hakkındır

Seven sevene yakındır

Bütün varlıklar hakkındır

Ben kulum sen sultanımsın

Bu can sana feda şahım

Sensin benim kiblegâhım

Gece gündüz ah u vahım

Ben kulum sen sultanımsın

Mah Turna ölür yoluna

Himmat et seven kuluna

Bu can fedadır uğruna

Ben kulum sen sultanımsın

30**Ben Kulum Sen Sultanımsın-II**

Gözünü sevdiğim Ali

Ben kulum sen sultanımsın

Pirim Hacı Bektaş Veli

Ben kulum sen sultanımsın

Can nasıl bulmaz cananı

Hak bilir aşka yananı

Seversiniz inananı

Ben kulum sen sultanımsın

Seven sevene bakışır

Sular engine akışır

Sultanlık sana yakışır

Ben kulum sen sultanımsın

Elif okurum heceden

Gündüzler farklı geceden

Kimseye bakmam yüceden

Ben kulum sen sultanımsın

Mah Turna'yım aşka daldım

Gönlümü figana saldım

Ben bu aşkı senden aldım

Ben kulum sen sultanımsın

31**On'ki İmam Ali Ali**

Ben size âşık olmuşum
 On'ki İmam Ali Ali
 Hem gönülden bağlanmışım
 On'ki İmam Ali Ali

Âşık maşukunu arar
 Böyle verilmiştir karar
 Kavuşmasa neye yarar
 On'ki İmam Ali Ali

Seven sevenin yanında
 Yetişir aynı anında
 İnanmışım zamanında
 On'ki İmam Ali Ali

Âşık maşukunun dostu
 Derviş olan giyer postu
 Sanmayın dillerim sustu
 On'ki İmam Ali Ali

Mah Turna hep anar sizi
 Geceler olmuş gündüzü
 Yolundan ayırma bizi
 On'ki İmam Ali Ali

32**Medet Ya Ali-II**

Ben âşık olmuşum sana

Medet ya Ali ya Ali

Can ermek ister canana

Medet ya Ali ya Ali

Bu aşka düşenler coşar

Karlı buzlu dağlar aşar

Sanma ki yolundan şaşar

Medet ya Ali ya Ali

Senin âşıkların gezer

Dinleyen bağrını ezer

Sanma ki canından bezer

Medet ya Ali ya Ali

Bülbüller ötüşür bağda

Mor menekşe biter dağda

İyiler vardır her çağda

Medet ya Ali ya Ali

Mah Turna okuyor ağdan

Bir gül alamadı bağdan

Hiç memnun değil bu çağdan

Medet ya Ali ya Ali

33**Yetiş-I**

Kalmışım kara günlerde
 Yetiş pirim Ali yetiş
 Kıymetim yok mu bu ellerde
 Yetiş pirim Ali yetiş

Doyulmaz Hak sohbetine
 Paha yetmez kıymetine
 Sığınmışım himmetine
 Yetiş pirim Ali yetiş

Âşıklar yolundan kalmaz
 Gaflet uykusuna dalmaz
 Seven sevenden ayrılmaz
 Yetiş pirim Ali yetiş

Mahrum kalmaz çağırınlar
 Yetiş deyip bağırınlar
 Sevinir menzil alanlar
 Yetiş pirim Ali yetiş

Mah Turna'nın gör halını
 Adiler kesmiş dalını
 Soran yoktur ahvalını
 Yetiş pirim Ali yetiş

34**Yetiş-II**

Tarikatı unuttular

Yetiş pirim Ali yetiş

Dünya malına taptılar

Yetiş pirim Ali yetiş

Turab olmuşum yoluna

Yardım et düşkün kuluna

Muhtacız senin carına

Yetiş pirim Ali yetiş

Aşkına tüccar olmuşum

Seni gönlümde bulmuşum

Yana yana kül olmuşum

Yetiş pirim Ali yetiş

Hiç âşık görmedim gamsız

Günlerim geçiyor demsiz

Ben nasıl yaşarım sensiz

Yetiş pirim Ali yetiş

Mah Turna'dır aşka düşen

Aşkın küresinde pişen

Car diyenlere erişen

Yetiş pirim Ali yetiş

35**Aman Ali'm Sen Bilirsin**

Hasretlik yetti canıma

Aman Ali'm sen bilirsin

Dayanılmaz figanıma

Aman Ali'm sen bilirsin

Gören unutmaz dünleri

Arşa ulaştı ünleri

Geldi ayrılık günleri

Aman Ali'm sen bilirsin

Konan göçer dünya handır

Cesetten ayrılan candır

Bülbül güle bahçivandır

Aman Ali'm sen bilirsin

Bahçıvan gülünü bekler

Hem dert üstüne dert ekler

Neden gülmüyor gerçekler

Aman Ali'm sen bilirsin

Mah Turna sözünü bilir

Sanmayın dünyada gülür

Elbet yaşayanlar ölür

Aman Ali'm sen bilirsin

36**Ali Cemde**

Dikkat edin sözünüze
 Dem demdedir Ali cemde
 Nazar kılın özünüze
 Dem demdedir Ali cemde

Bir gün sizi söyler size
 Gülücü olmayın yüze
 O'dur himmet eden bize
 Dem demdedir Ali cemde

Bülbülün işi zar mıdır
 Gülün çevresi har mıdır
 Acep fark eden var mıdır
 Dem demdedir Ali cemde

Malda yalan mülkte yalan
 Var mıdır ebedi kalan
 Mahrum kalmaz aşka dalan
 Dem demdedir Ali cemde

Mah Turna'nın öter sazı
 Sevdiğine geçer nazı
 Turnalardadır avazı
 Dem demdedir Ali cemde

37**Ben Ali'den Ayrılamam-I**

Katlime ferman yazılsa

Ben Ali'den ayrılamam

Ölsem mezarım kazılsa

Ben Ali'den ayrılamam

Cellâtlar girse koluma

Engel olamaz yoluma

Kıysalar tatlı canıma

Ben Ali'den ayrılamam

İdam sehпасı kurulsa

Koluma zincir vurulsa

Şah diyenler astırılsa

Ben Ali'den ayrılamam

Boynuma kement takılsa

Vücudum nara yakılsa

Göğsüme kurşun sıkılsa

Ben Ali'den ayrılamam

Mah Turna durur ahdında

Bülbüller öter vaktında

Sevenler görür batında

Ben Ali'den ayrılamam

38**Ben Ali'den Ayrılamam-II**

Götürseler beni dâra
 Ben Ali'den ayrılamam
 Gönül vermişim Hünkâra
 Ben Ali'den ayrılamam

Ali'dir dinin direği
 Sevenin yanar yüreği
 Her can bilir mi sevmeyi
 Ben Ali'den ayrılamam

Ali'nin yolu doğrudur
 Hasan Hüseyin oğludur
 Müminler pire bağlıdır
 Ben Ali'den ayrılamam

Mah Turna'nın gözü görmez
 Aşkını dünyaya vermez
 Her kişi sevmeyi bilmez
 Ben Ali'den ayrılamam

39**Şah-ı Merdan'ı Seversen**

Halından şikâyet etme
 Şah-ı Merdan'ı seversen
 Çağırılmayan yere gitme
 Şah-ı Merdan'ı seversen

Muratlar verici Mevla
 Yoluna gidenler evla
 Mecnun arar nerde Leyla
 Şah-ı Merdan'ı seversen

Feleğin tuzağı çember
 Güzel kokar miski amber
 Arzu nerde arar Kamber
 Şah-ı Merdan'ı seversen

Seven seven ile evli
 Yaratan kurmuş bu kavli
 Emrah arar nerde Selvi
 Şah-ı Merdan'ı seversen

N'olursun düşünme derin
 Bilirim meydanda serin
 Ferhat arar nerde Şirin
 Şah-ı Merdan'ı seversen

Mah Turna'nın yüzü yerde
Her can dayanmaz bu derde
Kerem yandı Aslı nerde
Şah-ı Merdan'ı seversen

40**Mürvete Geldim Ya Ali-I**

Noksanıma kalma benim

Mürvete geldim ya Ali

Yine himmetinim senin

Mürvete geldim ya Ali

Âşık geçmez sevdiğinden

Gece gündüz övdüğünden

Dönmez ikrar verdiğinden

Mürvete geldim ya Ali

Fatıma Anama söyle

Müşküllerimi hal eyle

Ne dersiniz yapam öyle

Mürvete geldim ya Ali

Korktuğum yere uğratma

N'olur kusuruma bakma

Bizi yüz üstü bırakma

Mürvete geldim ya Ali

Mürvet ya Hüseyin babam

Affet beni mah-ı taban

Boşa harcanmasın çabam

Mürvete geldim ya Ali

Umudumu kesmem sizden
 Derdim ziyadedir yüzden
 N'olur vazgeçme bizden
 Mürvete geldim ya Ali

Sizden başka kimim vardır
 Gülün de çevresi hardır
 Bu dünya başıma dardır
 Mürvete geldim ya Ali

Dünyada almadım murat
 Çünkü kişnemedi kırat
 Elindedir yeşil berat
 Mürvete geldim ya Ali

Tükenmek bilmiyor acım
 Affeyle bağışla suçum
 Eşiğinizdir miracım
 Mürvete geldim ya Ali

Mah Turna ah çeker ağlar
 Bülbülün mekânı bağlar
 Gözyaşlarım durmaz çağlar
 Mürvete geldim ya Ali

41**Mürvete Geldim Ya Ali-II**

Medet Allah ya Muhammed

Mürvete geldim ya Ali

Hasan Hüseyin'den himmet

Mürvete geldim ya Ali

Gönülden sana bağlıyım

Ehlibeyt için ağlıyım

Ben bir yüreği dağlıyım

Mürvete geldim ya Ali

Âşık maşukundan olmaz

Her gönüle aşk dolmaz

Can nasıl cananı bulmaz

Mürvete geldim ya Ali

Âşık maşukunun kulu

Gönlüm sevgi ile dolu

Sensin ululardan ulu

Mürvete geldim ya Ali

Akan gözlerim seldedir

Sabah öten bülbüldedir

Mah Turna gurbet eldedir

Mürvete geldim ya Ali

42**Gel Muhabbet Yollarına**

Dost bağından geçme bülbül

Sular soğuk içme bülbül

Muhabbetten kaçma bülbül

Gel muhabbet yollarına

Sefil bülbül ötmemişsin

Dost bağına gitmemişsin

Pirden dolu içmemişsin

Gel muhabbet yollarına

Dolu bade aldım pirden

Ben Ali'yi gördüm sırdan

Bülbüller ayrılmaz gülden

Gel muhabbet yollarına

Mah Turna ayrılmaz demden

Gönlüm de şen olmaz gamdan

Dileğim de budur senden

Gel muhabbet yollarına

43**Yüzüm Yerde Özüm Dârda**

Âşık oldum düştüm dile
 Yüzüm yerde özüm dârda
 İkrarımı verdim pire
 Yüzüm yerde özüm dârda

Ben insanım cana kıymam
 Cahilin sözüne uymam
 Tatlı muhabbete doymam
 Yüzüm yerde özüm dârda

Dost bağında açtı güller
 Güllere kondu bülbüller
 Aşğım Şah'a erenler
 Yüzüm yerde özüm dârda

Mah Turna'dır benim adım
 Muhabbette vardır tadım
 Yerindedir itikadım
 Yüzüm yerde özüm dârda

44**Ela Gözlü Güzel Şah'ım-I**

Ali'yi sevenler demde
 Mevla beni koydu gamde
 Derdimin dermanı sende
 Ela gözlü güzel Şah'ım

Ali'yi sevenler balda
 Yorulup da kalmaz yolda
 Sefil bülbül öter dalda
 Ela gözlü güzel Şah'ım

Şahlar şahına varaydım
 Pirin dârına duraydım
 Derdime derman bulaydım
 Ela gözlü güzel Şah'ım

Aşkımdan yanıyor özüm
 Yok benim manasız sözüm
 Gülmedi dünyada yüzüm
 Ela gözlü güzel Şah'ım

Mah Turna derki ben dostu
 Pirim Şah-ı Merdan postta
 Mevla beni kodu yasta
 Ela gözlü güzel Şah'ım

45**Ela Gözli Güzel Şah'ım-II**

Muhabbetin çırağısın

Ela gözli güzel Şah'ım

Gönüllerin durağısın

Ela gözli güzel Şah'ım

Sensiz muhabbet olur mu

Her gönüle aşk dolar mı

Can canandan ayrılır mı

Ela gözli güzel Şah'ım

Ben sensiz hiç yaşayamam

Muhabbete başlayamam

Gam yükünü taşıyamam

Ela gözli güzel Şah'ım

Mah Turna'nın sözü sözdür

Hak'a yakın olan özdür

Aşkın ateşi bir közdür

Ela gözli güzel Şah'ım

46**Ela Gözlü Güzel Şah'ım-III**

Ben sensiz nasıl yaşarım

Ela gözlü güzel Şah'ım

İsmin andıkça coşarım

Ela gözlü güzel Şah'ım

Sen bendesin ben sendeyim

Her an sohbetinde demdeyim

Dertli karalı gündeyim

Ela gözlü güzel Şah'ım

Deli etti beni aşkın

Geziyorum şaşkın şaşkın

Aşkın muhabbeti coşkun

Ela gözlü güzel Şah'ım

Mah Turna'yım sızlar yaram

Çaresi yok merhem saram

Senden başka kime varam

Ela gözlü güzel Şah'ım

47**Hey Erenler Hey Gaziler**

Muhip olan pirden razı

Hey erenler hey gaziler

Âşık olan çalar sazı

Hey erenler hey gaziler

Ahbablar beni sormuyor

Hak için dostu bulmuyor

Şah'ım Ali'ye uymuyor

Hey erenler hey gaziler

Şahım Ali Hak'ın dostu

Derviş olan giyer postu

Hiç kimseye olmaz kastı

Hey erenler hey gaziler

Mah Turna'nın sözü Hak'tan

Âşıklar var eder yoktan

Uzaktır kötü ahlaktan

Hey erenler hey gaziler

48**Ben Sana Âşık Olmuşum**

Ela gözlü güzel Şah'ım

Ben sana âşık olmuşum

Göklere erişti ahım

Ben sana Âşık olmuşum

Aşkında olmuşum deli

Sensin bu cihana veli

Müminin imanı dini

Ben sana âşık olmuşum

Mecnun arar Leyla'sını

Çok seviyor Mevla'sını

İçmişem bade tasını

Ben sana âşık olmuşum

Mah Turna hep seni anar

Âşık maşukuna yanar

Talip mürşidine kanar

Ben sana âşık olmuşum

49**Hey Erenler Can Erenler**

Ayrılmam şahlar şahından
Gülü muhabbet bağından
Âşık oldum genç çağımdan
Hey erenler can erenler

Şahım Ali'yi göreydim
Dost bağında gül dereydim
Hak'a yüzümü süreydim
Hey erenler can erenler

Şahım Ali yetiş bana
Tatlı canım kurban sana
Dertliyim geldim dermana
Hey erenler can erenler

Mah Turna'yım bu genç yaşta
Emeğimi koyma boшта
Bu çileler nedir başta
Hey erenler can erenler

50**Döner Dönsün Ben Dönerem**

Bağlandım şahım Ali'ye
 Döner dönsün ben dönerem
 Hünkâr Bektaş-ı Veli'ye
 Döner dönsün ben dönerem

Dönerinin yoktur imanı
 Başından gitmez gümanı
 Severim Şah-ı Merdan'ı
 Döner dönsün ben dönerem

Dün gece girdi rüyama
 İkrarımı verdim ona
 Canım kurban pîr yoluna
 Döner dönsün ben dönerem

Bir gül iken bülbül oldum
 Dostun bahçesine kondum
 Aradım kalbimde buldum
 Döner dönsün ben dönerem

Mah Turna'dır pîri soran
 Âşıklar demine varan
 Ali'dir bu yolu kuran
 Döner dönsün ben dönerem

51**Yetiş Ali'm Nerde Kaldın**

Milletin düzeni yoktur
 Yetiş Ali'm nerde kaldın
 Kötülüğe giden çoktur
 Yetiş Ali'm nerde kaldın

Kimi sağcı kimi solcu
 Kimi yobaz kimi nurcu
 Hani seni seven yolcu
 Yetiş Ali'm nerde kaldın

Kimi şaşkın kimi düşkün
 Kimi gafil kimi küskün
 Zor bulunur doğru düzgün
 Yetiş Ali'm nerde kaldın

Âşıkların susmaz dili
 Açmaz oldu gonca gülü
 Düzen tutmaz sazın teli
 Yetiş Ali'm nerde kaldın

Mah Turna'yım saz elimde
 Yüzerim aşkın gölünde
 Daima ismin dilimde
 Yetiş Ali'm nerde kaldın

52**Gönülden âşık Olmuşum**

Gönülden âşık olmuşum
 Şahım Ali'ye Ali'ye
 Sıdk-ı candan bağlanmışım
 Bektaş Veli'ye Veli'ye

Çalarım dertli sazımı
 Felek kış etti yazımı
 Duyuraydım avazımı
 Kızıldeli'ye deliye

Sazımı elime aldım
 Aşkın deryasına daldım
 Muhabbette aşkı buldum
 Çalıp söyliye söyliye

Mah Turna aşka kul olmuş
 Gönlü efkâr ile dolmuş
 Muhabbette aşkı bulmuş
 Sohbet eyliye eyliye

53**Ulu Divan**

Şah'a söyle selamımı

Ulu divan ulu divan

Kabul eyle kelimimi

Ulu divan ulu divan

Sana düşecek yolumuz

Acep ne olacak halımız

Şah Hüseyin serdarımız

Ulu divan ulu divan

Daha çok var mı günüme

Hâkimler çıkar önüme

Sen yetiş derim pirime

Ulu divan ulu divan

Mah Turna çağırır size

İmanı yoldaş et bize

Derman eyle derdimize

Ulu divan ulu divan

54**Ali Diye (Nazire)**

Mecnun figan eder çölde

Ağlar Ali Ali diye

Ah çekerek gurbet elde

Çağlar Ali Ali diye

Ferhat gezerdi dağları

Hem bahçeleri bağları

Aşk deli eder sağları

Dağlar Ali Ali diye

Kerem Aslı'nın peşinde

Hile yok idi işinde

Onu görürdü düşünde

Saklar Ali Ali diye

Kamber Arzu'ya bakardı

Dertli sinesin yakardı

Engel var diye korkardı

Yoklar Ali Ali diye

Seven bekler sırasını

Adaletin kurasını

Mah Turna dost yarasını

Bağlar Ali Ali diye

55**Ben Ali'ye Kurban Olam**

Gece gündüz anıyorum

Ben Ali'ye kurban olam

Hasretine yanıyorum

Ben Ali'ye kurban olam

Aklımı başımdan aldı

Beni sevdasına saldı

Sarayıma mihman oldu

Ben Ali'ye kurban olam

Aşkını beni gezdiriyor

Kabdan kaba süzdürüyor

Deryasında yüzdürüyor

Ben Ali'ye kurban olam

Gönlüm aşkına maildir

Metheylemeye kaildir

Sevenler ayrı değildir

Ben Ali'ye kurban olam

Talip ayrı değil pirden

Gerçek âşık coşar birden

Sır için geçeriz serden

Ben Ali'ye kurban olam

Muhabbettir aşkın balı
Taze meyve verir dalı
Dervişler giyer şalı
Ben Ali'ye kurban olam

Aşk Muhammed Ali'nindir
Hacı Bektaş Veli'nindir
Birlik Kızıldeli'nindir
Ben Ali'ye kurban olam

Mah Turna'yı coşturuyor
Karlı dağlar aşırıyor
Öz yurduna düşürüyor
Ben Ali'ye kurban olam

56**Ali'yi Sevmek Suç mudur**

Sevmeyenin imanı yok
 Ali'yi sevmek suç mudur
 Bu sözüme gücenen çok
 Ali'yi sevmek suç mudur

Sevenin kalbindedir Hak
 Sevmeyen imandan uzak
 Bu sözüme verin kulak
 Ali'yi sevmek suç mudur

Ali'dir sahibi postun
 Sev onu Hak ola dostun
 Doğru söyle niye kızdın
 Ali'yi sevmek suç mudur

Mah Turna âşıktır Şah'a
 Asla yalan bilmez daha
 Ben çıkmışım seyrangâha
 Ali'yi sevmek suç mudur

57**Kimin Böyle Ağası Var**

Aleviler gurur duysun
 Kimin böyle Ali 'si var
 Gerçek erenler de uysun
 Kimin böyle Veli'si var

Hak ile Hak olmuş erler
 Ne bilsin erleri körler
 İline Horasan derler
 Kimin böyle Ali'si var

Nurdan tacı başındadır
 Mim duası karşındadır
 Yeşil beni avcundadır
 Kimin böyle Veli'si var

Âşıklar sazını çalır
 Dinleyenler aşka dalır
 Ay nurunu pirden alır
 Kimin böyle Ali'si var

Müminler sahip eline
 Hem diline hem beline
 Halkı döktü Rum eline
 Kimin böyle Veli'si var

Yüksektir arşın yücesi
 Seviyor genci kocası
 Ahmet Yesevi Hocası
 Kimin Böyle Ali'si var

Sulucakarahöyük''e konu
 Kadıncık gördü inandı
 Sevenler aşkına yandı
 Kimin böyle Veli'si var

Onların sevgisi kulda
 Sevenlerin gözü yolda
 Danayı yedirdi kurda
 Kimin böyle Ali'si var

Bala yarattı arıyı
 Kıymetli etti darıyı
 Taş etti inkâr sarıyı
 Kimin böyle Veli'si var

İnsanın ömrüdür yaş
 Gövdeyi gezdirendir baş
 Kadıyı da eyledi taş
 Kimin böyle Ali'si var

Aşk âşığın kayididir
 Sevmeyenler zahididir
 Bektaş onun şahididir
 Kimin böyle Veli'si var

Bülbülün ötmektir işi
 Kendini bilmez her kişi
 Güvenç Abdal has dervişi
 Kimin böyle Ali'si var

Muhabbettir aşkın ağı
 Eridi yüreğimin yağı
 Ondan hediye Dedebağı
 Kimin böyle Veli'si var

Aşktır âşıkların ahı
 Sevdiğidir kıblegâhı
 Çilehane seyrangâhı
 Kimin böyle Ali'si var

Mah Turna onun kuludur
 Gönlü aşk ile doludur
 Benim hünkârım uludur
 Kimin böyle Veli'si var

58**Âşık Oldum**

Ol Muhammed Mustafa'ya

Âşık oldum âşık oldum

Pirim Ali Mürteza'ya

Âşık oldum âşık oldum

Hatice ana Fatma'ya

Her can layık mı tapmaya

Ol Hasan-ı Müctebâ'ya

Âşık oldum âşık oldum

Niyazım var Kerbelâ'ya

Hem Şah'a arş u âlaya

Şah Hüseyin Zeynel Aba'ya

Âşık oldum âşık oldum

İmam Bakır'ın varına

Cafer'in ilim sırrına

Kazım Musa'nın nuruna

Âşık oldum âşık oldum

İmam Rıza'nın yoluna

İmreniyorum halına

Yetişir seven kuluna

Âşık oldum âşık oldum

Takî'nin gülleri biter
Nâki carımıza yeter
Hasan Asker himmet eder
Âşık oldum âşık oldum

Hacı Bektaş dilimdedir
Şah-ı Merdan gönlümdedir
Sevgileri kalbimdedir
Âşık oldum âşık oldum

Mah Turna'yım yettim ere
İnanmam beyhude köre
Ol Mehdi resul servere
Âşık oldum âşık oldum

59**Mürvete Geldim Erenler**

Muhammed Ali'ye şükür

Mürvete geldim erenler

Hasan dilimizde zikir

Mürvete geldim erenler

İmam Hüseyin Zeynel ulu

Bakır'ın elinde dolu

İmam Cafer kurdu yolu

Mürvete geldim erenler

Kazım'ın olmuşum kulu

Aşkî yüreğimde dolu

Rıza'dan öğrendim yolu

Mürvete geldim erenler

Takî Nâki dilimizde

Hasan Asker gönlümüzde

O! Mehdi'dir kalbimizde

Mürvete geldim erenler

Mah Turna âşıktır pire

Hak sevdiği gonca güle

Âşık olan düşer dile

Mürvete geldim erenler

60**Eğer Gerçek Âşık isen**

Eğer gerçek âşık isen
 Muhammed Ali'den söyle
 Şah'a ikrar verdi isen
 Bektaş-ı Veli'den söyle

Âşık maşukundan geçmez
 Sanma gerçekleri seçmez
 Cahillerden bade içmez
 Hasan Hüseyin'den söyle

İmam Zeynel'i sevdi isen
 Bakır'a ikrar verdi isen
 İmam Cafer'i bildi isen
 Musa'yı Kazım'dan söyle

Gönül ver İmam Rıza'ya
 Uğramayasın cezaya
 Ömrünü verme havaya
 Muhammed Takî'den söyle

Mah Turna kelamı dinler
 Tükenmiyor kara günler
 İmam Nâki Hasan Asker
 Muhammed Mehdi'den söyle

61**Ben Canlı Bir Kerbelâ'yım-I**

Bilmeyenler beni bilsin
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım
 Sevenlere gönül versin
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

Âşıkların işi zardır
 Daima sinesi nardır
 Elbette fark eden vardır
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

Âşıklar yol için ölür
 Sanmayın dünyada gülür
 Tabipler tabibi bilir
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

Dinleyin sözümü canlar
 Arifler manadan anlar
 Bize kastetti Mervanlar
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

Mah Turna'nın aşkı özden
 Yanıyor yüreği közden
 Arif olan anlar sözden
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

62**Ben Canlı Bir Kerbelâ'yım-II**

Susuz kurudu dillerim
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım
 Açmadan soldu güllerim
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

Medet mürvet kaldım darda
 Yanıyor yüreğim narda
 Gamlı gönlüm ah u zarda
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

Bu hakaret bize neden
 Elbet bulacaktır eden
 Çok çile çekti bu beden
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

Kerbelâ'da aktı kanlar
 Susuz şehit oldu canlar
 Göklere çıktı figanlar
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

Mah Turna iyiler azdır
 Âşığı coşturan sazdır
 Sevgi aşk dediğin nazdır
 Ben canlı bir Kerbelâ'yım

63

Âşık Olmuşam Hüseyin'e

Bülbülüm de soldu gülüm

Âşık olmuşam Hüseyin'e

Daima metheder dilim

Âşık olmuşam Hüseyin'e

Ne olacak benim halım

Bitmiyor efkârım gamım

Sağ olmuyor yaralarım

Âşık olmuşam Hüseyin'e

Ben söyledim ben ağladım

Kendi bağrımı dağladım

O Şah'a gönül bağladım

Âşık olmuşam Hüseyin'e

Mah Turna'yım bağrım yandı

Bu aşk beni derde saldı

Gonca da güllerim soldu

Âşık olmuşam Hüseyin'e

64**Âşıktır Hüseyin'e**

Âşık olan yorulur mu
 Çünkü âşıktır Hüseyin'e
 Muhabbetten ayrılır mı
 Çünkü âşıktır Hüseyin'e

Muhipler yaremi sarın
 Âşıklar demine varın
 Sever enbiyalar dârın
 Çünkü âşıktır Hüseyin'e

Pirim dolu verdi bana
 İçtim de daldım ummana
 Gezer dünyayı divana
 Çünkü âşıktır Hüseyin'e

Söyler de Mah Turna söyler
 Manalı kelimeler söyler
 Halini pire arz eyler
 Çünkü âşıktır Hüseyin'e

65**Hasan Hüseyin Ali'ye**

Görenler âşık olmaz mı

Hasan Hüseyin Ali'ye

Sıdk-ı candan bağlanmaz mı

Hasan Hüseyin Ali'ye

Sevenler kalmaz arada

Hizmet et kazan burada

Su vereydim Kerbelâ'da

Hasan Hüseyin Ali'ye

Gören alır selamını

Dinler tatlı kelimini

Feda ederim canımı

Hasan Hüseyin Ali'ye

Dertlerine yanar özüm

Ateşi kararmış közüm

Kanlı yaşlar döktü gözüm

Hasan Hüseyin Ali'ye

Mah Turna anar dururdu

Dertli sineme vururdu

Hizmetçi olsam n' olurdu

Hasan Hüseyin Ali'ye

66**Ehlibeyt'in Şehit oldu**

Uyan şahım Ali uyan

Ehlibeyt'in şehit oldu

Sana olmadı mı ayan

Ehlibeyt'in şehit oldu

Tufan koıtu Kerbelâ'da

Yezitler erdi murada

Ya Ali yetiş imdada

Ehlibeyt'in şehit oldu

Şehriban ana ağlıyor

Zeynep gözyaşı döküyor

Sakine figan ediyor

Ehlibeyt'in şehit oldu

Mah Turna derki gülmedim

Bana ne oldu bilmedim

Aktı gözyaşım silmedim

Ehlibeyt'in şehit oldu

67**Hüseyin'in Derdindendir-I**

Böyle gezip dolandığım

Hüseyin'in derdindendir

Üzülüp de avunduğum

Hüseyin'in derdindendir

Kul olmuşum kapısına

Paha yetmez yapısına

Bakın gönlümün yasına

Hüseyin'in derdindendir

Hak'tan uzak olur kemler

Sürülmelidir demler

Çektiğim yas u matemler

Hüseyin'in derdindendir

Kış oldu baharım yazım

Gerçeği söylemek arzum

Ağlaşıp ötüyor sazım

Hüseyin'in derdindendir

Mah Turna derki sevdiğim

Şah-ı Merdan'dır övdüğüm

Dertli sinemi dövdüğüm

Hüseyin'in derdindendir

68**Hüseyin'in Derdindendir-II**

Ah u feryat eylediğim
 Hüseyin'in derdindendir
 Derli dertli söylediğim
 Hüseyin'in derdindendir

Gece gündüz ağladığım
 Karaları bağladığım
 Sular gibi çağladığım
 Hüseyin'in derdindendir

Anlayamaz bizi kemler
 Tükenmek bilmiyor gamlar
 Tutulan yas u matemler
 Hüseyin'in derdindendir

Sabır ile biter işler
 Sevilmez mi er kişiler
 Figan ediyor dervişler
 Hüseyin'in derdindendir

Mah Turna'nın söylediği
 Ah u feryat eylediği
 Ağlayıp da gülmediği
 Hüseyin'in derdindendir

69**Kimse Beni Ayıramaz**

Kimse beni ayıramaz
 Hüseyin'den Hüseyin'den
 Kesinlikle caydıramaz
 Hüseyin'den Hüseyin'den

Nurdandır Ali Muhammed
 Onların didarı cennet
 Sevmeyene yoktur himmet
 Hüseyin'den Hüseyin'den

Ay dolandır geçer günler
 Arifler kelamı dinler
 Şefaât bekler müminler
 Hüseyin'den Hüseyin'den

Kalbi nurdur sevenlerin
 Ehlibeyt'i övenlerin
 Nişanı var erenlerin
 Hüseyin'den Hüseyin'den

Bitmiyor gönlümün gamı
 Ne gezersin Halep Şam'ı
 Mah Turna alır ilhamı
 Hüseyin'den Hüseyin'den

70**Serimi Yoluna Koydum**

Serimi yoluna koydum
 Hüseyin'in Hüseyin'in
 Sanmayın aşkına doydum
 Hüseyin'in Hüseyin'in

Kerbelâ ıssız bir yazı
 Yezit Mervan Hak'a asi
 Figan eder oğlu kızı
 Hüseyin'in Hüseyin'in

Bir güruhtur nacıları
 Çok büyüktür acıları
 Öksüz kaldı bacıları
 Hüseyin'in Hüseyin'in

Derdim çoktur bitmez keder
 Asla buna demem kader
 Âşıkları figan eder
 Hüseyin'in Hüseyin'in

Mah Turna ağlıyor günde
 Bu zulumet var mı dinde
 Olmuşum yoluna bende
 Hüseyin'in Hüseyin'in

71**Mazlum İmam Hüseyin'in**

Yoluna koymuşum seri
 Mazlum İmam Hüseyin'in
 Kalbimde yücedir yeri
 Mazlum İmam Hüseyin'in

Cemali benziyor güne
 Sevmeyen mahrumdur dine
 Yaraları sızlar yine
 Mazlum İmam Hüseyin'in

İlgıt ılgıt akar kanı
 Hak yoluna koymuş canı
 Kerbelâ'dadır mekânı
 Mazlum İmam Hüseyin'in

Sevenler yasını çeker
 Ağlayıp gözyaşı döker
 Lebleri bal ile şeker
 Mazlum İmam Hüseyin'in

Mah Turna derki kuluyum
 Onun aşkıyla doluyum
 Ayağının türabıyım
 Mazlum İmam Hüseyin'in

72**Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im-I**

Yezit size etti zulüm

Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im

Tanrı ona demez kulum

Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im

Şimir Hüseyin'e kıydı

Münkir yobazlara uydu

Âşıklar halini duydu

Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im

Yezit'in sözüne baktı

Kerbelâ'da çok kan aktı

Figanlar göklere çıktı

Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im

Olanlar hep size oldu

Kerbelâ Çölü kan doldu

Kavim kardeş şehit oldu

Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im

Mah Turna düştü figana

Niye geldi bu cihana

Lanet yezit'e Mervan'a

Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im

73**Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im-II**

Küfe halkı plan kurdu
 Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im
 Yezit Mervan sizi vurdu
 Sevgili Sitti Zeynep'im

Kerbelâ'da koptu tufan
 Göklere erişti figan
 Kan ağladı bütün cihan
 Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im

Figan eder Ehlibeyt
 Hep susuz oldular şehit
 Ağlarım Hüseyin deyip
 Sevgili Sitti Zeynep'im

Sevenler yanar yakılır
 Boynuna kement takılır
 Yezit'e lanet okunur
 Gülsüm'üm Sitti Zeynep'im

Mah Turna'yım bitmez kavgam
 Mahşere kaldı bu davam
 Münkirlere nasıl yavkam
 Sevgili Sitti Zeynep'im

74**Ah Hüseyin'im Ciğerparem-I**

Matemin tutar ins ü cin

Ah Hüseyin'im ciğerparem

Sevenleri yargılar din

Ah Hüseyin'im ciğerparem

Seni metheder dillerim

Arşa ulaştı ünlerim

Açmadan soldu güllerim

Ah Hüseyin'im ciğerparem

Sensin ol batının şahı

Sevenin şems ile mahı

Müminlerin kıblegâhı

Ah Hüseyin'im ciğerparem

Sevenler çeker yasını

Siler kalbinin pasını

Gör haklının davasını

Ah Hüseyin'im ciğerparem

Mah Turna keder yolcusu

Peşinde çoktur avcısı

Sevenin ol yardımcısı

Ah Hüseyin'im ciğerparem

75**Ah Hüseyin'im Ciğerparem-II**

Küfe halkı vefasızdır
 İkrarı yok imansızdır
 Sanma bu gönlüm gamsızdır
 Ah Hüseyin'im ciğerparem

Çağırıldılar gelin diye
 Sahip çıkmadılar niye
 Kırdırdılar Emevi'ye
 Ah Hüseyin'im ciğerparem

Kerbelâ'da yatıyorsun
 Derdime dert katıyorsun
 Figanıma ne diyorsun
 Ah Hüseyin'im ciğerparem

Senin derdin benim derdim
 Ahdi ikrarıma merdim
 Çok derdi mihnetler gördüm
 Ah Hüseyin'im ciğerparem

Mah Turna nasıl dayansın
 Çağırılım Şah uyansın
 Seven bu renge boyansın
 Ah Hüseyin'im ciğerparem

76**Mazlum İmam Hüseyin'im-I**

İki cihanın nurusun

Mazlum İmam Hüseyin'im

Gönüllerin sürurusun

Mazlum İmam Hüseyin'im

Sensin ol Güruh-u Naci

Yüz sürenler olur hacı

Benim gönlümün miracı

Mazlum İmam Hüseyin'im

Asla vazgeçmem senden

Memnun olmasan da benden

Bu can çıkmayınca tenden

Mazlum İmam Hüseyin'im

Bahçede açılır güller

Dalında öter bülbüller

Hep seni metheder diller

Mazlum İmam Hüseyin'im

Mah Turna sana âşıktır

Sevenin kalbi ışıktır

Benim sevdiğim maşuktur

Mazlum İmam Hüseyin'im

77

Mazlum İmam Hüseyin'im-II

Kerbelâ'da şehit düştü
 Mazlum İmam Hüseyin'im
 Hak için serinden geçti
 Mazlum İmam Hüseyin'im

Vermediler bir tas suyu
 Kötülük aldı dünyayı
 Bize yastır matem ayı
 Mazlum İmam Hüseyin'im

Can nasıl sevmez cananı
 Hak bilir aşka yananı
 Sensin gönlümün sultanı
 Mazlum İmam Hüseyin'im

Hak'ı sevene dünya dar
 Şah-ı Merdan'dan ola car
 Sensin şehitlere serdar
 Mazlum İmam Hüseyin'im

Mah Turna bağırını yakar
 Gözlerinden yaşlar akar
 Figanım göklere çıkar
 Mazlum İmam Hüseyin'im

78**Mazlum İmam Hüseyin'e**

Figan ediyor felekler

Mazlum İmam Hüseyin'e

Arşta ağlaşır melekler

Mazlum İmam Hüseyin'e

Bilmem bu nasıl adalet

Böyle olur mu kemalet

Yaptılar büyük hakaret

Mazlum İmam Hüseyin'e

Bitmez tükenmez bu acı

Nurdandır Elif-i tacı

Kâfirler çaldı kılıcı

Mazlum İmam Hüseyin'e

Çekelim matemî yası

Mahşere kaldı davası

Kastedenler Hak'a asi

Mazlum İmam Hüseyin'e

Mah Turna'yım gamzeler ok

Kâfirlerin yüreği yok

Yezitlerin zulümü çok

Mazlum İmam Hüseyin'e

79**Susuzdur Ehlibeyt**

Su yolunu bağladılar

Susuzdur Ehlibeyt susuz

Yüreğimi dağladılar

Susuzdur Ehlibeyt susuz

Lanet okurum Mervan'a

Zehir verdiler Hasan'a

Ağlıyor Fatıma Ana

Susuzdur Ehlibeyt susuz

Kasım su diye verdi can

Ehlibeyt ediyor figan

Yezitlerde yok din iman

Susuzdur Ehlibeyt susuz

Mah Turna'yım ağlıyor kan

Bülbüller ediyor figan

Ah u zardadır Şehriban

Susuzdur Ehlibeyt susuz

80**Ağlarım Ehlibeyt İçin**

Geldi de muharrem ayı

Melekler giydi karayı

Neyleyim fani dünyayı

Ağlarım Ehlibeyt için

İmam Hüseyin şehit oldu

Ehlibeyt'i yetim kaldı

Şehriban saçını yoldu

Ağlarım Ehlibeyt için

Su içmeye yoktur emir

Yezitlerin kalbi demir

Şah'a kast eyledi Şimir

Ağlarım Ehlibeyt için

Hüseyin'in derdine yandım

Ben matemine boyandım

Dertli de dertli dolandım

Ağlarım Ehlibeyt için

Mah Turna'yım gönlüm yaslı

Enbiyalar onun aslı

Çok cefalar gördü nesli

Ağlarım Ehlibeyt için

81**Ah Hasan'ım Vah Hüseyin'im-I (Nazire)**

Ne gecem var ne gündüzüm
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im
 Dermanısın derdimizin
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

Yezit tuttu su yolunu
 Kesti Abbas'ın kolunu
 Kim görmüş böyle zulumu
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

Gülsüm Zeynep ağlamaz mı
 Sinemizi dağlamaz mı
 Gözyaşlarım çağlamaz mı
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

Sakine figan etmez mi
 Kanlı gözyaşı dökmez mi
 Bu feryadımız bitmez mi
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

Mah Turna'yım bitmez çilem
 Derdim çoktur nasıl gülem
 Ben yollarınıza ölem
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

82**Ah Hasan'ım Vah Hüseyin'im-II (Nazire)**

Ayrılmaz sizi sevenler
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im
 Figan ediyor övenler
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

Yezit zulüm etti size
 Olanlar hep oldu bize
 Sarıldınız bir ham beze
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

Kandadır Kerbelâ Çölü
 Zulüm etti Mervan dölü
 Olmuşum yaşayan ölü
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

Mah Turna yazmış göndermiş
 Hak sevdiğine öndermiş
 Yönünü Hak'a döndermiş
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im

83**Bugün Mah-1 Muharremdir-I**

Ümmügülsüm Zeynep yasta

Bugün mah-1 muharremdir

Zeynel haymagahta hasta

Bugün mah-1 muharremdir

Ehlibeyt cefa çekti çok

Dünya fani vefası yok

Şah Hüseyin'e attılar ok

Bugün mah-1 muharremdir

Olanlar hem oldu bir an

Nasıl buna dayansın can

Fırat suyu akıyor kan

Bugün mah-1 muharremdir

Kerbelâ bir ıssız yerde

Yezit ikrarınız nerde

Uğradık bir müşkül derde

Bugün mah-1 muharremdir

Mah Turna'yı üzdünüz siz

Kışı temsil edemez güz

Nasıl figan etmeyek biz

Bugün mah-1 muharremdir

84**Bugün Mah-1 Muharremdir-II**

Sevenler ediyor figan

Bugün mah-1 muharremdir

Kan ağlıyor bütün cihan

Bugün mah-1 muharremdir

Bitmez Ehlibeyt'in derdi

Böyle zulüm kim gördü

Hür Şehit serini verdi

Bugün mah-1 muharremdir

Revamıdır bu olanlar

Çok cefa gördü kalanlar

Böyle zulmetti Mervanlar

Bugün mah-1 muharremdir

Su yolunu bağladılar

Yüreğimi dağladılar

Sevenler hep ağladılar

Bugün mah-1 muharremdir

Mah Turna giydi karalar

Efkârlıdır bu aralar

Bu dert bağrımı yaralar

Bugün mah-1 muharremdir

85**Gecemi Gündüz Ederim**

Yetmiş üç Şehit'ler için
 Gecemi gündüz ederim
 Gidene kadar bu göçüm
 Gecemi gündüz ederim

Geceler gündüzün dostu
 Hak erenler giyer postu
 Levh-i kalem böyle yazdı
 Gecemi gündüz ederim

Ne güzeldir gönül yapmak
 Gerçek erenlere tapmak
 Bunu anlayamaz ahmak
 Gecemi gündüz ederim

Ne mutlu gönül yapana
 Gerçek erlere tapana
 Güvenmem yoldan sapana
 Gecemi gündüz ederim

Mah Turna'yım saz elimde
 Yüzerim aşkın gölünde
 Arzum Kerbelâ Çölü'nde
 Gecemi gündüz ederim

86**Hüseyinî'yim Alevi'yim**

Ben aslımı inkâr etmem
 Hüseyinî'yim Alevi'yim
 Çağrılmayan yere gitmem
 Hüseyinî'yim Alevi'yim

Alevi İslam'ın özü
 Yaktı beni aşkın közü
 Her can fark edemez bizi
 Hüseyinî'yim Alevi'yim

Alevi doğrudan yana
 Dinle ki söyleyem sana
 Can nasıl ermez canana
 Hüseyinî'yim Alevi'yim

Alevi Ali'ye derler
 Ne bilsin kör oğlu körler
 Kendini fark eder erler
 Hüseyinî'yim Alevi'yim

Mah Turna dönmez yolundan
 Hiç kimse bilmez halından
 Can ayrılmaz cananından
 Hüseyinî'yim Alevi'yim

87**Hasan ile Hüseyin'dir (Nazire)**

Âşığa maşuk görünen

Hasan ile Hüseyin'dir

Boyuca nura bürünen

Hasan ile Hüseyin'dir

Ateş yanar coşar kazan

Sevilir mi yoldan azan

Ham okuyup hamî yazan

Hasan ile Hüseyin'dir

Kerbelâ'nın çöllerinde

Merhametsiz ellerinde

Sevenlerin dillerinde

Hasan ile Hüseyin'dir

Karşı geldi yezit Mervan

Çok perişan oldu kervan

Şah-ı Merdan Şîr-i Yezdan

Hasan ile Hüseyin'dir

Mah Turna'dır haber alan

Gönlünü figana salan

Kerbelâ'da susuz kalan

Hasan ile Hüseyin'dir

88**Hünkâr'ı Sevenlerdenim**

Ben Âşık olmuşum şah'a
 Hünkâr'ı sevenlerdenim
 Her an gelirim dergâha
 Hünkâr'ı sevenlerdenim

Bir dolu içtim elinden
 Aşkı gitmiyor serimden
 İsmi koymam dilimden
 Hünkâr'ı sevenlerdenim

Hünkâr sevenlerin şahı
 Gelene açık dergâhı
 Âşıkların artar ahı
 Hünkâr'ı sevenlerdenim

Mah Turna'yı aşk yakıyor
 Gözlerinden yaş akıyor
 Neden el beni kınıyor
 Hünkâr'ı sevenlerdenim

89**Hacı Bektaş Vel'efendim**

El aman geldim kapına
 Hacı Bektaş Vel'efendim
 Paha yeter mi yapına
 Hacı Bektaş Vel'efendim

Gönüller aşkın mekânı
 Arifler açar dükkânı
 Müminin yolu erkânı
 Hacı Bektaş Vel'efendim

Gönülden bağıyım sana
 Saygım sevgim senden yana
 Kullar yalvarır sultana
 Hacı Bektaş Vel'efendim

Kötülük kalkmaz aradan
 Koruya bizi yaratan
 Ayırma demden sıradan
 Hacı Bektaş Vel'efendim

Mah Turna'dır seni anan
 Candan ayrılır mı canan
 Kapında kuldur inanan
 Hacı Bektaş Vel'efendim

90**Pir'im Bektaş-1 Veli'dir-I**

Horasan'dan zuhur eden
 Pir'im Bektaş-1 Veli'dir
 Rum elinde sığır güden
 Ali'm Bektaş-1 Veli'dir

Zemheride gül bitiren
 Cümle eksiklik bitiren
 Ab-1 Zemzem getiren
 Pir'im Bektaş-1 Veli'dir

Güvercin donunda varan
 Gizli gamları soran
 Cansız duvara oturan
 Ali'm Bektaş-1 Veli'dir

O'dur Serçeşmenin başı
 Yürüten dağ ile taşı
 Bütün haksızlığa karşı
 Gelen Bektaş-1 Veli'dir

Mah Turna'dır yorulmayan
 Sevdiğine darılmayan
 Doğruluktan ayrılmayan
 Pir'im Bektaş-1 Veli'dir

91**Pir'im Bektaş-ı Veli'dir-II**

Horasan elini gezen

Pir'im Bektaş-ı Veli'dir

Âşıklara bade süzen

Ali'm Bektaş-ı Veli'dir

Bu sırra eremez zahit

Her âşık olamaz kayit

Beştaş'ı getiren şahit

Pir'im Bektaş-ı Veli'dir

Daman tutmuşum Hünkâr'dan

Ayrılmam demden didardan

Su getiren Akpınar'dan

Ali'm Bektaş-ı Veli'dir

Aslı Horasan elinden

Nur saçılıyor dilinden

Ancak o bilir halimden

Pir'im Bektaş-ı Veli'dir

Mah Turna'yım çok inanan

Candan ayrılır mı canan

Âşıklara bade sunan

Ali'm Bektaş-ı Veli'dir

92**Hünkâr Hacı Bektaş Veli-I**

Horasan elinden gelen
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli
 Aşkındır bağrımı delen
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Karataşı hamur eden
 Cansız duvarı yürüten
 Rum elini irşat eden
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Hem dinimsin hem imanım
 Hem canımsın hem cananım
 Sensin kalbimde mihmanım
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Nasıl ayrılalım senden
 Hiç uzak değilsin benden
 Bir gün can ayrılır tenden
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Ben gönülden sevdim seni
 Aşkın Mecnun etti beni
 Mah Turna'nın gönlü gani
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli

93**Hünkâr Hacı Bektaş Veli-II**

Dillerim seni anıyor

Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Gönlüm aşkına yanıyor

Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Gece gündüz sensin sözüm

Aşka müpteladır özüm

Dergâhına sürdüm yüzüm

Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Sazım sözüm ceme uyar

Gönlüm aşkına mı doyar

Âşık olan cana kıyar

Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Sazım sensin sözüm sensin

İçimdeki özüm sensin

Ten içinde gözüm sensin

Hünkâr Hacı Bektaş Veli

Mah Turna metheder sizi

Dergâhtan reddetme bizi

Gülmez âşıkların yüzü

Hünkâr Hacı Bektaş Veli

94**Hacı Bektaş Hacı Bektaş-I**

Bir bade içtim elinden
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş
 Adın gitmiyor dilimden
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

Ben sana âşık olmuşum
 Gonca gül gibi solmuşum
 Gör ki ne hale kalmışım
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

Elindedir emir ferman
 Sen eyle derdime derman
 Derdim çoktur ben şâd olmam
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

Serçeşmenin gözü sensin
 Düşküne yardım edensin
 Dileğimi kabul edesin
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

Mah Turna'dır benim adım
 Muhabbette vardır tadım
 Yerindedir itikadım
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

95**Hacı Bektaş Hacı Bektaş-II**

Düşürmüşsün aşka beni
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş
 Gönül arz ediyor seni
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

Bitmez ayrılık hasreti
 Gamlı gönlümün firkatı
 Senden isterim himmeti
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

Aşktır âşıkların kanı
 Muhabbete feda canı
 Himmet eyle kerem kânı
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

Ağ Devin bendini çatan
 Özünü kul edip satan
 Bütün halka ışık tutan
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

Mah Turna âşıktır sana
 Sevdiğim kalma noksana
 Aşkından oldum divana
 Hacı Bektaş Hacı Bektaş

96**Ab-1 Zemzem Çilehane**

Misafirler gelir sana

Ab-1 Zemzem Çilehane

Suyun içtim kana kana

Ab-1 Zemzem Çilehane

Halk eksik olmaz başından

Hem toprağından taşından

Âşık gülmez gözyaşından

Ab-1 Zemzem Çilehane

Başında keserler kurban

Toplanır cümle muhibban

Ayrılmak istemez insan

Ab-1 Zemzem Çilehane

Neçeleri konu göçtü

Buz gibi suyundan içti

Mah Turna bu aşka düştü

Ab-1 Zemzem Çilehane

97**Benim Hünkâr'ım Güzeldir**

Ne kadar methetsem yetmez

Benim Hünkâr'ım güzeldir

Her bahçede bülbül ötmez

Benim efendim güzeldir

Şavkı verir aya güne

Sevmeyenler muhtaç dine

Gönlünü salmış engine

Benim sultanım güzeldir

Kimse eremez sırrına

Güç kuvvet yetmez varına

Sevenin yeter carına

Benim sevdiğim güzeldir

Çok kıymetlidir yanımda

Muhabbet aşkın kanında

Günahkârım divanında

Benim cananım güzeldir

Mah Turna bacı dertlidir

Gamlı gönlü firkatlidir

Sevenlere kıymetlidir

Benim Hünkâr'ım güzeldir

98**Temennaya Geldim Size**

Temennaya geldim size
 Hacı Bektaş Vel'efendim
 Himmet edesiz bize
 Hacı Bektaş Vel'efendim

Talipler yolun eridir
 Yolu gösteren piridir
 Bura imtihan yeridir
 Hacı Bektaş Vel'efendim

Sınavı kazanan geçer
 Ol ab-ı Kevser içer
 Bu dünyaya konan göçer
 Hacı Bektaş Vel'efendim

Âşık deyindi adımız
 Bitmez ah u feryadımız
 Doğruluktur maksadımız
 Hacı Bektaş Vel'efendim

Mah Turna aşka düşkündür
 Gerçeğin özü pişkindir
 Hak evi gönül köşkündür
 Hacı Bektaş Vel'efendim

99**Pirim Pir Sultan'a Gelin-I**

Hazirandadır töreni

Pirim Pir Sultan'a gelin

Hak sever gönül vereni

Pirim Pir Sultan'a gelin

Sevenler mutlu yaşaya

Daim bu aşkı taşıya

Yuh olsun Hızır paşa'ya

Pirim Pir Sultan'a gelin

Çıkalım Yıldız Dağı'na

Bülbüller konmuş bağına

Ol gönüller durağına

Pirim Pir Sultan'a gelin

Herkesin vardır bir köyü

Çünkü kıymetlidir evi

Güzel karşılar Banaz köyü

Pirim Pir Sultan'a gelin

Mah Turna durur sözünde

Hak gerçeklerin özünde

Yanıyor aşkın közünde

Pirim Pir Sultan'a gelin

100**Pirim Pir Sultan'a Gelin-II**

Banaz köyü yol gözlüyor

Pirim Pir Sultan'a gelin

Seven seveni özlüyor

Pirim Pir Sultan'a gelin

Hak ile Hak olan erdir

Hizmet et kendini sevdin

Halkı misafirperverdir

Pirim Pir Sultan'a gelin

N'olur beni çok yormayın

Yaram derin el vurmayın

Kanlı Sivas'ta durmayın

Pirim Pir Sultan'a gelin

Çok hakaret etti Hızır

Öyle görülmemiş muzur

Kerameti hazır nazır

Pirim Pir Sultan'a gelin

Mah Turna tapıyor ona

Onlar girer bin bir dona

Bir gün ömür erer sona

Pirim Pir Sultan'a gelin

101**Pirim Pir Sultan'ım Canım**

Sazın tellerine vuran
 Kırkların dârına duran
 Haklıyı haksızı soran
 Pirim Pir Sultan'ın canım

Hakikati öne süren
 Şah için canını veren
 Doğrulukla Hak'a eren
 Pirim Pir Sultan'ın canım

İdam sehпасına çıkan
 Gözlerinden yaşlar akan
 Yönü Kerbelâ'ya bakan
 Pirim Pir Sultan'ın canım

Seni astı Hızır paşa
 Talibin olamaz hâşâ
 Aşkın ile geldim coşa
 Pirim Pir Sultan'ın canım

Mah Turna'dır bunu bilen
 Gözyaşını yoktur silen
 Ehlibeyt yoluna ölen
 Pirim Pir Sultan'ın canım

102**Pirim Pir Sultan Abdal'a-I**

Gece gündüz çağırırım
 Pirim Pir Sultan Abdal'a
 Yetiş diye bağırırım
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

Dinleyin bu nefesimi
 Alsam dosttan hevesimi
 Duyurabilsem sesimi
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

Gece gündüz figan etsem
 Derdimi sazıma döksem
 Bu canımı kurban etsem
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

İnsanın iyisi makbul
 Sarraf altını etmez pul
 Her can olabilir mi kul
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

Mah Turna'yım destim daman
 Ne yazık bozuldu zaman
 Bu serimi versem kurban
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

103**Pirim Pir Sultan Abdal'a-II**

İtikadım saygım sonsuz
 Pirim Pir Sultan Abdal'a
 İnanmayanlar imansız
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

Muhammed dinin tapısı
 Yıkılmaz Hak'ın yapısı
 Açıldı Şah'ın kapısı
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

Bülbüller güle layıktır
 Şah'ı sevenler ayıktır
 Âşıklık pîrlik layıktır
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

Mah Turna'yım feda canım
 Yollarına aksın kanım
 Derim yetiş ey cananım
 Pirim Pir Sultan Abdal'a

104**Pirim Pir Sultan Dedemin**

Özlemi çekiyorum

Pirim Pir Sultan dedemin

Yollarını bekliyorum

Pirim Pir Sultan dedemin

Hazirandadır törenin

Halkı gelir her yörenin

Kalbi nur olur görenin

Pirim Pir Sultan dedemin

Sivas'ın Yıldızeli'ne

Ördek konar mı gölüne

Kurbanım tatlı diline

Pirim Pir Sultan dedemin

Şah-ı Merdan secdegâhı

Göklere erişti ahı

Yıldız Dağı seyrangâhı

Pirim Pir Sultan dedemin

Mah Turna sözünü yemez

Kimseye sırrını demez

Aşkına düşenler demez

Pirim Pir Sultan dedemin

105**Pirim Pir Sultan Dedemi**

Seven canlar mahrum kalmaz

Pirim Pir Sulatan dedemi

Sanma arayanlar bulmaz

Pirim Pir Sulatan dedemi

Bu aşka düşen ayılmaz

Sanma mest olan bayılmaz

Sevmeyen insan sayılmaz

Pirim Pir Sulatan dedemi

Sevenin kalbi nur olur

Sevmeyen Hak'tan dur olur

Gören aşkından kül olur

Pirim Pir Sulatan dedemi

Bülbülün işi zar olur

Gülün çevresi har olur

Metheden diller var olur

Pirim Pir Sulatan dedemi

Gönül maksuduna erdi

Muhabbet gülünü derdi

Mah Turna Banaz'ı gördü

Pirim Pir Sulatan dedemi

106**Banaz Köyü Banaz Köyü**

Pir Sultan burda gezdi mi

Banaz köyü Banaz köyü

Elinde bade süzdü mü

Banaz köyü Banaz köyü

Dolusundan içtiniz mi

Sevdasına düştünüz mü

Candan baştan geçtiniz mi

Banaz köyü Banaz köyü

Cemalini gördünüz mü

Eşiğne yüz sürdünüz mü

Kıymetini bildiniz mi

Banaz köyü Banaz köyü

Dinlediniz mi sazını

Onun bülbül avazını

Dar ettiler dünyasını

Banaz köyü Banaz köyü

Mah Turna metheder onu

Unutulmaz bu konu

Gördünüz mü Pir Sultan'ı

Banaz köyü Banaz köyü

107**Eli Kanlı Hınzır Paşa**

Pir Sultan'ı çektin dâra

Eli kanlı Hınzır Paşa

Seni de atarlar nara

Eli kanlı Hınzır Paşa

Ne dinin ne imanın

Kalbinden gitmez gümanın

Suçu neydi Pir Sultan'ın

Eli kanlı Hınzır Paşa

Böylemiydi senin ahdin

Yıkıla başına tahtın

Hançeri sineme çaktın

Eli kanlı Hınzır Paşa

Bu kadar haksızlık olmaz

Yaptığın yanına kalmaz

Pir Sultan'ın benzi solmaz

Eli kanlı Hınzır Paşa

Mah Turna ağlar gözlerin

Sinemi dağlar sözlerin

Ne utanmazmış yüzlerin

Eli kanlı Hınzır Paşa

108**Be Hey Zalim Hınzır Paşa**

Be Hey Zalim Hınzır Paşa
 Yaptığın bir gün sorulur
 Başını vururlar taşa
 Kolun kanadın kırılır

Bu dünya sana da kalmaz
 Ecel kapını mı çalmaz
 Sanma ki edenler bulmaz
 Senin de boynun vurulur

Pir Sultan'a kurdun tuzak
 Din iman senden çok uzak
 Sana ceza vermez mi Hak
 Boynuna zincir vurulur

Mümin olan yoldan çıkmaz
 Kimsenin kalbini yıkmaz
 Be hey Allah'tan korkmaz
 Haksızda her şey bulunur

Mah Turna söyleme yeter
 Sanma ki bu dertler biter
 Her bağda bülbül mü öter
 Onlar da güle sarılır

109**Yıldız Dağı Yıldız Dağı**

Pir Sultan'ın yaylasısın

Yıldız Dağı Yıldız Dağı

Gönüllerin aynasısın

Yıldız Dağı Yıldız Dağı

Neden dumanlıdır başın

Kar mı çok yağıyor kışın

Söyle nedir bu telaşın

Yıldız Dağı Yıldız Dağı

İster idim seni görmek

Gizli sırlara ermek

Yoluna can u baş vermek

Yıldız Dağı Yıldız Dağı

Neden böyle heybetlisin

Yanımda çok kıymetlisin

Pir Sultan'a hürmetlisin

Yıldız Dağı Yıldız Dağı

Mah Turna bitmez figanın

Aşk olmaz her insanın

Gönlümüzde Pir Sultan'ın

Yıldız Dağı Yıldız Dağı

110**Kul Himmet**

Pir Sultan'ın bir eşidir
 Gerçek âşıktır Kul Himmet
 Hak'a yeten er kişidir
 Gerçek âşıktır Kul Himmet

Gönül vermiştir Ali'ye
 Hacı Bektaş-ı Veli'ye
 Bend olmuş Kızıldeli'ye
 Gerçek âşıktır Kul Himmet

Pir Sultan'dan ders almıştır
 Gönünü aşka salmıştır
 Sıdk-ı candan bağlanmıştır
 Gerçek âşıktır Kul Himmet

Elinde sazı gezerdi
 Dertli sinemi ezerdi
 Sanma canından bezerdi
 Gerçek âşıktır Kul Himmet

Mah Turna ayrılmaz gören
 Ehlibeyt'e gönül veren
 Söylemez kendini eren
 Gerçek âşıktır Kul Himmet

111**Kanlı Sivas**

Pir Sultan'a karşı geldin
 Zalim denen kanlı Sivas
 Ok vurup sinemi deldin
 Zalim denen kanlı Sivas

Otuz yedi canı yaktı
 Dönüp de geriden baktı
 Sanmayın Allah'tan korktu
 Zalim denen kanlı Sivas

Onlar ne yapmıştı size
 Gelin haber verin bize
 Yoldaş oldunuz iblise
 Zalim denen kanlı Sivas

Unutulmaz bu acılar
 Çift gitti iki bacılar
 Yargılamaz savcılar
 Zalim denen kanlı Sivas

Mah Turna ağlar gülemez
 Kimse halinden bilemez
 Müslüman halkı bölemez
 Zalim denen kanlı Sivas

112**Bizim Âşıklar**

Pir Sultan için can veren

Bizim âşıklar âşıklar

Bunca hakaretler gören

Bizim âşıklar âşıklar

Ecel şerbetin içtiler

Yalan dünyadan göçtüler

Size kefenler biçtiler

Bizim âşıklar âşıklar

Suyu ocağa koydular

Götürüp sizi yuydular

Sanma dünyaya doydular

Bizim âşıklar âşıklar

Cansız ata bindirdiler

Kabristana indirdiler

Toprağa gömüp döndüler

Bizim âşıklar âşıklar

Mah Turna nasıl ağlamaz

Dertli sinesin dağlamaz

Akar gözyaşım çağlamaz

Bizim âşıklar âşıklar

113**Dediler Abdal Musa'nın**

Töreni var Haziranda

Dediler Abdal Musa'nın

Nuru balkıyor alnında

Dediler Abdal Musa'nın

Başında nurdan tacı

Eşğini bekleyen hacı

Asılı Güruhu Naci

Dediler Abdal Musa'nın

Sevenin Hak'tır gelmesi

Eşğine yüz sürmesi

Tekke köyünde türbesi

Dediler Abdal Musa'nın

Mah Turna'ya nasip oldu

Araya araya buldu

Kaygusuz yanında kaldı

Dediler Abdal Musa'nın

114**Sana Hünkâr'dan Selam Var**

Sevdiğim Pir Abdal Musa
 Sana Hünkâr'dan selam var
 Nurdur elindeki asa
 Sana Hünkâr'dan selam var

Âşığım Ali soyuna
 Her can benzemez huyuna
 Kurbanım Uçarsu'yuna
 Sana Hünkâr'dan selam var

Hakikatten ilim alan
 Aşkın deryasına dalan
 Gönüllere mihman olan
 Sana Hünkâr'dan selam var

Hakikat sırrına eren
 Muhabbet güllerin deren
 Kaygusuz'a nasip veren
 Sana Hünkâr'dan selam var

Mah Turna bu aşka yandı
 Aşk meyinden içen kandı
 Hak'ı sevenler inandı
 Sana Hünkâr'dan selam var

115**Âşık Mah Turna**

Yorulmadı mı dillerin

Âşık Mah Turna Mah Turna

Merhameti yok ellerin

Âşık Mah Turna Mah Turna

Dostların seni unuttu

Başka âşıkları tuttu

Bu dertler seni kuruttu

Âşık Mah Turna Mah Turna

Yeter n'olursun ağlama

Dertli sinemi dağlama

Sana kim diyor çağlama

Âşık Mah Turna Mah Turna

İlçeler bağlı iline

Bak esen seher yeline

Al sazını vur eline

Âşık Mah Turna Mah Turna

Mah Turna kendi halinde

Dost kıymetlidir yanında

Bülbül gibi figanında

Âşık Mah Turna Mah Turna

116**Hayriy' Ana-I**

İyiler takdir olunur

Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Senin gibi zor bulunur

Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Seni bilmez senden olan

Aşktır gönüllere dolan

Söylemez kendini bulan

Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Fakirleri kayırırısın

Hamı hası ayırırısın

Yoksulları doyurursun

Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Gerçeğin sözü acıdır

Aşk gönülün ilacıdır

Aslın Güruhu Naci'dir

Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Mah Turna Pir'e bağlıdır

Sinesi aşka dağlıdır

Sevgin kalbimde saklıdır

Hayriy' Ana Hayriy' Ana

117**Hayriy' Ana-II**

Varlığın inkâr olunmaz
 Hayriy' Ana Hayriy' Ana
 Emsalin kolay bulunmaz
 Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Er olan gerçeği bilir
 Sanma ki dünyada gülür
 İnsan haktır hayvan ölür
 Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Hak elinden eksik etmez
 Emeklerin boşa gitmez
 İtikadına güç yetmez
 Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Seni seviyorum gerçekten
 Bal alınmaz her çiçekten
 Asla ayrılmam gerçekten
 Hayriy' Ana Hayriy' Ana

Mah Turna aktan okuyor
 Dillerinden bal akıyor
 Sanma karaya bakıyor
 Hayriy' Ana Hayriy' Ana

118**Hayriy'Ana-III**

Temennaya geldim size

Hayriy'Ana Hayriy'Ana

Himmat edesiniz bize

Hayriy'Ana Hayriy'Ana

Müminler yolun eridir

Yolu gösteren piridir

Bura imtihan yeridir

Hayriy'Ana Hayriy'Ana

Sınavı kazanan geçer

Ol ab-ı Kevser'den içer

Arifler manayı seçer

Hayriy'Ana Hayriy'Ana

Âşık denildi adımız

Bitmez ah u feryadımız

Doğruluktur maksadımız

Hayriy'Ana Hayriy'Ana

Mah Turna aşka düşkündür

Sanma her insan pişkindir

Hak evi gönül köşkündür

Hayriy'Ana Hayriy'Ana

119**Benim Hayriy'anam Gelmiş**

Çoktan beri özlediğim

Benim Hayriy'anam gelmiş

Yollarını gözlediğim

Benim Hayriy'anam gelmiş

Süleyman abi yanında

Oturmuş kendi halinde

Kimse yoktur emsalında

Benim Hayriy'anam gelmiş

Üç oğlu var iki kızı

Muhabbetin tadı tuzu

Hızır ola kılavuzu

Benim Hayriy'anam gelmiş

İstanbul'un bucağından

Karac'ahmet ocağından

Yanıyorum sığağından

Benim Hayriy'anam gelmiş

Mah Turna Hak'ın delisi

Şah-ı Merdandır velisi

Ne cini var ne perisi

Benim Hayriy'anam gelmiş

120**Süleyman Abi Hayriye Ana-I**

Çok yardım ettiniz bize

Süleyman abi Hayriye Ana

Allah iyilik versin size

Süleyman abi Hayriye Ana

Ben mutlu günler mi gördüm

Sanmayın murada erdim

Baba ana sizi gördüm

Süleyman abi Hayriye Ana

Lokmalarınız kabul olsun

Şah'ın önünde bulunsun

Mutlu günler sizin olsun

Süleyman abi Hayriye Ana

Deryalarda yüzer gemi

Siz çok seviyom hemi

Allah bağışlasın Cem'i

Süleyman abi Hayriye Ana

Torunlarınızı göresiz

Mutlu günlere eresiz

Onlara sevgi veresiz

Süleyman abi Hayriye Ana

Mah Turna ayrılmaz sizden
Acep memnun musuz bizden
Geceler farklı gündüzden
Süleyman abi Hayriye Ana

121**Süleyman Abi Hayriye Ana-II**

Ben çok seviyorum sizi

Süleyman abi Hayriye Ana

Kimse ayıramaz bizi

Süleyman abi Hayriye Ana

Dünyanın lezzetidir tuz

Kışın her taraf olur buz

Amacınız Cem'e bir kız

Süleyman abi Hayriye Ana

Lezzeti olmaz her tuzun

Düşünmeyin uzun uzun

Kahati gelmemiş kızın

Süleyman abi Hayriye Ana

Derdimi dökerim saza

Alışkın değilim naza

Allah hayırlısını yaza

Süleyman abi Hayriye Ana

Bu meyveleri aşlayın

Sözümü güzel karşılayın

Siz aramaya başlayın

Süleyman abi Hayriye Ana

Mah Turna istiyor Hak'tan
Çünkü o var eder yoktan
Zamanı geçiyor çoktan
Süleyman abi Hayriye Ana

122**Nihat**

Artık yaşın kırkı geçti
 Niçin evlenmezsın Nihat
 Siyah saçma ak düştü
 Niçin evlenmezsın Nihat

Tarlalar verir ürünü
 Herk ederlerse yerini
 Beğenip de al birini
 Niçin evlenmezsın Nihat

Yaşadın geldin bu güne
 Sular gibi ak engine
 Bizi davet et düğüne
 Niçin evlenmezsın Nihat

Sanma ki bu gençlik kalır
 Anan gitse halın n'olur
 Derdine ortak kim olur
 Niçin evlenmezsın Nihat

Böyle yaşadığın yeter
 Bir gün gelir ömür biter
 Yaşlılık ölüme iter
 Niçin evlenmezsın Nihat

Mah Turna'yım söylerim çok
Kimi saz çalar kimi org
Sanki dünyada kız mı yok
Niçin evlenmezsın Nihat

123**Atatürk Atamız Bizim**

Atatürk atamız bizim
 Haberiniz vardır dostlar
 Açıklamaya ne lüzum
 Haberiniz vardır dostlar

Odur cumhuriyeti kuran
 Haksızlığa karşı duran
 Yunan askerini kıran
 Haberiniz vardır dostlar

Bilmeyen kazar kuy'sunu
 Beğenir kendi huyunu
 Onlardır vatan hayını
 Haberiniz vardır dostlar

Varlığını terk etti Türk'e
 Ondan kalkındı bu ülke
 Saygım sonsuz Atatürk'e
 Haberiniz vardır dostlar

Mah Turna nasıl söylemez
 Cahille sohbet eylemez
 Söylediğini dinlemez
 Haberiniz vardır dostlar

124**Mahzuni Baba-I**

Varlığına yeter mi güç
 Kıymetli Mahzuni Baba
 Bundan sonra yatasın dinç
 Mürvetli Mahzuni Baba

İki bin ikide göçtün
 Ecel şerbetini içtin
 Sen Çilehane'yi seçtin
 Saadetli Mahzuni Baba

Halkı topladın başına
 Doymamış idin yaşına
 Yazsınlar mezar taşına
 Gayretli Mahzuni Baba

Dünyaya ün oldu şanın
 Toprağa düş oldu canın
 Asla ıssız kalmaz yanın
 Şöhretli Mahzuni Baba

Törenlerin yapılacak
 Varlığına tapılacak
 Arz eden seni bulacak
 Sohbetli Mahzuni Baba

Sevenlerin ağlaşıyor
Koyun gibi meleşiyor
Etrafını dolaşıyor
Hürmetli Mahzuni Baba

Bütün halkın dilindesin
Muhabbetin gülündesin
Sevenlerin kalbindesin
Firkatli Mahzuni Baba

Mah Turna senin kuzundur
Yüreğindeki sızındır
Seni tanıtan sazındır
Şefkatli Mahzuni Baba

125**Mahzuni Baba'nın**

Çıkmaz içimden sızısı

Bizim Mahzuni Baba'nın

Ağlıyor sekiz kuzusu

Gözüm Mahzuni Baba'nın

Halk toplanıyor başına

Yüz sürüyor mezar taşına

Sabır kavim kardaşına

Özüm Mahzuni Baba'nın

Kulağında çınlar sesi

Aşkî içimde hevesi

Çok yareliymiş sinesi

Közüm Mahzuni Baba'nın

Âşık maşukunun canı

Sevgi aşk dolu vicdanı

Çilehane'de mekânı

Sözüm Mahzuni Baba'nın

İsmi dünyaya duyuldu

Nasıl o cana kıyıldı

Eşi duyunca bayıldı

Bizim Mahzuni Baba'nın

Afşin Perçenek köyüdü
Orada doğdu büyüdü
Çok ozanlardan iyiydi
Dersim Mahzuni Baba'nın

Bir zaman Antep'te kaldı
Sanmayın şadıman oldu
Genç yaşında derdi buldu
İzim Mahzuni Baba'nın

Almanya'da vefat etti
Orada vadesi yetti
Mah Turna gözyaşı döktü
Feyzim Mahzuni Baba'nın

126**Veysel Baba**

Sevenler seni unutmaz
 Veysel Baba Veysel Baba
 Her kişi nasihat tutmaz
 Veysel Baba Veysel Baba

Derdini sazına döktün
 Ağladın boynunu büktün
 Nice ıstıraplar çektin
 Veysel Baba Veysel Baba

Âşıkların babası
 Gönüllerin çabası
 Sen bir ilim deryası
 Veysel Baba Veysel Baba

Görmüyordu iki gözün
 Fakat manalıydı sözün
 Sevenleri yaktı közün
 Veysel Baba Veysel Baba

Mah Turna senden yaralı
 Bu cihanda var olalı
 Gülmedi bahtı karalı
 Veysel Baba Veysel Baba

127**Kalbimizde Yaşıyorsun**

Sen ölmedin Veysel Baba

Kalbimizde yaşıyorsun

Sırtına giymişsin aba

Gam yükünü taşıyorsun

Nice engelleri aştın

İnsanlık ardından koştun

Şükür menzile ulaştın

Muhabbete koşuyorsun

Törenlerin yapıyor

Gönül aşka kapılıyor

Varlığına tapılıyor

Sazın ile coşuyorsun

Sevenler ardından koşar

Karlı buzlu dağlar aşar

Sevgin kalbimizde yaşar

Halk ile tanışıyorsun

Mah Turna seni anıyor

Gönlüm aşkına yanıyor

Varlığına inanıyor

Çün Hakk'a ulaşıyorsun

128**Kasım Baba**

Övdükleri kadar varsın
 Kasım Baba Kasım Baba
 Muhammed Ali'ye yarsın
 Kasım Baba Kasım Baba

Hamza Baba'ya doyulmaz
 Cuma'da fena sayılmaz
 Yüzünü gören ayrılmaz
 Kasım Baba Kasım Baba

Âşıklar döker gözyaşı
 Hak yoluna koymuş başı
 Sevmedim kanlı Maraş'ı
 Kasım Baba Kasım Baba

Kazanız koca Elbistan
 Konan göçer dünya bir han
 Sevilmez mi iyi insan
 Kasım Baba Kasım Baba

Mah Turna aşka yanandır
 Aşk ilahi canandır
 Boyun Yusuf u Kenan'dır
 Kasım Baba Kasım Baba

129**Sevenleri Al Sürüye**

Sana derler Mehmet Çoban

Sevenleri al sürüye

Çok güzel dümdüzmüş yaylan

Sevenleri al sürüye

Önce yüzüme bakmadın

Gönlüme ışık yakmadın

Sanma canımı sıkmadın

Sevenleri al sürüye

Hayriye Ana'mı tanıdım

Derdimi ona yanıdım

Sevildiğimi anladım

Sevenleri al sürüye

Çok geç oldu tanışmamız

Birbirimize alışmamız

Gerekıyor konuşmamız

Sevenleri al sürüye

Can nasıl bulmaz cananı

Hak bilir aşka yananı

Seversiniz inananı

Sevenleri al sürüye

Tarikatta yapılır cem
 Muhabbette içilir dem
 Marifet ehliyimişim ben
 Sevenleri al sürüye

Engeller kalksın aradan
 Sevenler bilir yaradan
 Ayırma demde sıradan
 Sevenleri al sürüye

Kolay mıdır çile çekmek
 Ağlayıp gözyaşı dökmek
 Ordan da istiyom göçmek
 Sevenleri al sürüye

Dertli sazımı çalmışım
 Tatlı sohbeta dalmışım
 Ağamdan haber almışım
 Sevenleri al sürüye

Seven sevdiğine yârdır
 Gülünde çevresi hardır
 Kendimden haberim vardır
 Sevenleri al sürüye

Mah Turna'yım üzmem sizi

Bu aşk viran etti bizi

Geceler arar gündüzü

Sevenleri al sürüye

130**Timur Efendimiz**

Yolu kendine uydurma
 Sayın Timur Efendimiz
 Seni seveni caydırma
 Sayın Timur Efendimiz

Ateştir aşkın küresi
 Okursun Elham suresi
 Bu mudur yolun töresi
 Sayın Timur Efendimiz

Söyle ne yapmışım sana
 Neden kızyorsun bana
 Bu yakışır mı insana
 Sayın Timur Efendimiz

Aldığından haberim yok
 Ne bana kızyorsun çok
 Haksızlar Hak'tan yesin ok
 Sayın Timur Efendimiz

Mah Turna ayrılmaz sazdan
 Sevgi aşk güzeldir nazdan
 Ne istiyorsun kör kızıdan
 Sayın Timur Efendimiz

131**Asla Ermemiştir Zöhre**

Diyen bilmez bilen demez

Asla ermemiştir Zöhre

Erenler sırrını vermez

Asla ermemiştir Zöhre

Aşka düşmeyen coşamaz

Kimse ardından koşamaz

Eren sır verse yaşamaz

Asla ermemiştir Zöhre

Anlarınız yahşi yavuzu

Yıkılmaz Hakk'ın havuzu

Peri imiş kılavuzu

Asla ermemiştir Zöhre

Ölüyü diriltir eren

Hak ile Hak olur gören

Serseri imiş gönül veren

Asla ermemiştir Zöhre

Mah Turna inanmaz ona

Bir gün aşkı erer sona

Öldürseler demem ana

Asla ermemiştir Zöhre

132**Ali Kızıltuğ**

Dikkat eyle sözlerine

Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Sonra vurma dizlerine

Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Neden böyle üzdün bizi

Tanrı affeder mi sizi

Geceye katma gündüzü

Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Aşktır âşıkların varı

Muhammed Ali'dir yarı

Kıramazsın Zülfikar'ı

Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Tatlı sohbeta doyamam

Cahil sözüne uyamam

Ben gül atmaya kıyamam

Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Kimden aldın bu öğüdü

Olmuşsun salkım söğüdü

Seni Alevi Yezit'i

Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Hatayı kendinde ara
 Bulamazsın derde çara
 Gücün yetmez Zülfikar'a
 Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Her derdin yoktur çarası
 İster çok olsun parası
 Âşıkların yüzkarası
 Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Sen kimsin onu göresin
 Karşında cevap veresin
 Sanma o sırra eresin
 Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Sevenleri üzme boşa
 Kem sözler gider mi hoş
 Seni gidi Hızır Paşa
 Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

Mah Turna'dır aşka düşen
 Aşkın küresinde pişen
 Ağlamazmış kendi düşen
 Ali Kızıltuğ Kızıltuğ

133**Sayın Reis Kaymakam Bey-I**

Küçükten görmüyor gözüm

Sayın Reis Kaymakam Bey

Hünkâr'a bağlıdır özüm

Sayın Reis Kaymakam Bey

Gözlerim yok ki iş görüm

Muhabbet güllerin derim

Camiye mendil mi serim

Sayın Reis Kaymakam Bey

Gizli sırları açmıyım

Hırsızlık edip kaçmıyım

Dilenip avuç açmıyım

Sayın Reis Kaymakam Bey

Bitmiyor gönlümün gamı

Severim sohbeti demi

Arz eden dinliyor beni

Sayın Reis Kaymakam Bey

Mah Turna nereye gitsin

Kimler bana yardım etsin

Suçum varsa dâra çeksin

Sayın Reis Kaymakam Bey

134**Sayın Reis Kaymakam Bey-II**

Gece gündüz işim figan

Sayın Reis Kaymakam Bey

Çünkü bana dardır cihan

Sayın Reis Kaymakam Bey

Sanma dünyada gülmüşüm

Ben murada mı ermişim

Zaten ölmeden ölmüşüm

Sayın Reis Kaymakam Bey

Müsaade ver ki çoşam

Karlı buzlu dağlar aşam

Ya ben ne işle uğraşam

Sayın Reis Kaymakam Bey

Ne tarlam var ne de param

Nasıl sağalsın bu yaram

Gözüm yok kocaya varam

Sayın Reis Kaymakam Bey

Mah Turna yardıma muhtaç

Nasıl uyusun karnı aç

Hep ak oldu simsiyah saç

Sayın Reis Kaymakam Bey

135**Sayın Reis Kaymakam Bey-III**

Benim ile uğraşmayın
 Sayın Reis Kaymakam Bey
 Mazlumlara karışmayın
 Sayın Reis Kaymakam Bey

Saz çalmak mı benim suçum
 Kuş değilim göğe uçum
 Camiye mendil mi açım
 Sayın Reis Kaymakam Bey

Ne oğlum var ne de kızım
 Sinem de gizlidir sızım
 Yalnız var bir kırık sazım
 Sayın Reis Kaymakam Bey

Âşıkların derdi bitmez
 Viranede bülbül ötmez
 Seven seveni terk etmez
 Sayın Reis Kaymakam Bey

Mah Turna'nın derdi çoktur
 Bu sitekler bana oktur
 Sevmek ve sevilme hakır
 Sayın Reis Kaymakam Bey

136**Sayın Reis Kaymakam Bey-IV**

Benim ile uğraşmayın
 Sayın Reis Kaymakam Bey
 Mazlumlara karışmayın
 Sayın Reis Kaymakam Bey

Himmeti yücedir
 O'dur sahibi bu yerin
 Bendesiyim ulu erin
 Sayın Reis Kaymakam Bey

Bir alıp beşe satmıyom
 Ben onu buna çatmıyom
 Yakalarını tutmuyom
 Sayın Reis Kaymakam Bey

Sanmayın âşıklar susar
 Suçsuza hâkim ne yazar
 Açlık sofuluğu bozar
 Sayın Reis Kaymakam Bey

Suçum ne ise söyleyin
 Götürüp zindan eyleyin
 Mah Turna'yı çok üzmeysin
 Sayın Reis Kaymakam Bey

137**Sayın Mustafa Özcivan-I**

Dileğimiz kabul oldu

Sayın Mustafa Özcivan

Gönül maksudunu buldu

Sayın Mustafa Özcivan

Bizim gönlümüz seninle

Hem sohbet ile dem ile

Onların gönlü gam ile

Sayın Mustafa Özcivan

Ağu katılmış ballara

Düşmüşsün acı hallara

Tembih et zabitalara

Sayın Mustafa Özcivan

Tarlam yok gele ürünüm

Ben ipeklere bürünüm

Bende senin fakiririm

Sayın Mustafa Özcivan

Mah Turna'nın aşkı yüce

Gündüzler hep ona gece

Sen mutlu yaşa iyice

Sayın Mustafa Özcivan

138**Sayın Mustafa Özcivan-II**

Emir bekliyorum senden
 Sayın Mustafa Özcivan
 Korkum yok erkânsız kemden
 Sayın Mustafa Özcivan

Çalışkan olur öğrenci
 Yüküm lal ü gevher inci
 Ne mumcuyum ne dilenci
 Sayın Mustafa Özcivan

Suçum seni sevmek miydi
 Yollarından ölmek miydi
 İnanıp güvenmek miydi
 Sayın Mustafa Özcivan

Beni çektin karakola
 Gözlerim yaş dola dola
 Sarılayım hangi dala
 Sayın Mustafa Özcivan

Konuşup da verin karar
 Dertli olan derman arar
 Mah Turna'dan gelmez zarar
 Sayın Mustafa Özcivan

139**Vedat Kılıç**

Ayrılmayasın bu yoldan

Vedat Kılıç Vedat Kılıç

Her kişi bilir mi halden

Vedat Kılıç Vedat Kılıç

Kendini bilenle görüş

Kolay olur alış veriş

Çalış var menzile eriş

Vedat Kılıç Vedat Kılıç

Çıplak giydir doyur acı

Derviş olan giyer tacı

Kazananlar olur hacı

Vedat Kılıç Vedat Kılıç

Mah Turna'nın özü dârda

Yanıyor sinesi narda

Dünya malı kalır burada

Vedat Kılıç Vedat Kılıç

140**Sayın Paşa Hazretleri**

Sen benim neyimi gördün

Sayın Paşa Hazretleri

Benim bana yeter derdim

Sayın Paşa Hazretleri

Esnaflara et mi sattım

Yiyip üstüne mi yattım

Yakalarından mı tuttum

Sayın Paşa Hazretleri

Fakirlere iş vermezsin

Karnın tok acı görmezsin

Neden göğsünü germezsin

Sayın Paşa Hazretleri

Gönül verdim erenlere

Ehlibeyt'i sevenlere

Fal mı baktım gelenlere

Sayın Paşa Hazretleri

Oturduğum yerde kaldım

Sanmayın ki murat aldım

Bankadan para mı çaldım

Sayın Paşa Hazretleri

Biz halkımızla varık
Haldan bilenlere yârık
Neden dosyam çok kabarık
Sayın Paşa Hazretleri

Her can fark edemez eri
Bu yola koymuşum seri
Bir kemik kaldım bir deri
Sayın Paşa Hazretleri

Mah Turna'nın sazı yasta
Kimse bilmez gönlü hasta
Hasret kaldım eşe dostu
Sayın Paşa Hazretleri

141**Sayın Kùltür Bakanlığı**

Sayın kùltür bakanlığı

Ozanlara sahip ıkın

Perişandır çoğunluğu

Ozanlara sahip ıkın

Evleri yok barkları yok

Sanmayın karınları tok

Elinizden iş gelir çok

Ozanlara sahip ıkın

Onları bir gözle görün

TRT'de bir yer verin

N'olur göğsünüzü gerin

Ozanlara sahip ıkın

Ozanlar halkın varlığı

Neden çekiyor darlığı

Onlar da görsün bolluğu

Ozanlara sahip ıkın

Mah Turna'nın görmez gözü

Söylemez manasız sözü

Artık dayanmıyor özü

Ozanlara sahip ıkın

142**Müdür Bey**

Kazanmışım vardır umut
N'oldu işimiz Müdür Bey
Daha düzelmedi mi yurt
N'oldu işimiz Müdür Bey

Beni yorma Ankara'ya
Derman eyle bu yaraya
Çoktan geçmişim sıraya
N'oldu işimiz Müdür Bey

Bakmaz bana kardaş bacı
Çıkamaz yüreğimden acı
Sendedir bunun ilacı
N'oldu işimiz Müdür Bey

Mah Turna'yım sözüm sana
Muhabbet aşk verir cana
İtiraz eyleme bana
N'oldu işimiz Müdür Bey

143**TRT'nin Müdür Bey'i**

Kazanmışım aramıyor

TRT'nin Müdür Bey'i

Beni halka tanıtıyor

TRT'nin Müdür Bey'i

Gönülden bağlıyım Hakk'a

Daim aşk beni mi yaka

Gerek işimize baka

TRT'nin Müdür Bey'i

Torpillileri alırsın

Beni başından savarsın

Sanma dünyada kalırsın

TRT'nin Müdür Bey'i

Sanma ki âşıklar uyur

Emrin ne ise buyur

Sesimi dünyaya duyur

TRT'nin Müdür Bey'i

Mah Turna'yım sazım elimde

Yüzerim aşkın gölünde

Merhamet yok mu kalbinde

TRT'nin Müdür Bey'i

144**Şah Turna ile Karşılığıması****Şah Turna:**

Tanıştığıma memnun oldum

Sen nereden geldin bacı

Sohbetine doyamadım

Sen nereden geldin bacı

Mah Turna:

Ben Diyarbakır'dan geldim

Ankara'da çok eğlendim

Şah Turna'yı görem dedim

Bismil'den gelmişim bacı

Şah Turna:

Bismil'in içinden misin

Yoksa köylüğünden misin

Benim gibi dertli misin

Sen nereden geldin bacı

Mah Turna:

Bismil'in köylüğündenim

Ben Şah'ı sevenlerdenim

Senin gibi de dertliyim

Bismil'den gelmişim bacı

Şah Turna:

Gayet tatlıdır sözlerin
 Ne zaman soldu gözlerin
 Artık kalbine ver serin
 Sen nereden geldin bacı

Mah Turna:

Bir yaşında iken soldu
 Mevla'm kalbime aşk saldı
 Görenler derdime yandı
 Bismil'den gelmişim bacı

Şah Turna:

Ne zaman bu aşka düştün
 Rüyanda bade mi içtin
 Kendi de kendinden geçtin
 Sen nereden geldin bacı

Mah Turna:

Ben rüyamda bade içtim
 O zaman bu aşka düştüm
 Daha önce söylemişim
 Bismil'den gelmişim bacı

Şah Turna:

Çiledir ekmeğim aşım
 Ağlarım durmaz gözyaşım
 Benim kader arkadaşım
 Sen nereden geldin bacı

Mah Turna:

Dost bağında gül bitmiy mi
 Dalında bülbül ötmey mi
 Bu kadar sordiy yetmiy mi
 Bismil'den gelmişim bacı

Şah Turna:

Nerden geldin diye sordum
 Dertli dertli saza vurdum
 Şah Turna'yım efkârlandım
 Sen nereden geldin bacı

Mah Turna:

Derdimi döktüm sazıma
 Ağlarım kara yazıma
 Çok efkârlıdır Mah Turna
 Bismil'den geldim bacı

145**Leyla İçin**

Mecnun gemiyor ölleri

Leyla için Leyla için

Dolaşır gurbet elleri

Leyla için Leyla için

Almış eline sazını

Bilmez kışını yazını

Hakk'a eder niyazını

Leyla için Leyla için

Kimse bilmiyor halinden

Yaşlar akar gözlerinden

İçmiş aşkın badesinden

Leyla için Leyla için

Mah Turna'yım halim harap

Ben dostlara oldum turap

Muradımı vere ya Rab

Mevla için Mevla için

146**Âşık Garip Senem Gibi**

Hiç kimse murat almadı

Âşık Garip Senem gibi

Dünyada gülen olmadı

Âşık Garip Senem gibi

Kerem Aslı'yı mı aldı

Ferhat Şirin dağda kaldı

Mecnun Leyla'yı mı buldu

Âşık Garip Senem gibi

Kamber Arzu'yu mu gördü

Onun da çok idi derdi

Sanmayın murat'a erdi

Âşık Garip Senem gibi

Kısmet olmadı ki ola

Nasıl dayansın bu hala

İster idik ki şad ola

Âşık Garip Senem gibi

Mah Turna düşünme derin

Kıymeti bilinir erin

Seveni sevene verin

Âşık Garip Senem gibi

147**Ne Zor imiş Bu Ayrılık**

Sen Mecnunsun ben de Leyla

Ne zor imiş bu ayrılık

Muradımız vere Mevla

Ne zor imiş bu ayrılık

Hiç vicdan yok mudur sende

Akıl da kalmadı bende

Merhamet yok mu kalbinde

Ne zor imiş bu ayrılık

Âşıkların gülmez yüzü

Kimse bilmez derdimizi

Mevla kavuştura bizi

Ne zor imiş bu ayrılık

Mah Turna'yım bağrım yanar

Herkes beni dertsiz sanar

Gönül sevdiğini arar

Ne zor imiş bu ayrılık

148**Aşkın Ateşine Düşen**

Aşkın ateşine düşen
 Yanıp kavrulur kavrulur
 Pir elinden bade içen
 Sanma yorulur yorulur

Sazını eline alan
 Aşkın deryasına dalan
 Mecnun olup Leyla bulan
 Nasıl ayrılır ayrılır

Kerem yandı Aslıhan'a
 Dedi ben âşığım sana
 Kavuşamadı can cana
 Her an anılır anılır

Ferhat'tır dağları yıkan
 Şirin için canı çıkan
 Böylece kendini yakan
 Pek az bulunur bulunur

Mah Turna'dır aşka yanan
 Âşk badesin içip kanan
 Daim sevdiğini anan
 Bir gün sarılır sarılır

149**Sana Âşık Olduğumu**

Bilmeyen yoktur dünyada

Sana âşık olduğumu

Düşmüşüm ah u feryada

Hasretine yandığımı

Seher vakti bülbül öter

Aşk elinden yanıp tüter

Figanım ta arşa yeter

Muhabbete daldığımı

Dünyada murat alamadım

Eller gibi şad olamadım

Muhabbetten ayrılmadım

Dertli sazı çaldığımı

Mah Turna sensiz olamaz

Her gönüle aşk dolamaz

Can canandan ayrılamaz

Kimse bilmez n'oldüğümü

150**İnsafın Yok mu Sevdiğim**

Aşka düştüm bağrım yanık

İnsafın yok mu sevdiğim

Kalbimi biliyor Halik

İnsafın yok mu sevdiğim

Ben Aslı'yım sen de Kerem

Derdinden olmuşum verem

Muradım Hak'tan isterem

İnsafın yok mu sevdiğim

Daha güvenemem sana

Geziyorum yana yana

Acımıyor musun bana

İnsafın yok mu sevdiğim

Mah Turna'yım çoktur derdim

Bu gönlümü sana verdim

Ben canı gönülden sevdim

İnsafın yok mu sevdiğim

151**Yâr Elinden Yareliyim**

Kimse bilmiyor halimden

Yâr elinden yareliyim

Daha öte yok ölümden

Yâr elinden yareliyim

Gönülden sevmişim onu

Her şeyden zordur bu konu

Sanmıyorum gele sonu

Yâr elinden yareliyim

Her tabip aşka yâr olmaz

Gönlü efkâr ile dolmaz

Ayrılanlar iman bulmaz

Yâr elinden yareliyim

Mah Turna ezelden dertli

Gezer firkatli firkatli

Seven sevene kıymetli

Yâr elinden yareliyim

152**Benim Sevdığım Başkadır**

Dünya dolu güzel olsa
 Benim sevdiğim başkadır
 Haçeri sineme vursa
 Benim sevdiğim başkadır

Kumruya benziyor sesi
 İçime düştü hevesi
 Daim Hak diyor nefesi
 Benim sevdiğim başkadır

Sevdiğim eli sazlı
 Ötüşü bülbül avazlı
 Görmeyeli içim yaslı
 Benim sevdiğim başkadır

Âşık maşukundan geçmez
 Ekmediği yerden biçmez
 Zengini fakiri seçmez
 Benim sevdiğim başkadır

Mah Turna sevmiş ezeli
 Kendi kendini süzeli
 Kim sevmez böyle güzeli
 Benim sevdiğim başkadır

153**Ne Hayaldesin Sevdüğim**

Âşık olmuşum nuruna
Ne hayaldesin sevdiğim
Taş mı basmışsın bağrına
Ne hayaldesin sevdiğim

Kurudu aşkımın bağı
Eridi sinemin yağı
Geçti güzelliğin çağı
Ne hayaldesin sevdiğim

Acımazsın halıma
Bırak gideyim yoluma
Niye girdin vebalıma
Ne hayaldesin sevdiğim

Mah Turna aşkına yanar
Durmayıp hep seni anar
Aşk meyinden içen kanar
Ne hayaldesin sevdiğim

154**Unutmam Seni Sevdiğim**

Gönlümü ateşe yaktın

Unutmam seni sevdiğim

Beni bu hala bıraktın

Unutmam seni sevdiğim

Ben seni kalbimden atmam

Vallah ve billâh unutmam

Başkasına meyil katmam

Unutmam seni sevdiğim

Bilemem bu nasıl olay

Sanma ki unutmak kolay

Sen Mecnunsun ben de Leylay

Unutmam seni sevdiğim

Mah Turna'yım yandım aşka

Sensin sevdiğim yok başka

Biz gönül vermişiz Hakk'a

Unutmam seni sevdiğim

155**Âşık Oldum Bir Güzele**

Ben de geldim köyünüze

Âşık oldum bir güzele

Mihman oldum evinize

Âşık oldum bir güzele

El âleme duyurdular

İkimizi ayırdılar

Bize de acımadılar

Âşık oldum bir güzele

Sevdiğimden ayrılamam

Başkasına bağlanamam

Bu hasrete dayanamam

Âşık oldum bir güzele

Ateşim yakıyor beni

İnsafa getirsin seni

Yaktın nara nazık teni

Âşık oldum bir güzele

Mah Turna'dır adım benim

İnsafın yok mudur senin

Kan ile doldu gözlerim

Âşık oldum bir güzele

156**Hani Mektubun Selamın**

Sana derim ey sevdiğim

Hani mektubun selamın

İnanıp da güvendiğim

Hani mektubun selamın

Ben böyle bilmezdim seni

Sanırım unuttun beni

Derdim artıyor gün günü

Hani mektubun selamın

İnsan sevdiğini anar

Her daim aşkına yanar

Bir gün ayrılrsa yıl sanar

Hani mektubun selamın

Aşk ateşi beni yaktı

Boynuma kemendi taktı

Haçeri sineme çaktı

Hani mektubun selamın

Mah Turna'yım aşkım canda

Ta damarımda ki kanda

Sen Hakk'ı ara vicdanda

Hani mektubun selamın

157**Artık İnanmam Sözüne**

Hani martta gelecektin
Artık inanmam sözüne
Sen benimle gezecektin
Artık inanmam sözüne

Çok kıymetliydin yanımda
Muhabbet aşkın kanında
Hakk'ı ara vicdanında
Artık inanmam sözüne

Böyle mi demiştin bana
Muhabbet aşk verir cana
Çok gönüllenmişim sana
Artık inanmam sözüne

Mah Turna sözünün eri
Hak yoluna koymuş seri
Söz de verip dönmez geri
Artık inanmam sözüne

158**Âşık Olan-I**

Sanmayın şadıman olur

Âşık olan âşık olan

Elbet maşukunu bulur

Âşık olan âşık olan

Âşığın sinesi yara

Ta ezelden bahtı kara

Kavuşmak ister didara

Âşık olan âşık olan

Âşığın yüzü yerededir

Aşkın ateşi serdedir

Hak çağırıldığı yerededir

Âşık olan âşık olan

Âşığın özü dârdadır

Daim sinesi nardadır

Meyili güzel yârdadır

Âşık olan âşık olan

Mah Turna pire çağırır

Sanma dilleri ağrır

On İki İmam'a çağırır

Âşık olan âşık olan

159**Âşık Olan-II**

Aşka düşen deli olur

Âşık olan âşık olan

Şah-ı Merdan'a kul olur

Âşık olan âşık olan

Âşığın gözü yaş olur

Sanma yüreği taş olur

Erenlere yoldaş olur

Âşık olan âşık olan

Âşık mücevherler saçar

Muhabbet kapısını açar

Sanamayın ki kalır naçar

Âşık olan âşık olan

Âşık olan aşka dalır

Pir elinden bade alır

İkrarına bağlı kalır

Âşık olan âşık olan

Mah Turna durur sözünde

Yanıyor aşkın közünde

Pir'in sevdası özünde

Âşık olan âşık olan

160**Sen Benimle Ben Seninle**

Yalnız olmuyor muhabbet
Sen benimle ben seninle
Sensiz bensiz olmaz sohbet
Sen benimle ben seninle

Muhabbet dediğin baldır
Var da git kabını doldur
Talip mürşidine kuldur
Sen benimle ben seninle

Giriftar olmayan bilmez
Bilenler sırrını vermez
Burada ölen orda ölmez
Sen benimle ben seninle

Mah Turna'nın gözü yaştır
Sanmayın yüreği taştır
Sevgin cümlemize baştır
Sen benimle ben seninle

161**Âşıkların Âşıkların-I**

Ellerindedir sazları

Âşıkların âşıkların

Sevdiklerine nazları

Âşıkların âşıkların

Hakk'a yakındır özleri

Hep manalıdır sözleri

Neden gülmüyor yüzleri

Âşıkların âşıkların

Yaşamak herkesin hakkı

Dünya kime kalmış baki

Dilleri zikreder Hakk'ı

Âşıkların âşıkların

Asla bilmezler haksızlık

İnsanı üzer mutsuzluk

Muratları muratsızlık

Âşıkların âşıkların

Mah Turna sever erleri

Netsin beyhude körleri

Şah-ı Merdan'dır pırleri

Âşıkların âşıkların

162**Âşıkların Âşıkların-II**

Kimi Kerem gibi yanar

Âşıkların âşıkların

Kimi Leyla'sını arar

Âşıkların âşıkların

Kimi Mecnun olmuş gezer

Kimisi canından bezer

Kimi kaderine küser

Âşıkların âşıkların

Kimisi arar Şirin'i

İstemez başka birini

Kimisi vermiş serini

Âşıkların âşıkların

Kimi yanar Arzu'suna

Düşmüş onun sevdasına

Kimi küsmüş dünyasına

Âşıkların âşıkların

Mah Turna'yım yanar içim

Nasıl bu sevdadan geçim

Verin dolusundan içim

Âşıkların âşıkların

163**Âşıklar Sevgi Bağdır**

Biz bilmesek kim bilecek

Âşıklar sevgi bağdır

Elbet ölmeden ölecek

Âşıklar sevgi bağdır

Onlar yoktan var ederler

En doğru yola giderler

Ehlibeyt'i methederler

Âşıklar sevgi bağdır

Mecnun Leyla için gezer

Sanma ki canından bezer

Arifler insanı süzer

Âşıklar sevgi bağdır

Mah Turna kendini üzmez

Gönül sevdiğine küsmez

Sanma insanları süzmez

Âşıklar sevgi bağdır

164**Âşıklar**

Hak yoluna gönül vermiş

Neden gülmüyor âşıklar

Muhabbet gülünü dermiş

Neden gülmüyor âşıklar

Tanrı yakındır onlara

Duyuruyorum canlara

Zarar vermez insanlara

Neden gülmüyor âşıklar

Arifler dinler kelamı

Dostundan kesmez selamı

Mecnun'un arzı Leyla mı

Neden gülmüyor âşıklar

Âşıkların sözü pektir

Alıp sattığı ipektir

Arif sözü yeke yektir

Neden gülmüyor âşıklar

Mah Turna kendi halinde

Muhabbet aşkın balında

Meyilleri Hak yolunda

Neden gülmüyor âşıklar

165**Her Daim Seven Sevende**

Her daim seven sevende
 Bundan şüpheniz olmasın
 Mihmandır gönül evinde
 Nasıl aşkına yanmasın

Âşıklar yemez sözünü
 Hakk'a bağlamış özünü
 Söndürmez aşkın közünü
 Nasıl sazını çalmasın

Saz âşıkların mirası
 Onlara yakın Mevla'sı
 Sinemde aşkın yarası
 Nasıl sararıp solmasın

Sararıp solsa ne çara
 Sinemde gizlidir yara
 Pir Sultan çekildi dâra
 Korkanlar âşık olmasın

Mah Turna dönmez sözünden
 Yanıyor aşkın közünden
 Pir'e bağlıdır özünden
 Nasıl arayan bulmasın

166**Gökyüzünde Uçan Turna**

Yaktınız bağrımı nara
 Düşürdünüz beni zara
 Bulmadım derdime çara
 Gökyüzünde uçan turna

Ezelden bu bahtım kara
 Kimsem yok halımı sora
 Başlamayın ah u zara
 Gökyüzünde uçan Turna

Çekmişim özümü dâra
 Sakın konmayasın hara
 Sevene yetişin cara
 Gökyüzünde uçan turna

Mah Turna anar Mevla'yı
 Mecnun arıyor Leyla'yı
 Gezdiniz mi Kerbelâ'yı
 Gökyüzünde uçan turna

167**Benim Sevdiğim**

Kalbimin içinde saklı
 Benim sevdiğim sevdiğim
 Muhammed Ali'den aslı
 Benim sevdiğim sevdiğim

Elinde bade süzüyor
 Aşkî bağırmı eziyor
 Ay ile güne benziyor
 Benim sevdiğim sevdiğim

Hünkâr diyorlar adına
 Seven düşer feryadına
 Doyulmaz aşkın tadına
 Benim sevdiğim sevdiğim

Mah Turna gezer cihanı
 Bitmez ah ile figanı
 Sensin gönlümün sultanı
 Benim sevdiğim sevdiğim

168**Aşkın Elinden**

Dertli dertli söylüyorum

Gizli gizli yanıyorum

Ben Hakk'a yalvarıyorum

Aşkın elinden elinden

Bülbüller konmuş güllere

Destan olmuşum dillere

Düşmüşüm gurbet ellere

Aşkın elinden elinden

Ben de söylerim Hak için

Bülbüller öter gül için

Kerem yandı Aslı için

Aşkın elinden elinden

Mah Turna firkate düşmüş

Bu yola serinden geçmiş

Rüyasında bade içmiş

Aşkın elinden elinden

169**Ne Deyim de Ne Söyleyim**

Âşıkların derdi bitmez
 Ne deyim de ne söyleyim
 Viranede bülbül ötmez
 Ne deyim de ne söyleyim

Sinemde yaralar çoktur
 Ayrılığa çare yoktur
 Gören de gösteren Hak'tır
 Ne deyim de ne söyleyim

Akıl eremez işine
 Hem hayaline düşünce
 Haksızın Hak'la işi ne
 Ne deyim de ne söyleyim

Dolaştım yüce dağları
 Hem bahçeleri bağları
 Ömrümün gençlik çağları
 Ne deyim de ne söyleyim

Mah Turna üzülme boşa
 Ne bey kalır ne de paşa
 Sevenin kalbinde yaşa
 Ne deyim de ne söyleyim

170**Irmak Gibi Coştuk Bugün**

Âşık oldum Şah'a düştüm

Irmak gibi coştuk bugün

Pir elinden dolu içtim

Muhabbete koştuk bugün

Bu aşka düşmeyen bilmez

Düşenlerin yüzü gülmez

Cahil pire ikrar vermez

Güller gibi açtık bugün

Ben âşık olmuşum cana

Aşk boyadı beni kana

Kül olmuşum yana yana

Mücevherler saçtık bugün

Mah Turna'yım halim budur

Gittiğim Şah'ın yoludur

Yüreğim de aşk doludur

Pir yurduna düştük bugün

171**Yavaşça**

Sizi alan bizi koymaz

Bulur yavaşça yavaşça

Azrail'in gözü doymaz

Alır yavaşça yavaşça

Bülbüller âşıktır güle

İtibar olmaz her dile

Yetmez mi çektğim çile

Zulüm yavaşça yavaşça

Güvenilmez bu dünyaya

Yakınlık göster Mevla'ya

Mecnun âşıktır Leyla'ya

Gülüm yavaşça yavaşça

Mah Turna'yım sözüme bak

Böyle emir eylemiş Hak

Eğer yakın eğer uzak

Ölüm yavaşça yavaşça

172**Bir Gün Beni de Alırsın**

Dünya ben sana güvenmem

Bir gün beni de alırsın

Kalırım diye sevinmem

Bir gün beni de alırsın

Sana güvenen aldanır

Dünya baki kime kalır

Âşık cefaya katlanır

Bir gün beni de alırsın

Çok kahramanları aldın

Toprağın altına koydun

Sultan Süleyman'a kıydın

Bir gün beni de alırsın

Mah Turna kendini üzer

Arifler manayı çözer

Azrail her zaman gezer

Bir gün beni de alırsın

173**Eller Güler Ben Ağlarım-I**

Feleğin bana kastı ne
 Eller güler ben ağlarım
 Dert veriyor dert üstüne
 Eller güler ben ağlarım

Her tabip olmaz aşka yâr
 Nasıl diyem yaramı sar
 Yalnız kırık bir sazım var
 Eller güler ben ağlarım

Kederim benimle yolcu
 Söylesem inanmaz hancı
 Halımdan bilmez yabancı
 Eller güler ben ağlarım

Bu dünyanın sonu yoktur
 Boşuna aldanan çöktür
 Çaresize derman yoktur
 Eller güler ben ağlarım

Mah Turna'yı bilemezler
 Gözyaşını silemezler
 Kıymetini bilemezler
 Eller güler ben ağlarım

174**Eller Güler Ben Ağlarım-II**

Bu dünyanın yok vefası

Eller güler ben ağlarım

Sefasından çok cefası

Eller güler ben ağlarım

Gülenlerden çok ağlayan

Hem de karalar bağlayan

Dertli sinesin dağlayan

Eller güler ben ağlarım

Ağlamak düştü kârıma

Bakın bu ah u zarıma

Nasıl gitmesin zoruma

Eller güler ben ağlarım

Gülenler sürer sefayı

Görür ahd ile vefayı

Dertliler çeker cefayı

Eller güler ben ağlarım

Mah Turna'nın haktır sözü

Sevdiğine bağlı özü

Dünyada gülmedi yüzü

Eller güler ben ağlarım

175**Çaresizim**

Ben kendime sahip oldum
 Âşık oldum dostu buldum
 Derdimden sararıp soldum
 Çaresizim yareliyim

Bir yaşında aldın gözüm
 Dertliyim çoğaldı sözüm
 Geldim sana sürem yüzüm
 Çaresizim yareliyim

Dünya karanlıktır bana
 Bilmem gideyim ne yana
 Gücüm yetmez felek sana
 Çaresizim yareliyim

Türkmenhacı köyündenim
 Diyarbakır ilindenim
 Efkâr benim keder benim
 Çaresizim yareliyim

Derdim çoktur nasıl coşum
 Çileden kurtulmaz başım
 Mah Turna'yım yok sırdaşım
 Çaresizim yareliyim

176**Görmüyor Gözlerim**

Sefil bülbüller ötmedi
Küsmüş bağına gitmedi
Doktorlar derman etmedi
Görmüyor gözlerim benim

Pir elinden dolu aldım
İçtim de ummana daldım
Sefil oldum naçar kaldım
Görmüyor gözlerim benim

Şahım Ali adın güldür
Arzu halim dostu bildir
Durmuyor yaşlarım seldir
Görmüyor gözlerim benim

Mah Turna ayrılmaz yoldan
Muhabbet tatlıdır baldan
Gel beni kurtar bu haldan
Görmüyor gözlerim benim

177**Aldın Benim Gözlerimi**

Ne etmiştim Mevla sana

Aldın benim gözlerimi

Yüreğin yanmadı bana

Aldın benim gözlerimi

Dünya zindan oldu bana

Ben ağlıyorum halıma

Giderim doğru yoluma

Aldın benim gözlerimi

Çaresiz dert verdin bana

Düşürdün beni figana

Kime gideyim dermana

Aldın benim gözlerimi

Mah Turna'yım bahtım kara

Bulmadım derdime çara

İlacı yok doktor sara

Aldın benim gözlerimi

178**Bir Tutacak Dalım Yoktur**

Derdime yansın erenler

Bir tutacak dalım yoktur

Acı halimi görenler

Karanlıkta yolum yoktur

Yaslıyım allar giyemem

Çoğaldı derdim diyemem

Kapandı dosta gidemem

Dervişem ben malım yoktur

Bülbülüm aldın gülümü

Kısa eyledin dilimi

Küçükten büktün belimi

Felek senden zalim yoktur

Erenlerden içtim dolu

Mah Turna'dır Şah'ın kulu

Hünkâr'dan öğrendim yolu

Benim başka yolum yoktur

179**Kimlere Söyleyeyim Ben**

Çok derindir benim yaram

Kimlere söyleyeyim ben

Param yok doktora varam

Kimlere söyleyeyim ben

Fakirlik büktü belimi

Soldurdu gonca gülümü

Kim görmüş böyle zulümü

Kimlere söyleyeyim ben

Felek bana verdi çile

Koymuyor ki yüzüm güle

Canımdan usandım bile

Kimlere söyleyeyim ben

Mah Turna'yım bağrım yanar

Herkes beni dertsiz sanar

Ne doktor halimden anlar

Kimlere söyleyeyim ben

180**Ne Zor imiş Bu Fakirlik**

Hasta da düştüm evimde
Ne zor imiş bu fakirlik
Param da yoktur cebimde
Ne zor imiş bu fakirlik

Doktorlar parasız bakmaz
Namertlerden hayır çıkmaz
Karnım aç kimse doyurmaz
Ne zor imiş bu fakirlik

Kimseler fakir olmasın
Âlemden geri kalmasın
Muhannete alt olmasın
Ne zor imiş bu fakirlik

Mah Turna doğruyu söyler
Halını dosta arz eyler
Vefasız dostları neyler
Ne zor imiş bu fakirlik

181**Çekerim Allah Büyüktür**

Fakirlikten neler çektim
Çekerim Allah büyüktür
Söyledim gözyaşı döktüm
Dökerim Allah büyüktür

Herkes sevdiğini över
Kamiller bağrını döver
Âşık olan çile çeker
Çekerim Allah büyüktür

Namertler acımaz bana
Ben yalvarırım Mevla'ma
Ne deyim kara bahtıma
Söylerim Allah büyüktür

Mah Turna sözünü yemez
Kimseye sırrını demez
Sanma yaşayanlar ölmez
Dinlerim Allah büyüktür

182**Halinden Etme Şikâyet**

Halinden etme şikâyet
 Eğer Hakk'a âşık isen
 Bilmez mi Şah-ı Velayet
 Eğer Hakk'a âşık isen

Kulak ver gerçek sözüne
 Muhabbet düşür özüne
 Yak kendin aşkın közüne
 Eğer Hakk'a âşık isen

Gönül aşkın dükkânıdır
 Yaratanın mekânıdır
 Erenler Mürvet kânıdır
 Eğer Hakk'a âşık isen

Bir mürşide bağla özü
 Yaksın seni aşkın közü
 Vız gelir cahilin sözü
 Eğer Hakk'a âşık isen

Dinle Mah Turna Bacı'yı
 Çek Hak'tan gelen acıyı
 Tanı Güruhu Nacı'yı
 Eğer Hakk'a âşık isen

183**Gönderin Benim Sazımı**

Gözlerim yollarda kaldı

Gönderin benim sazımı

Artık iki üç ay oldu

Gönderin benim sazımı

Köye misafir geliyor

Âşık sazın yok mu diyor

Komşular beni kınıyor

Gönderin benim sazımı

Param yoktur ki alayım

Misafirlere çalayım

Daha nasıl şad olayım

Gönderin benim sazımı

Gözlerim yok ki geleyim

Alayım da götürüyüm

Nasıl gönül eğleyeyim

Gönderin benim sazımı

Mah Turna boynunu büker

Gözünü yollara diker

Derdini kimlere döker

Gönderin benim sazımı

184**Yağsın Lanet Yağmurları**

Görmeden gördüm diyene

Yağsın lanet yağmurları

Kıymetini bilmeyene

Yağsın lanet yağmurları

Hak yoluna gitmeyene

Yanıp yanıp tütmeyene

Şah'a biat etmeyene

Yağsın lanet yağmurları

Hüseyin'i sevmeyene

Gece gündüz övmeyene

Sinesini dövmeyene

Yağsın lanet yağmurları

Hasretine yanmayana

Bade içip kanmayana

Gönülden bağlanmayana

Yağsın lanet yağmurları

Mah Turna'nın sözü Hak'tan

Âşıklar var eder yoktan

Kim geçmez kötü ahlaktan

Yağsın lanet yağmurları

185**Buraları Temiz Tutun**

Kaymakamın emridir

Buraları temiz tutun

Yıl insanın ömrüdür

Buraları temiz tutun

Süpürge alın süpürün

Toplayın çöpe götürün

Eksikliğinizi bitirin

Buraları temiz tutun

Misafirler kınar sizi

Kış temsil edemez güzü

Yanlış anlamayın bizi

Buraları temiz tutun

Çilehane'dir burası

Söyledim geldi sırası

Temizlik imanın yarısı

Buraları temiz tutun

Mah Turna'yım sözüm size

Sakın gücenmeyin bize

İyi bakın görevnize

Buraları temiz tutun

186**Sen mi Cahil Ben mi Cahil**

Muharremde matemini yok

Sen mi cahil ben mi cahil

Günaha batıyorsun çok

Sen mi cahil ben mi cahil

Kimden almışsın bu huyu

Tasla içiyorsun suyu

Behey gafil şaşkın uyu

Sen mi cahil ben mi cahil

Şeriatı geçmemişsin

Tarikatı seçmemişsin

Ab-ı hayat içmemişsin

Sen mi cahil ben mi cahil

Hep suçsuzlara kızarsın

Günden güne ne azarsın

Olan işleri bozarsın

Sen mi cahil ben mi cahil

Mah Turna dinlemez seni

Sakın meşgul etme beni

Hak sevmez faiz vereni

Sen mi cahil ben mi cahil

187**Korkma Evini Götürmem**

Tanrı misafiri Hak'tır
 Korkma evini götürmem
 Mihman sevmeyende çoktur
 Korkma evini götürmem

Misafire yüz yıkılmaz
 Asık suratla bakılmaz
 Nasıl buna can sıkılmaz
 Korkma evini götürmem

Misafir umduğunu yemez
 Bana şunu getir demez
 İnsan don değişir ölmez
 Korkma evini götürmem

Misafir mihman Ali'dir
 Hacı Bektaş-ı Veli'dir
 Rehberimiz Kızıldeli'dir
 Korkma evini götürmem

Mah Turna üzme kendini
 Cahiller bilmez haddini
 Yap sohbetini demini
 Korkma evini götürmem

188**Alevilik Ne Arasın**

Diyarbakır ellerinde

Alevilik ne arasın

Bülbül ötmez güllerinde

Alevilik ne arasın

Alevilik doğruluktur

Yargılamak sorguluktur

Ehlibeyt'e bağlılıktır

Alevilik ne arasın

Doğruluğu terk ettiler

Sanırlar ki fark ettiler

Faizcilik yönettiler

Alevilik ne arasın

Şimdi faizcilik başta

Verenler yanar ataşta

Onlar insanlıktan dışta

Alevilik ne arasın

Tarikatı unuttular

Dini dünyaya sattılar

Paraya pula taptılar

Alevilik ne arasın

Marifete eremezler
Muhabbet gül deremezler
Hakikati göremezler
Alevilik ne arasın

Hak bezmine mi varılar
Sanmayın feyiz alılar
Tarladan pamuk çalılar
Alevilik ne arasın

Ekmediklerini biçiler
Aktan karayı seçiler
Muharremde su içiler
Alevilik ne arasın

Dedesi talibi sarhoş
Çok nasihat eyledim boş
Bana diyorlar söyle coş
Alevilik ne arasın

Mah Turna'yı tanımazlar
Ne söylese inanmazlar
Böyle Hakk'ı bulamazlar
Alevilik ne arasın

189**Diyarbakır**

Bazı köylerin dağıldı
 Diyarbakır Diyarbakır
 Göçler İzmir'e yığıldı
 Diyarbakır Diyarbakır

Orada doğdum büyüdüm
 Arkadaşlarımı seviydim
 Güzelliğini öviydim
 Diyarbakır Diyarbakır

İtikatlıların gitti
 Yerlerinde baykuş öttü
 Bu ayrılık bize ne etti
 Diyarbakır Diyarbakır

Suyun toprağın çok güzel
 Orda yaşıyordum ezel
 Eski bağlar döktü gazel
 Diyarbakır Diyarbakır

Aşka sonsuzdur hürmetim
 Dertliyim bitmez firkatim
 Benim güzel memleketim
 Diyarbakır Diyarbakır

Dünyada gülmedi yüzüm
Kış oldu baharım güzüm
Bismil'dir kazamız bizizm
Diyarbakır Diyarbakır

Türkmenhacı'dır köyümüz
Daha duruyor evimiz
Lezzetlidir peynirimiz
Diyarbakır Diyarbakır

Halkın çok ekerdi bostan
Karpuzun dillere destan
Kadınlar giyerdi fistan
Diyarbakır Diyarbakır

Yazın çok kaldırır ürün
Devletten alırlar pirim
Kavunun baldan da şirin
Diyarbakır Diyarbakır

Eskiden iyiydi köyler
Hep kerpiçten idi evler
Görenler methini eyler
Diyarbakır Diyarbakır

Şimdi çıktı beton harman
 Aşk gönül dinlemez ferman
 Sevgiymiş dertlere derman
 Diyarbakır Diyarbakır

Gönül aşkın seyranıdır
 Tatlı sohbet bayramıdır
 Muhabbetin hayranıdır
 Diyarbakır Diyarbakır

Ozanlar halkın dilidir
 Muhabbet aşkın gülüdür
 Celal'de şark bülbülüdür
 Diyarbakır Diyarbakır

Dertli sazımı çalıyım
 Söyleyip aşka dalıyım
 Hacıbektaş'ta kalıyım
 Diyarbakır Diyarbakır

Aşk gönlümde mekân kurdu
 Haçeri sineme vurdu
 Mah Turna'nın güzel yurdu
 Diyarbakır Diyarbakır

190**Seyithasan**

Ben gittim Seyithasen'e

Ne güzeldir sohbetleri

Canım kurban erenlere

Ne güzeldir sohbetleri

Babamdan müsaade aldım

Üç gece misafir kaldım

Köylerinden memnun oldum

Ne güzeldir sohbetleri

Âşık hoş geldin dediler

Evlerine götürdüler

Bana çok kıymet verdiler

Ne güzeldir sohbetleri

Hiç gülmez âşığın yüzü

Tutulur gerçeğin sözü

Mah Turna'nın yanar özü

Ne güzeldir sohbetleri

191**Aşağı Darlı**

Darlıya misafir oldum

Allah iyisine getire

Birkaç gün eğlendim kaldım

Allah iyisine getire

Ali'dir erenler soyu

Bulanıktır gölün suyu

Hoş değil darlının huyu

Allah iyisine getire

Aşkından yanıyor özüm

Yok benim manasız sözüm

Alnım ak açıktır yüzüm

Allah iyisine getire

Mah Turna'nın sazı coşar

Sevenler sevende yaşar

Bunu dinleyenler coşar

Allah iyisine getire

192**Nurhak Dağı**

İtikatlı halkın vardır

Nurhak Dağı Nurhak Dağı

Muhammed Ali'ye yâdır

Nurhak Dağı Nurhak Dağı

Hacıbektaş'a gelirler

Ehlibeyt için ölürler

Hak için lokma verirler

Nurhak Dağı Nurhak Dağı

Mihman oldum evlerine

O kıymetli köyelerine

Hayran kaldım cemlerine

Nurhak Dağı Nurhak Dağı

Doyamadım dillerine

Bülbül konar güllerine

Rastlamadım kemlerine

Nurhak Dağı Nurhak Dağı

Onlar Mah Turna'nın canı

Ta damarında ki kanı

Sevmeyenin yok vicdanı

Nurhak Dağı Nurhak Dağı

193**Ankara'nın**

Halkı çok itikatludur

Ankara'nın Ankara'nın

Dilleri baldan tatlıdır

Ankara'nın Ankara'nın

Göç etmişler her bir yerden

Hiç uzak değiller pirden

Sofrası kalkmıyor yerden

Ankara'nın Ankara'nın

Onlar âşıkları sever

Daim Ehlibeyt'i sever

Halkına veririm değer

Ankara'nın Ankara'nın

Hak evidir gönül köşküm

Her insan olamaz pişkin

Halkı muhabbete düşkün

Ankara'nın Ankara'nın

Mah Turna ne zaman gülmüş

Sanma gözlerini silmiş

Halkı Pir'e gönül vermiş

Ankara'nın Ankara'nın

194**Su TV**

Sesimizi duyuruyorsun
 Güzel Su tv Su tv
 Gelin diye buyuruyorsun
 Güzel Su tv Su tv

Seni seviyor ozanlar
 Saz çalıp beste yazanlar
 Sevilmez yoldan azanlar
 Güzel Su tv Su tv

Bitmez oldu ah u zarım
 Çalıp söylemektir kârım
 Ben de size minnettarım
 Güzel Su tv Su tv

Sonbahar diyorlar güze
 Bu fırsatı verdin bize
 Benim sevgim sonsuz size
 Güzel Su tv Su tv

Mah Turna çalar sazını
 Felek kış etti yazını
 Sevenler çeker nazını
 Güzel Su tv Su tv

3.1.4. 11 HECELİLER

195

Fatımatu Zöhre Anamı Gördüm

Mah-1 Muharrem'de matem gününde

Fatımatu Zöhre anamı gördüm

İki cihan derler onun elinde

Fatımatu Zöhre anamı gördüm

Emsali bulunmaz iki cihanda

Matem günlerinde ah u figanda

Car diyenlere yetişir o anda

Fatımatu Zöhre anamı gördüm

Urum ellerini gezer dolaşır

Gündüz gece demez durmaz çalışır

Yetiş diyenlere cara ulaşır

Fatımatu Zöhre anamı gördüm

Her iki cihanda bulunmaz dengi

Asla unutulmaz Kerbelâ cengi

Ay ile güneşe benziyor rengi

Fatımatu Zöhre anamı gördüm

Mah Turna'yım aşkı beni bitirir

Gören ayrılırsa aklın yitirir

Vadem yeter ise bir gün götürür

Fatımatu Zöhre anamı gördüm

196**Pirim Ali'dir**

Ta ezel ezelden ikrar vermişim
 Ağam Şah-ı Merdan pirim Ali'dir
 Sıdk-ı candan sevenlere demişim
 Ağam Şah-ı Merdan pirim Ali'dir

Gece gündüz hayaline yandığım
 İsmi zikredip daim andığım
 Gönülden bağlanıp hem inandığım
 Ağam Şah-ı Merdan pirim Ali'dir

Ali Fadime'nin öbür adıdır
 Cemiyette muhabbetin tadıdır
 Bu sinemi yakan aşk feryadıdır
 Ağam Şah-ı Merdan pirim Ali'dir

Allah'ım da severdi o Ali'yi
 Pirim Hünkâr Hacı Bektaş Veli'yi
 Sevenler Metheder Kızıldeli'yi
 Ağam Şah-ı Merdan pirim Ali'dir

Mah Turna âşıktır dönmez yolundan
 Arif olmayanlar bilmez halından
 Doyulur mu leblerinin balından
 Ağam Şah-ı Merdan pirim Ali'dir

197**Ali Birsin Ali Bir-I**

Sana inanmayan külli kâfirdir
 Ali birsin Ali birsin Ali bir
 İnsanlar dünyada hep misafirdir
 Ali birsin Ali birsin Ali bir

Hak'a yakın olur seni sevenler
 Gece gündüz Ehlibeyt'i övenler
 İkrarına sadık olur erenler
 Ali birsin Ali birsin Ali bir

Eri Hak görmeyen Hak'ı göremez
 Canı başı dost yoluna veremez
 Kesinlikle hakikati bilemez
 Ali birsin Ali birsin Ali bir

Sevenlerin eşiğine baş koyar
 Sanma onlar tatlı sohbeta doyar
 Âşık maşukunun sözüne uyar
 Ali birsin Ali birsin Ali bir

Mah Turna'yım seven dönmez Ali'den
 Pirim Hünkâr Hacı Bektaş Veli'den
 Hiç uzak değilsin Kızıldeli'den
 Ali birsin Ali birsin Ali bir

198**Ali Birsin Ali Bir-II**

Dünyada muratlar verici Hak'tır

Ali birsin Ali birsin Ali bir

Sizi sevmeyenler Hak'tan uzaktır

Ali birsin Ali birsin Ali bir

Gerçeği söylemek benim hakkımdır

İnsanı güzel gösteren bakımdır

Sizi candan seven Hak'a yakındır

Ali birsin Ali birsin Ali bir

Bu yola gönül vermeyen bilemez

Ehlibeyt'e âşık olan gülemez

Diyen bilmez bilenlerde söylemez

Ali birsin Ali birsin Ali bir

Mah Turna'yım bitmez figanım

Sensin bu mülkün sahibi cihanın

Benim güzel dostum aziz sultanım

Ali birsin Ali birsin Ali bir

199**Günahım Var ise Mürvetim de var**

Medet Allah ya Muhammed Mustafa

Günahım var ise mürvetim de var

Pirim Şah-ı Merdan Ali Mürteza

Günahım var ise mürvetim de var

Sizden ayrı kalmak bana zor olur

Affeyle günahım bağışla n'olur

Âşık maşukunu elbette bulur

Günahım var ise mürvetim de var

Âşık odum muhabbetin balına

Dertli bülbül konar gülün dalına

Canım kurban Ehlibeyt'in yoluna

Günahım var ise mürvetim de var

Mah Turna'yım bu dert beni öldürür

Her dem ağlatır sanma güldürür

Âşık maşukuna halın bildirir

Günahım var ise mürvetim de var

200**Pirim Şah-ı Merdan-I**

Bülbülüm de gül dalında öterim

Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Şahı sevmeyeni ben de niderim

Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Erenler ayrılmaz Ali yolundan

Muhabbet tatlıdır aşkın balından

Şahı sevmeyenler kalksın yanımdan

Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Cahiller elinden bade içemem

Sanmayın akı karadan seçemem

Öldürseler beni Şah'dan geçemem

Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Âşık olan sazı alır eline

Mevla'nın kelamı gelir diline

Dertli bülbül konar bağın gülüne

Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Mah Turna âşıktır cihanı gezer

Şahı sevenlerin bağrını ezer

Arif olan benim sözümü çözer

Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

201**Pirim Şah-ı Merdan-II**

Bülbülüm öterim gülün dalında
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali
 Çok lezzet var leblerinin balında
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Dünya güzel ama vefası yoktur
 Çaresiz dertlere neylesin doktor
 Şahı sevenlerin düşmanı çoktur
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Muhabbet ehlinin dostu az olur
 Geçer bu kış bir gün bahar yaz olur
 Sanmayın ki gerçeklerde naz olur
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Türkmenhacı köyüm Bismil'dir kazam
 Yok gözüm elimle derdimi yazam
 Akıl terazidir fikir de nizam
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

Mah Turna'yım her can aşka dalamaz
 Âşık maşukundan ayrı kalamaz
 Her aşka düşen bu sazı çalamaz
 Pirim Şah-ı Merdan Ali'dir Ali

202**Yine Geçmem Ela Gözli Pirimden**

Beni öldürmeye fermanım kalksa
 Yine geçmem ela gözli pirimden
 Herkes de hâkimin sözüne baksa
 Yine geçmem ela gözli pirimden

Cellâtlar toplanıp karşımda dursa
 Zalim yezit bana kurşunlar vursa
 Gözlerime kara topraklar dolsa
 Yine geçmem ela gözli pirimden

Mezarım kazılsa suyum koyulsa
 Dünyanın her tarafına duyulsa
 Şah Hüseyin gibi boynum vurulsa
 Yine geçmem ela gözli pirimden

Mah Turna'yım aşka saldırm gönlümü
 Kime arz edeyim üzgün halimi
 Nesimi gibi yüzsel derimi
 Yine geçmem ela gözli pirimden

203**Yine Geçmem Ela Gözli Şahımdan (Nazire)**

Padişahlar verse katlime ferman
 Yine geçmem ela gözli şahımdan
 Tabipler bulmazsa derdime derman
 Yine geçmem ela gözli şahımdan

Eşim dostum benden geri çekilse
 Aksa gözüm yaşı yere dökülse
 Zalim gurbet elde boynum bükülse
 Yine geçmem ela gözli şahımdan

Kadılar müftüler fetvalar yazar
 Nefsine uyanlar yolundan azar
 Kefenim biçilse kazılsa mezar
 Yine geçmem ela gözli şahımdan

Cellâtlar toplanıp dursa karşımda
 Öldürseler beni tek bir kurşunda
 Baykuşlar ötse de mezar taşımda
 Yine geçmem ela gözli şahımdan

Mah Turna'yım arşa ulaştı ünüm
 Muhammed Ali'dir imanım dinim
 Ecelim yetse de tükense günüm
 Yine geçmem ela gözli şahımdan

204**Ben Ali'den Ayrılmam-I**

Şahı sevenlere idam kararı

Verseler de ben Ali'den ayrılmam

Daim çağırırım Haydar-ı Kerrarı

Görseler de ben Ali'den ayrılmam

Eşim dostum benden çekilse geri

Yine methederim gül yüzlü piri

Hazırım yolunda vermeye seri

Dönseler de ben Ali'den ayrılmam

Ben gerçeklerin izinde yürüyüm

Ölmeden ölmüşüm sanma diriyim

Ehlibeyt'i sevenlerden biriyim

Bilseler de ben Ali'den ayrılmam

Mah Turna'yım karışmayın işime

Size diyor muyum düşün peşine

Elim yetmese dostuma eşime

Gömseler de ben Ali'den ayrılman

205**Ben Ali'den Ayrılmam-II**

Ellerime zincir boynuma kement
 Taksalar da ben Ali'den ayrılmam
 Beni götürseler dâra nihayet
 Assalar da ben Ali'den ayrılmam

Seven sevdiğini çok güzel karşılar
 Âşık olan tatlı sohbetle başlar
 Yağmur gibi yağsa başıma taşlar
 Vursalar da ben Ali'den ayrılmam

Eşim dostum geri çekilse benden
 Yine ayrılamam sohbetten demden
 Asla hayır gelmez erkânsız kemden
 Sorsalar da ben Ali'den ayrılmam

Mah Turna'yım herkes razı huyundan
 Mertler içmez namertlerin suyundan
 Korkum yok Muaviye'nin soyundan
 Yorsalar da ben Ali'den ayrılmam

206**Gel Efendim Gel-I (Nazire)**

Seni sevenlere kendini göster
 Beklerim yolların gel efendim gel
 Âşık maşukunu görmeyi ister
 Beklerim yolların gel efendim gel

Senin âşıkların yoluna bakar
 Od düştü sineme bağrımı yakar
 Aşkın hançerini sineme çakar
 Beklerim yolların gel efendim gel

Çağırmadan duyan bakmadan gören
 Hak ilen Hak olur sırrına eren
 Sensin âşıklara doluyu veren
 Beklerim yolların gel efendim gel

Rum diyarı senin mucizat yerin
 Sevenler yoluna vermez mi serin
 Seni sevenlere batında görün
 Beklerim yolların gel efendim gel

Mah Turna serini verir yolunda
 Senin aşkın vardır seven kulunda
 Bülbül figan eder gülün dalında
 Beklerim yolların gel efendim gel

207**Gel Efendim Gel-II (Nazire)**

Gözleye gözleye dört oldu gözüm
 Beklerim yolların gel efendim gel
 Gece gündüz sensin sohbetim sözüm
 Beklerim yolların gel efendim gel

Pir Sultan serini koydu yoluna
 Cellâtlar zinciri vurdu boynuna
 Yine sen yetiştin onun carına
 Beklerim yolların gel efendim gel

Hızır paşa ona çok zulüm yaptı
 Münkir oldu kâfir yolundan saptı
 Mucizatın gören yoluna taptı
 Beklerim yolların gel efendim gel

Kapında kul olur serini veren
 Sırrını bildirmez ol Hak'a eren
 Ayrılmaz yolundan göğsünü geren
 Beklerim yolların gel efendim gel

Mah Turna'yım aşkın beni bitirdi
 Derdim on beş iken yüze yetirdi
 Mecnun Leyla için aklın yitirdi
 Beklerim yolların gel efendim gel

208**Şehidim**

Dünyayı verseler almam istemem
 Yalnız Şah şehidim Şah-1 Merdan'ım
 Götürseler beni dâra susamam
 Yalnız Şah şehidim Şah-1 Merdan'ım

İster bu kâinat vermesin selam
 Herkesin kalbini bilmez mi Mevla'm
 Âşıklar dilinde ayet ve kelam
 Yalnız Şah şehidim Şah-1 Merdan'ım

O'dur müminlerin imanı dini
 Âşıkların arşa ulaştı ünü
 Ne şeytan tanırım ne peri cini
 Yalnız Şah şehidim Şah-1 Merdan'ım

İster hiçbir kimse beni sevmesin
 Herkes kötü desin iyi bilmesin
 Nasıl âşık maşukunu övmesim
 Yalnız Şah şehidim Şah-1 Merdan'ım

İkrarsızın olmaz yolu erkânı
 Altın olmaz her sarrafın dükkânı
 Necef deryasında onun mekânı
 Yalnız Şah şehidim Şah-1 Merdan'ım

Kerbelâ çölleri hep doldu kandan
İnsanlara zarar gelmez insandan
Ayrılmazdı Kamber ile Selman'dan
Yalnız Şah şehidim Şah-ı Merdan'ım

Şehitler mekânı Kerbelâ çölü
Irmak gibi akar didemin seli
Evvel Ali'ydi sonra oldu Veli
Yalnız Şah şehidim Şah-ı Merdan'ım

Mah Turna 'yım sevdiğimi anarım
Gece gündüz hasretine yanarım
Sanmayın ki bu dünyaya kanarım
Yalnız Şah şehidim Şah-ı Merdan'ım

209**Ya Şah-ı Merdan**

Mürşit olmayınca müşkül Hal olmaz

Yetiş pirim Ali ya Şah-ı Merdan

Cahilin sohbeti sözü bal olmaz

Yetiş pirim Ali ya Şah-ı Merdan

Kâmilin cahilden nedir çektiği

Ağlayıp da gözyaşları döktüğü

Âşığın maşuku sensin sevdiği

Yetiş pirim Ali ya Şah-ı Merdan

Âşık maşukunun yolunu gözler

Seven sevdiğini elbette özler

Senin hasretin bu sinemi közler

Yetiş pirim Ali ya Şah-ı Merdan

Sana inanmayan külli kâfirdir

Ol yaratanın bir ismi Gaffar'dır

İnsanlar dünyada hep misafirdir

Yetiş pirim Ali ya Şah-ı Merdan

Mah Turna oturur kendi halında

Sevdikleri kıymetlidir yanında

Çok lezzet var muhabbetin balında

Yetiş pirim Ali ya Şah-ı Merdan

210**Erenler Şahının Kuluyum Kulu**

Bülbülüm de ayrılamam gülümden
 Muhammed Ali'yi kesmem dilimden
 Eğildim bir dolu içtim pirimden
 Erenler şahının kuluyum kulu

Pirimine eline niyaz eyledim
 Oturdum cemine deyiş söyledim
 Kendi âşıklığımı ispat eyledim
 Erenler şahının kuluyum kulu

Pirimi sorarsız Bektaş-ı Veli
 Muhammed'dir iki cihan serveri
 Hasan Hüseyin'dir cennetin gülü
 Erenler şahının kuluyum kulu

Mah Turna'yım yeter bana sohbetim
 Kamiller yanında vardır kıymetim
 Ehlibeyt yolunda ölmek niyetim
 Erenler şahının kuluyum kulu

211**Muhammed Ali'nin Âşığıyız Biz**

Dergâhına gelip niyaz edenler
 Muhammed Ali'nin âşığıyız biz
 Bektaş-ı Veli'ye yüzler sürenler
 Muhammed Ali'nin âşığıyız biz

Gönülden bağlanan payını alır
 Gerçek âşık olan ummana dalır
 Kızıldeli bize yardımcı olur
 Muhammed Ali'nin âşığıyız biz

Muhammed Ali'den gelir dolumuz
 Bektaş-ı Veli'ye feda canımız
 Ta ezelden verilmiş ikrarımız
 Muhammed Ali'nin âşığıyız biz

Mah Turna derki çalarız söyleriz
 Biz âşıklığımızı ispat eyleriz
 Bektaş-ı Veli'ye yüzler süreriz
 Muhammed Ali'nin âşığıyız biz

212**Derdimin Dermanı Sensin Ya Ali**

Gamlı gönlüm neşelenip gülmedi
Aktı gözyaşlarım kimse silmedi
Doktorlara gittim halden bilmedi
Derdimin dermanı sensin ya Ali

Hastayım halimi soranım yoktur
Gelip başucumda duranım yoktur
Derdime dermanı verenim yoktur
Derdimin dermanı sensin ya Ali

Dertliyim de soran yoktur halimi
Hiç gören oldu mu felek zalimi
Adü balta vurdu kesti dalımı
Derdimin dermanı sensin ya Ali

Mah Turna âşıktır kurtulmaz yastan
Derdini dillere eylemiş destan
Bağlanmışım sana ayrılmam dosttan
Derdimin dermanı sensin ya Ali

213**Ayrılamam Ben Onların Yolundan**

Muhammed Ali'ye gönül vermişim

Ayrılamam ben onların yolundan

Hasan Hüseyin'i candan sevmişim

Ayrılamam ben onların yolundan

Mevla bana vermiş sağalmaz yara

Görmüyor gözlerim dünya kapkara

Yine Hak'tan olur derdime çara

Ayrılamam ben onların yolundan

Erenlerin dolusundan içirim

Muhabbet bağından gülü seçerim

Ali'nin yoluna serimden geçerim

Ayrılamam ben onların yolundan

Mah Turna âşıktır ayrılmaz pirden

Muhabbet bağında açılan gülden

Ali'yi severim canı gönülden

Ayrılamam ben onların yolundan

214**Yetiş Şah-ı Merdan Yol Elden Gitti**

Unuttular tarikatın yolunu

Yetiş Şah-ı Merdan yol elden gitti

Kimse sormaz düşkünlerin halını

Yetiş Şah-ı Merdan yol elden gitti

Şimdiki talipler gitmiyor yola

Bazıları tapmış paraya pula

Kimi sağa kaçtı kimisi sola

Yetiş Şah-ı Merdan yol elden gitti

Dinlemezler âşıkların sözünü

Herkes unutmuştur kendi özünü

Arifler dövüyor iki dizini

Yetiş Şah-ı Merdan yol elden gitti

Mah Turna'yım cahil kendini yormaz

İyiler tez gider dünyada kalmaz

Talip de pirinin halını sormaz

Yetiş Şah-ı Merdan yol elden gitti

215**On İki İmamı Sevenlerdenim**

Muhammed Ali'nin güzeldir yolu

On İki İmamı sevenlerdenim

Onu bilmeyenin nic' olur halı

On İki İmamı sevenlerdenim

Hüseyin'i seven döker gözyaşı

Kırıldı kalmadı kavim kardaşı

İbadet etmektir âşığın işi

On İki İmamı sevenlerdenim

Âşıklar sadıklar kuludur Şah'ın

Bendesidir güzel ulu dergâhın

Gönül vermişim yoluna Allah'ın

On İki İmamı sevenlerdenim

Matemi tutmayan hiç iman bulmaz

Muhammed onlara şefa'at kılmaz

Hüseyin onları dardan kurtarmaz

On İki İmamı sevenlerdenim

Mah Turna âşıktır ibadet eder

Hüseyin için gözünden yaş döker

Benim bu feryadım ne zaman biter

On İki İmamı sevenlerdenim

216**Güzel Şah'a Kul Edemez Kendini**

Muhammed Ali'ye ikrar vermeyen

Güzel şaha kul edemez kendini

Hasan Hüseyin'i candan sevmeyen

Güzel şaha kul edemez kendini

İmam Zeynel için aşka dalmayan

Muhammed Bakır'a tabi olmayan

Ol İmam Cafer'den himmet almayan

Güzel şaha kul edemez kendini

Musa'ya Kazım'a meyil vermeyen

İmam Rıza'ya itikat etmeyen

Hak'ın buyurduğu yola gitmeyen

Güzel şaha kul edemez kendini

İmam Takî'ye Nâki'ye uymayan

Canı başı Hak yoluna koymayan

Hasan Asker'in dârına durmayan

Güzel şaha kul edemez kendini

Mah Turna'yım nasihatim almayan

Ehlibeyt'im in derdine yanmayan

Ol Muhammed Mehdi'ye bağlanmayan

Güzel şaha kul edemez kendini

217**Muhammed Ali'nin Olmuşum Kulu**

Muhammed Ali'nin olmuşum kulu

Gerçek erenlerin yoludur bu yol

Hasan Hüseyin'den içmişim dolu

Gerçek erenlerin yoludur bu yol

İmam Zeynel için gözyaşımı döktüm

Muhammed Bakır'a can feda ettim

Cafer-i Sadık'ın yoluna gittim

Gerçek erenlerin yoludur bu yol

Musa'yı Kazım'a bağlı başımız

İmam Rıza için akar yaşımız

Bizim yerindedir itikadımız

Gerçek erenlerin yoludur bu yol

İmam Takî'ye Nâki'ye uyarız

Canı başı Hak yoluna koyarız

Hasan Asker'in dârına durarız

Gerçek erenlerin yoludur bu yol

Mah Turna da derki gülmez yüzümüz

Ehlibeyt için yaşlı gözümüz

Muhammed Mehdi'ye bağlı özümüz

Gerçek erenlerin yoludur bu yol

218**Güzel Şah**

Muhammed Mustafa bizim ulumuz

Sen affeyle kusurmuzu güzel Şah

Ol İmam Hasan'a ayan sırrımız

Sen affeyle kusurmuzu güzel Şah

İmam Hüseyin'e gider yolumuz

Zeynel Abidin'e beyan halimiz

Muhammed Bakır'dan gelir dolumuz

Sen affeyle kusurmuzu güzel Şah

Ol İmam Cafer'den himmet alırız

Musa'yı Kazım'a feda canımız

Onların yoluna aksın kanımız

Sen affeyle kusurmuzu güzel Şah

İkrarımızı verdik İmam Rıza'ya

Hak bizi onlardan mahrum koymaya

İnancımız var Takî'ye Nâki'ye

Sen affeyle kusurmuzu güzel Şah

Mah Turna derki biz aşkla doluyuz

Hasan Asker'in dârına dururuz

Ol Mehdi Sahip Zaman'a bağlıyız

Sen affeyle kusurmuzu güzel Şah

219**Zâkir Oldum Zikrederim Ali'yi (Nazire)**

Muhammed Ali'ye bağlıdır özüm

Zâkir oldum zikrederim Ali'yi

Hasan Hüseyin'dir sohbetim sözüm

Zâkir oldum zikrederim Ali'yi

Ol İmam Zeynel'in durdum dârına

Bakır yeter düşkünlerin carına

Seven yanmaz cehennemın narına

Zâkir oldum zikrederim Ali'yi

Ol İmam Cafer'in kalbimde yeri

Kazım Musa imamların serveri

Ol İmam Rıza'dır Horasan piri

Zâkir oldum zikrederim Ali'yi

Takî'yle Nâki'dir dilimde virdim

Hasan'ül Asker'e gönlümü verdim

Hak ile Hak olan demez ki erdim

Zâkir oldum zikrederim Ali'yi

On dört Masum-u pak çok çekti cefa

On yedi Kemberbest sürmedi sefa

Aşk-ı niyazım var ulu dergâha

Zâkir oldum zikrederim Ali'yi

Mah Turna da derki bozuldu zaman
Şimdi devir azdı halımız yaman
Yetiş carımıza sahib-i zaman
Zâkir oldum zikrederim Ali'yi

220**Muhammed Ali'den Söyle**

Muhammed Ali'nin güzeldir yolu
 Onu bilmeyenin nic' olur hali
 Derviş olan giyer hırkayı şalı
 Söylersen Muhammed Ali'den söyle

Hasan Hüseyin'e beli bes dedim
 Zeynel'e Bakır'a kadim dost dedim
 Ne kadar methetsem yine az dedim
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli'den söyle

Cafer-i Sadık'tır ilim deryası
 Sevenlerin bitmez gönlünün yası
 Mahşere kaldı onların davası
 Abdal Musa Kızıldeli'den söyle

Musa Kazım Rıza din ile iman
 Takî Nâki Asker dertlere derman
 Yetmiş üç şehide canımız kurban
 Balım Sultan Kızıldeli'den söyle

On dört masum-u pak ayrılmaz Hak'tan
 On yedi kemerbest sayılır kırktan
 Bu canı canana vermişim çoktan
 Pirim Sultan Sücah veli'den söyle

Mah Turna'yım canım kurban canana
Hak yardım eylesin aşka yanana
Çağırılım Mehdi sahip zamana
Pirim Şah-ı Merdan Ali'den söyle

221**Şah Hasan Hüseyin Ali'yi Gördüm**

Hacı Bektaş Veli pir dergâhında
 Şah Hasan Hüseyin Ali'yi gördüm
 Gece gündüz yanıyordum ahında
 Şah Hasan Hüseyin Ali'yi gördüm

Gönülden bağlıyım âşk ile özden
 Farkım yok ateşi kararmış közden
 Arif olan ancak anlar bu sözden
 Şah Hasan Hüseyin Ali'yi gördüm

Ab-ı Zemzem suyu içtim tasında
 Gamlı gönlüm Ehlibeyt'in yasında
 Dertlerime derman var duasında
 Şah Hasan Hüseyin Ali'yi gördüm

Yeşil imamasını başına sarmış
 Ab-ı zemzem Çilehane'ye varmış
 Talip muhip ile sohbeta dalmış
 Şah Hasan Hüseyin Ali'yi gördüm

MahTurna'yım hep gerçektir sözlerim
 Ayrılamam yollarını gözlerim
 Hasretiyle yüreğimi közlerim
 Şah Hasan Hüseyin Ali'yi gördüm

222**Ah Hasan'ım Şah Hüseyin'im Diyerek-I**

Aşk ile yanıyor sizi sevenler

Ah Hasan'ım Şah Hüseyin'im diyerek

Gece gündüz methleyip övenler

Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im diyerek

Hasan zehir içti Hüseyin şehit

Hak'ın defterine oldular kayıt

Mersiye okurum söylerim beyit

Ah Hasan'ım Şah Hüseyin'im diyerek

Şimir Mervan Yezit kastetti size

Mah-ı matem günü farz oldu bize

Müminler gitmeli hem doğru ize

Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im diyerek

Mah Turna'yım sevmek sevmek haktır

İkrar vermeyenin imanı yoktur

Gerçek âşıkların sinesi çaktır

Ah Hasan'ım Şah Hüseyin'im diyerek

223**Ah Hasan'ım Şah Hüseyin'im Diyerek-II**

Gülsüm Zeynep figan edip geziyor
 Ah Hasan'ım Şah Hüseyin'im diyerek
 Dinleyenlerin bağırını eziyor
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im diyerek

Kerbelâ çölünde çok aktı kanlar
 Suçsuz yere şehit oldu o canlar
 Ta göklere çıktı ah u figanlar
 Ah Hasan'ım Şah Hüseyin'im diyerek

Sakine der nerede kaldı dedem
 Başımı alıp ben nereye gidem
 Yetiş bize kime şikâyet edem
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im diyerek

Rukiye Zeynel yollarına bakıyor
 Ah çekip dertli sinemi yakıyor
 Figanımız ta göklere çıkıyor
 Ah Hasan'ım Şah Hüseyin'im diyerek

Mah Turna olmuş aşkının esiri
 Sevenleri etkiliyor tesiri
 Ol İmam Cafer'den almış dersini
 Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im diyerek

224**Ağlar Ali Ağlar Hüseyn'im Diye**

İmam Hüseyn'e nice kıydınız
 Muhammed Ali'ye düşman oldunuz
 Fatma Ana'yı figandan koydunuz
 Ağlar Ali ağlar Hüseyn'im diye

Zincir vurdunuz Zeynep'in koluna
 Nöbetçi koydunuz suyun yoluna
 Bakın Ehlibeyt'in ah u zarına
 Ağlar Ali ağlar Hüseyn'im diye

Erenler Hüseyn'in derdine yanar
 Aşkın badesinden içenler kanar
 Arif olan benim sözümde anlar
 Ağlar Ali ağlar Hüseyn'im diye

Mah Turna pirinin sözüne bakar
 Dertlidir figanı bağrını yakar
 Fırat suyu Kerbelâ'ya kan akar
 Ağlar Ali ağlar Hüseyn'im diye

225**Derdin Yüreğimde İmam Hüseyin-I**

Sensiz verirlerse almam cihanı
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin
 Bu gamlı gönlümün bitmez figanı
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

Sensin âşıkların imanı dini
 Olanlar etkiler ins ile cini
 Aylar yıllar geçse unutmam dünü
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

Coşkun sular daim akar engine
 Dayanılmaz Kerbelâ'nın cengine
 Sevenler boyanır senin rengine
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

Mümin olan nasıl bu derde yanmaz
 Aşkın badesinden içmeyen kanmaz
 Seni seven nasıl arayıp bulmaz
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

Mah Turna'yım buna dayanır mı can
 Kerbelâ çölünde çok döküldü kan
 Âşık maşukundan ayrılmaz bir an
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

226**Derdin Yüreğimde İmam Hüseyin-II**

Yezit'tir Hüseyin'i atından salan
 Çadırları yıkıp malını alan
 Zeynel'dir Kerbelâ'da yalnız kalan
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

Sabah seherinde okunur ezan
 Şimir'dir müminler bağrını ezen
 Ol Sahib-i Kevser'dir su gezen
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

Gitme turnam gitme dumandır dağlar
 Ehlibeyt yastadır müminler ağlar
 Fatıma Sakine karalar bağlar
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

Mah Turna da derki bu dünya yalan
 Haymagah yıkıldı mal oldu talan
 Ehlibeyt'tir kâfir elinde kalan
 Derdin yüreğimde İmam Hüseyin

227**Dileğim de Budur Senden Ya Mevla**

Matemin tutmayan murat almaya
 Araya derdine çare bulmaya
 Daim başı dertten rahat kalmaya
 Dileğim de budur senden ya Mevla

Matemin tutmayan sefa sürmeye
 Muhabbet bağında güller dermeye
 Cehennemden çıkıp cennet görmeye
 Dileğim de budur senden ya Mevla

Matemin tutanlar murada ersin
 Cennet-i alanın gülünü dersin
 Muhammed Ali'den şefaata görsün
 Dileğim de budur senden ya Mevla

Mah Turna'da vardır yürek yarası
 Bulunmuyor dertlerinin çaresi
 Yeter olsun bu bahtımın karası
 Dileğim de budur senden ya Mevla

228**Ah Senin Dertlerin İmam Hüseyin**

Sevenlerin bu dert içinden çıkmaz
 Ah senin dertlerin İmam Hüseyin
 Zalimin zulümü Allah'tan korkmaz
 Ah senin dertlerin İmam Hüseyin

Şimir Mervan Yezit ne ister sizden
 Zalim olan düşer gönülden gözden
 Her zaman lanet var onlara bizden
 Ah senin dertlerin İmam Hüseyin

Size olan hiç kimseye olmadı
 Sanma gül benzim sararıp solmadı
 Zalimin zulmü yanına kalmadı
 Ah senin dertlerin İmam Hüseyin

Gece gündüz figan edip ağlarım
 Ah çekip dertli sinemi dağlarım
 Sevginizi yüreğimde saklarım
 Ah senin dertlerin İmam Hüseyin

Mah Turna'yım haber aldım pirimden
 Dost olan ayrılmaz biri birinden
 Aşkına düşenler korkmaz ölümden
 Ah senin dertlerin İmam Hüseyin

229**Medet Mürvet Senden İmam Hüseyin**

Aradım derdimin yoktur dermanı

Medet Mürvet senden İmam Hüseyin

Benim bu gönlümün mah-ı tabanı

Medet Mürvet senden İmam Hüseyin

Gece gündüz figan eder ağlarım

Ah çekip dertli sinemi dağlarım

Akar gözyaşlarım durmaz çağlarım

Medet Mürvet senden İmam Hüseyin

Eşim dostum gelmez oldu yanıma

Felek bir gün doğdurmadı anlıma

Azrail gelip kıymadan canıma

Medet Mürvet senden İmam Hüseyin

Gerçek talip olan kalmaz yolundan

Kişi belli sohbetinden halından

Sevenlerin kıymetlisin canından

Medet Mürvet senden İmam Hüseyin

Mah Turna'yım buna her can dayanmaz

Gaflet uykusuna yatan uyanmaz

Seven nasıl matemine boyanmaz

Medet Mürvet senden İmam Hüseyin

230**Nasıl Figan Etmeyeyim Erenler**

Yezitler Ehlibeyt'e verdi cefa
 Nasıl figan etmeyeyim erenler
 Kan ağladı ol Muhammed Mustafa
 Nasıl figan etmeyeyim erenler

Ehlibeyt'e çok hakaret yaptılar
 Hak'ın doğru yollarından saptılar
 Onlar yezit'e Mervan'a taptılar
 Nasıl figan etmeyeyim erenler

Hesapsız günlerim gam ile geçti
 Benim bu talihim çileyi seçti
 Şehitler mekânı Kerbelâ deşti
 Nasıl figan etmeyeyim erenler

Mah Turna'yım âşık oldum Şah'ıma
 Dağlar taşlar dayanmaz ahıma
 Aşk-ı niyazım var kiblegâhıma
 Nasıl figan etmeyeyim erenler

231**Fırat Suyu Kerbelâ'dan Ne Haber**

Ehlibeyt'e olanları duydun mu
 Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber
 Masumları su içmeye koydun mu
 Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

Nasıl oldu olanları görmedin
 Ehlibeyt'in imdadına ermedin
 Masumlara bir yudum su vermedin
 Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

Hiç kimse dünyada sevmez hayını
 Ehlibeyt'ten esirgedin suyunu
 Unutulmaz Muaviye'nin oyunu
 Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

Yetiş Şah-ı Merdan nerdesin uyan
 Yezitlerdir Hasan Hüseyin'e kıyan
 Nasıl ağlamsın bu halı duyan
 Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

Asla seni böyle bilmez idim ben
 Niçin Ehlibeyt'e su vermedin sen
 Bundan sonra seni kimse sevmez hem
 Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

Bu olanlar gidiyor mu hoşuna
Sevmem seni hiç yalvarma boşuna
Bundan sonra çal suyunu başına
Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

Söyle Ehlibeyt ne yapmıştı sana
Yezitler hep içti hem kana kana
Ne cevap verirsin Şah-ı Merdan'a
Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

Mah Turna Ehlibeyt almadı murat
Niçin su vermedin ey kanlı Fırat
Susuz çölde kalanlara yol uğrat
Fırat suyu Kerbelâ'dan ne haber

232**Nasıl Figan Edip Ağlamayım ben**

Ehlibeyt'e çok hakaret olundu

Nasıl figan edip ağlamayım ben

Sanmayın derdime derman bulundu

Nasıl figan edip ağlamayım ben

Kolay değil bu dertlere dayanmak

Fehmeyleyip hamı hası ayırmak

Amacımız sevenleri uyarmak

Nasıl figan edip ağlamayım ben

Bizim sevmediğimizi Hak da sevmez

Seven nasıl dertli sinesin dövmez

Asla Mervan soyuna boyun eğmez

Nasıl figan edip ağlamayım ben

Mah Turna'yım Hak'a gider yolumuz

Ol Şah-ı Merdan'a ayan halımız

Onlar bizim tutunacak dalımız

Nasıl figan edip ağlamayım ben

233**Yetiş Şah-ı Merdan Nerede Kaldın**

Yezitler Hüseyin'e gönderdi name

Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Bekleriz yolunu gelesin amma

Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Aldılar nameyi yola düştüler

Medine'den ta Küfe'ye göçtüler

Ecel şerbetini orda içtiler

Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Kasım Fatma eremedi murada

Abbas'ın kolu kesildi orada

Ümmügülsüm Zeynep başlar feryada

Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Yezit su vermedi Ali Ekber'e

Ta duyuldu gökteki meleklerle

Böyle zulüm oldu ol gerçeklere

Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Şimir kesti Hüseyin'in başını

Zehir etti ekmeğini aşını

Fatma Ana döktü kanlı yaşını

Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Kerbelâ Çölü'nde az kan akmadı
 Sanma bu dert yüreğimi yakmadı
 Küfe halkı bize sahip çıkmadı
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Bu dertler beni oyum oyum oydu
 Zalim denen Yezit nefesine uydu
 Hür Şehit bu yola serini koydu
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Ehlibeyt'in çadırını yıktılar
 Ol yezitler Allah'tan mı korktular
 Sanki yüreğime hançer soktular
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Hasan Hüseyin'dir bizim canımız
 Onların yoluna aksın kanımız
 Kerbelâ'da koymayasın yalnız
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Çok perişan oldu Şehriban Ana
 Deşt-i kerbelâ'da boyandı kana
 Bu cefaya nasıl canlar dayana
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Hakaret var mıdır İslam'da dine
 Olanlar duyuldu ins ile cine
 Yetim kaldı Rukiye Zeynel Sakine
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Ehlibeyt'i bütün esir aldılar
 Deveye bindirip Şam'a saldılar
 Bilmem bu kötülükte ne buldular
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Ol Yezit otururdu Şam u şumda
 Din iman denilen yok idi onda
 Seni sevenlerin gönlü figanda
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Onlar nasıl bu cefaya dayansın
 Çağırılım sahip zaman uyansın
 Ya İlahi sen her şeyi duyansın
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

Mah Turna'yım derdim sığmaz kaleme
 Olanlar duyuldu cümle âleme
 Nasıl vurmuyayım dertli sineme
 Yetiş Şah-ı Merdan nerede kaldın

234**Horasan Elinden Zuhur Eyledin**

Horasan elinden zuhur eyledin
 Kondun Rum eline Pir Hacı Bektaş
 Yaktın ciğerimi büryan eyledin
 Ay mısın gün müsün nur Hacı Bektaş

Geldiğini gördü Kadıncık Ana

Yoksa esredin mi dediler ona

Beli bes demişim inandım sana

Benim de muradım ver Hacı Bektaş

Akpınar'ı Horasan'dan getirdin

Zemheri ayında elma bitirdin

Kendi cenazeni kendin götürdün

Senin kerametin var Hacı Bektaş

Gerçeklerden hoşnut olur yaratan

Herkes muradını ister Mevla'dan

Zemzem'i getirdin ta Kerbelâ'dan

Mûcizât sahibi sır Hacı Bektaş

Mah Turna'yım tamam ettim sözümü

Aşk ile bağladım sana özümü

Mevla'm güldürmedi benim yüzümü

Bu dünya başıma dar Hacı Bektaş

235**Gözünü Sevdiğim Pir Hacı Bektaş**

Ben sana âşığıım ezel ezelden
 Gözünü sevdiğim Pir Hacı Bektaş
 Nasıl geçem senin gibi güzelden
 Batında gördüğüm nur Hacı Bektaş

Senin kıymetine yeter mi paha
 Götür selamı mı gül yüzlü Şah'a
 Yunus'u gönderdin Taptuk Emrah'a
 Muhammed Ali'ye yâr Hacı Bektaş

Horasan elinden Urum'a gelen
 Aşkın ateşiyle bağrımı delen
 Âşıklar sadıklar yoluna ölen
 Yaktı bu sinemi nar Hacı Bektaş

Urum ellerini eyledin mekân
 İmam Cafer'indir tuttuğum dükkân
 Muhammed Ali'nindir bu yol erkân
 Gece gündüz işim zar Hacı Bektaş

Mah Turna'yım kul et kapına beni
 Âşıklar sadıklar metheder seni
 Yaktım nara ben bu dertli sinemi
 Senin aşkın bana kâr Hacı Bektaş

236**Hünkâr da Ali'dir Ali de Hünkâr**

Bilmeyenler varsa bilsin dünyada

Hünkâr da Ali'dir Ali de Hünkâr

Car diyenlere yetişir imdada

Hünkâr da Ali'dir Ali de Hünkâr

Gece gündüz odur benim övdüğüm

Ah çekip derli sinemi dövdüğüm

Bin bir dondan baş gösterir sevdiğim

Hünkâr da Ali'dir Ali de Hünkâr

Hem Ali'dir hem Bektaş-ı Veli

Onların aşkından olmuşum deli

Irmağa karıştı didemin seli

Hünkâr da Ali'dir Ali de Hünkâr

Mah Turna'yım ikrar veren cayar mı

Âşık olan muhabbete doyar mı

Onlar sevenleri mahrum koyar mı

Hünkâr da Ali'dir Ali de Hünkâr

237**Ne Güzeldir Pir'i Ziyaret Etmek**

Urum ellerinde Hacı Bektaş
 Ne güzeldir Pir'i ziyaret etmek
 Gönüller sultanı ser çeşme başı
 Ne güzeldir Pir'i ziyaret etmek

Benim pirim ululardan uludur
 Onun aşkı yüreğimde doludur
 Bu yol Hak Muhammed Ali yoludur
 Ne güzeldir Pir'i ziyaret etmek

Pirimin sevdası aklımı aldı
 Beni Mecnun edip bu aşka saldı
 Aşk meyinden içen ummana daldı
 Ne güzeldir Pir'i ziyaret etmek

Pirimin cemali benziyor aya
 Bakmadım yüzüne ben doya doya
 Mevla emekleri vermeye zaya
 Ne güzeldir Pir'i ziyaret etmek

Ne kadar methetsem yine az gelir
 Ayrılık hasreti sinemi delir
 Mah Turna o Şah'ın yoluna ölür
 Ne güzeldir Pir'i ziyaret etmek

238**Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imın**

Gece gündüz yanarım hasretine
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imın
 Talipler muhtaçtır şefaatine
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imın

İsmini anıyor bütün gerçekler
 Baharda açılır türlü çiçekler
 Bunca talipler yolunu bekler
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imın

Yoluna gidene şefaet eder
 Dostun bahçesinde bülbüller öter
 Her daim aşkına yanarım yeter
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imın

Mah Turna'yım yandım aşkın narına
 İyi odur kötülükten koruna
 Canım kurban erkânına yoluna
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imın

239**Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imi**

Gece gündüz methediyor dillerim

Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imi

Methettikçe arşa çıkar ünlerim

Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imi

Sıdk ile sevenler izinde yürür

Varır eşiğine yüzünü sürür

Sevdasına düşen batından görür

Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imi

Bir gürühtür Ehlibeyt'i övenler

Ah çekip dertli sinesin dövenler

Mahrum kalmaz sıdkı canla sevenler

Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imi

Gönülden bağlanan dönmez yolundan

Kişi belli sohbetinden halından

Der Mah Turna çok severim canımdan

Hünkâr Hacı Bektaş Veli Pir'imi

240**Sevdikçe Sevesim Geldi Pir'imi**

Gece gündüz methederim dilimde

Sevdikçe sevesim geldi Pir'imi

Hak Muhammed Ali mihman gönlümde

Sevdikçe sevesim geldi Pir'imi

Münkirler yanımda atamaz taşı

Yoluna koymuşum can ile başı

Âşıklar direnir haksıza karşı

Sevdikçe sevesim geldi Pir'imi

Çağırırım Hak Muhammed Ali'ye

Pir'im Hünkâr Hacı Bektaş Veli'ye

Aşk-ı niyazım var Kızıldeli'ye

Sevdikçe sevesim geldi Pir'imi

Mah Turna âşıktır metheder Şah'ı

Sermaye derdidir serveti ahı

Hak Muhammed Ali hem kıblegahı

Sevdikçe sevesim geldi Pir'imi

241**Hünkâr Hacı Bektaş Veli Dediler**

Rum ellerinde bir nevcivan gördüm
 Hünkâr Hacı Bektaş Veli dediler
 Ayağının tozuna yüzümü sürdüm
 Abdal Musa Kızıldeli dediler

Muhammed Ali'ye benziyor huyu
 Uzanmış kameti servidir boyu
 Aslı Şah-ı Merdan Ali'dir soyu
 Cümle ululardan ulu dediler

Âşıklar sadıklar düşer peşine
 Haksız olanların Hak'la işi ne
 Mümin kullarının girer düşüne
 Budur Hak'ın doğru yolu dediler

Gece gündüz oturaydım yanında
 Sevgisi gönülde aşkı canımda
 Gonca güller açmış mah cemalında
 Boşaldı Kevser'in seli dediler

Muhammed Ali'ye benzer sureti
 Aklımı başımdan aldı heybeti
 Mah Turna bacıyı yaktı firkatı
 Pirim Şah-ı Merdan Ali dediler

242**Kırklar Meydanına Geldiğin Zaman**

Benden selam olsun Hacı Bektaş'a

Kırklar meydanına geldiği zaman

Âşık olan gerek Pir için coşa

Eline sazını aldığı zaman

Hacı Bektaş Veli ulu bir zattır

Onun yardımcısı kendisi Hak'tır

Her an yanımızda sanma uzaktır

Âşıkları görür daldığı zaman

Hacı Bektaş Veli hiç unutulmaz

Onu unutanlar din iman bulmaz

Sanmayın yaratan davacı olmaz

Derdine derman yok kaldığı zaman

Hacı Bektaş Veli olunmaz inkâr

Doksan bin evliyanın piridir Hünkâr

Mah Turna bacıda çoktur gam efkâr

Dinleyin sazını çaldığı zaman

243**Gelin Hey Erenler Hacı Bektaş'a**

Ağustos ayının on altısında
 Gelin hey erenler Hacı Bektaş'a
 Buluşalım Pir'in has bahçasında
 Gelin hey sevenler Hacı Bektaş'a

Yüzümüzü sürek Pir dergâhına
 Canım kurban olsun şahlar şahına
 Bunca erenlerin kıblegâhına
 Gelin hey erenler Hacı Bektaş'a

Hünkâr efendi'mden himmet alalım
 Cemalettin efendime varalım
 Niyaz edip divanına duralım
 Gelin hey sevenler Hacı Bektaş'a

Güvenç Abdal ile dünya güzeli
 Bunlar pire âşık olmuş ezeli
 Sevmemek mümkün mü aşkı güzeli
 Gelin hey erenler Hacı Bektaş'a

Balım Sultan'ı ziyaret edelim
 Kadıncık Ana'ya yüzler sürelim
 Akpınar'ı Karahöyk'ü gezelim
 Gelin hey sevenler Hacı Bektaş'a

Atkayası'nı da bir niyaz edek
Ab-ı Zemez Çilehane'ye gidek
Mah Turna der orda muhabbet edek
Gelin hey erenler Hacı Bektaş'a

244**Güzel Pir'im Mihmanların Geliyor**

Yazlı kışlı soğuk sıcak demiyeler
 Güzel Pir'im mihmanların geliyor
 İstemeyene bu aşkı vermiyeler
 Güzel Pir'im mihmanların geliyor

Âşıklar sadıklar seni çağırır
 Yetiş medet mürvet deyi bağırır
 Sanmayın metheden dillerim ağrır
 Güzel Pir'im mihmanların geliyor

Sensin âşıkların sazı sohbeti
 Bu gamlı gönlümün bitmez fırkati
 Mümin kullar senden bekler himmeti
 Güzel Pir'im mihmanların geliyor

Ben gördüm aşka düşüp ayılanı
 Senin için mest olup bayılanı
 Herkes sever dünyada sayılanı
 Güzel Pir'im mihmanların geliyor

Mah Turna'yım yaralıyım yürekten
 Ne anladım bu dünyaya gelmekten
 Doyup usanmadım seni sevmekten
 Güzel Pir'im mihmanların geliyor

245**Pir'in Dergâhına Sefa Geldiniz**

Ey mümin kardeşler müslim bacılar

Pir'in dergâhına sefa geldiniz

Hak size vermesin ağrı acılar

Pir'in dergâhına sefa geldiniz

Kalbinizden atın kibiri kini

Sıdk ile kazanın imanı dini

Mevla'm nasip etsin tekrar bugünü

Pir'in dergâhına sefa geldiniz

Dedebağı sanki cennet-i ala

Tekrar nasip etsin Cenabı Mevla

Topayın meyvesi dertlere deva

Pir'in dergâhına sefa geldiniz

Akpınar'ın suyu çağlayıp akar

Ziyaretçiler hep seyrine bakar

Ayrılık hasreti sinemi yakar

Pir'in dergâhına sefa geldiniz

Atkayası'n gören kalır hayrete

Ab-ı Zemez suyu benzer şerbete

Mah Turna oturmuş başlar sohbeta

Pir'in dergâhına sefa geldiniz

246**Güzel Pir'im Bu Mihmanlar Senindir**

Gelenlerin sevincinden uçuyor
 Güzel Pir'im bu mihmanlar senindir
 Âşıkların mücevherler saçıyor
 Güzel Pir'im bu mihmanlar senindir

Ahmet Yesevi'nin yanında erdin
 Mağripten maşruka hep dümdüz gördün
 Güvenç Abdal'a mı elini verdin
 Güzel Pir'im bu mihmanlar senindir

Güvenç Abdal dervişlerin hasıdır
 Çektiğimiz Ehlibeyt'in yasıdır
 Seni sevmeyenler Hak'a asidir
 Güzel Pir'im bu mihmanlar senindir

Balım sultan uyandırdı çırağı
 Hacı Bektaş tekkesidir durağı
 Kim istemez bu menzile varmağı
 Güzel Pir'im bu mihmanlar senindir

Mah Turna'yım her can bu sırra ermez
 Gözü bakar amma batını görmez
 Hak ile Hak olan sırrını vermez
 Güzel Pir'im bu mihmanlar senindir

247**Güzel Pir'im Mihmanların Gidiyor**

Ağustos ayında çok oldu gelen
 Güzel Pir'im mihmanların gidiyor
 Himmetini alır yolunda ölen
 Güzel Pir'im mihmanların gidiyor

Hünkâr-ı Veli'sin bir adın Bektaş
 Hak ile birlikte olmuşsun yektaş
 Dedebağı dolu hemide Beştas
 Güzel Pir'im mihmanların gidiyor

Sevenler kavuşmak ister bugüne
 Müminler sahiptir imana dine
 Ab-ı Zemzem dolu hem Çilehane
 Güzel Pir'im mihmanların gidiyor

Senin âşıkların düşer figana
 Ab-ı Zemzem suyun yeter cihana
 Saygımız var bizim gelen insana
 Güzel Pir'im mihmanların gidiyor

Tören zamanları yığılı başın
 Dünyaya ün oldu Deliklitaş'ın
 Sensin evliyası Hacıbektaş'ın
 Güzel Pir'im mihmanların gidiyor

Mah Turna âşıktır gezer cihanı
Âşık olanların bitmez figanı
Çarşılar almıyor gelen insanı
Güzel Pir'im mihmanların gidiyor

248**Ne Kadar Methetsem**

Ne kadar methetsem gönül yorulmaz

Senin muhabbetin baldır efendim

Âşık olan maşukundan ayrılmaz

Bana aşk meyinden doldur efendim

Size âşık olan dünyadan geçer

İyi kötüyü fehmedip seçer

Aşkın dolusunu pirinden içer

Talip mürşidine kuldur efendim

Tören zamanları yanyor içim

Gönülden bağıyım ben nasıl geçim

Aşkın dolusundan ver ben de içim

Beni ummanlara daldır efendim

Âşık olan maşukuna kul olur

Aşk elinden yana yana kül olur

Sizi seven divan' olur del' olur

Gittiğiniz doğru yoldur efendim

Mah Turna'yım nasıl ayrılam sizden

Acaba siz memnun musunuz bizden

Sizi seviyorum gönülden özden

Düşkün kullarımı kaldır efendim

249**Şah İçin Serini Veren Pir Sultan**

Darağacı icat oldu sen' için

Şah İçin serini veren Pir Sultan

Ali Ali diye yanardı için

Şah İçin serini veren Pir Sultan

Gözlerin eladır saçların sarı

İnce uzun boyun kalbin pak arı

Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin yârı

Şah İçin serini veren Pir Sultan

Sana âşık olan gülmez cihanda

Her an üzüntülü ah u figanda

Bize e yardım eyle ulu divanda

Şah İçin serini veren Pir Sultan

Mah Turna'yım Mevla'm yarattı bizi

Bilmem neden gülmez âşığın yüzü

Her zaman kalbimde taşırım sizi

Şah İçin serini veren Pir Sultan

250**Gidelim Âşıklar Banaz Köyü'ne**

Hazıranda Pir Sultan'ın töreni

Gidelim âşıklar Banaz köyüne

Tanrı nasıl sevmez gönül vereni

Gidelim âşıklar Banaz köyüne

Yıldızeli'nden Banaz'a gidelim

Orda Pir Sultan'ı niyaz edelim

Dinleyen canları memnun edelim

Gidelim âşıklar Banaz köyüne

Banaz köyü Pir Sultan'ın vatanı

Biz severiz halka ışık tutanı

Niyaz edek Seyit Ali Sultan'ı

Gidelim âşıklar Banaz köyüne

Pir Sultan aşkına çalıp söyleyik

Dinleyen canları memnun eyliyik

İkrar verdik sözümüzden dönmiyik

Gidelim âşıklar Banaz köyüne

Mah Turna'yım gündüzlerim gecedir

Pir Sultan dedemin aşkı yücedir

Yol kılıçtan keskin kıldan incedir

Gidelim âşıklar Banaz köyüne

251**Pir Sultan Abdal'a Uyan Âşıktır**

Ben âşığım diye meydana çıkan
 Pir Sultan Abdal'a uyan âşıktır
 Şah'ın hasretiyle bağrını yakan
 İnsana muhabbet duyan âşıktır

Âşık olan Şah'ın methini eder
 Muhammed Ali'nin yoluna gider
 Zevkine aldanmaz ah u zar eder
 Serini meydana koyan âşıktır

Âşık olan Hak'a bağlar özünü
 Hüseyin için yaşlı eder gözünü
 Tutmalıdır mürşidinin sözünü
 Aşk meyini içip doyan âşıktır

Mah Turna'yım var mı sözümde yanlış
 Eksikliğin varsa pirine konuş
 Bozukları etme kendine tanış
 Daim Ehlibeyt'e uyan âşıktır

252**Senin İçin Vardım Pirim Pir Sultan**

Ta Diyarbakır'dan Yıldızeli'ne
 Senin için vardım pirim Pir Sultan
 Gözyaşım karıştı bahar seline
 Ben sana sarıldım pirim Pir Sultan

Yarım saat Yıldızeli'nde kaldım
 Aşk ile çağırdım neslini buldum
 Niyaz ettim ellerine sarıldım
 Divanına durdum pirim Pir Sultan

Bir buçuk saatlik yolu çiğnadım
 Ya Koca Pir Sultan deyip ağladım
 Mucizatın gördüm gönül bağladım
 Aşk ile vuruldum pirim Pir Sultan

Akşam saat beşte vardım Banaz'a
 Dostlar arz eyledi başladım saza
 Sen nereden düştün kanlı Sivas'a
 Gezdim de yoruldum pirim Pir Sultan

Mah Turna'yım seni seven şad olmaz
 Konan göçer dünya kimseye kalmaz
 Hevesi olmayan aşkın savunmaz
 Yandım da kavruğdum pirim Pir Sultan

253**Kanlı Sivas Yobazı**

Pir Sultan'ın heykelini yıktılar
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı
 Ozanları diri diri yaktılar
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı

Onlar sağ selim varmadı evine
 Olanlar duyuldu Banaz köyüne
 Bu iş yakışır mı İslam dinine
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı

Otuz yedi canın ne idi suçu
 Bütün duyanları üzdü bu acı
 Yarın mahşer günü Allah davacı
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı

Âşık maşukunu övmektir kârı
 Pir Sultan'a layık gördünüz dârı
 Ne zaman oldunuz münkir diyarı
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı

Mah Turna'yım olanları bilirim
 Ağladıkça gözyaşımı silerim
 Bir canım var Pir Sultan'a veririm
 Zalim denen kanlı Sivas yobazı

254**Sivashl**

Dokuz yüz doksan üç iki temmuzda

Bizim ozanları yaktı Sivashl

Böyle işler oldu kanlı Sivas'ta

Hançeri sineme çaktı Sivashl

Madımak'tan ateş göklere çıktı

Otuz yedi canı hep birden yaktı

Sanmayın yobazlar Allah'tan korktu

Dönüp de geriden baktı Sivashl

Pirim Pir Sultan'ın tören gecesi

Karaları giydi arşın yücesi

Ecel şerbetini içti nicesi

Otuz yedi canı yaktı Sivashl

Hasret'ime hasret koydunuz bizi

Sanmıyorum Allah af ede sizi

Münkir yobazların utanmaz yüzü

Pir Sultan'a karşı çıktı Sivashl

Edibe Nesimi ol Muhlis akar

Sizin hasretiniz cihanı yakar

Ah ile figanlar göklere çıkar

Sanmayın Allah'tan korktu Sivashl

Semah ekipleri bakire kızlar
Onları görenin yüreği sızlar
Zahirde Müslüman münkir yobazlar
Figanlar göklere çıktı Sivaslı

Ne deyim ki olan hep oldu bize
O Aziz Nesin de bahane size
Kılavuz istemez görülen göze
Kafayı bizlere taktı Sivaslı

Mah Turna her zaman gerçekten yana
Aşkın badesinden içenler kana
Dinde hakaret var mıdır insana
Nice gözyaşları aktı Sivaslı

255**Abdal Musa Sultan Dedemi Gördüm**

Elmalı kazasının Tekke köyünde

Abdal Musa Sultan dedemi gördüm

Mihman ettim onu gönül evimde

Abdal Musa Sultan dedemi gördüm

Değirmeni sağdan sola çeviren

Su getirmek için dağı deviren

Kendisini bütün halka sevdiren

Abdal Musa Sultan dedemi gördüm

Kimse anlamadı onun halından

Sohbeti tatlıydı kudret balından

Asla ayrılmazam onun yolundan

Abdal Musa Sultan dedemi gördüm

Elmalı'nın Tekke köyünde kalan

Kaygusuz Sultan'ı yanına alan

Aşk meyinden içip ummana dalan

Abdal Musa Sultan dedemi gördüm

Mah Turna'yım sanma arayan bulmaz

Muhabbet bağının gülleri solmaz

Sevmeyenler Hak'tan şefaât bulmaz

Abdal Musa Sultan dedemi gördüm

256**Âşık Oldum Sana Pir Abdal Musa**

İsmi duydum da düştüm yollara

Âşık oldum sana Pir Abdal Musa

Canım kurban seni seven kullara

Kalbimdedir yerin nur Abdal Musa

Tekke köyünde itikat arama

Lokman Hekim olsa sarmam yarama

Devir azdı kaldık kötü zamana

Haksızın boynunu vur Abdal Musa

Değirmeni sağdan dönderdin sola

Canım kurban olsun gittiğin yola

Görün ki aşk beni koydu ne hala

Yetiş diyenlere car Abdal Musa

Mah Turna'yım âşık oldum nuruna

Geldim dergâhına durdum dârına

Seni sevenlerin yetiş carına

Hayali gönlümde dur Abdal Musa

257**Mah Turna**

Dünyaya geleli çekiyor çile
 Felek koymadı ki hiç yüzü güle
 Dertlini halından dertsiz ne bile
 Kalmış bir köşede ağlar Mah Turna

Küçükten kaybetmiş iki gözünü
 Erenler şahına vermiş özünü
 Güldürmedi felek onun yüzünü
 Derdini içinde saklar Mah Turna

Gönülden bağlıdır Şah-ı Merdana
 Aşkî niyazı var Şir-i Yezdan'a
 Can vermeyen ermez canana
 Her daim kendini yoklar Mah Turna

Araya araya kendini buldu
 Hamdü sena olsun gönlü aşk doldu
 Hani bizden evvel gelenler n'oldu
 Dostun sinesini dağlar Mah Turna

Hak ile Hak olan kendini bilir
 Sanmayın dünyada hiç yüzü gülür
 Ağlayıp da gözyaşını kim silir
 Kendi yarasını bağlar Mah Turna

Kulak verin gerçeklerin sözüne
Herkes ne yaparsa kendi özüne
Âşık olan yanar aşkın közüne
Coşkun sular gibi çağlar Mah Turna

Sevenler bu yola serini verir
Muhabbet bağının gülünü derir
Doğru çalışanlar menzile erir
Daim Hak sözünü haklar Mah Turna

Mah Turna kendine sahip biridir
O lmeden ölmüş sanma diridir
Bu yolun yolcusu yolun eridir
Muhabbete uyum sağlar Mah Turna

258**Seni Çok Seviyom Hayriye Ana**

İkrar verdik meydandadır serimiz

Seni çok seviyom Hayriye Ana

Çilehane'dir buluşma yerimiz

Seni çok seviyom Hayriye Ana

Oturdun yanıma çaldım sazımı

Felek kış eyledi benim yazımı

Senden başka çeken yoktur nazımı

Seni çok seviyom Hayriye Ana

Çok açlar doyurdun susuz kandırdın

Bir ahu bakışla beni yandırdın

Şükür beni bana sen tanıttırdın

Seni çok seviyom Hayriye Ana

Hiçbir şey diyemem senin hakkında

Çok merhametlisin herkes farkında

Arayıp gezerken buldum yakında

Seni çok seviyom Hayriye Ana

Mah Turna da derki aşka yanansın

Gece gündüz Ehlibeyt'i anansın

Canımın içinde sen bir canansın

Seni çok seviyom Hayriye Ana

259**Hoş Sefa Geldiniz**

Gece gündüz yollarına bakardım

Hoş sefa geldiniz Hayriye Ana

Bu sinemi aşk oduna yakardım

Hoş sefa geldiniz Hayriye Ana

Tanrı sana uzun ömürler versin

Sen gerçek anasın körler ne bilsin

Methetmez mi Sakine Ümmü Gülsüm

Hoş sefa geldiniz Hayriye Ana

Seni tanıyamaz senden olanlar

Âşık olur maşukunu bulanlar

Hep arif mi olur ceme dolanlar

Hoş sefa geldiniz Hayriye Ana

Süleyman abi cem emektarındır

Elinde var ise âlem yarındır

On İki İmam'ı sevmek kârındır

Hoş sefa geldiniz Hayriye Ana

Bin dokuz yüz seksen beşte tanıştık

Birbirimizin sohbetine alıştık

Mah Turna der ki çok şükür kavuştuk

Hoş sefa geldiniz Hayriye Ana

260**Seni Çok Özledim Hayriye Ana**

Ayrılık hasreti yaktı sinemi

Seni çok özledim Hayriye Ana

Çoğaldı gönlümün efkârı gamı

Seni çok özledim Hayriye Ana

Benim her derdime ortak oldun sen

Sensiz yaşamayı ne yapayım ben

Yoluna fedadır bu can ile ten

Seni çok özledim Hayriye Ana

Yetmiş üç millete bir gözle baktın

Coşkun sular gibi engine aktın

Aşkın hançerini sineme çaktın

Seni çok özledim Hayriye Ana

Bu dünyanın vefasını görmedim

Eller gibi ben murada ermedim

Hep ağladım şad olup da gülmedim

Seni çok özledim Hayriye Ana

Mah Turna'nın derdi yüce dağlardan

İbret alır gazel döken bağlardan

Hastanın halini sorma sağılardan

Seni çok özledim Hayriye Ana

261**Hacı Bektaş Veli Güzel Atatürk**

Ben de Türk'üm diyen Türklüğü seven

Hacı Bektaş Veli güzel Atatürk

Bu millete halka vermişti güven

Hacı Bektaş Veli güzel Atatürk

Milletini seven halkı koruyan

Bizde önemlidir bize yarayan

Hakikatle doğruluğu arayan

Hacı Bektaş Veli güzel Atatürk

Âşıklar her zaman metheder sizi

Mevla'm kötülükten koruya bizi

İptal olur mu gerçeğin izi

Hacı Bektaş Veli güzel Atatürk

Bu millet her zaman sizi anıyor

Aşkın badesinden içen kanıyor

Âşıkları bütün dünya tanıyor

Hacı Bektaş Veli güzel Atatürk

Mah Turna'dır bu manayı söyleyen

Kendini bu halka feda eyleyen

Hakkın dostu mudur sizi sevmeyen

Hacı Bektaş Veli güzel Atatürk

262**Kalbimizde Yaşıyorsun Atatürk**

Bu millete çok hizmetin olmuştur

Kalbimizde yaşıyorsun Atatürk

Senin sevgin gönüllere dolmuştur

Kalbimizde yaşıyorsun Atatürk

Bu yurda sahiptin hemi de bize

Her zaman sevgimiz sonsuzdur size

Yunan askerini döktün denize

Kalbimizde yaşıyorsun Atatürk

Âşıklar seninle geliyor coşa

Gerçekler kendini üzer mi boşa

Arz eyleyip geldin Hacı Bektaş'a

Kalbimizde yaşıyorsun Atatürk

Mah Turna bacıdır söyleyip coşan

Mecnun gibi yüce dağlardan aşan

Ol Mehmetçiklerdir yardımcı koşan

Kalbimizde yaşıyorsun Atatürk

263**Atatürk Atamız Severiz Onu**

Atatürk atamız severiz onu

Kimi zengin kimi bulamaz donu

İnkâr etmem açılırsa bu konu

Soranlar yok sormayanlar meydanda

Sorulsaydı aç kalmazdım evimde

Bana dirlik vermediler köyümde

Böyle iş var mı İslam dininde

Doyanlar yok doymayanlar meydanda

Oy alanlar oturuyor masaya

Milyarları dolduruyor kasaya

Uyum sağlamıyor anayasaya

Uyanlar yok uymayanlar meydanda

Mah Turna derki Atatürkçüyüm

Ne DDKD'ci ne de Kürtçüyüm

Halk partisindenim cumhuriyetçiyim

Duyanlar yok duymayanlar meydanda

264**Atatürk**

Ben Atatürk'ün izinde yürürüm
Yürüyenler beyan etsin kendini
Yaptığı hareketleri severim
Sevenler beyan etsin kendini

Atatürk milleti için çalıştı
Sabır etti çilelere alıştı
Göğsünü gerdi düşmanla çatıştı
Bilenlere beyan etsin kendini

Odur da dostlar Türkiye'yi kurtaran
Yunan askerini denize salan
Hiç kimse yok idi ki karşı duran
Görenler beyan eylesin kendini

Mah Turna'dır Atatürk'ün kuzusu
Boşuna aldanyormuş bazısı
Nasıl yüreğinden çıkar sızısı
Çıkaranlar beyan etsin kendini

265**Sevilmeyi Hak Etmiş**

Atatürk'tür dostlar bizim atamız
 Biz severiz sevilmeyi hak etmiş
 Asla ona karşı yoktur hatamız
 Bizden evvel gelenler hep gitmiş

Vatan için millet için çalıştı
 Hiç yılmadan düşman ile savaştı
 Her an için doğruları konuştu
 Sanmayın dünyada iyiler bitmiş

Bu aşka düşmeyen gelir mi coşa
 Sanmayın ki devlet konar her başa
 Daha gelmemiştir böyle bir paşa
 Düşmanlar hep yurdumuzu terk etmiş

Hak etmeyenleri kimse sever mi
 Âşıklar sadıklar onu över mi
 Haklılar haksızlığa boyun eğer mi
 Sevenlerin kalbinde hep yer etmiş

Mah Turna da derki o benim canım
 İlikten kemikten içeri kanım
 Sanmıyorum unutulma bu canım
 Bütün varlığımı Türk'e terk etmiş

266**Mahzuni Baba-II**

İki bin ikide göçtün dünyadan
 Hak yardımcın olsun Mahzuni Baba
 Dileğimde budur ulu Mevla'dan
 Dönüşün tez olsun Mahzuni Baba

Afşin Perçenek'te doğdun büyüdün
 Tatlı muhabbeti aşkı seviydin
 Daim Muhammed Ali'yi öviydin
 Dostların sağ olsun Mahzuni Baba

Sıkıyönetimi tırnağın çekti
 Asla korkmuyordun yüreğin berkti
 Bütün dostların hep gözyaşı döktü
 Seni nerde bulsun Mahzuni Baba

Hakk'ın yüreğiydin halkın diliydin
 Muhabbet bağının gonca gülüydün
 Akan ırmakların coşkun seliydin
 Haksızlar yok olsun Mahzuni Baba

Mah Turna'yım kolay ola dönüşün
 Hep Rıza malıydı alışverişin
 Gelişi zor olmaz kalbi genişin
 Kötüler kahrolsun Mahzuni Baba

267**Hangi Âşık Geçsin Senin Yerine**

Artık Veysel Baba sen gidicisin

Hangi âşık geçsin senin yerine

Aklına da gireni seçesin

Hangi âşık geçsin senin yerine

Senin yaşamaya ömrün çok mu

Aklına giren bir âşık yok mu

Beğendiğin de sözüne sadık mı

Hangi âşık geçsin senin yerine

Sen Hak âşığıydın iyi bilirim

Gittiğin yollarda ben de ölürüm

Zannetme ki bu dünyada gülürüm

Hangi âşık geçsin senin yerine

Mah Turna'yım candan severim seni

Ol güzel Şah âşık eyledi beni

Söyle bakalım aklına gireni

Hangi âşık geçsin senin yerine

268**Kaftancıoğlu**

Doğruyu söyledin seni vurdular
Hiç unutulmazsın Kaftancıoğlu
Nice aslan yiğitleri kırdılar
Ruhunuz şad olsun Kaftancıoğlu

Başını koymuştun en doğru yola
Hangi zalim saldı seni bu hala
Şah-ı Merdan intikamını ala
Emsalin bulunmaz Kaftancıoğlu

Mah Turna da derki unutmam seni
Derin üzüntüye düşürdün beni
Yıkılaydı haksızların düzeni
Gözyaşım sel oldu Kaftancıoğlu

269**İsmail Dede**

Hani bana mektup gönderecektin

Niçin göndermedin İsmail Dede

Tören zamanını bildirecektin

Niçin bildirmedi İsmail Dede

Asla bunu böyle ummazdım senden

Sanmıyorum nefret duyusun benden

Biliyorsun gönlüm şen değil gamdan

Niçin güldürmedin İsmail Dede

Bir name gönderseydiniz gelirdim

Pir Sultan aşkına çalıp söyledim

Bir de tümünüzü niyaz eylerdim

Sanma üzdürmedin İsmail Dede

Mah Turna'yım hata yoktur sözümde

Pir Sultan Abdal'ın aşkı özümde

Ah çekmekten derman yoktur dizimde

Niçin gezdirmedi İsmail Dede

270**Zeynel Dede**

Sana derim sana ey Zeynel Dede
 Arz etseydin bana haber salardın
 Söyle n'olur eski aşkın nerede
 Arz etseydin bana haber salardın

Pir Sultan gibi yolunu gözlerdim
 Ben seni herkesten fazla özlerdim
 Aşkın ile yüreğimi közlerdim
 Arz etseydin bana haber salardın

Anladım ki artık unuttun beni
 Ben herkesten fazla severdim seni
 Aşktır müminlerin imanı dini
 Arz etseydin bana haber salardın

Hani üç kardeşin bir bacısıydım
 O güzel kalbinin hem acısıydım
 Pirim Pir Sultanın sunucusuydum
 Arz etseydin bana haber salardın

Aşk atına binen yorulmaz imiş
 Gönüller çoşunca durulmaz imiş
 Her nehre köprü kurulmaz imiş
 Arz etseydin bana haber salardın

Ben imreniyordum senin halına
Arı yaratılmış kudret balına
Can kavuşmak ister hem cananına
Arz etseydin bana haber salardın

Otursan ne çıkar benim yanıma
Elbet ayrılık kâr etti canıma
Seni anlatırım Selma anama
Arz etseydin bana haber salardın

Mah Turna'nın aşkı yücedir yüce
Ne yazık gündüzler hep ona gece
Ben seni anladım artık iyice
Arz etseydin bana haber salardın

271**Sayın Reis N'olursun Kaymakam Bey**

İki satır yazın verin elime

Sayın Reis n'olursun Kaymakam Bey

Üzüntüler bırakmayın gönlüme

Sayın Reis n'olursun Kaymakam Bey

Musa'yla Gazanfer bana kızıyor

Muhannetler günden güne azıyor

Vefasızlar insanlıktan yozuyor

Sayın Reis n'olursun Kaymakam Bey

Okuyan insandan gelir mi zarar

Danışın konuşun verin bir karar

Sizden gayrı bu yaramı kim sarar

Sayın Reis n'olursun Kaymakam Bey

Eller gibi şad olmadım ki gülem

Gözlerim yok kapı pencere silem

Bilmem ki ne zaman biter bu çilem

Sayın Reis n'olursun Kaymakam Bey

Mah Turna'yım yok derdimin çaresi

Sinemde gizlidir aşkın yaresi

Oğlum yok ki vere ekmek parası

Sayın Reis n'olursun Kaymakam Bey

272**Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu**

Senle görüşmeye izin ver bana

Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu

Başıma geleni söyleyim sana

Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu

Verilen Emire saygımız sonsuz

Bana çok zulmetti giden imansız

şad olup gülmedim yaşam bir cansız

Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu

Ne dediler sana benim hakkımda

İnan ki zorlanıyorum bakımda

İzin ver ki görüşelim yakında

Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu

Gözü görmeyene kafa tutulmaz

Kolundan tutup dışarı atılmaz

Zalimin zulümü hiç unutulmaz

Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu

Annem babam gitti kardeşler bakmaz

Sanma bu dert benim bağrımı yakmaz

Gelinler çok zalim içeri tıkmaz

Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu

Mah Turna'nın kimse sormaz halını

O tarafa götüren yok malını

Adü balta vurdu kesti dalını

Sayın Ali Rıza Selmanpakoğlu

273**Yâr Elinden Yarası Var Gönlümün-I**

Aslı olmasaydı Kerem yanmazdı
 Yâr elinden yarası var gönlümün
 Mecnun Leyla için çölde kalmazdı
 Yâr elinden yarası var gönlümün

Bu aşktır Ferhat'a dağı deldiren
 Şirin'i kayadan atıp öldüren
 Âşık Garip Şahsenem'i güldüren
 Yâr elinden yarası var gönlümün

Arzu'yu Kamberden nasıl ayırdı
 Sevdiğini bütün halka duyurdu
 Bilmem ki bu felek kimi kayırdı
 Yâr elinden yarası var gönlümün

Mah Turna âşiktir dönmez sözünden
 Sevdiğinin aşkı çıkmaz özünden
 Yaktı yüreğini aşkın közünden
 Yâr elinden yarası var gönlümün

274**Yâr Elinden Yarası Var Gönlümün-II**

Aslı olmasaydı yanmazdı Kerem
 Yâr elinden yarası var gönlümün
 Bu aşka düşenle olmaz mı verem
 Yâr elinden yarası var gönlümün

Dinleyin derdimi söyleyem size
 Haramiler engel oldular bize
 Aldanmayın fitne ficir iblise
 Yâr elinden yarası var gönlümün

Ne karaymış şu alınımın yazısı
 Boşuna aldaniyormuş bazısı
 Ne yazık geçti ömrümün yarısı
 Yâr elinden yarası var gönlümün

Mah Turna'yım umutlarım yıkıldı
 Bu haksızlıklara canım sıkıldı
 Sanki yüreğime hançer sokuldu
 Yâr elinden yarası var gönlümün

275**Acep Ne Olacak Halimiz Bizim**

Sen Mecnun olmuşsun ben de bir Leyla

Acep ne olacak halimiz bizim

Leyla'nın içinde gizlidir Mevla

Tatlı muhabbettir balımız bizim

Ben sana âşığım kalbimde yerin

Seveni olmaz mı böyle bir erin

Tabip el vurmasın yaram çok derin

Hak kelamı söyler dilimiz bizim

Ben seni sevmişim nasıl geçerim

Zehir versen bal yerine içerim

Vadem yeter ise bir gün göçerim

Dertli sazı çalar elimiz bizim

Mah Turna'yım seni severim candan

İlikten kemikten içeri kandan

Konan göçer dünya denilen handan

Ol Şah-ı Merdan'dır ulumuz bizim

276**Demek ki Sevdığım Beni Unutmuş**

Seni saklıyorum kalbim içinde
 Demek ki sevdiğim beni unutmuş
 İnan başkaları yoktur gönlümde
 Demek ki sevdiğim beni unutmuş

Aklımı fikrimi elimden aldın
 Sen beni çaresiz dertlere saldın
 Yoksa kendine başka yar mı buldun
 Demek ki sevdiğim beni unutmuş

Ben seni bir vicdanlı sanıyordum
 Onun için aşkına yanıyordum
 Daha başka murat istemiyordum
 Demek ki sevdiğim beni unutmuş

Sana güvendim bu işe başladım
 Aşkın ile yüreğimi haşladım
 Hak'tan gelen çileyi hoş karşıladım
 Demek ki sevdiğim beni unutmuş

Mah Turna'yım yetmiyor mu çektiğim
 Ağlayıp da gözyaşları döktüğüm
 Gurbet ellerde boynumu büktüğüm
 Demek ki sevdiğim beni unutmuş

277

Kimse Beni Döndüremez Aşkımın

Zincir ile bağlasalar kolumu

Kimse beni döndüremez aşkımdan

Hiç kimse sormasa üzgün halımı

Dünya beni döndüremez aşkımdan

Gelen giden bana vermese selam

Konuşmam onlarla etmem bir kelam

Yine de derim ki büyüktür Mevla'm

Kimse beni döndüremez aşkımdan

Konu komşum dese çalma bu sazı

Unutamam dostlar aşkı niyazı

Meğer karaymış bende ki yazı

Dünya beni döndüremez aşkımdan

Mah Turna dostundan kesmez selamı

Âşıklarda mevcut Hakk'ın kelamı

Mecnun'u çöllere salan Leyla mı

Kimse beni döndüremez aşkımdan

278**Benden Yâre Selam Söyle Turnalar**

Derdim çoktur dostlar ben nasıl gülem

Benden yâre selam söyle turnalar

Bu aşkın halinden yok mudur bilen

Benden yâre selam söyle turnalar

Bu aşka düşeli gül benzim soldu

Ağlayan gözlerim kan ile doldu

Sevdiğim aklımı başımdan aldı

Benden yâre selam söyle turnalar

Nazlı yârden bana haber gelmiyor

Onun için benim yüzüm gülmüyor

Doktorlar benim halimi bilmiyor

Benden yâre selam söyle turnalar

Aşka da düşmüşüm halim perişan

Âşık Garip gibi var mı kavuşan

Mah Turna yârimi arzulamışam

Benden yâre selam söyle turnalar

279**Turnalar**

Sesinizi duydum döndüm deliye
 Yaktınız bağrımı nara turnalar
 Müracaat eyleyin Bektaş Veli'ye
 Bulmadım derdime çare turnalar

Nesliniz Muhammed Ali soyunuz
 Bektaş-ı Veli'ye benzer huyunuz
 Feryat ediyorum işte duyunuz
 Başlamayın ah u zara turnalar

Sizi dinleyenler olmaz mı verem
 Aslı'nın peşinde çok gezdi Kerem
 Felek koymadı ki murada erem
 Ezelden bu bahtım kara turnalar

Hep sizin içindir yanmam yakılmam
 Yoksa ben gidip bir yere takılmam
 Nasıl sevdiklerimi elden sakınmam
 Sakın konmayasız hara turnalar

Havalanıp gökyüzüne uçarsız
 Alanlara mücevherler saçarsız
 Açılmaz da yaralarım açarsız
 Kimsem yok halım sora turnalar

Nasıl aşka gelmez bu sazı çalan
Var mıdır dünyada ebedi kalan
Kusur gözetir mi hem sultan olan
Çekmişim özümü dâra turnalar

Sanmayın ki bu dünyada gülmüşüm
Ağlayıp da gözyaşımı silmişim
Ta ezelden Şah'a gönül vermişim
Düşürdünüz beni zara turnalar

Mah Turna'yım âşık olmuşam size
Bazen bazen selam gönderin bize
Yaz bahar aylarım hep döndü güze
Sevene yetişin cara turnalar

280**Bir Gerçeğe Bağlı olduğum İçin**

Mecnun gibi yüce dağlardan aştım

Bir gerçeğe bağlı olduğum için

Dostlar arz eyledi söyledim coştum

Tatlı muhabbete daldığım için

Aşka düşmeseydim böyle coşmazdım

Muhabbetin kapısını açmazdım

Bu türlü mücevherleri saçmazdım

Gönlümü figana saldığım için

Bu aşka düşenler asla gülemez

Onun için bu gönlüm neşelenmez

Âşğın dünyadan adı silinmez

Aşkın deryasına daldığım için

Mah Turna Bacı kendini tanıtır

Dertlerini sazdan sözden anlatır

Ayrılıktan da zor bir şey var mıdır

Ağlarım gurbette kaldığım için

281**Genç Yaşımnda Âşık Oldum Mevla'ya**

Benden memnun musuz ehli kâmiller

Genç Yaşımnda âşık oldum Mevla'ya

Başıma toplandı müminler pirlere

Genç Yaşımnda âşık oldum Mevla'ya

Hakk'ın doğru yollarına varayım

Her daim evliyaları çağırayım

Ehlibeyt'imini yasını tutayım

Genç Yaşımnda âşık oldum Mevla'ya

Daim hakikatten haber veririm

Kamillerin kıymetini bilirim

Sevdiklerimi rüyamda görürüm

Genç Yaşımnda âşık oldum Mevla'ya

Mah Turna'yım Haydar bağlandım sana

Bu aşkın elinden oldum divana

Benim sevdiklerim yetişse cara

Genç Yaşımnda âşık oldum Mevla'ya

282**Bir Kararda Duramam**

Gece gündüz ben ibadet ederim
 Yalvarırım bir kararda duramam
 Ehlibeyt için gözyaşı dökerim
 Yalvarırım bir kararda duramam

Erenler cemine vardım oturdum
 Feryat edip figanımı arttırdım
 Sevenlere bu gönlümü kaptırdım
 Yalvarırım bir kararda duramam

Âşıklar maşuku benim canımdır
 Muhammed Ali'yi seven yârimdir
 Sevenlere gönül vermek kârımdır
 Yalvarırım bir kararda duramam

Mah Turna'yım yandım aşkın közüne
 İnanamam münkirlerin sözüne
 Mevla'nın da aşkı düştü özüme
 Yalvarırım bir kararda duramam

283**Dedim Ben Dünyayı İstemiyorum**

Dedin ahu gözlüm sana âşığım

Dedim çekil buradan Şah'tır maşukum

Dedi kızma bana dar etme hulkum

Dedim ben seni istemiyorum

Dedi ki sevdiğim acı halıma

Dedim çekil burdan varma yanıma

Dedi beni salsın mahcup duruma

Dedim ben seni istemiyorum

Dedi ateşlere yakma özümü

Dedim kabul etmem dinle sözümü

Dedi böyle deyip kırma dizimi

Dedim ben seni istemiyorum

Dedi âşık isen vicdanın olsun

Dedim ki ya benim sevdiğim n'olsun

Dedi sus Mah Turna kimse duymasın

Dedim ben seni istemiyorum

284**Şikâyet Eyleme Dostum**

Bu dünyaya gelen bir gün gidecek
 Onun için şikâyet eyleme dostum
 Kara toprak üstümüzü örtecek
 Onun için şikâyet eyleme dostum

Mevla'nın işine karşı gelinmez
 Ölen ile hiçbir zaman ölmümez
 Bu dünya fanidir hiç güvenilmez
 Onun için şikâyet eyleme dostum

Söyle Azrail'e kim karşı gelmiş
 Bizden evvel gelen hepsi ölmüş
 Nicesi ağlayıp gözyaşı silmiş
 Onun için şikâyet eyleme dostum

Mah Turna sazını çalmaz boşuna
 Belki de sözlerim gitmez hoşuma
 Yaptıkların varsa gelir başına
 Onun için şikâyet eyleme dostum

285**Medet Allah Sen Bilirsin Derdimi**

Kendimi bileli ah u zardayım

Medet Allah sen bilirsin derdimi

Yetiş mücrim kullarına dardayım

Medet Allah sen bilirsin derdimi

Bülbülüm konarım gülün dalına

Gözümü dikmezem elin malına

Canım kurban olsun Ali yoluna

Medet Allah sen bilirsin derdimi

Ötmeyin bülbüller ben de yanmışım

Pir elinden dolu içip kanmışım

Zalimdir felekten darbe almışım

Medet Allah sen bilirsin derdimi

Mah Turna da derki Pir'i görmüşüm

Muhabbet bağında gülü dermişim

Muhammed Ali'ye ikrar vermişim

Medet Allah sen bilirsin derdimi

286**Söyle ki Ben Sana Ne Yaptım Dünya**

Aldın gözlerimi görmedim seni
 Söyle ki ben sana ne yaptım dünya
 Neden böyle kula kul ettin beni
 Söyle ki ben sana ne yaptım dünya

İlmin başı budur kendini bilmek
 Herkesin hakkıdır dünyada gülmek
 Sonunda var Azrail'e can vermek
 Söyle ki ben sana ne yaptım dünya

Babamı götürdün baktım ardından
 Bir lezzet almadım senin tadından
 Hak mahrum koymasın şefaattinden
 Söyle ki ben sana ne yaptım dünya

Derdi çok olanlar derman arasın
 Siyah zülfün mah yüzüne tarasın
 İşte gidiyorum hoşça kalasın
 Söyle ki ben sana ne yaptım dünya

Mah Turna'yım elbet gidecek gelen
 Aşkın ateşidir sinemi delen
 Yaşayan mı çoktur yoksa ki ölen
 Söyle ki ben sana ne yaptım dünya

287

Felek

Genç yaşımda çaresiz derde düştüm
 Dostlarım halimi sormadı felek
 Bu tatlı canımdan ben vazgeçtim
 Bana da yüreğin yanmadı felek

Beni gurbetten gurbete düşürdün
 Neden hayatıma zehir içirdin
 Haddinden ziyade çile çektirdin
 Bu dünya sana da kalmadı felek

Allah kimseleri dertli etmesin
 Benim gibi gözyaşları dökmesin
 Gurbet ellerde boynun bükmesin
 Sanma gönlüm aşka dalmadı felek

Mah Turna'yım düştüm gurbet ellere
 Derdimi destan eyledim dillere
 Başıma geleni demem ellere
 Gönül maksudunu bulmadı felek

288**Çile Aşım Oldu Ekmeğim Benim**

Derdimi söylesem gelmez hesaba

Çile aşım oldu ekmeğim benim

Ne eş dost soruyor ne de akraba

Çile aşım oldu ekmeğim benim

Sorun neler geldi garip başıma

Felek ağı kattı tatlı aşıma

Dertli yazın benim mezar taşıma

Çile aşım oldu ekmeğim benim

Ta küçükten gözlerimi kaybettim

Bülbül oldum viran bağlarda öttüm

Söyle ki ey felek ben sana n'ettim

Çile aşım oldu ekmeğim benim

Hiç kimsenin gücü feleğe yetmez

Ağlayarak gelen gülerek gitmez

Seven sevdiğini asla terk etmez

Çile aşım oldu ekmeğim benim

Mah Turna'yım sinem yaralı özden

Farkım yok ateşi kararmış közden

Bilmem ki bu felek ne ister bizden

Çile aşım oldu ekmeğim benim

289**Dinleyin Derdimi Söyleyim Dostlar**

Doğmadı güneşim yanmadı çıram
 Dinleyin derdimi söyleyim dostlar
 Tabip el vurmasın sağalmaz yaram
 Dinleyin derdimi söyleyim dostlar

Bir yarenim yok ki tuta elimden
 Kurumaz mendilim çeşmim selinden
 Doktorlar bilmedi benim halimden
 Dinleyin derdimi söyleyim dostlar

Unutulmaz Ehlibeyt'in davası
 Münkirlerin nedir bizle kavgası
 Benim yaram Kerbelâ'nın yarası
 Dinleyin derdimi söyleyim dostlar

Mah Turna'yım bu kaderin cilvesi
 Dostun dosta ne hoş geliyor sesi
 Yaralıdır âşıkların sinesi
 Dinleyin derdimi söyleyim dostlar

290**Sazım**

Sen olmasan benim halim nic' olur
 Sanma ki dünyada gülmüşüm sazım
 Derdimi dökemem içimde kalır
 Bülbül gibi zara düşmüşüm sazım

Her nereye gitsem seni götürürüm
 Bütün dertlerimi dile getiririm
 Sen olmasan aklımı yitirrim
 Bir güzele meyil vermişim sazım

Ben ölene kadar seni taşırım
 Seninle beraber güzel yaşarım
 Aşkım da gelince hemen coşarım
 Zaten ben ölmeden ölmüşüm sazım

Mah Turna dertlidir bitmez firkatı
 Canı gönülden severim sohbeti
 Seninle gezerim diyar gurbeti
 Gizli sırlarına ermişim sazım

291**Benim Bu Derdime Ortak Kim Olur**

Sazım sensiz dolaşamam dünyayı
 Benim bu derdime ortak kim olur
 Gör ki aşk ne hale koydu Leyla'yı
 Benim bu derdime ortak kim olur

Kerem Aslı için yandı tutuştu
 Mecnun Leyla için dağlardan aştı
 Âşık Garip sevdiğine kavuştu
 Benim bu derdime ortak kim olur

Dostlar âşıklık zor kolay bilmeyin
 Derdimden ağlıyom bana gülmeyin
 Yaralarım derindir el sürmeyin
 Benim bu derdime ortak kim olur

Mah Turna'yım eremedim murada
 Nideyim engel çok idi arada
 Ölsem bile gözüm kalır dünyada
 Benim bu derdime ortak kim olur

292**Kötüleri Seven Yoktur Dünyada**

Nefsine uyma yolundan kalırsın

Kötüleri seven yoktur dünyada

İnan etki sonra pişman olursun

Kötüleri seven yoktur dünyada

Kamil olan yanlış yollara gitmez

Faizli paraya hiç heves etmez

Elin namusuna gözünü dikmez

Kötüleri seven yoktur dünyada

İyi insanları seven çok olur

Pire hizmet eden şefaata bulur

Hak Muhammed Ali dardan kurtarır

Kötüleri seven yoktur dünyada

Dinle Mah Turna Bacı'nın sözünü

Erenler şahına vermiş özünü

Elin namusuna dikme gözünü

Kötüleri seven yoktur dünyada

293**Okula**

Cahil kalırsınız gidin okula
Okuyup yazmayı öğrenin dostlar
Dünyada muhtaç olursuz akla
Okuyup yazmayı öğrenin dostlar

Okumayanları kimse sevmez
Çok üzüntü çeker hiç yüzü gülmez
Her nereye gitse kimse iş vermez
Okuyup yazmayı öğrenin dostlar

Okumayı bilen tahsilli olur
Ne üzüntü çeker ne benzi solur
Her nereye gitse kolay iş bulur
Okuyup yazmayı öğrenin dostlar

Mah Turna'yım nasihatim sizlere
Belki de güceniyorsunuz bizlere
Okumayan köle olur beylere
Okuyup yazmayı öğrenin dostlar

294**Dede Tekkemiz Hayırlı Olsun**

Şimdi buraya çok masrafın çıkmış

Dede tekkemiz de hayırlı olsun

Zahmet çektiyse çok güzel olmuş

Dede tekkemiz de hayırlı olsun

Öyle kalsaydı bir gün uçardı

Benim gözlerim yok herkes kaçardı

Bu mücevherleri kimler saçardı

Dede tekkemiz de hayırlı olsun

İçine girince çok sevindim ben

Başımızdan eksik olmayasın sen

Her şeyden tatlıdır sohbet ile dem

Dede tekkemiz de hayırlı olsun

Mah Turna'yım Şah'a bağlıdır özüm

Ehlibeyt için yaş döküyor gözüm

Her an eşliğine sürerim yüzüm

Dede tekkemiz de hayırlı olsun

295**Baba Evlatların Hayırsız Çıktı**

Baba evlatların hayırsız çıktı
 Senin derdin beni öldürür baba
 Viran edip gönül tahtımı yıktı
 Sanma bu dert beni güldürür baba

Büyük oğlun malın yedi doymadı
 Çok kötülük yaptı asla caymadı
 Sen öldükten sonra kumar oynadı
 Hak ona haddini bildirir baba

Onun hanımı da lağım faresi
 Derde düşe bulunmaya çaresi
 Asla yüreğimden çıkmaz yaresi
 Atlıyı atından indirir baba

Küçük oğlunu da Alman'a saldın
 Ona kardeşinin kızını aldın
 Sana bakmadılar çaresiz kaldın
 Sanma ki kendini sevdire baba

Onun hanımı da soğan kabuğu
 Karnı tok bilmez sığağı soğuğu
 Elinden yemezem pişmiş tavuğu
 Sanma bu devranı sürdürür baba

Onlara da evlatları çektire
Ağlayıp da gözyaşları döktüre
Dost değil düşmana boyun eğdire
Hak onlara ceza verdirir baba

Mah Turna onlardan kesmiş ilgiyi
Ol İmam Cafer'den almış bilgiyi
Onlar ne bilsin saygıyı sevgiyi
Bana gözyaşları döktürür baba

296**Vicdanlıyız Diye savunuyorlar**

Vicdanlıyız diye savunuyorlar
Kendi kendilerine avunuyorlar
Sanki sözlerimden anlamıyorlar
Gerçekleri binde bir görüyorum

Zenginin her zaman etlidir aşı
Fakir iş bulmaz dertlidir başı
Herkes karşına çeker ataşı
Sanamayın ki bunu ben bilmiyorum

Zenginler kesiyor ayda bir kuzu
Fakirin içinden çıkmıyor sızı
Bana diyorlar ki sen çal bu sazı
Anlayanı binde bir görüyorum

Mah Turna'yım var mı halimden bilen
Aktı gözyaşlarım bulunmaz silen
Hesaba gelmiyor acından ölen
Bir dilim ekmeği bulamıyorum

297**Beni TRT’de Söyletmiyorsunuz**

Alman’dan mı geldim Yunanlı mıyım

Beni TRT’de söyletmiyorsunuz

Ben de Türk evladı Türk Çocuğuyum

Niçin TRT’de söyletmiyorsunuz

Hesapsız insanlar vardır orada

Eller gibi eremedim murada

Neden bekletiyorsunuz sırada

Beni TRT’de söyletmiyorsunuz

Banda aldınız sesimi sazımı

Kimler kara yazdı benim yazımı

Yerine getirmediniz arzumu

Niçin TRT’de söyletmiyorsunuz

Mah Turna’ya ümit verin ki coşa

Gözleri yok başka işle uğraşa

Bu dünyada ne bey kalır ne paşa

Beni TRT’de söyletmiyorsunuz

298**Hele Bakın Elindeki Sazına**

Ben âşığım diye meydana çıkmış

Hele bakın elindeki sazına

Üzerindeki teller hep kırılmış

Hele bakın elindeki sazına

Sazın düzenini yapamıyorsun

Hele birde ben âşığım diyorsun

Doğru söylediğime güceniyorsun

Hele bakın elindeki sazına

Âşık olan saz öğrenmeli lütfen

Çalabilenin içinde kalmaz gam

Öğrenmeyen âşık olmaz hem

Hele bakın elindeki sazına

Mah Turna da derki öğrendim sazı

Âşıklar da birbirine naz ederler bazı

Yeni geldi muhabbetin sırası

Hele bakın elindeki sazına

299**Faiz Parasına Heves Etmeyin**

Allah'ını seven vermesin faiz
 Hakk'ın kullarına o değil caiz
 Dönüşünde olur itten de uyuz
 Faiz parasına heves etmeyin

Faiz verenlere haramdır cennet
 Kamil olan vermez onlara kıymet
 Dinleyin sözümü zalim muhannet
 Faiz parasına heves etmeyin

Faiz verenleri sevmez yaradan
 Okuryazarsızlar bilmez paradan
 Kaldırım bu kötülüğü aradan
 Faiz parasına heves etmeyin

Bunu böyle dedi Mah Turna yine
 Söylemez hiçbir manasız kelime
 Muhannetler kulak verin sözüme
 Faiz parasına heves etmeyin

300**Hoca**

Benden sual sorma cevabım hazır
 Sanma cevabını veremem Hoca
 Gayet inançsızdır şimdi ki asır
 Verdiğim ikrardan dönemem Hoca

Çok Alevilerin hakkında atma
 Yolumuz doğrudur bizi aldatma
 Eğer kızılıyorsan bir daha çatma
 Sanma ben göğsümü geremem Hoca

İçkiyi men etme o değil haram
 Tabipler olmasa sarılmaz yaram
 Münkir yobazlardan yok benim aram
 Çağırdığım yere gelemem Hoca

Mah Turna der çok gördüm müftüleri
 Laf anlamaz kocaları gençleri
 Hakikatle yoktur bir ilgileri
 Sanma gerçekleri göremem Hoca

301**Zalim Softa**

Ali'yi severim korkmazım senden
 Bildiğinden kalma ey zalim softa
 Ben ayrılmam Hak erenler ceminden
 Bildiğinden kalma ey zalim softa

Bilmeyenler bilsin ben müminanım
 Dinim Muhammed'dir Ali imanım
 Ehlibeyt'e feda varlığım canım
 Bildiğinden kalma ey zalim softa

Muhammed Ali'yi candan severim
 Erenler sürdüğü yola giderim
 Yezit kavmine lanet ederim
 Bildiğinden kalma ey zalim softa

Mah Turna da şaşmaz öz bildiğinden
 Herkes bir dolu umar sevdiğinden
 Ben de ayrılmazam Hak birliğinden
 Bildiğinden kalma ey zalim softa

302**Verdiğin Fetvalar Yanlıştır Yanlış**

Müftü kulak ver söylediğim söze

Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

Neden iftiralar edersin bize

Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

Cami Allah'ın evidir diyorsuz

Hepiniz orda namaz kılıyorsunuz

Kendinizi Müslüman sanıyorsunuz

Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

Alevi'nin günahını alırsız

Hakk'ın huzuruna nasıl varırsız

Yarın mahşer günü nerde kalırsız

Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

Fakirler aç gezer zenginler toktur

Onun için benim üzüntüm çoktur

Mum söndürmek hiçbir millette yoktur

Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

Mekke'ye gidiyor hacılarınız

Çıkamaz yüreğimden acılarınız

Bizimle mi yattı bacılarınız

Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

Gerçek âşıkların Hak'tır nefesi
Bülbül figan eder güle hevesi
Bekir Ömer Osman Ali'nin nesi
Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

Hakikati söylesem bilemezsiniz
Asla siz bu sırlara eremezsiniz
Neden Alevi'ye bühtan edersiniz
Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

Mah Turna Bacı da diyorlar bana
Her ne söylesem gelmezsiniz imana
Siz tapmışsınız Ömer ile Osman'a
Verdiğin fetvalar yanlıştır yanlış

303**Alevi Olmak Nerede**

Bektaş-ı Veli'ye hizmet mi gördük

Biz nerde Alevi olmak nerede

Şah Hüseyin gibi seri mi verdik

Biz nerde Alevi olmak nerede

Nerde güzel görsek gönül veriyik

Bunu kendimize normal göriyik

Gerçeklerin izinde mi yürüyük

Biz nerde Alevi olmak nerede

Alevi'nin güzelde olmaz ilgisi

Gerek Hüseyin'e çok ola sevgisi

Şeytanın az mı vardı bilgisi

Biz nerde Alevi olmak nerede

Mah Turna'yım bilen var mı sözümden

Güzel sevmek çok geçiyor özümden

Duramıyoruz ki aşkın közünden

Biz nerde Alevi olmak nerede

304**Şükürlü Köyü**

Dostlar ben Şükürlü köyüne gittim

Onlar hiç bakmadı benim yüzüme

Fakirim diye halimi arz ettim

Onlar hiç bakmadı benim yüzüme

Hepsini de bankada parası var

Namert olduklarına gözleri çok dar

Ne de misafire hürmetleri var

Onlar hiç bakmadı benim yüzüme

Nasıl dostlar methedeyim onları

Hiç cana yakın değil insanları

Bir fakire dokunmaz yardımları

Onlar hiç bakmadı benim yüzüme

Mah Turna derki bilseydim gitmezdim

Halım da onlara arz etmezdim

Birde üzüntülü geri dönmezdim

Onlar hiç bakmadı benim yüzüme

305**Yol TV**

Çok şükür bizimde kanalımız var

Yola düşen bir ışıktır Yol tv

Bülbül figan eder hem çekiyor zar

Yola düşen bir ışıktır Yol tv

Bizim elimizde onun tapısı

Sevenlere hep açıktır kapısı

Asla adülerden yoktur korkusu

Yola düşen bir ışıktır Yol tv

Oraya toplanıyor bütün ozanlar

Saz çalıp söyleyen beste yazanlar

Bizden uzak dursun yoldan azanlar

Yola düşen bir ışıktır Yol tv

Âşık maşukunu ister ki övmek

Elindeki saza derdini dökmek

Bülbülün hevesi bağlarda ötmek

Yola düşen bir ışıktır Yol tv

Mah Turna'yım dünya başıma dardır

Gül dikende biter çevresi hardır

Kış mevsimi soğuk her taraf kardır

Yola düşen bir ışıktır Yol tv

306**Cem TV**

Perşembe günleri cemler yaparsın
 Sevgimiz sonsuzdur sana Cem tv
 Sende gerçek erenlere taparsın
 Sevgimiz sonsuzdur sana Cem tv

Ozanları topluyorsun başına
 Mevla'm uğratmasın gönül kışına
 Yaptığın iyilikler gelir karşına
 Sevgimiz sonsuzdur sana Cem tv

Semahlar dönülür çalınır sazlar
 Sevgi arasında çok olur nazlar
 Kış mevsimi soğuk güzeldir yazlar
 Sevgimiz sonsuzdur sana Cem tv

Tarikatta sorgu sual sorulur
 Sanmayın bu yola giden yorulur
 Âşık olan maşukuna sarılır
 Sevgimiz sonsuzdur sana Cem tv

Mah Turna'da derki bitmiyor gamlar
 Hak'tan uzak olur erkânsız kemler
 Erenler ceminde sürülür demler
 Sevgimiz sonsuzdur sana Cem tv

3.1.5. 15 HECELİLER

307

Âlemin Nuru Muhammed-I (Nazire)

Muaviye ile ol Yezit'in lanet olsun canına

Hasan'a ağı verdiler nasıl girdi kanına

Yarın nasıl varacaktır onlar Hak divanına

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

Hasan'a ağı verdiler Hüseyin'e nice kıydı

Hiç Allah'tan korkmadılar zalim nefesine uydu

Olan haksızlıkları bütün kâinat duydu

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

Şimir Mervan melun Yezit etmediğini koymadı

Çok hakaret yaptı onlar kötülükten caymadı

Ehlibeyt'e zulüm etti peygamberi saymadı

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

Hem Ali'sin hem de Veli haberimiz vardır bizim

Sözleriniz geçerlidir Hak'ın katında sizin

Şimir Mervan melun Yezit yoldaşdır iblisin

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

Mah Turna nasıl yanmasın Ehlibeyt'e olana

Hiç kimsenin gücü yetmez kalbine aşk dolana

Âşık maşukunu arar bak sararıp solana

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

308**Âlemin Nuru Muhammed-II (Nazire)**

Size âşık olanlar hem asla gülmez dünyada

Ehlibeyt'i sevenler hep başlar ah u feryada

Bak Kerbelâ yol gözetir yetişesin imdada

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

Sana âşık olmuşum hem haberin var mı benden

Ölsem bile ey sevdiğim yine vazgeçmem senden

Bitmez bu ah u feryadım bu ruh çıkmasa tenden

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

Sevdiğine kul olanlar tapmaz dünya malına

Aç gezer da tok görünür şükür eder halına

Bu canımız kurban olsun Ehlibeyt'in yoluna

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

Alanlara mücevherdir gerçeklerin sözleri

Ehlibeyt'i sevenlerin yaşlı olur gözleri

Ey sevdiğim reddetme sen dergâhından bizleri

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

Mah Turna'nın derdi çoktur nasıl çalmaz sazını

Zalim felek kış eyledi baharını yazını

Günden güne ol Hak'a hem ediyor niyazını

Âlemin nuru Muhammed Mürvet ya Ali Mürvet

309**Gözünü Sevdiğim Şah**

Bu yolun yolcusu olan nasıl düşmez peşine
 Ben sana âşık olmuşum gözünü sevdiğim Şah
 Yola düşkün olmayanın muhabbetinde işi ne
 Ben sana âşık olmuşum gözünü sevdiğim Şah

Âşık maşukunu arar ona kavuşmak için
 Figanım ta arşa çıktı nasıl yanmasın içim
 Yollarda koyma gözüm yüklenmeden bu göçüm
 Ben sana âşık olmuşum gözünü sevdiğim Şah

Senin canımın cananı bade içtim elinden
 Âşığa gezmek mirastır ayrı düştüm elimden
 Gece gündüz zikrederim ismin koymam dilimden
 Ben sana âşık olmuşum gözünü sevdiğim Şah

Âşığa maşuk göründün derdi bitmiyor neden
 Yollarına feda olsun can ile baş bu beden
 Bülbül öter gül dalında ayrılmaz viraneden
 Ben sana âşık olmuşum gözünü sevdiğim Şah

Mah Turna imtihandasın sükût eyle bakalım
 Coşkun sular gibi daim enginlere akalım
 Beklerim yollarını gel seyrangâha çikalım
 Ben sana âşık olmuşum gözünü sevdiğim Şah

310**Âşığıyım Ben Onların Gayretini Çekerim**

Hey erenler bizden olan nerde olsa bizimdir
 Hatice Fatma Zöhre benim iki gözümdür
 Muhammed Mustafa Ali içimdeki özümdür
 Âşığıyım ben onların gayretini çekerim

İmam Hasan Şah Hüseyin kalbimizin nurudur
 İmam Zeynel Aba Bakır evliyanın sırrıdır
 Ol İmam Cafer'i sadık sevenlerin yâridir
 Âşığıyım ben onların gayretini çekerim

Musa'yı Kazım Rıza'nın bendesiyiz bendesi
 Takî Nâki Hasan Asker müminlerin Kâbe'si
 Ol Mehdi sahip zamandır gönlümüzün şulesi
 Âşığıyım ben onların gayretini çekerim

Üçler Beşler hem Yediler On İki'ler hazırdır
 On Dört Masum-u Pak On Yedi Kemerbest nazırdır
 Hu deyip semaha giren çark dönen Kırklar nurdur
 Âşığıyım ben onların gayretini çekerim

Mah Turna'yım derdim çoktur kimse bilmez halımdan
 Münkir münafıklar beni ayıramaz yolumdan
 Yetmiş üç Şehitler için geçerim bu canımdan
 Âşığıyım ben onların gayretini çekerim

311**Yası Matem Günüdür-I**

Rukiye Zeynel hem Sakine susuzluktan yanıyor

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Ehlibeyt'in yaraları ılgıt ılgıt kanıyor

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Ol Yezitler Ehlibeyt'e bir yudum su vermedi

Şimir Mervan Melun Yezit merhamete gelmedi

Bu cihanda hiçbir kimse böyle cefa görmedi

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Yezit'in seraskerleri su yolunu bağladı

Ümmügülsüm Zeynep Ana ah ediben ağladı

Bu susuzluk Ehlibeyt'in yüreğini dağladı

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Hür Şehit vardı ricaya Yezit reddetti onu

Kıyamet gününe kadar unutulmaz bu konu

Tanrı nasıl affeylesin Şimir ile Mervanı

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Mah Turna'yım derdim çoktur giyinmişim karalar

Fatma Ana ah eyleyip yüreğini paralar

Kıyamet gününe kadar sarılmaz bu yaralar

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

312**Yası Matem Günüdür-II**

Ümmügülsüm Zeynep ağlar yastadır bütün cihan

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Şehriban Ana Sakine ediyor ah u figan

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Karısı Cudiye İmam Hasan'a verdi zehir

Yaptığı yanına kalmaz sorulacaktır ahir

Bu cihanda hiçbir kimse böyle görmemiş kahir

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Şimir Mervan melun Yezit düşman oldu Ali'ye

Evlialar serfirazı Hacı Bektaş Veli'ye

Alsın intikamlarını çağırılım Mehdi'ye

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Ali Ekber Ali Asker su diyerek verdi can

Fatma Ana ah eyleyip gözlerinden döktü kan

Akıbet konan göçecek dünya dediğin bir han

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

Mah Turna derki olmuşum Ehlibeyt'im delisi

Kan ağlıyor Şah-ı Merdan müminlerin velisi

Kasım şehit olmuş ağlar Şah Hüseyin emmisi

Ey müminler figan edin yası matem günüdür

313**Yetiş Şah-ı Merdan Ali**

Ol Yezitler Ehlibeyt'e name yazıp saldılar
 Aldılar nameyi onlar okuyup inandılar
 Konuştular birbirine yola revan oldular
 Yetiş Şah-ı Merdan Ali uyan nerede kaldın

Vardılar bunlar Küfe'ye kulak ver dinle işit
 Bağladılar su yolunu kavmusu oldu Yezit
 Ehlibeyt kâfir elinde zulm ile oldu şehit
 Yetiş Şah-ı Merdan Ali uyan nerede kaldın

Babasının kucağında Ali Ekber yedi ok
 Cümlesi kâfir olmuştu kalplerinde iman yok
 Bir yudum su vermediler Yezit onu gördü çok
 Yetiş Şah-ı Merdan Ali uyan nerede kaldın

Ehlibeyt'i başı açık bindirdiler deveye
 Ümmügülsüm Zeynep Ana dayandı bu çileye
 Bunlar ah u feryat ile vardılar Medine'ye
 Yetiş Şah-ı Merdan Ali uyan nerede kaldın

Mah Turna'yım derdim çoktur karalı oldu günüm
 Ederim ah ile feryat arşa ulaştı ünüm
 Bu cihanda görülmüş mü böyle hakaret ölüm
 Yetiş Şah-ı Merdan Ali uyan nerede kaldın

314**Kerbelâ'nın Figanını Ben Canlı Yaşıyorum**

Küfe halkı vefasızdır ikrarında durmadı
 Kerbelâ'nın figanını ben canlı yaşıyorum
 Ehlibeyt'e biat edip kâfirleri kırmadı
 Kerbelâ'nın figanını ben canlı yaşıyorum

Gece gündüz ah çekerim yaşlar akar gözümden
 Sıdk-ı candan seviyorum Ehlibeyt'i özümden
 Âşık olan asla çıkmaz maşukunun sözünden
 Kerbelâ'nın figanını ben canlı yaşıyorum

Figanım ta arşa çıktı haberiniz var mıdır
 Dünya sizin başınıza benim gibi dar mıdır
 Ehlibeyt'i sevenlerin daim işi zar mıdır
 Kerbelâ'nın figanını ben canlı yaşıyorum

Okurum ilm-i ledünden dinleyin bakalım siz
 Kerbelâ'nın toprağında aç susuz can verdik biz
 Bir mürşide gönül verin belli olur gerçek iz
 Kerbelâ'nın figanını ben canlı yaşıyorum

Mah Turna'yım ta ezelden bahtım karadır benim
 Dinleyin dostlar derdimi bitmez efkârım gamım
 Gece gündüz Ehlibeyt'tir benim sohbetim demim
 Kerbelâ'nın figanını ben canlı yaşıyorum

315**Nasıl Ağlamayım Ben**

Küfe halkı ol Yezit'in emirinden çıkmadı

Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im nasıl ağlamayım ben

Şimir Merven melun Yezit hiç Allah'tan korkmadı

Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im nasıl ağlamayım ben

Çaresiz derde düşmüşüm bitmez ah u figanım

Âşıkların maşukusun benim Şah-ı Cihanım

Lanet olsun ol canına Yezit ile Mervan'ın

Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im nasıl ağlamayım ben

Küfe halkı ta ezelden Ehlibeyt'e düşmandır

Sanma Şimir Mervan Yezit yaptığına pişmandır

Onlarda merhamet olmaz kavmi Ebu Süfyan'dır

Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im nasıl ağlamayım ben

Mah Turna figan ediyor sarılmadı yarası

Ali Ekber Ali Asker onun ciğer pasesi

Âşık maşukunu arar kavuşmaktır çaresi

Ah Hasan'ım vah Hüseyin'im nasıl ağlamayım ben

316**Benim Derdim Ehlibeyt'in Derdidir**

Sevenler figan ediyor nasıl ağlamayım ben
 Hey erenler benim derdim Ehlibeyt'in derdidir
 Nasıl dertli sinemi vurup da dağlamayım ben
 Hey erenler benim derdim Ehlibeyt'in derdidir

Çaresiz derde düşenler dermanı Hak'tan arar
 Dünyaya gelen gidecek böyle verilmiş karar
 Her tabipte ilaç olmaz sanma ki merhem sarar
 Hey erenler benim derdim Ehlibeyt'in derdidir

Aşkın ateşine yanan maşukuna bağlıdır
 Tabip el vurmasın bana dertli sinem dağlıdır
 Kimde ne var kimse bilmez canda canan saklıdır
 Hey erenler benim derdim Ehlibeyt'in derdidir

Dünyaya geldim geleli hep ağladım gülmedim
 Aktı gözyaşlarım dostlar bir kez olsun silmedim
 Ey Şah'im ben senden başkasına gönül vermedim
 Hey erenler benim derdim Ehlibeyt'in derdidir

Mah Turna'yım ta ezelden dertli sinem yaralı
 Var mıdır Dünyada benim gibi bahtı karalı
 Dünya'ya gelmenin maksat gitmek imiş kuralı
 Hey erenler benim derdim Ehlibeyt'in derdidir

317**Bilmez Bizi**

Ey gönül bu aşka düşüp yanmayan bilmez bizi
 Pir elinden dolu içip kanmayan bilmez bizi
 Âşığın gözü yaşlıdır daim Hakk'ı zikreder
 Gece gündüz Ehlibeyt'i anmayan bilmez bizi

Âşığın bahtı karadır yaralıdır sinesi
 Aşk elinden sararıp da solmayan bilmez bizi
 Âşığın çilesi bitmez derde giriftar olur
 Gönlünü ah u figana salmayan bilmez bizi

Âşık olan aşka düşer gece gündüz ah çeker
 Dertli saza niyaz edip çalmayan bilmez bizi
 Âşığın gönlü gamlıdır her can fehmetmez bunu
 Pir elinden dolu bade almayan bilmez bizi

Âşık olan sanma maşukunun derdine yanmaz
 Derde tabi olup derman bulmayan bilmez bizi
 Aşkın ateşine düşen nasıl sararıp solmaz
 Muhabbet bahri ummandır dalmayan bilmez bizi

Mah Turna üzme kendini âşık cefasız olmaz
 Ehlibeyt'im in derdine yanmayan bilmez bizi
 Aşk meyinden içmeyenler bahri ummana dalmaz
 Ol erenler şahına kul olmayan bilmez bizi

SONUÇ

Tarihi süreç içerisinde geniş bir coğrafyaya yayılan, çeşitli din ve kültürlerle tanışıp etkileşimde bulunan Türk milleti, zengin bir kültür hazinesine sahip olmuştur. Ozan ve baksi geleneğinin bir devamı olarak karşımıza çıkan âşıklık geleneği, bu zengin kültür mirasının özünü yitirmeden günümüze kadar gelmesini sağlamıştır. Bu gelenekten yetişen âşıklar, yaşadıkları dönemlerde halkın arasında gezerek bir taraftan kültürel birikimlerini halka aktarıırken öbür taraftan da halkın duygularına tercüman olmayı başarmışlardır.

Âşıklık geleneği, 20. yüzyılda ve günümüzde meydana gelen bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel değişimlere ayak uydurarak varlığını sürdürmüştür. Âşıklar, çeşitli konserlere halk dinletilerine, TV programlarına katılarak atışmaları, deyişleri, saz ve sözleriyle halkın sevgisini kazanmışlardır.

Türk halkının tarihini, dilini, inanışlarını, duygularını, düşüncelerini, sosyal ve kültürel yapısını dile getiren; halkın gözü, kulağı, dili olan âşık şiirleri Anadolu'ya ait folklorik malzemeleri en iyi içeren ürünlerdendir.

Diyarbakır ili ve çevresi geçmişten günümüze âşıklık geleneğinin çok yaygın olmadığı bir yöredir. Gelenek, yöredeki Türkmen Alevilerinin yaşadığı belirli sayıdaki köylerde yaşatılmaya çalışılmıştır. Buralardan yetişen az sayıdaki âşık da gerek yöre genelinde âşıklık geleneğinin yaygın olmamasından gerekse sosyal ve ekonomik imkânların yetersizliğinden dolayı kendi köyleri ve onlara yakın diğer Türkmen Alevi köyleri haricinde dış çevrelere kendilerini tanıtamamışlardır. Bu durum, yöre âşıkları hakkında bugüne kadar herhangi bir bilimsel çalışma yapılmamasına neden olmuştur.

Buradan yola çıkarak başladığımız “Âşık Mah Turna'nın Hayatı, Edebi Kişiliği ve Şiirleri” adlı bu çalışmamızda halk bilimi disiplini çerçevesinde Mah Turna'nın şiirlerinde kullandığı motifleri, halk kültürü unsurlarını ve dini-tasavvufi unsurları tespit ederek yorumlamaya çalıştık. Ayrıca şiirlerin iç yapısı hakkında önemli bilgilere ve değerlendirmelere yer verdik. Bu tespit ve değerlendirmelerden ortaya çıkan sonuçlar, çalışmamızın asıl amacını oluşturduğundan şiirlerin dış yapısı (şekil) özelliklerine çok geniş bir yer vermedik.

Âşık Mah Turna, şiirlerinde en az halk edebiyatı motifleri ve halk kültürü unsurları kadar Alevi-Bektaşî inancına ait özel ad ve kavramlara da yer vermiştir. Bu durum, onun Alevi-Bektaşî geleneğinden yetişmesi ve bu inanç sistemine sıkı sıkıya bağlı olmasıyla ilgilidir. Ayrıca halk şairlerimizin hemen hepsinin şiirlerinin vazgeçilmez unsurları olan turna, bülbül gibi hayvanlar, halk hikâyesi kahramanları, bade ve rüya olgusu, kalıp sözler ve formel sayılar gibi halk edebiyatı motiflerine şiirlerinde çokça yer vermesi şiirlere ayrı bir zenginlik katmıştır.

Diyarbakır yöresinde âşıklık geleneği ile ilgili ileride yapılabilecek çalışmalar için bir başlangıç olabileceğini düşündüğümüz bu çalışmamızla yörede yetişmiş saz şairlerimizden Âşık Mah Turna'nın gelenekteki yerini ve geleneğe katkılarını tespit etmeye çalıştık. Aynı zamanda milli kültürümüz ve değerlerimiz içerisinde önemli bir yere sahip olan âşıklık geleneğinin bu yörede de yaşatıldığını göstererek Türk milli kültürüne katkıda bulunmaya çalıştık.

KAYNAKÇA

- AKSAN, Doğan (2003). Her Yönüyle Dil, TDK Yayınları, Ankara.
- AKSOY, Ömer Asım (1978). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, TDK Yayınları, Ankara.
- ALPTEKİN, Ali Berat (2004). Erzurumlu Emrah, Akçağ Yayınları, Ankara.
- ALPTEKİN, Ali Berat (2005). Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı, Akçağ Yayınları, Ankara.
- APAYDIN, Yunus-ÇAVUŞOĞLU, Ali (2004). Kangallı Âşık İlhami ve Şiirleri, Akçağ Yayınları, Ankara.
- ARSLANOĞLU, İbrahim (1976). Kul Himmet Üstadım, Emek Matbaa, Sivas.
- ARSLANOĞLU, İbrahim (1992). Şah İsmail Hatayî ve Anadolu Hatayîleri, Der Yayınları, İstanbul.
- ARTUN, Erman (2004). Türk Halk Edebiyatına Giriş, Kitapevi Yayınları, İstanbul.
- ARTUN, Erman (2006). Dini-Tasavvufi Halk Edebiyatı, Kitapevi Yayınları, İstanbul.
- ASLAN, Ensar (1990). Halk Hikâyelerini İnceleme Yöntemleri-Yaralı Mahmut Hikâyesi, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Diyarbakır.
- ASLAN, Ensar (2007). Çıldırılı Âşık Şenlik, 4. Baskı, Maya Akademi Yayınları, Ankara.
- ASLAN, Ensar (2003). Halk Bilimi Araştırmaları, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Yayınları, Diyarbakır.
- ASLAN, Ensar (2008). Türk Halk Edebiyatı, Maya Akademi Yayın, Ankara.
- ASLAN, Ensar (2009). Şamanizm ve Şamandan Âşığa İntikal Eden Trans Olgusu, Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi, İstanbul.
- ATALAY, Adil Ali (1996). İmam Cafer-i Sadık Buyruğu, Anadolu Matbaa, İstanbul.
- BEZİRCİ, Asım (1986). Pir Sultan, Say Dağıtım, İstanbul.

BEZİRCİ, Asım (1993). Türk Halk Şiiri, C. I, Say Yayınları, İstanbul.

BIRGE, John Kingsley (1991). Bektaşilik Tarihi, ANT Yayınları, İstanbul.

BİRDOĞAN, Nejat (1994). Anadolunun Gizli Kültürü Alevilik, Berfin Yayınları, İstanbul.

BORATAV, Pertev Naili – GÖLPINARLI, Abdulkaki (1991). Pir Sultan Abdal, Der Yayınları, İstanbul.

BORATAV, Pertev Naili (2003). 100 Soruda Türk Folkloru, K Kitaplığı, İstanbul.

BURAN, Ahmet (2006). Nimri Dede, Manas Yayıncılık, Elazığ.

BÜYÜK Türk Klasikleri Ansiklopedisi (2004). C. 1, Söğüt Yayıncılık, İstanbul.

ÇİFTLİKÇİ, Ramazan (1997). Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür, Arapgir Postası Yayınları, Malatya.

ÇORUHLU, Yaşar (2000). Türk Mitolojisinin Ana hatları, Kabakçı Yayınları, İstanbul.

DEVELLİOĞLU, Ferit (1997). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara.

ELÇİN, Şükrü (1997). Halk Edebiyatı Araştırmaları, Akçağ Yayınları, Ankara.

ELÇİN, Şükrü (2000). Kerem ile Aslı Hikâyesi, Akçağ Yayınları, Ankara.

ERONAT, Kamuran (2005). Kemal Tahir'in Sağırdere ve Kör Duman Romanlarında Halk Bilimi Öğeleri, Milli Folklor, Sayı: 65, Ankara.

GÜNAY, Umay (1986). Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

GÜNGÖR, Salahaddin (1990). Saadete Ermişlerin Bahçesi (Hadikatüssuada), Maarif Kitaphanesi, İstanbul.

GÜZEL, Abdurrahman (2002). Hacı Bektaş-ı Veli ve Makâlât, Akçağ Yayınları, Ankara.

GÜZEL, Abdurrahman (2004). Kaygusuz Abdal, Akçağ Yayınları, Ankara.

- İVGİN, Hayrettin-YARDIMCI, Mehmet (1996). Zileli Âşık Ceyhuni, Ürün Yayınları, Ankara.
- KAFKASYALI, Ali (1998). Âşık Murat Çobanoğlu, Bilgisayar Yayıncılık, Ankara.
- KARAER, Mustafa Necati (1988). Karacaoğlan, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- KAYA, Doğan (2007). Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü, Akçağ Yayınları, Ankara.
- KAYA, Uğur (2001). Şiirleri ve Türküleriyle Âşık Sefil Selimi, Anasam Yayınları, Sivas.
- KÖPRÜLÜ, Fuat (1989). Edebiyat Araştırmaları, Ötüken Yayınları, Ankara.
- KÖPRÜLÜ, Fuat (2004). Saz Şairleri, Akçağ Yayınları, Ankara.
- MENGİ, Mine (1999). Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Akçağ Yayınları, Ankara.
- NOYAN, Bedri (1995). Bektaşilik Alevilik Nedir, Can Yayınları, İstanbul.
- OĞUZ, M. Öcal (1992). Yozgatlı Halk Şairi Nâzi, Feryal Matbaacılık, Ankara.
- OĞUZ, M.Öcal (1988). Yozgatlı Hüzni, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- ÖNER, Esra (2008). Gevheri Divanı'nda "Kuşlar", The Journal of International Social Research (Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi).
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali (2004). Türkçe Sözlük, Arkadaş Yayınları, Ankara.
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali (2004). Türk Atasözleri Sözlüğü, Arkadaş Yayınları, Ankara.
- SAKAOĞLU, Saim (1986). Dadaloğlu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- SCHİMMEL, Annemarie (2000). Sayıların Gizemi, (çev: Mustafa Köpüşoğlu), Kabalıcı Yayınları, İstanbul.
- SEZER, A.Basit (2007). Murathan Munga'nın Mensur Eserlerinde Halk Bilimi Usurları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

- SEZGİN, Abdülkadir (1990). Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- TAN, Nail (2003). Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler, Kitap Matbaacılık, İstanbul.
- TEMİZKAN, Mehmet (2001). Hatayî'nin Şiir Dünyası, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- TOPCU, Mümin (2008). Yaşar Kemal'in Romanlarında Halk Bilimi Unsurları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- TÜLEK, Ahmet (2007). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Akçağ Yayınları, Ankara.
- TÜRKÇE Sözlük (1998). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- ÜNAL, Bihter (2006). Vîranî Dede-Fakr-Nâme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- YAZIM Kuralları (2005). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- YILMAZ, Güneş (2006). Davut Sulari ve Ozanlık Geleneği İçindeki Yeri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

DİZİN**A**

- Abbas 110, 227, 397
- Abdal 16, 104
- Abdal Musa 5, 6, 17, 29, 30, 42, 103,
134, 135, 259, 260, 407,
424, 425
- Abdal Musa Dergâhı 17
- Abdülsemed 9
- Ab-ı Hayat 104,343
- Âb-ı Zemzem 79, 105, 112, 151, 236,
242, 384, 412, 414
- Adana 13
- Âdem 59, 61, 65, 113
- Adıyaman 13
- Afşin 276, 436
- Ağ Dev 105, 241
- Ağıt 6
- Ağu İçen 133
- Ahmet Yesevi 5, 103, 118, 119, 201,
413
- Akdağ 134
- Akpınar 25, 107, 237, 400, 410, 412
- Aksan Doğan 68
- Alevi 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 21,
22, 23, 26, 28, 29, 30, 36, 41, 42,
43, 44, 45, 57, 59, 60, 61, 62, 63,
65, 67, 77, 82, 92, 94, 95, 100,
101, 102, 103, 105, 106, 107,
108, 109, 110, 112, 113, 114,
115, 116, 117, 118, 119,120,
121, 122, 123, 124, 125, 126,
127, 128, 129, 130, 131, 132,
133, 134, 135, 136, 200, 232,
285, 345, 346, 474, 476, 477,
478, 493, 494, 497
- Alevi-Bektaşî Edebiyatı 4, 6, 7, 8, 62,
65, 67, 107, 114, 117,
118, 127
- Alevi-Bektaşî 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15,
21, 22, 23, 26, 28, 29, 30,
36, 41, 43, 44, 57, 59, 60,
61, 62, 65, 66, 67, 92, 94,
95, 101, 102, 103,105,
105, 106, 107, 108, 110,
112, 113,114, 115, 116,
117, 118, 119, 120, 121,
122, 123, 124, 125, 126,
127, 128, 129, 130, 131,
132, 133, 134, 135, 136,
- Alevi-Bektaşî Şiiri 7, 8
- Ali 6, 19, 20, 22, 24, 25, 27, 28, 31, 33,
36, 37, 49, 55, 58, 59, 60, 62, 63,
64, 65, 74, 79, 81, 82, 83, 85, 86,
87, 88, 90, 95, 96, 97, 100, 102,
104, 105, 106, 108, 110, 113,
115, 117, 118, 119, 120, 121,
122, 123, 124, 125, 128, 129,
130, 131, 132, 133, 135, 136,
137, 146, 147, 148, 150, 151,

- 152, 153, 154, 155, 158, 159,
160, 166, 170, 171, 172, 173,
174, 175, 176, 177, 178, 181,
182, 183, 184, 186, 189, 191,
192, 193, 194, 196, 197, 198,
199, 200, 201, 202, 203, 205,
206, 211, 212, 215, 232, 236,
237, 256, 260, 279, 324, 333,
344, 351, 352, 355, 357, 358,
359, 360, 361, 363, 364, 365,
369, 370, 371, 372, 373, 376,
378, 381, 382, 384, 390, 397,
401, 403, 406, 407, 417, 419,
436, 451, 458, 461, 475, 477,
482, 483, 485, 488
- Âl-i Aba Ehl-i Kisra 108
- Ali Askar 105, 106, 152, 487, 490
- Ali Ekber 105, 106, 397, 487, 488, 490
- Ali Kızıltuğ 39, 73, 136, 285, 286
- Ali Mürteza 28, 31, 154, 203, 359
- Ali Rıza Selmanpakoğlu 78, 443, 444
- Alkış 88
- Allah-Muhammed-Ali 6, 28, 58, 59,
106
- Almanya 276
- Altay Türkleri 1
- Amerika 98
- Ana Bacı 106
- Anadolu 3, 4, 5, 6, 8, 93, 100, 101, 102,
103, 104, 107, 110, 118, 119,
128, 133, 493, 495, 496
- Ankara 13, 14, 42, 297, 299, 353, 495,
496, 497, 498
- Antalya 17, 41, 103
- Arabistan 101
- Arap 2, 63, 101, 115
- Arapça 22, 93, 119
- Arslan Baba 5
- Arzu 48, 52, 53, 83, 179, 196, 303, 319,
445
- Arzu ile Kamber 48, 52
- Askerî (Asker) 129, 152, 155, 204, 206,
377, 378, 379, 380, 382,
485, 487, 490
- Aslan Ensar 53
- Aslı 34, 48, 51, 52, 180, 196, 303, 306,
307, 325, 445, 446, 451, 464
- Âşık 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,
19, 21, 25, 16, 35, 39, 53, 54, 55,
56, 114, 125, 136, 144, 145, 151,
162, 168, 173, 174, 181, 189,
193, 200, 237, 239, 244, 249,
256, 258, 276, 286, 290, 298,
318, 319, 320, 321, 322, 340,
341, 350, 360, 368, 372, 408,
418, 431, 494, 496, 497
- Âşık edebiyatı 2, 3, 4, 7, 8, 53
- Âşık Garip 23, 48, 50, 303, 445, 450,
464
- Âşık Garip ve Şah Senem 23, 34, 50

- Âşık Niyazi 11 80, 245, 246, 251, 252,
- Âşık Paşazade 103 418, 420,421
- Âşıklık geleneği 3, 4, 9, 21, 26, 53, 493,
494 Bâtm 10, 14, 21, 101, 104, 108, 128,
136, 161, 177, 220, 366, 401
- Atatürk 41, 163, 272, 431, 432, 433,
434, 435 Bâtnilik 102
- Atilla 1 II. Bayezid 4, 107
- Atkayası 410, 412 Beddua 92, 93, 94
- Azbî 6 Bektaş Atabay 13
- Aziz Nesin 423 Bektaşi 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 15, 16, 21,
22, 23, 26, 28, 29, 30, 41, 43, 59,
- Azrail 76, 92, 100, 328, 329, 392, 457 61, 64, 65, 66, 67, 92, 94, 95,
100, 101, 102, 103, 104, 105,
- B** 106, 107, 108, 112, 113, 114,
115, 116, 117, 118, 120, 121,
122, 123, 124, 125, 127, 128,
129, 130, 131, 132, 133,134,
136, 494, 496, 497,498
- Baba İlyas 119 Bektaş Tarikatı 2, 8, 26, 29, 30, 64, 106
- Babai 102 Bektaşilik 4, 5, 6, 8, 101, 106, 107, 109,
113, 119, 125, 126, 496, 497,
498
- Babil 61 Bende-i Âl-i Aba 108
- Bade 3, 5, 7, 12, 15, 24, 53, 54, 55, 56,
68, 70, 93, 121, 184, 190, 206,
237, 240, 252, 300, 302, 305,
316, 324, 325, 341, 360, 387,
388, 423, 431, 484, 492, 494 Besni 13
- Badeli Âşık 5, 7, 55 Beşeretnâme 127
- Bağdat 127, 129 Beşler 59, 60,61, 106, 108, 130,135,
152, 485,
- Bakara 59, 61 Beştaş 60, 108, 109, 237,414
- Bakır (Bâkır) 9, 108, 129,152, 154, 203,
205, 206, 377, 379, 380,
382, 485 Bismil 9,11, 12, 13, 14, 22, 73, 74, 79,
299, 300, 301, 348, 361,
- Baksi 1, 3, 5, 55, 493 Burak 61,124
- Balım Sultan 4, 7, 67, 107, 111, 382,
409, 413
- Banaz (Köyü) 14, 15, 42, 44, 71, 74,

- Büryani Baba 6
- Büyük Türk Klasikleri 103, 496
- C**
- Cafer (Ca'fer) 152, 154, 203, 205, 206,
377, 378, 379, 380, 382,
386, 401, 469, 485, 495,
- Câmî 119
- Cebraîl 123
- Cem 5, 6, 7, 9, 10, 12, 20, 67, 75, 78,
86, 95, 96, 103, 110, 111-114,
122,131, 134, 136, 137, 166, 176
239, 281, 352, 371, 429, 455,
474, 481
- Cinas 20
- Cudiye 487
- Ç**
- Çırağ (Çerağ) 111, 130, 187, 413
- Çırağcı (delilci) 111
- Çilehane 16, 17, 40, 79, 105, 112, 202,
242, 273, 275, 342, 384, 410,
414, 428
- Çin 1
- Çöğür 13
- D**
- Dâr 26, 66, 72, 81, 112, 114, 122, 178,
185, 186, 210, 247, 253, 287, 293,
315, 322, 323, 365, 368, 377, 378,
377, 378, 379, 380, 421, 425, 452
- Dâr-ı Mansur 112
- Darlı (Köyü) 11, 351
- Darülfünun Edebiyat Fakültesi 119
- Davud 67, 132, 498
- Dede Karkın 133
- Dede Korkut 2, 5, 6, 9, 100
- Dede Korkut Hikâyeleri 2
- Dede Korkut Kitabı 100
- Dedebağı 60, 91, 109, 202, 412, 414
- Dem 10, 25, 36, 73, 96, 108, 111, 113,
119, 123, 125, 136, 137, 158, 166,
174, 176, 184, 186, 192, 210, 213,
235, 237, 281, 287, 344, 359, 365,
467, 481, 489
- Dertli 6, 21
- Derviş 5, 10, 53, 72, 103, 104, 106, 113,
114, 119, 125, 130, 165, 171,
189, 198, 202, 214, 293, 382,413
- Derviş-şairler 5
- Devriye 8
- Deyim 49, 66, 68, 79, 111, 498
- Deyiş 4, 6, 7, 10, 12, 13, 16, 114, 371
- Dimetoka 107, 123
- Divanü Lügat't Türk 2
- Diyarbakır 9, 11, 12, 13, 14, 39, 42, 43,
75, 79, 99, 299, 332, 345, 347,
348, 349, 420, 493, 494, 495,
497, 498
- Dua 10, 64, 88, 92, 93, 93, 105, 111,
117, 120, 127, 129, 200, 384
- Düvazman (duazi imam) 6, 115, 10

E

Ebû Abdullah 129
 Ebû Ca'fer 129
 Ebû Hasan 129
 Ebû İbrahim 129
 Ebû Muhammed 129
 Ebu Müslüm 64
 Ebu Süfyan 490
 Ebu Talib 64
 Ebu'l Hasan 129
 Ebu'l Kasım 129
 Edhemî 119
 Edibe 422
 Ehlibeyt 6, 10, 16, 19, 23, 28, 29, 31,38,
 44, 60, 65, 77, 95, 96, 105, 110,
 113, 115, 122, 123, 124, 129,
 131, 135, 158, 159, 183, 212,
 215, 219, 225, 226, 229, 247,
 256, 294, 320, 345, 352, 357,
 359, 364, 371, 377, 378, 384,
 387, 389, 393, 405, 413, 419,
 428, 454, 455, 462, 467, 475,
 482, 483, 486, 487, 488, 489,
 490, 491, 492
 Elbistan 15, 279
 El-Hicr 61
 Elif 59, 115, 116, 170
 Elifî Tac 103, 116, 170
 Elmalı 17, 30, 42, 103, 424
 Emevi 124, 135, 221

Emrah 48, 53, 179, 195
 Emrah ile Selvi Han 48, 53
 Emreler 119
 Erkân 7, 101, 110, 112, 114, 116, 122,
 123, 136, 166, 235, 292, 365,
 368, 401, 404, 481
 Eski Türk edebiyatı 2, 497
 Evliya Çelebi 103
F
 Fadime 148, 356
 Fars 2, 22
 Farsça 22, 93
 Fâtımatu Zöhre (Fatma) 29, 30,31, 63,
 85, 87, 106, 108, 115,
 117, 124, 143, 144, 156,
 159, 167, 168, 181, 203,
 225, 355, 387, 389, 397,
 485, 486, 487
 Fatma Nuriye 121
 Fazlullah 127
 Ferhat 33, 34, 37, 48, 50, 51, 72, 179,
 303, 305, 445
 Ferhat ile Şirin 48, 50
 Fırat 38, 61, 110, 229, 387, 394, 395
 Folklor 98, 493, 496, 498
 Formel Sayı 56, 494
 Fuad Köprülü 119
 Fuzuli 7, 9, 110, 120
G
 Gaybet-i Kübrâ 124

- Gaybet-i Suğra 124
- Gaziantep 13
- Gözcü 111
- Gülsüm 79, 160, 218, 219, 229, 386,
397, 429, 486, 487, 488
- Güruhu Naci (Naci) 32, 68, 125,126,
140, 144, 162, 222, 339
- Güvenç Abdal 104, 202, 409, 413
- Güzelleme 8
- H**
- Haccac 121
- Hacı Bektaş-ı Veli 5, 6, 15, 16, 17, 29,
100, 103, 107, 108, 109,
112, 117, 118, 120, 121,
130, 132, 256, 344, 496
- Hacıbektaş 4, 5, 6, 15, 16, 17, 29, 31,
41, 55, 59, 66, 71, 80,
100, 103, 104, 105, 105,
108, 109, 112, 117, 118,
119, 120, 121, 123, 132,
133, 134, 170, 198, 204,
235, 238, 239, 240, 241,
244, 256, 344, 356, 357,
382, 384, 400, 401, 403,
404, 405, 406, 407, 409,
410, 413, 431, 432, 487,
496, 498
- Hadîkatü's-Sü'eda 9, 110, 120
- Hak Âşığı 5, 6, 55, 437
- Halep 215
- Halk Edebiyatı 4, 5, 7, 53, 56, 61, 95,
494, 495, 496,497
- Halk Hikâyeleri 34, 48, 50, 52, 53, 110,
494, 495
- Halk Şairleri 1, 2, 20, 22, 51, 57, 494
- Halk Şiiri 1, 2, 4, 18, 19, 20, 100, 496
- Hamza Baba 279
- Hanifi Atabay 13
- Hasan 19, 27, 31, 63, 83, 85, 105, 108,
110, 115, 117, 122, 124, 128,
129, 152, 154, 168, 178, 183,
203, 205, 206, 211, 225, 227,
228, 233, 377, 378, 379, 380,
382, 384, 385, 386, 394, 398,
482, 485, 487, 490
- Hasan Dede 6
- Hatayi 6, 7, 21, 23, 25, 26, 101, 495,498
- Hatice 9, 31, 203, 485
- Hâyatü'l Hayvân 95
- Haydar (Haydar-ı Kerrar) 118, 364, 454
- Haydarî 119
- Haydarilik 101
- Hayriye 9, 16, 40, 46, 62, 79, 89, 91,
106, 109, 116, 262, 263, 264,
265, 266, 267, 268, 269, 280,
428, 429, 430
- Hayy 104
- Hıdrellez 110, 134
- Hıristiyan 58, 62, 100, 106
- Hırka 119, 382

- Hızır 89, 104, 109, 110, 265
- Hızır Balı 107
- Hızır Lala 121
- Hızır paşa 245, 247, 286, 367
- Horasan 3, 5, 9, 24, 29, 103, 116, 118,
120, 200, 236, 237, 238, 380,
400, 401
- Horasan Erenleri 5, 119
- Hû (Hü) 64, 65, 66, 111, 119, 120, 152,
485
- Hurufi 63, 127
- Hurufilik 101
- Hünkâr 25, 71, 106, 108, 109, 120, 125,
127, 178, 192, 202, 234, 237,
238, 239, 260, 324, 382, 402,
404, 405, 406, 409
- Hür bin Yezid (Hür Şehit) 120, 230,
398, 486
- Hüseyin 6, 9, 19, 27, 31, 63, 67, 70, 74,
80, 82, 83, 85, 87, 88, 92, 93,
105, 108, 111, 115, 116, 117,
120, 125, 126, 128, 129, 135,
138, 139, 152, 154, 156, 157,
158, 178, 181, 183, 195, 203,
205, 206, 211, 213, 214, 215,
216, 217, 218, 222, 223, 224,
226, 233, 241, 274, 376, 380,
382, 384, 386, 387, 388, 389,
391, 392, 394, 397, 398, 419,
478, 482, 485, 487
- Hüseyinî 21, 76, 82, 108, 161, 232
- I**
- Irak 121
- İ**
- İbrahimü's-Sânî 118
- İbrikçi 111
- İcâzetnâm 102
- İdris Hoca 118
- İlahi 2, 3, 6, 30
- İlm-i Ledün 121, 489
- İmam Demîrî 95
- İmameyn 59, 135
- İmam-ı Yemin 59, 135
- İmam-ı Yesâr 59, 135
- İnkâr Sarı 84, 201, 108, 109
- İran 65
- İrene Melikoff 64
- İslam 2, 3, 4, 5, 6, 8, 44, 56, 58, 60, 61,
62, 63, 64, 65, 66, 67, 101, 102,
106, 110, 117, 119, 124, 126,
145, 232, 399, 421, 433
- İslam Tasavvufu 4, 6, 8, 101
- İsmail Dede 14, 439
- İsm-i A'zam 119
- İzmir 347, 498
- İznikçi 111
- K**
- Kâbe 61, 100, 105, 485
- Kadincık Ana 103, 107, 118, 121, 400,
409

- Kaftancıoğlu 91, 438
- Kahramanmaraş 13, 15, 42
- Kalender Abdal 6
- Kalenderî Abdalları 104
- Kalenderilik 101
- Kalıp söz 68, 88, 494
- Kam 1, 3, 5,
- Kamber 48, 52, 53, 121, 131, 179, 196,
303, 369, 445
- Kamber ile Selman 121, 369
- Karac'ahmet 265
- Kargış 92, 93, 94
- Kasım 122, 225, 487
- Kasım Baba 279
- Kaygusuz Abdal 6, 7, 496
- Kazım 152, 154, 203, 205, 206, 377,
378, 379, 380, 382, 485
- Kemerbest 59, 60, 62, 63, 64, 65, 67,
108, 122, 129, 130, 135, 152,
380, 382, 485
- Kerbelâ 6, 9, 10, 23, 28, 31, 38, 67, 79,
92, 105, 110, 111, 120, 121, 122,
129, 131, 135, 156, 158, 203,
207, 208, 211, 212, 216, 217,
218, 219, 212, 223, 228, 229,
231, 233, 247, 323, 355, 369,
386, 387, 388, 389, 393, 394,
395, 398, 400, 462, 483,489
- Kerem 34, 51, 52, 180, 196, 303, 305,
307, 319, 325, 445, 446, 451,464
- Kerem ile Aslı 48, 51, 496
- Kesikbaş 105
- Kevser (Abı Kevser) 104, 105, 244, 264
389,407
- Kıbrıs 98
- Kırgızlar 1
- Kırklar (Meclisi) 64, 65, 66, 72, 106,
112, 113, 120, 122, 123,
125, 129, 131, 135, 152,
247, 408, 485
- Kıssas Köyü 13
- Kızılbaş 8
- Kızıldeli 67, 106, 123, 130, 194, 198,
256, 344, 356, 357, 372, 382,
406, 407
- Kitab-ı Mukaddes 58
- Kopuz 1, 2, 9
- Korkut Ata 3, 5
- Köroğlu 66, 109
- Kul Himmet 6, 7, 10, 21, 22, 25, 39,
256, 495
- Kumru 35, 78, 99, 309
- Kuran 59, 61, 115, 119,130, 137
- Kutlu Melek 118
- Kutsal Ruh 100
- Kutup 7, 59, 135
- Küfe 86, 219, 221, 397, 398, 488, 489,
- L**
- Lamekin 61
- Levh-i Kalem 231

- Leyla 9, 33, 34, 48, 49, 50, 51, 179,
190, 302, 303, 304, 304, 319,
320, 321, 323, 328, 367, 445
447, 449, 464,
- Leyla ile Mecnun 48
- Lokma 81, 89, 123, 267, 352
- Lokmacı (Sofracı) 111
- Lokman Hekim 425
- Lokman Perende 118
- M**
- Madımak 422
- Mah-ı matem 385
- Mahlas 7, 11, 12, 36, 39, 53, 54
- Mahzuni 12, 36, 39, 53, 54, 91, 273, 274,
275, 276, 436
- Makâlat 5
- Mani 2
- Marifet 5, 16, 111, 113, 281, 346
- Matem-i Muharrem 9
- Mecnun 33, 34, 48, 49, 50, 51, 72, 81,
179, 190, 196, 238, 302, 303,
304, 305, 311, 319, 320, 321,
323, 328, 367, 403, 437, 445,
447, 449, 453, 464
- Medayin 131
- Medine 86, 129, 397, 488
- Mehdi 64, 65, 124, 128, 131, 153, 204,
205, 206, 377, 378, 379, 383,
485, 487
- Mehmet Çoban 42, 280
- Mekke 476
- Melamilik 101
- Melik Danişmend 64
- Mervan 93, 94, 124, 161, 207, 216, 218,
219, 225, 228, 230, 239, 385,
391, 393, 482, 486, 487, 490
- Meşhed 129
- Methiye 8, 115
- Mevlevi 110, 115, 130
- Meydancı 111
- Mezopotamya 56
- Mısır 56, 58
- Miraciye 110
- Miraç 61, 122, 124
- Mitoloji 1, 56, 57, 102, 496
- Motif 4, 34, 50, 53, 54, 55, 95, 493,
494, 495, 496
- Muamma 8
- Muaviye 94, 124, 135, 365, 394, 482
- Mughira ibn Said 64
- Muhabbet 5, 7, 24, 25, 33, 36, 70, 78,
81, 87, 94, 98, 105, 106, 107,
109, 113, 119, 120, 125, 127,
137, 145, 151, 156, 164, 184,
185, 187, 191, 194, 198, 202,
210, 240, 241, 243, 251, 260,
265, 274, 278, 281, 287, 297,
306, 314, 321, 327, 339, 349,
356, 360, 374, 402, 416, 424,
427, 447, 453, 472, 492

- Muhammed 6, 12, 19, 22, 27, 28, 29,
31, 32, 37, 53, 54, 59, 62, 63,
65, 90, 95, 100, 104, 105, 106,
108, 109, 110, 113, 114, 115,
117, 118, 119, 122, 123, 124,
126, 130, 135, 136, 154, 155,
166, 206, 215, 249, 279, 285,
324, 352, 359, 363, 371, 373,
376, 379, 380, 393, 401, 406,
451, 458, 465, 475, 482, 483
- Muharrem 9, 117, 226, 229, 230, 343,
346, 355
- Muhip 83, 103, 113, 125, 189, 210, 384
- Muhlis Akarsu 27
- Muhyiddin Abdal 6
- Musa 129, 442
- Musahip 120, 122
- Mustafa Özcivan 291, 292
- Mutasavvıf 2, 104, 110, 113, 115, 119,
132, 135
- Mümin 26, 61, 72, 75, 79, 98, 106, 126,
147, 148, 154, 156, 166, 178,
190, 200, 215, 220, 235, 254,
264, 368, 385, 388, 389, 407,
411, 414, 440, 454, 475, 485,
487, 498
- Mürşit 5, 6, 54, 106, 109, 110, 114, 119,
121, 122, 370
- Mürteza 28, 31, 154, 203, 359
- Müslüman 57, 64, 67, 100, 102, 105,
156, 257, 423, 476
- N**
- Nâki 152, 155, 204, 205, 206, 377, 378,
379, 380, 384, 485
- Nâzire 26, 150, 151, 152, 164, 196, 227,
228, 233, 363
- Necef 129, 368
- Nefes 2, 6, 8, 10, 35, 95, 99, 102, 110,
113, 114, 125, 132, 248, 309
- Nesimi (Seyyid İmâd-üd-dîn Nesimî) 6,
7, 127, 362, 422
- Nevroz 110
- Nevşehir 15, 108, 132
- Nihat 73, 82, 270, 271
- Nimri Dede 6, 496
- Nişâbur 118
- Nuh 61
- Nur suresi 111
- Nurhak (Dağı) 42, 78, 81, 123, 352
- Nutuk 8
- O**
- Ocak 9, 128, 133, 152
- Oğuz Boyları 2
- Oğuz Kağan Destanı 2, 109
- Oğuzca 2
- Oğuzlar 1, 2
- On Dört Masum-u Pak 59, 60, 62, 63,
64, 65, 122, 129, 380, 382, 485
- On İki İmam 6, 28, 115
- On Yedi Kemerbest 59, 60, 62, 63, 64

- 65, 122, 129, 130, 135, 152, 380
382, 485
- Orhan Gazi 103
- Orta Asya 101, 102
- Osman 124, 477
- Osmanlı Devleti 4
- Oyun 1
- Ozan 1, 2, 8, 42, 44, 55, 72, 127, 276,
296, 349, 354, 421, 480, 493
- Ozan Geleneği 3, 5
- Ö**
- Ömer 477
- P**
- Pazarcık 15
- Penç Ten-i Âl-i Aba 108
- Pençe-i Ali âba 60, 115
- Perçenek (Köyü) 276.436
- Perişan Baba 6
- Pervane 110, 111
- Peyik 111
- Pir 1, 2, 19, 22, 24, 25, 28, 31, 43, 49
53, 54, 55, 56, 59, 60, 74, 86,
104, 107, 114, 118, 120, 123
125, 126, 127, 130, 132, 136
173, 184, 197, 210, 305, 315
322, 327, 348, 356, 362, 374
384, 387, 403, 408, 412, 465
492
- Pir Sultan 6, 7, 10, 14, 15, 21, 22, 23
24, 25, 26, 27, 29, 37, 38, 39
- 44, 72, 100, 112, 128, 140
141, 145, 246, 247, 248,249
250, 251, 252, 253, 254, 255,
256,322, 367, 417, 418, 419, 420
421, 422, 439, 440, 495, 496
- Post 111, 130, 171, 186, 189, 199, 231
- Postnişin 7
- Pythagoras 56
- R**
- Refi 127
- Rehber 5, 14, 16, 40, 110, 111, 122,
130, 344
- Rıza 152, 154, 203, 205, 206, 377, 378
379, 380, 382
- Roma 98
- Rukiye 29, 386, 399, 486
- Rum 29, 104, 118, 119, 200, 236, 238
366, 400, 407
- Rum Abdalları 104
- Rumeli 103, 123
- Rüya 3, 10, 12, 16, 53, 54, 55, 56, 70,
108, 121, 192, 300, 325, 454
494, 496
- S**
- Sadık Baba 7
- Safa ile Merve 61
- Safevî 107
- Saflık Kardeşliği 65
- Sahib-i zaman 22, 90, 131, 155, 381
- Saka 111

- Sâki 111
- Sakine 29, 138, 212, 227, 386, 399, 486, 487
- Saltuklar 119
- Samera 129
- Sarı Saltık 133
- Saz Şairi 42, 47, 50, 114
- Saz Şairleri 2, 20, 22, 27, 33, 39, 41, 53 95, 96, 494, 497
- Saz Şiiri 8
- Selçuklular 2
- Selime 9, 10, 12, 54
- Selman 58, 65, 121, 123, 369
- Selmân 131
- Selman el-Farisi 58
- Selvi Han 48
- Semâ (Semah) 7, 64, 65, 66, 110, 111 120, 123, 125, 131, 152, 423, 481, 485
- Serçeşme 236, 240
- Sersem Ali Baba 6
- Sevr Mağarası 100
- Seyit Ali Sultan 418
- Seyithasan 350
- Seyithasen 350
- Seyrani 6
- Seyyit Ali Sultan 123
- Sığır 1
- Sıtkı Baba 6, 7
- Sitti Zeynep 79, 218, 219
- Sivas 14, 37, 39, 42, 44, 100, 246, 250 257, 420, 421, 422, 423, 495
- St. Paul 58
- Sufi 58, 64
- Sulucakarahöyük 118, 121, 132, 201
- Süleyman 61, 132
- Sümer 56
- Sünni 101
- Süpürgeci 111
- Ş
- Şah 24, 25, 26, 27, 46, 74, 77, 80, 89, 90, 109, 113, 114, 118, 121, 131, 132, 133, 147, 149, 155 165, 169, 177, 185, 189, 203 206, 212, 220, 226, 234, 247, 266, 299, 327, 355, 341, 360, 363, 368, 379, 401, 417, 456, 484, 494
- Şah İsmail Hatayi 6
- Şah Senem 23, 34, 48, 50
- Şah Turna 13, 14, 83, 299, 300, 301
- Şah-ı Merdan 24, 28, 51, 53, 74, 78, 92, 120, 121, 131, 132, 133, 179, 192, 213, 250, 265, 318, 356, 360, 368, 375, 383, 394, 407
- Şah-ı Vilâyet (Şah-ı Merdan, Şah) 132
- Şam 399
- Şaman 1, 3, 55
- Şamanizm 1, 3, 4, 55, 57, 101, 494
- Şamanlık 3

- Şanlıurfa 13 58, 61, 99, 101, 102, 105, 106,
 Şathiye 8 114, 134, 136, 493, 495
 Şehriban (Ana) 79, 83, 138, 212, 225,
 226, 398, 487
 Şems 115, 220
 Şeyh Çoban 133
 Şeyyâdlar 119
 Şia 62
 Şii 58, 62, 65
 Şiilik 58, 62, 101
 Şimir 74, 159, 218, 226, 385, 389, 391
 397, 482, 486, 487, 490
 Şîr-i Yezdan 233
 Şirin 34, 37, 43, 48, 50, 51, 72, 179, 303
 319, 348, 445
 Şölen 1
 Şükrü Elçin 95
 Şükürlü köyü 479
T
 Takî 78, 152, 155, 204, 205, 377, 379
 Talip 83, 86, 109, 110, 112, 113, 114
 122, 125, 126, 132, 133, 190
 244, 317, 375, 384, 404, 416
 Taptuk 401
 Tarikat 2, 4, 5, 6, 8, 16, 22, 26, 29, 30
 45, 57, 64, 101, 102, 104, 106
 107, 112, 113, 114, 120, 125
 127, 130, 133, 134, 151, 171,
 281, 343, 375, 481
 Tasavvuf 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 16, 22, 30,
 58, 61, 99, 101, 102, 105, 106,
 114, 134, 136, 493, 495
 Tasavvuf şairleri 2
 Taşlama 6, 8, 39, 43
 Tecnis 20
 Tekke edebiyatı 33
 Tekke köyü 17, 30, 42, 259, 424, 425
 Tekke ve Tasavvuf şiiri 4
 Temenna 40, 134, 244, 264
 Tevhid 110, 122
 Timur Efendimiz 283
 Tokat 14
 Tonguzlar 1
 TRT 41, 296, 298, 471
 Turabi Dede 6
 Turfan 2
 Turna 34, 35, 36, 37, 69, 81, 95, 96,
 179, 323, 389, 450, 451, 452,
 Türk 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 18, 19, 41, 49
 53, 56, 57, 64, 65, 66, 95, 99,
 100, 101, 102, 103, 109, 127
 431, 471
 Türk halk şairleri 1
 Türk halk şiiri 1, 18, 19, 100, 496
 Türkçe 18, 22, 88, 99, 180, 496, 497
 Türk-İslam edebiyatı 66
 Türkiye 8, 22, 98, 114, 434
 Türkmen 9, 11, 12, 21, 42, 493
 Türkmenhacı 9, 11, 12, 73, 332, 348,
 361

- Türkü 1, 2, 53, 54, 497
- U**
- Uçarsu 134, 135, 260
- Urum 130, 144, 355, 401, 403
- Uyak 18, 19, 20, 21
- Uygur 2
- Ü**
- Üçler 59, 61, 62, 104, 108, 130, 135
152, 485
- Ülgen 57
- Ümmügülsüm 229, 397, 429, 486, 487
488
- V**
- Vahdet-i Vücut 110, 115
- Vedat Kılıç 293
- Velâyetnâme 117, 118
- Veysel 13, 39, 47, 82, 277, 278, 437
- Virani 6, 7
- Y**
- Yahudi 62
- Yakutlar 1
- Yas-ı Muharrem 9
- Yedi Kutuplar 7
- Yediler 60, 61, 62, 106, 108, 130, 135
152, 485
- Yemini 6, 7
- Yeniçeri 4, 8, 103, 118
- Yesevilik 101
- Yezit 77, 93, 94, 105, 110, 120, 122,
124, 135, 138, 156, 159, 161,
212, 216, 218, 219, 224, 225,
226, 227, 228, 229, 233, 285,
362, 385, 389, 391, 393, 394,
395, 397, 399, 475, 482, 486,
487, 488, 490
- Yıldız Dağı 37, 38, 42, 245, 250, 255
- Yıldızeli 4, 15, 39, 100, 128, 250, 218
- Yuğ 1
- Yunan 56, 272, 432, 434, 471
- Yunus Emre 25, 30, 401
- Yusuf u Kenan 279
- Z**
- Zâkir 5, 6, 7, 10, 19, 27, 58, 90, 110
111, 122, 129, 131, 380, 381
- Zeynel Abidin 29, 108, 128, 133, 152,
154, 203, 205, 206, 229, 377,
378, 379, 380, 382, 386, 389,
399, 485, 486
- Zeynel Dede 440
- Zeynep 79, 160, 212, 218, 219, 227,
229, 386, 387, 397, 486, 487
488
- Zöhre 43, 114, 284
- Zülfikar 136, 285, 286

EKLER: Âşık Mah Turna ile Çekilen Fotoğraflar



